Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0001-8
DFG

Dv 3145

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0002-3
DFG

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0003-9

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0004-5
DFG

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
– Akademie – Abt. –
DÜSSELDORF
V 5131

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0005-1
DFG

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0006-6
DFG

Société vaudoise de médecine
Bibliothèque

JOSEPHI JACOBI PLENCK

Chirurgiæ Doctoris, nec non Medicinæ, Anatomes atque artis obstetriciæ Professoris Regii, publici ac ordinarii in Regia Universitate Budensi.

PHARMACOLOGIA CHIRURGICA

SIVE

DOCTRINA DE MEDICAMENTIS, QUÆ AD CURATIONEM MORBORUM EXTERNORUM ADHIBERI SOLENT.

SOCIÉTÉ VAUDOISE DE MÉDECINE

VIENNÆ,

Apud Rudolphum Græffer. 1782.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0007-2

Non ex vulgi opinione, sed ex sano judicio

Bacon.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0008-8

EXCELLENTISSIMO

AC

ILLUSTRISSIMO

DOMINO

FRANCISCO

E COMITIBUS

ESZTERHÁZY

DE GALANTHA

PERPETUO COMITI IN FRAKNO;

AUREI VELLERIS,

AC UNA INSIGNIS ORDINIS S. STEPHANI REGIS APOSTOLICI

MAGNÆ CRUCIS EQUITI,

SACRATISSIMÆ CÆSAREO-REGIÆ APOSTOLICÆ MAJESTATIS

CAMERARIO,

ET ACTUALI INTIMO STATUS

CONSILIARIO,

INCLYTI COMITATUS MOSSONIENSIS

SUPREMO COMITI,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0009-6

PER INCLYTUM REGNUM HUNGARIÆ AULÆ,

PROUT ET DICTI ORDINIS S. STEPHANI

CANCELLARIO,

NEC NON

PER IDEM INCLYTUM REGNUM HUNGARIÆ CURIÆ REGIÆ

MAGISTRO.

HOC SUI CULTUS MONUMENTUM

SACRUM ESSE VOLUIT

AUCTOR

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0010-7

PRÆFATIO.

IN nulla chirurgiæ parte tam parum laboris ac operæ posuerunt rerum chirurgicarum scriptores, neque ulla in scholis tam parce traduntur, quam Pharmacologiæ chirurgicæ elementa, unde fit, ut potissima chirurgorum pars non nisi levem quamdam & empyricam solummodo habeat suorum medicamentorum notitiam; undeque etiam evenit, ut inconcinna ratione utplurimum ea præscribat.

Multi quidem insignes Materiæ medicæ scriptores in operibus suis immemores haud fuere remediorum chirurgicorum. Verum hæc adeo sparsa, distracta, extraque chirurgicum ordinem posita deprehenduntur, ut tiro chirurgiæ claram de suis medicamentis notionem ex his libris sibi parare nequeat. Huc accedit, quod novelli chirurgi rarius vasta materiæ medicæ opera, quatenus hæc Materiam chirurgicam tangunt, legere soleant.

Hæc ratio est, cur jam anno 1771, cum cathedra chirurgiæ mihi benignissime ab immortalis

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0011-3

memoriæ Principe MARIA THERESIA collata eſſet, ante omnia ſyſtema quodpiam Pharmacologiæ chirurgicæ adornare tentarim. Fuit hoc opus ab illo tempore ter jam prælo renovatum; at cum jam intelligam complures diſcipulorum meorum idioma, quo liber ille conſcriptus eſt, omnino ignorare, aliquos non ſatis callere, eo factum eſt, ut librum hunc latine redderem, quo ejus utilitas latius manaret et eundem inſimul, ut uſibus ſcholaſticis eſſet adcommodatior, in meliorem ordinem redegi.

Addidi demum præſenti editioni claſſes illorum remediorum, quæ ad ſanandos morbos chirurgicos interne adhiberi debent. Voco hanc novam doctrinam *Materiam medico-chirurgicam*, ut a ſimplici *Materia chirurgica*, quæ externa ſolummodo ſpectat remedia, diſcreparet.

Debuiſſem forſan in hac lucubratione non adeo multorum ſed uſitatiſſimorum ſolummodo remediorum injicere mentionem, ut nonnulli voluere, at novellus chirurgus etiam inertium, obſoletorum & nondum plane quoad vires medicas notorum remediorum notionem acquirat, neceſſe eſt, ut far-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0012-9 DFG

raginem inconcinnam quarumdam formularum compositarum certius dijudicare valeat, utque cum medicamentis, quorum virtus medica nonnisi parum adhuc perspecta est, nova instituere possit tentamina atque vires illorum detegere.

Tironi sufficere existimabam, si præter singulorum medicamentorum nomen, quo ea in officinis pharmaceuticis, & quo in systemate *Illustris* LINNÆI insigniri solent, odorem, saporem, vim medicam & morbos, in quibus remedium singulum cum vel absque fructu adhibitum fuit, stilo aphoristico adnotarem. Ne vero opus sua natura jam amplum, magis adhuc sine utilitate excresceret, eos solummodo citavi authores, qui remedium aliquod peculiari tentamine illustrarunt, nullius autem mentionem feci, si sermo erat de medicamento, cujus virtutem medicatam omnes uno ore indicant Materiæ medicæ scriptores. Inter quos Illustrium Virorum CRANZII, SPIELMANNI, GEOFFROI, CARTHEUSERI, GLEDITSCHII, HALLERI, LINNÆI, BERGII lucubrationes egregias ac quod his pal-

mam præripit, Illuſtris MURRAYI opus omni laude majus intelligo.

Illud autem vos obſervare velim, Auditores optimi, præſentem libellum, quod libris, qui in uſum ſcolaſticum ſcribuntur, commune omnibus ſit oportet, primas ſolum lineas ſcientiæ hujus complecti; Cætera vero, quæ aut omnino deſiderantur aut nonniſi carptim perſtringuntur, viva voce in commentario ſcholaſtico percepturi eſtis.

ELENCHUS

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0014-1

ELENCHUS
PHARMACOLOGIÆ CHIRURGICÆ.

De Pharmacologia chirurgica generatim.

ALTERANTIA PARTIUM SOLIDARUM.

Emollientia

Adſtringentia.

Roborantia.

Conſolidantia.

Cicatriſantia.

Anodyna.

Comprimentia.

Adhæſiva.

Dilatantia.

Irritantia.

Rubefacientia.

Veſicantia.

Cauſtica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0015-6

Depilatoria.

Excitantia.

ALTERANTIA PARTIUM FLUIDARUM.

Resolventia.

Antiphlogistica.

Inspissantia.

Coagulantia.

Maturantia.

Digestiva.

Detergentia.

Exsiccantia.

Humectantia.

Lubricantia.

Obvolventia.

Abluentia.

Hæmostatica.

Refrigerantia.

Calefacientia.

Revellentia.

Attrahentia seu derivativa.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0016-2

Repellentia.

Antiſeptica.

Septica.

EVACUANTIA.

Deplentia ſanguinis.

——— ſeri.

———puris.

——— urinæ.

——— materiæ perſpirabilis.

——— lactis.

——— muci narium.

——— ſalivæ.

——— muci faucium.

——— ventriculi.

——— inteſtinorum.

SPECIFICA.

Antivenerea.

Antiſcabioſa.

Anticancroſa.

Anticarioſa.

Antidota.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0017-8

Anthelmintica.

Antipthyriaca.

Sympathetica.

Aërem depurantia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0018-4

DE PHARMACOLOGIA CHIRURGICA GENERATIM.

Scientia, quæ medicamentorum ad morbos chirurgicos profligandos aptorum virtutem, usum & applicationem docet *Pharmacologia chirurgica* vocatur.

Dividitur hæc scientia in tres partes

1. in *materiam chirurgicam*, quæ medicamenta simplicia *externe* applicanda tradit.
2. in *materiam medico-chirurgicam*, quæ medicamenta simplicia *interne* ad curandos morbos externos adhibenda considerat.
3. in *pharmaciam chirurgicam*, quæ medicamentorum *præparatorum* & *compositorum* ad morbos chirurgicos applicandorum vires expendit.

MEDICAMENTUM EXTERNUM vocatur ens, quod morbum alicujus partis, cui applicatur, sua virtute medicata aufert.

Agunt medicamenta externa suis principiis constitutivis quadruplici via in partem, cui applicantur. Principia constitutiva medicamenti nempe se insinuant

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0019-2

1. *Poris inorganicis fibrarum*, quæ epidermidem & cutem conſtituunt.
2. *Poris inorganicis*, quæ a cute *in telam celluloſam* pergunt. Hac via poſſunt medicamenta a cellula in cellulam uſque ad oſſa pervenire.
3. *Venis abſorbentibus vaſorum abſorbentium* ope quorum per vaſa lymphatica ſanguinis maſſæ inferuntur.
4. *Vaſis exhallantibus* ſaltem vacuis, quæ vim bibulam, ut omnia vaſa capillaria exercent.
5. *Nervis cutaneis*, qui conſenſu ſuo in vaſa partis affectæ & quandoque in partes remotiores agunt.

DIVIDUNTUR medicamenta

1. Reſpectu *regni naturalis*, e quo depromuntur
   in *vegetabilia*, quæ e vegetabili
   — *animalia*, quæ ex animali.
   — *mineralia*, quæ e minerali regno deſumuntur.
2. Reſpectu *præparationis*.
   in *ſimplicia*, quæ immutata, prout natura offert, adhibentur.
   — *præparata*, quæ arte pharmaceutica immutantur.
   — *compoſita*, quæ e pluribus ſimplicibus vel præparatis conflantur.
3. Reſpectu *indolis* principiorum conſtitutivorum dividuntur in oleoſa, aquoſa, aromatica, auſtera, &c.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0020-3 DFG

4. Respectu autem *virium medicatricium* habentur sequentes medicamentorum classes.

EMOLLIENTIA.

Sunt medicamenta, quæ fibras partis reddunt laxiores.

INDICANTUR in morbis, qui a fibrarum rigiditate, robore nimio, tensione vel spasmo oriuntur. Hinc conveniunt in contractura, indurationibus, dolore, ulceribus callosis, vulneribus contusis &c.

EMOLLIENTIA sunt

Aquosa tepida ut

Aqua tepida.
Vapor aquæ.

Oleosa.

Oleum lini.
—— amygdalarum
—— olivarum.

Pinguia

Sevum hircinum
Butyrum vaccinum
—— Cacao.
Axungia porcina.

Lactea.

lac vaccinum
Cremor lactis.

Mucilaginea

Herba malvæ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0021-9

Herba verbaſci
Radix altheæ.
Semen lini.

Amylacea

Farina tritici
—— hordei
—— avenæ.

ADSTRINGENTIA.

Quæ fibras partium ſine ſtimulo contrahunt.

INDICANTUR in morbis, qui a nimia laxitate fibrarum proveniunt, ut ſunt herniæ, prolapſus, laxitas uvulæ, articuli, inflammatio ab atonia vaſorum.

ADSTRINGENTIA ſunt

Auſtera vegetabilia ut

Radix biſtortæ
—— tormentillæ.
Cortex granati
—— querci
Gallæ turcicæ.
Flores balauſtiorum
—— roſarum rubrarum.

Metallica.

Vitriolum
Saccharum ſaturni
Ferrum.
Zincum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0022-5

Acida mineralia.

Spiritus vitrioli
—— ſalis.
Alumen.

Aquoſa frigida

Aqua frigida
—— calcis
Glacies
Nives.

ROBORANTIA.

Quæ fibras partium ſtimulo aromatico vel amaro contrahunt.

INDICANTUR in morbis ab inertia nervorum & fibrarum ortis.

ROBORANTIA ſunt

1. *Aromatica* ut

Salvia
Mentha
Melliſſa
Roſmarinus
Flores lavendulæ
—— arnicæ
—— chamomillæ
Anethum
Thymus
Serpillum
Origanum.

2. *Amara*

Abſynthium

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0023-0

Marrubium
Ruta.
Trifolium fibrinum
Centaureum minus
Chamædris
Chamæpitis
Carduus benedictus
Cortex peruvianus

3. *Spirituosa.*

spiritus vini simplex
—— —— camphoratus
spiritus rosmarini.
vinum album
—— rubrum

4. *Aquosa frigida.*

Aqua frigidissima, quæ frigore suo ut stimulo agit.

CONSOLIDANTIA.

Quæ vulnerum & ulcerum sanationem promovent.

INDICANTUR in vulneribus & ulceribus puris.

Hæc remedia aerem a vulnere arcent, ne illo exsiccetur vel inflammetur, resistunt corruptioni puris in vulnus effusi, vasa soluta in diametro conservant, quæ nec nimis ampla nec nimis stricta sit.

Veteres hæc remedia dicebant *sarcotica*, seu *carnem generantia*, at hanc sola *Natura* sub blando pure regenerat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0024-6 DFG

CONSOLIDANTIA ſunt

1. *Balſamica emollientia* ſeu Balſama nativa ovi vitello, vel pinguibus temperata, ne nimis irritent. Conveniunt hæc in vulnere ſicciori.
   Balſamus peruvianus
   ——— de mecca.
   ——— Arcæi
   Unguentum de ſtorace
   ——— digeſtivum

2. *Balſamica roborantia*, quæ in vulnere laxiori conveniunt.
   Aqua vulneraria ſimplex
   ——— Thediana
   Balſamus Commendatoris
   Eſſentia myrrhæ.
   ——— ſuccini
   ——— corticis peruviani.
   ——— maſtichina.

3. *Balſamica detergentia*, quæ acritate quadam agunt. Conveniunt in vulneribus & ulceribus impuris. Vide *Detergentia.*

CICATRISANTIA.

Quæ vulnerum & ulcerum cicatriſationem promovent.

INDICANTUR in vulneribus & ulceribus carne impletis quidem, at tamen ſua ſponte cicatricem non contrahentibus.

CICATRISANTIA ſunt

1. *Terrea* ut
   bolus armena
2. *Calces metallicæ.*
   flores zinci
   Minium
   Cerusſa
   Extractum ſaturni
   lapis infernalis.
3. *Corpora ſicca.*
   linteum carptum.
4. *Adſtringentia*
   alumen uſtum.
   Aqua Thediana.

ANODYNA.

Quæ dolorem in quadam parte ſiſtunt.

INDICANTUR a dolore quocunque admodum gravi, ut in ulceribus & tumoribus valde dolentibus.

ANODYNA propria ſunt plantæ narcoticæ, ut
Folia hyoſciami
—— ſtramonii.
Capita papaveris.
Opium
Laudanum liquidum.

Anodyna *impropria* ſunt omnia emollientia, obvolventia & plumbata, quæ ultima dolorem inflammatorium ſæpe ſiſtunt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0026-8 DFG

COMPRIMENTIA.

Quæ vi mechanica partes molles comprimunt.

INDICANTUR in morbis a laxitate partium natis: ut oedemate, varice, aneurismate, carne fungosa ulcerum, hernia.

COMPRIMENTIA sunt remedia mechanica ut

Fascia circularis
—— expulsiva
Laminæ plumbeæ.
Tornaculum

ADHÆSIVA.

Quæ cuti & aliis partibus tenaciter adhærent.

INDICANTUR, si labia vulneris sutura emplastica unienda, si crustæ tineosæ capitis detrahendæ.

ADHÆSIVA sunt

Pix
Resina
Calx plumbi oleo soluta
Cera

DILATANTIA.

Quæ orificia nimis angusta dilatant.

INDICANTUR in nimia angustia vulnerum, ulcerum, orificiorum, aut canalium, ut urethræ, vaginæ, ani.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0027-4

Dilatantia ſunt

Radix gentianæ
Spongia filo involuta, quibus orificia fiſtuloſa
—— *cerata*
Injectio,
Cereolus, quo urethra contracta dilatatur.

IRRITANTIA.

Quæ nervos, vaſa & fibras nimis torpidas ad validiorem actionem ſtimulant.

Indicantur in morbis a torpore & inertia fibrarum obortis. Ut in ſuppuratione nimis parca, in exfolliatione cariei acceleranda.

Irritantia ſunt

Acria ut
Ruta
Sinapis.
Scordium.
Sal ammoniacum.
Tinctura cantharidum
Arum
Euphorbium.

RUBEFACIENTIA.

Quæ ſuo ſtimulo parti, cui applicantur, ruborem inducunt.

Indicantur ab *inertia* vaſorum, & nervorum, a *revulſione* facienda ab aliis partibus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0028-9 DFG

RUBEFACIENTIA ſunt

Allium
Euphorbium
Eſula
Flammula
Piper
Sinapi
Ruta
Pyrethrum.
Fermentum panis.
ſemiveſicatorium
Galbanum
Alumen plumoſum.

VESICANTIA,

Quæ cuti applicata epidermidem in veſicam aqua plenam elevant.

INDICANTUR. Si nervorum & vaſorum inertia *ſtimulum* exigit.

ſi *revulſio* facienda e locis diſſitis

— *derivatio* humorum in quamdam partem facienda: ut in eryſipelate vel morbo cutaneo retrogreſſo.

— *evacuatio ſeri* e quadam parte facienda: ut in tumore rheumatico vel albo articulari, in vulnere a cane rabido inflicto.

— *epidermis* ſeparanda: ut in callo, clavo, herpete V. *Cantharis.*

VESICANTIA ſeu *epiſpaſtica* ſunt

Pulvis cantharidum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0029-8

CAUSTICA.

Quæ partem cui applicantur, consumunt.

INDICANTUR si abscessus aperiendus, hydrocele evacuanda, caro fungosa auferenda, caries exstirpanda.

CAUSTICA sunt

1. *Acida mineralia.*

Oleum vitrioli.
Spiritus salis concentratus,
Spiritus nitri fumans.
Liquor Bellostii
Oleum camphoræ causticum.
Alumen ustum.
Arsenicum album.
——— citrinum.
Auripigmentum.

2. *Alcalina.*

Lapis causticus.
Spiritus salis ammoniaci causticus.
Lixivium saponariorum.
Liquor nitri fixi.
Oleum tartari per deliquium.

3. *Metallica.*

Butyrum antimonii.
Vitriolum cupri.
Viride æris.
Lapis infernalis.

Mercurius

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0030-9

Mercurius præcipitatus ruber
——— ſublimatus corroſivus.

Animalia.
Cantharides.

Vegetabilia.
Gummi Euphorbii.
Flammula jovis.
Oleum caryophillorum.

Terrea
Calx viva.

DEPILATORIA.

Quæ pilos e cute auferunt.

INDICANTUR in hirſutie præternaturali alicujus partis.

DEPILATORIA ſeu *PSYLOTRA* ſunt
Calx viva.
Auripigmentum.
Ranunculus.
Spiritus ſalis dulcis.
dropaces e pice vel reſina.

EXCITANTIA.

Quæ ſyncopticos excitant.

INDICANTUR, ſi ſyncope, ſopor, aſphyxia quempiam corripit.

EXCITANTIA ſunt.
Sal volatilis naſalis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0031-5

Spiritus ſalis ammoniaci.
Acetum concentratum, ſeu Naphtha aceti.
Spiritus melliſſæ.
Adſperſio aquæ frigidæ.
Balneum calidum.
Inflatio pulmonum.
Frictio corporis.
Electriſatio.

ALTERANTIA PARTIUM FLUIDARUM.

Quæ maximam partem in humores agunt.

RESOLVENTIA TUMORUM FRIGIDORUM.

Quæ tumores frigidos reſolvunt.

INDICANTUR in tumoribus induratis, cyſticis, aquoſis.

RESOLVENTIA ſunt.

Amara.

Abſynthium
Marrubium
Trifolium fibrinum
Centaureum minus
Chamædrys
Chamæpytis
Carduus benedictus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0032-0

Aromatica.

Mentha
Melliſſa
Salvia.
Roſmarinus.
Ruta.
Arnica
Chamomilla.
Flores ſambuci.
Melilotus.
Betonica.
Lavendula
Hyſſopus.

Amaricantia.

Alliaria
Scordium
Millefolium
Abrotanum
Lupulus
Cortex peruvianus
Matricaria
Ariſtolochia

Saponacea

Sapo venetus
—— Starkeanus
Saponaria.

Empyreumatica.

Oleum tartari foetidum
—— philoſophorum

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0033-6

Fuligo
Oleum animale Dippelli

Gummi-resinosa.

Gummi ammoniacum.
Asa foetida.
Opopanax
Bdelium.
Galbanum.
Camphora.
Aloë

Mercurialia

Solutio aquosa sublimati
Unguentum neapolitanum
Emplastrum de ranis cum mercurio.

Acria.

Cantharidum tinctura, emplastrum
Bryonia.

Aerëa

Aer fixus.
— inflammabilis.

Narcotica.

Opium
Crocus
Mandragora
Belladona.
Cicuta.
Nicotiana.

Aquosa.

Vapor aquæ calidæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0034-2

Fomentum ex aqua calida.
Thermæ aeratæ

Acida.

Acetum vini

Alcalina.

Sal tartari
— ſodæ
Spiritus ſalis ammoniaci valde dilutus
Unguentum volatile.

Salſa

Spiritus Mindereri
Sal ammoniacum
Nitrum
Borax

Sulphurea

Sulphur
Petroleum
Thermæ ſulphureæ.
Hepar antimonii.

ANTIPHLOGISTICA.

Quæ inflammationem auferunt.

INDICANTUR in tumoribus inflammatoriis.

ANTIPHLOGISTICA repellentia, quæ in inflammatione a vaſorum atonia orta: ut a commotione cerebri, contuſione, diſtorſione, luxatione, fractura, conveniunt, ſunt

Aqua frigida.
Solutio ſalis ammoniaci & nitri.
Oxycratum
Vinum album — rubrum
Saccharum ſaturni.
Alumen
Aqua Vegetomineralis
—— Thediana valde diluta.
Vinum cum herbis amaris vel
—— —— —— aromaticis infuſum
Spiritus vini dilutus
Foeces vini aqua dilutæ.
Decoctum corticis.

ANTIPHLOGISTICA emollientia, quæ in inflammatione, quæ cum nimia fibrarum tenſione, dolore & duritie ſtipatur, aut quæ in ſuppurationem abire debet, conveniunt, ſunt anodyna cum emollientibus ut

Mica panis in lacte cocta
Semen lini in lacte coctum
—— —— in aqua vegeto minerali coctum.

ANTIPHLOGISTICA anodyna. ſunt,

Folia hyoſciami
—— ſtramonii.
—— cicutæ.
Crocus.
Capita papaveris cum lacte cocta.

INSPISSANTIA.

Quæ humores inſpiſsant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0036-3 DFG

Indicantur in pure nimis tenui, in acrimonia ſaniei.

Inspissantia ſunt

Mucilago gummi arabici
——— ſeminum cydoniorum
Amylum.
Bolus armena.
Spongia ſicca.

COAGULANTIA.

Quæ ſanguinem coagulant.

Indicantur in hæmorrhagia compeſcenda.

Alcohol vini
Acidum vitrioli.
Vitriolum album
——— coeruleum
Alumen.

MATURANTIA.

Quæ pus ſeu ſuppurationem in tumoribus movent.

Indicantur in tumoribus inflammatoriis non reſolvendis.

Maturantia tumorum ſunt emollientia cum irritantibus mixta.

Leniora.

Mica panis albi in lacte cocta,

Butyrum.
Vitellus ovi.
Semen lini
Hb. malvæ
— altheæ.
Caricæ pingues in lacte coctæ.
Radix lilii albi
Emplastrum diachilon simplex.
——————— cum gummatibus.
Unguentum basiliconis.
Farina cum melle subacta

Acriora

Cepa vel
Allium, cum melle vel oleo cocta
Gummi galbanum oleo solutum.
Tinctura cantharidum.

DIGESTIVA.

Quæ pus in vulneribus & ulceribus movent.

INDICANTUR in vulneribus contusis & aliis, quæ per suppurationem sanari oportet, demum in ulceribus siccis.

DIGESTIVA sunt, quæ emolliunt & simul leni stimulo irritant

Balsamus Arcæi
Therebinthina cruda vitello ovi subacta.
Unguentum basiliconis.
Balsama nativa sevo subacta.
Mel.

DETERGENTIA.

Quæ ulcera et vulnera detergunt.

INDICANTUR in vulneribus & ulceribus ſordidis, ut ſemimortua vaſorum extrema, ſuperficiem ulceris conſtituentia, a vivis abſcedant partibus.

DETERGENTIA ſunt quæ leni ſtimulo irritant, ſolvunt.

Amara.

Carduus benedictus
Centaureum minus
Ariſtolochia.
Trifolium fibrinum
Gentiana.

Balſamica.

Myrrha
Aloe
Balſamus copaivæ.

Acria.

Iris
Ari radix.
Sabina.
Flammula jovis
Viride æris
Unguentum ægyptiacum

Dulcia

Mel.
Saccharum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0039-3

Salina.

Sal ammoniacum.

Mercurialia.

Mercurius dulcis

——— præcip. ruber.

Solutio ſublimati corroſivi.

Aqua phagadenica.

EXSICCANTIA.

Quæ nimiam ulceris humiditatem abſorbent.

INDICANTUR in vulneribus & ulceribus pus nimis tenue plorantibus.

EXSICCANTIA ſunt

Plumaceola ſicca.
Bolus armena.
Lapis calaminaris
Tutia
Pompholix
Flores zinci.
Ceruſſa
Minium
Lythargyrus.
Saccharum ſaturni.
Camphora
Olibanum
Maſtiche.

HUMECTANTIA.

Quæ partem ſiccam reddunt humidam

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0040-4

Indicantur in ſiccitate vulnerum, ulcerum, cutis, oris, linguæ

Humectantia ſunt

Aqua tepida
Lac.
Decoctum hordei.

LUBRICANTIA.

Quæ parti lubricitatem inducunt.

Indicantur in ſiccitate partium, quæ lubricæ eſſe deberent, ut vaginæ, ani, oeſophagi.

Lubricantia ſunt

Oleoſa.

Oleum lini
—— olivarum
—— amygdalarum

Pinguia.

Butyrum
Axungia.

Mucilaginoſa.

Mucilago gummi arabici.
——— ſeminum pſillii.
——— rad. altheæ.

OBVOLVENTIA.

Quæ acrimoniam vel partem excoriatam involvunt.

Indicantur in acrimonia, dolorem vel excoriationem inferente.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0041-0

Ob volventia sunt

Mucilaginosa

Mucilago gummi arabici
——— rad. altheæ.

Oleosa.

Oleum lini
—— olivarum
—— amygdalarum.

Pinguia.

Butyrum
Axungia.

ABLUENTIA.

Quæ sordes a quadam superficie abluunt

Indicantur in sorditate corporis, capitis, vulnerum, ulcerum.

Abluentia sunt

Aquosa.

Aqua simplex
Balneum.

Saponacea.

Sapo venetus in aqua vel lacte solutus.

HÆMOSTATICA.

Quæ hæmorrhagiam sistunt.

Indicantur in hæmorrhogia vulnerum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0042-6

HÆMOSTATICA ſive *ISCHÆMA* ſunt

Spirituoſa

Alcohol vini.
Aqua Thediana.
Spiritus terebinthinæ.

Acida mineralia

Oleum vitrioli
Aqua Rabellii

Auſtera

Alumen
Vitriolum

Exſiccantia

Linteum carptum ſiccum

Comprimentia

Fungus agaricus
Spongia præparata.

REFRIGERANTIA.

Quæ parti frigus actuale inducunt.

INDICANTUR in calore morboſo vel actuali alicujus partis: ut in ambuſtione, in inſolatione, in pernione, in commotione cerebri vel alius partis.

REFRIGERANTIA ſunt

Aqua frigida.
Aer frigidus.
Sal ammoniacum vel
Nitrum parti applicatum & aqua adfuſum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0043-2

CALEFACIENTIA.

Quæ parti calorem inducunt.

INDICANTUR in frigore morboſo alicujus partis.

CALEFACIENTIA actualia ſunt corpora humida vel ſicca valde calefacta ut

Linteum ſiccum calefactum.
Cataplaſma calefactum.
Fomentum valde calidum.

Oleoſa diutius calorem conſervant, quam *aquoſa*, *Cataplaſmata* diutius quam *fomenta*.

CALEFACIENTIA potentialia ſunt omnia acria, quæ corpori applicata ruborem cum calore inducunt. *V. irritantia.*

REVELLENTIA.

Quæ humores a quadam parte revellunt.

INDICANTUR in morbis, qui a congeſtione, inflammatione vel fluxu alicujus humoris producuntur.

REVELLENTIA ſunt, ſi in parte diſſita

1. *vaſorum relaxatio* per emollientia vel balnea fiat vel
2. *vaſorum evacuatio* per venæ ſectionem, ſcarificationem, hirudinem, enemata evacuantia &c. inſtituatur.
3. *Vaſorum & nervorum irritatio* per ſynapiſmos, veſicatoria, &c. fiat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0044-8

ATTRAHENTIA seu DERIVANTIA.

Quæ humores majori copia in aliquam pattem alliciunt.

Indicantur in defectu affluxus humorum: ut in aridura alicujus partis, in suppuratione difficili vel nimis parca.

Attrahentia seu *Derivantia* sunt

1. *Relaxantia vasorum* & *fibrarum* ope emollientium & calidorum
2. *Irritantia vasorum* & *nervorum* ope irritantium, rubefacientium, vesicantium, urticationis, frictionis.

REPELLENTIA.

Quæ humores e parte repellunt

Indicantur in congestione humorum, in inflammatione incipiente, in ophthalmia, in commotione cerebri.

Repellentia sunt

1. *Frigida*

   Aqua frigidissima
   Nix — Glacies
   Solutio nitri
   —— salis ammoniaci.

2. *Adstringentia*

   Alumen
   Vitriolum album

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0045-3

Flores zinci.
Saccharum ſaturni.
Extractum ſaturni.
Vinum rubrum.
Aqua Thediana

3. *Comprimentia*
Faſcia circularis.

ANTISEPTICA.

Quæ humorum & partium ſolidarum putredini reſiſtunt.

INDICANTUR in morbis a putredine ortis: ut in gangræna, ulcere foetido.

ANTISEPTICA ſunt

Amara
Cortex peruvianus

Aromatica
Ruta
Scordium.
Flores chamomillæ.
Alliaria.

Balſamica
Terebinthina

Gummi - reſinoſa
Camphora.
Myrrha.

Auſtera
Alumen
Vitriolum

Sacharum

Saccharum ſaturni.
Gallæ turcicæ.

Frigida.

Aqua frigida.
Nix.
Glacies.

Spirituoſa.

Spiritus vini.
Vinum.

Acida vegetabilia.

Succus citri.
Acetum.

Acida mineralia.

Spiritus vitrioli.
—— nitri.
—— ſalis.
Butyrum antimonii.

Olea ætherea.

Spiritus terebinthinæ

Salina quædam.

Sal ammoniacum.

Aërea.

Aër fixus.

SEPTICA.

Quæ putredinem humorum augent.

INDICANTUR, ſi putredo promovenda vel inducenda.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0047-5

Septica ſunt

Lapides cancrorum.
Sal communis.
Aër putridis.
Calor.
Calx viva.

EVACUANTIA EXTERNA.

Quæ humoris alicujus evacuationem procurant.

DEPLENTIA SANGUINIS EXTERNA.

Quæ ſanguinem e vaſis evacuant.

Indicantur in congeſtione ſanguinis, in inflammatione, in plethora, in febre phlogiſtica, in ſuppreſſa ſanguinis excretione.

Deplentia Sanguinis generalia ſunt

Venæ ſectio.

Deplentia topica

Arteriotomia.
Scarificatio cruenta.
Hirudinum applicatio.

DEPLENTIA SERI.

Quæ ſerum e vaſis evacuant.

Indicantur in morbis a congeſtione vel effuſione ſeroſa aut lymphatica: ut in morbis rheumaticis, hydropicis, ſeroſis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0048-1 DFG

Deplentia Seri ſunt

Veſicatorium.
Fonticulus.
Setaceum.
Exutorium.
Orbiculus e radice bryoniæ.
Scarificatio partis oedematoſæ.
Paracentheſis.
Cauſticum.

DEPLENTIA PURIS.

Quæ pus ex abſceſſu evacuant.

Indicantur in abſceſſu maturo.

Huc pertinet

Inciſio abſceſſus.
Lapis cauſticus.

DEPLENTIA URINÆ.

Quæ urinam e veſica urinaria evacuant.

Indicantur in urinæ retentione cujus, cauſa medicamentis intra paucum tempus auferri nequit.

Deplentia Urinæ ſunt

Catheteriſmus.
Punctura veſicæ.
Veſicatorium ſupra oſſa pubis.
——— ad regionem renalem in iſchuria renali.
Semicupium.

DEPLENTIA MATERIÆ PERSPIRABILIS.

Quæ transpirationem promovent.

Indicantur in morbis a transpiratione suppressa: ut in tumoribus hydropicis, rheumaticis.

Diaphoretica externa sunt

Balneum calidum.
Frictio totius corporis.
Vapor aquæ.
—— spiritus vini accensi.
Arenatio.

DEPLENTIA LACTIS.

Quæ lac e mammis evacuant.

Indicantur in lactis congestione nimia ad mammas.

Deplentia Lactis sunt

Folia menthæ.
Folia alni.
Cerefolium.
Petroselinum.
Antlia mammaria.
Suctio mammæ.

DEPLENTIA MUCI NARIUM.

Quæ mucum e naribus cum vel sine excitata sternutatione eliciunt.

Hæc remedia etiam *errhina* vel *ptarmica* vel *sternutatoria* dicuntur.

Indicantur, si mucus vel insectum in naribus vel sinu pituitario hærens aliquem morbum in-

fert: ſi abſceſſus faucium rumpendus: ſi corpus heterogenum e trachea vel oeſophago excutiendum: ſi ſurditas a muco tubam Euſtachianam opplente adeſt.

STERNUTATORIA mitiora ſunt

Pulvis aſari.
—— majoranæ.
—— ſalviæ.
—— mari veri.
—— nigellæ.
—— florum arnicæ.
—— —— lavendulæ.
—— —— convalliorum.
—— fol. nicotianæ.
—— rad. ptarmicæ.
Vitriolum album.

STERNUTATORIA fortiora ſunt

Radix hellebori nigri.
Euphorbium.

DEPLENTIA SALIVÆ.

Quæ ſalivam movent.

INDICANTUR ab indole quorumdam morborum.

SALIVATORIA ſeu *SIALOGOGA externa* ſunt

Inunctio mercurialis.
Ablutio cum ſolutione mercuriali.
Maſticatoria.
Fumigatio cinnabarina.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0051-6

APOPHLEGMATISONTA.

Quæ pituitam e faucibus masticando eliciunt.

Indicantur in angina pituitosa, in odontalgia rheumatica, in incipiente cataracta vel amaurosi, in chronica ophthalmia.

Apophlegmatisonta sunt

Radix pyretri.
—— pimpinellæ.
—— calami.
—— zingiberis.
Folia nicotianæ.
Cubebæ.
Piper.
Sal ammoniacum.

DEPLENTIA VENTRICULI EXTERNA

Quæ externe applicata ventriculi contenta per os evacuant.

Indicantur, si oesophagus corpore heterogeneo obturatus est, vel alia causa vomitorii deglutitionem prohibet.

Emetica externa sunt

Irritatio faucium ope digiti vel barba pennæ oleo tincta.

Enema ex fumo tabaci.
—— —— solutione tartari emetici.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0052-2 DFG

DEPLENTIA INTESTINORUM CRASSORUM.

Quæ foeces inteſtinorum craſſorum evacuant.

INDICANTUR, ſi interne purgantia dari non poſſunt, vel dare non licet.

PURGANTIA externa ſunt

Unguentum de arthanita.
Enema ex infuſo vel decocto purgante.
Suppoſitorium.
Tinctura aloes ulceri vel vulneri applicata.

SPECIFICA.

Quæ ſpecifice in morbum aliquem agunt, ut

ANTIVENEREA.

Quæ miaſma venereum delent.

INDICANTUR in morbis venereis.

ANTIVENEREA externa ſunt

Solutio ſublimati corroſivi.
—— mercurii gummoſi.
Aqua phagadænica.
Eſſentia maſtichina mercurialis.
Unguentum e præcipitato rubro.
—— neapolitanum.
Emplaſtrum de ranis c. mercurio.

ANTISCABIOSA.

Quæ ſcabiem & alios morbos cutaneos curant.

INDICANTUR purgatis primis viis & ſanguine in mox dictis morbis.

ANTISCABIOSA externa ſunt

Unguentum ex ſale ammoniaco.
——— — ſulphure.
——— — præcipitato albo.
——— — helleborro albo.
——— — enula.
Thermæ ſulphureæ naturales.
Balnea ex hepate ſulphuris.
lotio cum ſapone nigro.
——— — decocto enulæ.
——— — ——— hellebori albi.

ANTICANCROSA.

Quæ virus cancroſum domare dicuntur.

INDICANTUR in cancro aperto & occulto.

ANTICANCROSA cenſentur

Cicuta.
Arſenicum flavum.
Belladona.
Succus onopordi.
Folia laurocerasi.
Aqua calcis.

ANTICARIOSA.

Quæ oſſis cariem emendant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0054-3

Indicantur in ossis corruptione cariosa.

Anticariosa mortificantia, seu quæ os corruptum plane mortificant, sunt *

Spiritus vini.
Tinctura myrrhæ.
——— succini.
——— euphorbii.
Liquor anodynus mineralis Hoffmanni.
Aqua Thediana.
Oleum camphoræ causticum.
——— cinamomi.
——— caryophyllorum.
Liquor Bellosti.
Lapis causticus.

Anticariosa os *non mortificantia*, sed ossis mortui separationem promoventia, sunt

Cataplasma ex dauco.
Aqua calcis.
Vinum.
Myrrha.
Mastix.
Mel cum
pulv. corticis peruviani,
——— scordii,
——— millefolii,
——— florum chamomillæ.
Aer fixus.

---

* *Ill.* Richter *Anfangsgründe der Wundarzneykunst. Göttingen.* S. 545.

Unguentum digeſtivum vel
Balſamus Arcæi cum myrrha.

ANTIDOTA

Quæ venenum externe applicatum domant.

INDICANTUR, ſi venenum animale, minerale, vel vegetabile applicatum fuit.

ANTIDOTA

in morſu *canis rabidi* ſunt	pulvis cantharidum.
— —— Preſteris	oleum olivarum.
— —— Aſpidis }	{ Spiritus ſalis ammo-
— —— Peri }	{ niaci lacteus.
— —— Crotali }	{
— —— Cherſeæ	folia fraxini.
— —— Najæ	radix mungos.
— ictu furiæ infernalis.	coagulum lactis.
in applicato arſenico }	ſolutio ſalis alcalini fixi
— —— ſublimato }	vel lixivii.

De reliquis antidotis vide *Toxicologiam*.

ANTHELMINTICA.

Quæ larvas vermiformes in ulceribus & vulneribus necant.

INDICANTUR in mox dicto morbo. Huc pertinent
Elixir. vitrioli.
Aqua Thediana.
Spiritus terebinthinæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0056-5

Aloe.
Mercurius dulcis.

ANTHELMINTICA, quæ externe applicata vermes ex inteſtinis expellunt, ſunt:

Folia tanaceti.
—— abſynthii.
Unguentum de arthanita.

ANTIPTYRIACA.

Quæ pediculos aliaque inſecta fugant.

INDICANTUR in ptyriaſi capitis, pubis, aut ſi hæc inſecta lectum & veſtimenta inficiunt.

ANTIPTYRIACA ſunt

Mercurius vivus.
Folia tabaci.
Semen ſabadillæ
—— petroſellini
Oleum aniſi.

SYMPATHETICA.

Quæ ſolo attactu aut eminus applicata ſine effluviis corpus ægroti tangentibus in diſtans agere dicuntur: ut pulvis ſympatheticus gladio vel ſanguini e vulnere promananti applicatus: ut manus regis vel os cadaveris ſcrophulas tangens: ut caro ſub terra defoſſa ad abigendas verrucas.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0057-1

Hæc remedia vel fallacia ſunt, vel imaginaria, vel excitato animi pathemate in morbum agunt.

AEREM DEPURANTIA.

Quæ aërem putridum in noſocomiis depurant, ſunt

Aeris perflatio ope feneſtrarum, portarum, ventilatorum, caminorum, ſibi e directo reſpondentium.

Luſtratio aëris ope ignis flammantis, vel accenſi pulveris pyrii.

Fumigatio aromatica: ut juniperina.

Exhalatio vaporis aceti, acidi muriatici, aëris dephlogiſticati.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0058-6 DFG

MATERIA CHIRURGICA
SPECIALIS.

—— —— Seht ins innere Wesen hin,
und lernet aus Erkenntniſs wählen

VON HALLER.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0059-5

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0060-6
DFG

ELENCHUS
GENERALIS.

Amylacea.
Mucilaginea.
Lactea.
Oleosa.
Pinguia.
Gelatinosa.
Gummosa.
Gummi-resinosa.
Balsamica.
Bituminosa.
Sulphurea.
Ceracea.
Oleosa empyreumatica.
—— ætherea.
Spirituosa.
Adstringentia.
Amara.
Amaricantia.
Aromatica.
Acria.
Narcotica.
Insipida.
Saponacea
Dulcia.
Acida vegetabilia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0061-2

Acida mineralia.
—— dulcificata.
Alcalina fixa.
—— volatilia.
Terrea.
Metallica
Cauſtica.
Calida.
Frigida.
Aquoſa.
Aërea.
Deplentia ſanguinis.
———— ſeri.
Mechanica.

ELENCHUS SPECIALIS.

AMYLACEA.

Triticum.
Hordeum.
Avena.
Secale.
Oryza.
Faba.
Lens.
Lupinus.
Milium.
Hypocaſtanea.
Amylum
Mica panis.

MUCILAGINEA.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0062-7

MUCILAGINEA.

Althea.
Symphytum.
Malva.
Alcea.
Branca urſina.
Lilium album.
Semen cydoniorum.
—— pſyilii.
—— hormini.
—— lini.
—— foenugræci.
—— cannabis.
Cortex unguentarius.
—— ulmi campeſtris.

LACTEOSA.

Lac vaccinum.
Cremor lactis.
Amygdalæ dulces.

OLEOSA.

Oleum olivarum.
—— Lini
—— amygdalarum.
—— ceræ.
—— ovorum.
—— palmæ
—— been.
Folia ricini.

PINGUIA.

Axungia porcina.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0063-3

Axungia anſerina.
—— viperina.
—— anguillæ.
—— cati ſylveſtris.
—— taxi.
—— canis.
—— piſcina.
Sevum cervinum.
—— vervecinum.
—— hircinum.
—— bovinum.
Medulla oſſium.
Butyrum vaccinum.
—— cacao.
Sperma ceti.

GELATINOSA.

Ichthyocolla.
Albumen ovorum.
Vitellus ovorum.
Gluten ſcriniariorum.
Sperma ranarum.
Caſeus.
Album græcum.

GUMMOSA.

Gummi arabicum.
—— tragacanthæ.

GUMMI RESINOSA.

Gummi ammoniacum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0064-9

Gummi bdellium.
——— guajacum.
Olibanum.
Styrax calamita.
Opopanax.
Sarcocolla.
Ladanum.
Galbanum.
Myrrha.
Sagapenum.
Aſa foetida.
Gummi animæ.
Benzoe.
Gummi elemi.
Maſtix.
Tacamahaca.
Sandaraca.
Reſina vulgaris.
Pix ſolida.
Colophonium.
Sanguis draconis.
Gummi carannæ.
Aloe.
Gummi Guttæ.
——— hederæ arboreæ.
Camphora.

BALSAMICA.

Balſamum copaivæ.
——— de Mecca.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0065-5

Balſamum de Tolu.
——— peruvianum.
Storax liquida.
Pix liquida.
Balſamus hungaricus.
——— carpaticus.
Terebinthina.

BITUMINOSA.

Ambra.
Succinum.
Petroleum.
Maltha.
Aſphaltum.

SULPHUREA.

Sulphur.
Phoſphorus.

CERACEA.

Cera.
Farina lycopodii.
Gummi laccæ.

OLEOSA EMPYREUMATICA.

Oleum ſuccini.
—— animale DIPPELLII
—— lateritium.
Fuligo.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0066-0

OLEOSA ÆTHEREA.

Oleum terebinthinæ.
—— cinamomi.
—— caryophyllorum.
—— lavendulæ.
—— cajeput.
—— anisi.
—— sabinæ.
—— laurinum.
—— ligni sassafras.
—— templinum.
—— juniperi.
—— betulinum.

SPIRITUOSA.

Spiritus vini.
Alcohol vini.
Vinum album.
—— rubrum.
Vinacea.
Foeces vini.
Cerevisia.

ADSTRINGENTIA.

Radix tormentillæ.
—— bistortæ.
—— pentaphylli.
—— alchimillæ.
—— alkannæ veræ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0067-6

Herba prunellæ.
—— ajugæ pyrimidalis.
—— euphraſiæ.
—— equiſeti.
—— anſerinæ.
—— plantaginis.
—— vincæ pervincæ.
—— perfoliatæ.
Folia vitis.
Terra japponica.
Flores roſarum rubrarum.
Radix primulæ veris.
Flores balauſtiorum.
Cortex granati.
Herba caprifolii.
—— querci.
—— ſuberis.
—— ſalicis albæ.
Gallæ turcicæ.
Folia pyrolæ.
Herba uvulariæ.
Cortex nucis juglandis.
Folia alni.
Fungus melitenſis.

A M A R A.

Herba abſynthii vulgaris.
—— marrubii albi.
—— eupatorii.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0068-2

Herba rutæ.
—— trifolii fibrini.
—— tanaceti.
—— centaurii minoris.
—— chamedryos.
—— chamæpityos.
—— cardui benedicti.
—— gratiolæ.
Folia hederæ arboreæ.
Radix gentianæ.
Fel tauri.
—— lucii piſcis.

AMARICANTIA.

Herba alliariæ.
—— ſcordii.
—— onopordi.
—— millefolii.
—— abrotani.
—— matricariæ.
—— hederæ terreſtris.
—— anagallidis.
—— linariæ.
Flores lupuli.
Radix ariſtolochiæ longæ.
—— —— rotundæ.
Folia xantii.
Cortex peruvianus.
—— pini.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0069-0

Baccæ alkekengi.
Gemmæ populi.
Folia myrti brabantici.

AROMATICA.

Flores chamomillæ romanæ.
——— ——— vulgaris.
——— calendulæ.
——— meliloti.
——— ſambuci.
——— arnicæ.
——— cheiri.
——— jaſmini.
——— lavendulæ.
——— lilii convallii.
Herba hyſsopi.
——— origani.
——— menthæ.
——— melliſſæ.
——— majoranæ.
——— anethi.
——— baſilici.
——— roſmarini.
——— roſmarini ſylveſtris.
——— ſalviæ.
——— mari veri.
——— thymi.
——— ſerpilli.
——— betonicæ.
——— cerefolii.
Folia myrti.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0070-1

Folia lauri.
Radix contrajervæ.
—— ſerpentariæ.
—— imperatoriæ.
—— enulæ.
Semen petroſelini.
Baccæ juniperi.
—— foeniculi.

A C R I A.

Radix pyrethri.
—— ptarmicæ.
—— bryoniæ.
—— arthanitæ.
—— ſcillæ.
—— armoraceæ.
—— hellebori albi.
Herba cochleariæ.
—— naſturtii hortenſis.
—— plumbaginis.
—— aſari.
—— pimpinellæ albæ.
Bulbus allii.
—— cepæ.
Radix iridis florentinæ.
Semen ſabadillæ.
—— ſtaphiſagriæ.
—— ſinapis.
—— piperis.
Herba nicotianæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0071-7

Herba flammulæ jovis.
—— ſabinæ.
—— eſulæ.
—— ſedi acris.
Folia rhododendron.
—— phytolaccæ.
—— urticæ.
—— cheſidonii.
—— digitalis purpureæ.
Radix ceanothi
—— raphani nigri.
Fermentum panis.

NARCOTICA.

Capita papaveris.
Opium.
Crocus.
Folia hyoſciami nigri.
—— belladonæ.
Herba ſtramonii.
—— linariæ.
—— ſolani nigri.
Radix mandragoræ.
Herba cicutæ.
Folia verbaſci.
Herba mercurialis.

SUBINSIPIDA.

Folia braſſicæ albæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0072-3 DFG

Folia betæ rubræ.
—— ſempervivi.
—— ſedi telephii.
—— boni Henerici.
Herba lycopodii.
—— ſideritidis.
—— beccabungæ.
——ſenecionis.
Radix anchuſæ.
Folia opuntiæ.

SAPONACEA.

Sapo venetus.
—— niger.
Herba ſaponariæ.

DULCIA.

Saccharum.
Mel virgineum.
Pulpa pomorum.
Mora.
Ficus.
Rapa.
Succus liquiritiæ.
Daucus.

ACIDA VEGETABILIA.

Acetum vini.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0073-9

Cremor tartari.
Folia acetosæ.
——— acetosellæ.
Succus citri.

ACIDA MINERALIA.

Spiritus vitrioli.
——— salis
——— nitri.

ACIDA DULCIFICATA.

Spiritus vitrioli dulcis.
——— salis dulcis.
Naphtha vitrioli.
——— aceti.

ALCALINA FIXA.

Sal tartari.
Oleum tartari per deliquium.
Sal sodæ.
Liquor nitri fixi.
Cinis bufonum.

ALCALINA VOLATILIA.

Spiritus salis ammoniaci simplex.
Sal volatile siccum.

SALINA NEUTRA.

Sal ammoniacum.
Nitrum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0074-5

Sal culinare.
— marinum
— gemmæ.
Spiritus Mindereri.
Borax veneta.
Alumen crudum.

TERREA.

CALCAREA

Lapides cancrorum.
Teſtæ concharum.
—— oſtrearum.
Mater perlarum.
Margaritæ.
Teſtæ ovorum.
Os ſepiæ.
Creta alba.
Lapis calcareus.
Lac lunæ.
Oſteocolla.
Glacies mariæ.
Gypſum.
Alabaſtrum.
Corrallium rubrum.
———— album.
Bolus armena.
—— rubra.
—— alba.
Terra ſigillata.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0075-0

Terra tripolitana.
Rubrica fabrilis.
Talcum album.
Alumen plumosum.
Pumex.
Crystallus montana.
Vitrum.

METALLICA.

Aurum.
Argentum
Cuprum.
Vitriolum coeruleum.
Stannum
Ferrum.
Magnes.
Hæmatites.
Colcothar vitrioli.
Terra vitrioli dulcis.
Vitriolum viride.
Zincum.
Flores zinci.
Pompholix.
Tutia.
Lapis calaminaris.
Vitriolum album.
Bismuthum.
Magisterium marcasitæ.
Antimonium.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0076-6

Crocus metallorum.
Hepar antimonii.

Plumbum.
Extractum ſaturni.
Minium.
Lithargyrium.
Ceruſſa alba.
Plumbum uſtum.
Saccharum ſaturni.

Mercurius.
Mercurius gummoſus.
——— alcoholiſatus.
——— dulcis.
——— præcipitatus albus.
——— ——— ruber.
——— ſublimatus corroſivus.
Cinnabaris.
Aethiops mineralis.

CAUSTICA.

ACIDA.
Oleum Vitrioli.
Spiritus ſalis concentratus.
——— nitri fumans.
Liquor BELLOSTI.
Oleum camphoræ cauſticum.
Alumen uſtum.
Arſenicum album.
——— citrinum.
Auripigmentum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0077-2

ALCALINA

Lapis causticus.
Spiritus salis ammoniaci causticus.
Lixivium saponariorum.
Liquor nitri fixi.

METALLICA

Butyrum antimonii.
Vitriolum cupri.
Aerugo.
Lapis infernalis.
Mercurius sublimatus corrosivus.
——— præcipitatus ruber.

ANIMALIA

Cantharis.

VEGETABILIA

Gummi euphorbii.
Flammula jovis.

TERREA

Calx viva.

C A L I D A.

Calor carbonum ardentium.
—— radiorum solarium.
Scintilla electrica.
Moxa.
Cauterium.

F R I G I D A.

Aqua frigida.
Nix.
Glacies.

AQ-

AQUOSA.

Aqua calcis.
——— marina.
——— calida.
Thermæ aeratæ.
——— ſulphureæ.
Balneum ferri granulati.

AEREA.

Aer fixus.
— inflammabilis.
— muriaticus.
Tartarus cereviſiæ.

DEPLENTIA SANGUINIS.

Venæ ſectio.
Arteriotomia.
Scarificatio cruenta.
Hirudinum applicatio.

DEPLENTIA SERI.

Veſicatorium.
Fonticulus.
Setaceum.
Cortex thymeleæ.

MECHANICA.

Goſsypium.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0079-6

Linteum carptum.
Charta.
Spongia marina.
——— præparata.
Agaricus præparatus.
Bovista.
Resina elastica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0080-7

PHARMACOLOGIA CHIRURGICA SPECIALIS.

Scientia, quæ ſinguli medicamenti virtutem & uſum in morbis externis tradit, *Pharmacologia chirurgica ſpecialis* vocatur.

Quodlibet medicamentum virtutem *generalem* ſeu pluribus medicamentis communem, & virtutem *ſpecialem* ſeu ſibi ſoli propriam habet.

Virtus *generalis* odore, ſapore, analyſi chemica & experimentis in corpore ſano & ægroto inſtitutis eruitur.

Virtus autem *Specialis* ſolo caſu vel experimento fortuito in corpore ægroto inſtituto detegitur.

Cum vero omnia medicamenta ſola vi ſuorum principiorum, quibus conſtant, agere poſſint, hinc medicamenta a diverſitate ſuorum principiorum conſtitutivorum in ſequentes dividuntur *claſſes*.

AMYLACEA.

Sunt medicamenta, quæ maximam partem ex principio *amylaceo* conſtant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0081-3

Eſt vero *amylum* principium vegetabile ſui generis, quod maximam partem in ſeminibus cerealibus deprehenditur. Eſt inodorum, inſipidum, aceſcens, aqua frigida non, ut gummoſa corpora, ſolubile.

Ad *claſſem* medicamentorum amylaceorum pertinent.

TRITICUM.

TRITICUM hybernum LINNÆI. Weizen. Farina eſt pars maxime uſualis.

ODOR farinæ nullus; SAPOR farinaceus, ſubinſipidus.

VIRTUS reſolvens, emolliens.

USUS. Farina *ſicca* aliquantum calefacta *fomentum* exhibet *ſiccum*, quod tranſpirationem partis, cui applicatur, auget & abſorbet atque ſuo calore humores reſolvit; hinc applicatur in tumoribus erysipelatoſis, ſeroſis, oedematoſis, arthriticis, rheumaticis. Hi enim tumores raro fomenta humida ferunt.

Farina cum *lacte* cocta conſtituit *cataplaſma emolliens*, quod tumores induratos & inflammatorios egregie emollit, aut in ſuppurationem ducit.

Farina cum *aqua vegeto - minarali* cocta dat *cataplaſma antiphlogiſticum*, quod tumores inflammatorios efficaciſſime reſolvit.

Farina cum *aqua* & *melle* ſubacta & calore in incipientem fermentationem acta præbet *cataplaſma fermentans*, quod ſuo aëre fixo per fermentationem extricato putredini reſiſtit ac emollit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0082-9 DFG

Convenit in gangræna ficca & ulceribus gangrænosis. * *Furfures tritici* pediluviis & balneis emollientibus incoquuntur.

HORDEUM.

HORDEUM distichum L. Gerste.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus, insipidus.

VIRTUS & USUS farinæ tritici. *Decoctum hordei* vehiculum injectionum emollientium & obvolventium præbet.

AVENA.

AVENA sativa L. Haber.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus.

VIRTUS & USUS farinæ tritici. Avena *integra* leviter tosta & sacculo inclusa herniis incarceratis cum fructu quandoque sub initium morbi adhibetur. **

SECALE.

SECALE cereale L. Rogen.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus.

---

* *Cel.* POWER *von dem Nuzen gährender Breyumschläge bey dem Absterben der Glieder.* Vide *Arzneykundige Abh. von collegio der Aerzte in Londen*, 3. *B.* 48. *S.*

** *Cel.* HAFNER id sæpius observasse testatur. Vide *Ill.* HAEN *prælectiones in* BOERHAAVII *institutiones* T. *v.* p. 150.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0083-4

VIRTUS, farina resolvens decoctum cito acescens.

USUS. Farina cum tartaro cerevisiæ in pultem redacta, colloque affixa cito curat anginam & asperitatem faucium. Sub fermentatione propulsus aër fixus resolvere videtur. *

O R Y Z A.

ORYZA sativa. L. Reiss.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus, insipidus.

VIRTUS emolliens, detergens.

USUS. Farina pro *pulvere manuali* adhibetur.

F A B A.

VICIA Faba L. Gartenbohne.

ODOR & SAPOR leguminosus, farinaceus.

VIRTUS resolvens, discutiens.

USUS. Farina ad erysipelas & tumores calidos mammarum & testiculorum, nec non ad hydrocelen discutiendam, applicatur. *Aqua destillata* storum immerito cosmetica censetur.

L E N S.

ERVUM Lens. L. Linse.

ODOR & SAPOR leguminosus, farinosus.

---

* *Cel.* BERGIUS *mat. med.* p. 48.

VIRTUS emolliens.

USUS. Decocto lentium facies ad foedas post variolas cicatrices arcendas, dum variolæ siccari incipiunt, a mulierculis crebrius foveri solet. *

LUPINUS.

LUPINUS albus L. Feighohne.

ODOR nullus; SAPOR amaricans

VIRTUS discutiens & emolliens.

USUS ad cataplasmata discutientia.

OROBUS.

ERVUM Ervillia L. Waldwike. Semina Ervi.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus subinsipidus.

VIRTUS resolvens & emolliens.

USUS ad cataplasmata resolventia & maturantia.

MILIUM.

PANICUM miliaceum L. Hirse. Breyn.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus.

VIRTUS emolliens.

USUS. Farina prolapsui intestini recti a mulieribus inspergi solet. Etiam ad cataplasmata emollientia adhibetur.

HYPOCASTANEA.

AESCULUS Hypocastanea L. wilde Castanien.

ODOR nullus; SAPOR amarus.

---

* *Cel.* CHOMEL *pl. usuell. T.* 3. p. 61.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0085-6

VIRTUS roborans, abſtergens

USUS. Farina ad pulverem manualem adhibetur.

AMYLUM TRITICI.

AMYLUM tritici. Stærke. Kraftmehl. Eſt pars amylacea ex tritico extracta.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus. Coctura ſola in aqua ſolubile.

VIRTUS obvolvens, glutinans,

USUS. Amylum aqua coctum dat *Gelatum amyli*, quod aqua dilutum pro gargariſmate obvolvente in aſperitate faucium inſervit.

Pulvis cyprius, Haarpuder eſt amylum in tenuiſſimum purverem redactum. Inſpergitur excoriationibus ſubaxillaribus, inguinalibus & ſcrotalibus infantum ac papillis excoriatis mammarum.

MICA PANIS ALBI.

MICA PANIS ſiliginei. Semelſchmolle.

ODOR nullus; SAPOR farinaceus.

VIRTUS emolliens.

USUS. Mica cum *lacte* cocta dat pulmentum emollientiſſimum, quod in mammarum induratione & inflammatione laudatur. Mica cum *aqua vegeto-minerali* cocta conſtituit cataplaſma antiphlogiſticum, quod in omni tumore inflammatorio convenit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0086-2 DFG

MUCILAGINEA.

Sunt medicamenta, quæ multo muco vegetabili gaudent.

ALTHEA.

ALTHEA officinalis L. Eibish.

ODOR nullus; SAPOR herbaceo-mucilagineus.

VIRTUS emolliens, lubricans, involvens.

USUS. In cataplasmatibus emollientibus ad emolliendos tumores. *Decoctum* pro fomento emollienti in ophthalmia sicca, in rigiditate partium.

SYMPHYTUM.

SYMPHYTUM officinale L. Wallwurz. Shwarzwurz.

ODOR nullus; SAPOR subdulcescens; INDOLES magis glutiuosa quam radicis altheæ.

VIRTUS obtundens, glutinans, at simul subadstringens.

USUS. In forma cataplasmatis ad vulnera & ulcera consolidanda laudatur, hinc *Consolida major* dicebatur. Pulvis naribus attractus immodicam earundem hæmorrhagiam compescuit. *

MALVA.

MALVA rotundifolia L. Käspappel.

ODOR nullus nec florum nec foliorum; SAPOR herbaceo-mucilagineus.

---

* *Cel.* PFANN *in Samml. merkw. Fälle. p.* 249.

VIRTUS emolliens, obvolvens.

USUS ad cataplasmata emollientia. Decoctum *florum* ad hypopyum pro fomento vel balneo ophthalmico laudatur. *

A L C E A.

ALCEA rosea L. Gartenpappel. Malva arborea.

ODOR nullus; SAPOR herbaceo-mucilagineus.

VIRTUS emolliens.

USUS. Flores ad fomenta & cataplasmata emollientia recipi possunt.

BRANCA URSINA.

ACANTHUS mollis L. Bärnklau.

ODOR debilis; SAPOR herbaceo-glutinosus.

VIRTUS emolliens, demulcens.

USUS ad clysmata emollientia.

LILIUN ALBUM.

LILIUM candidum L. weisse Lilie.

ODOR nullus; SAPOR vix ullus; INDOLES valde glutinosa, plastica.

VIRTUS emolliens.

USUS pro cataplasmate emolliente ad tumores inflammatione induratos.

---

* *Cel.* JANIN *Memoires & observat. sur locil.* p. 454.

SEMEN CYDONII.

Pyrus Cydonia L. dat hæc ſemina. *Quittenkeern.*

Odor nullus; Sapor mucilagineus.

Virtus obvolvens, leniens.

Usus. Mucilago in ophthalmia, teneſmo & aphthis ardentibus applicatur.

SEMEN PSYLLII.

Plantago Cynops L. hæc ſemina præbet. *Flöhſaamen.*

Odor nullus; Sapor nullus. Indoles mucilaginea. Seminis ʒj libram integram aquæ mucilaginoſam reddit.

Virtus obvolvens.

Usus. Mucilago in ophthalmia ardenti adhibetur.

SEMEN HORMINI.

Salvia Horminum L. Scharleyſaamen.

Odor fragrans; Sapor ſubamaricans, maſticatione mucilaginoſus.

Virtus obtundens, obvolvens.

Usus. In ophthalmia mucilago laudatur.

Forma. Mucilago ex ſeminum ʒj in aquæ puræ ℔ß infuſione vel levi decoctione paratur.

SEMEN LINI.

Linum uſitatiſſimum L. Leinſaamen. Flachsſaamen.

Odor vix ullus; Sapor fatuus. Indoles oleoso-mucilaginea.

Virtus emolliens, relaxans, obvolvens.

Usus. Farina seminum cum lacte cocta dat *cataplasma emollientissimum*, quod ad emolliendos tumores inflammatorios & induratos adhiberi solet. Farina cum aqua vegetominerali cocta exhibet optimum cataplasma antiphlogisticum pro mammis aut testiculis aut alia parte inflammata, ut multoties sum expertus.

SEMEN FOENUGRÆCI.

Trigonella Foenugræcum L. Bockshornsaamen.

Odor fragrans unguentarius; Sapor leguminosus, Indoles valde mucilaginea.

Virtus emolliens, lubricans, obvolvens.

Usus ad cataplasmata emollientia, clysmata lubricantia & unguenta similia recipitur.

SEMEN CANNABIS.

Cannabis sativa L. Hanfsaamen.

Odor vix ullus; Sapor subfatuus. Indoles oleoso mucilaginea.

Virtus emolliens, relaxans.

Usus. Semina contusa & cum lacte cocta cataplasma emolliens constituunt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0090-6 DFG

CORTEX UNGUENTARIUS.

Cortex unguentarius, an * *Ulmi* ſpecies? *Salbenrinde.*

Odor vix ullus; Sapor vix ullus, glutinoſus maſticatione. Cortex cum aqua coctus dat ſpiſſam mucilaginem rubram.

Virtus glutinans, conſolidans.

Usus. Barbari Americani vulnera & ulcera pura hoc cortice ſibi conſolidant.

Forma. Cortex bene pulveriſatus miſcetur cum lacte bubulo tepido & agitatur valide, donec in electuarii conſiſtentiam coeat. Hoc electuarium vulneri imponitur, quod mane ac veſperi iterari debet. Antiqua vulnera ſatis eſt ſemel per diem deligare, ne nimis acceleretur conſolidatio. Ante ſuppurationem vulneris cortex non eſt adhibendus **

CORTEX ULMI CAMPESTRIS.

Ulmus campeſtris L. Ulmrinde. Weiſſe Rüſternrinde. Cortex intermedius ſumi debet.

Odor nullus; Sapor ſubamaricans, maſticatione valde glutinoſus.

Virtus ſubadſtringens, conſolidans.

---

* *Jll. Bergii* m. m. p. 182.

** *Jll. Bergius* l. c. dicit: vulnera hac medela bene conſolidata vidi, quamvis, ubi caries ſubfuit, conſolidatio tarda apparuerit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0091-2 DFG

Usus. Mucilago ex cortice parata, ut cortex unguentarius, in vulneribus & ambustionibus adhibetur.

LACTEA.

LAC VACCINUM.

Chylus ex uberibus vaccæ secretus. *Kuhmilch.*

Odor nullus; Sapor gratus, dulcescens. Indoles aqueo-oleosa.

Virtus emolliens, relaxans.

Usus pro vehiculo fomentorum, & cataplasmatum emollientium ad tumores inflammatione induratos. Pro collyrio in ophthalmia sicca. Pro lavacro in capite scabioso. Pro gargarismate in angina suppuratoria.

CREMOR LACTIS

Est *butyracea* lactis pars, *dulcis* vel *acidula*. *Milchram. Sahne.*

Odor nullus; Sapor pinguis vel dulcis vel acidulus.

Virtus emolliens, aciduli cremoris simul refrigerans.

Usus. In crusta lactea, in ambustione cremor dulcis cum vel sine ovi vittello applicatur. Gingivis a dentitione inflammatis illinitur. In ambustione faucium & oesophagi a cibis nimis adhuc calentibus deglutitis cremorem *acidulum* optimo cum successu deglutiendum præbui.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0092-8

AMYGDALA DULCIS.

Nucleus *AMYGDALI communis dulcis L. Süſse Mandeln.*

ODOR debilis; SAROR dulceſcens, mitis. INDOLES. Nuclei cum aqua triti emulſionem dant, in qua oleum blandum mediante mucilagine cum aqua combinatum eſt.

VIRTUS emolliens, antiphlogiſtica.

USUS. Emulſio frigide applicata in ophthalmia & tepide adhibita in angina & aſperitate faucium profuit.

Furfures amygdalarum *amararum* in manuum lavacro ſordes ut ſapo abſtergit. Hinc pro *pulvere manuali.*

OLEOSA.

OLEUM OLIVARUM.

Fructus *OLEÆ europææ L.* dat expreſſione hoc oleum. *Olivenöl*

ODOR olei recentis vix ullus; SAPOR mitis.

VIRTUS relaxans, lubricans, obvolvens.

USUS. In morſu viperæ anglicæ vulneri & membro juxta carbones ardentes inungitur; in punctura ſcorpionis, apum, veſparum, aliorumque inſe-

ctorum laudatur ; in his puncturis ſpiritus ſalis ammoniaci oleo olivarum additur. * In aſcite abdomini inunctum profuit.

Ad emplaſtra, unguenta injectiones, & enemata emollientia recipitur. Ad enemata emollientia ano, ad calculi urinarii dolorem veſicæ injicitur.

Amurca ſeu maſſa poſt expreſſionem olei in ſaccis reſidua utiliter applicatur in paralyſi & rheumatiſmo chronico, unde ſudor abunde pellitur, ita ut, ſi univerſalis ejus applicatio fiat, in ſyncopen ægrum cadere obſervatum fuerit. **

OLEUM LINI.

Oleum, quod ex ſemine *LINI uſitatiſſimi L.* exprimitur. *Leinöl.*

ODOR & SAPOR olei etiam recentis aliquantum ingratus.

VIRTUS emolliens, relaxans, obvolvens.

USUS ad clyſmata emollientia præſertim in herniis a ſpaſmo incarceratis. Odontalgiæ quandoque mederi dicitur.

---

* *Jll.* MURRAY *Ap. m.* T. 2. p. 49. & *Cel.* LEHR *diſs. de olea europæa. Gött.* p. 63.

** *Cel.* FOURNIER in RIRCHARD DE HAUTESIERCK *Recueil d'obſerv.* T. 1. p. 69.

OLEUM

OLEUM AMYGDALARUM.

Oleum ex nucleis *AMYGDALI communis L.* expressum. *Mandelöhl.*

ODOR nullus; SAPOR blandus, subdulcis sive ex amygdalis *dulcibus* sive ex *amaris* sit pressum.

VIRTUS emolliens, lubricans, relaxans.

USUS ad injectiones lenientes: ut in ischuria, dysuria. Ad anchylosin a rigiditate ligamentorum & tendinum.

OLEUM CERÆ.

Oleum butyraceum ex *CERA APIS mellificæ* destillatione obtentum. *Wachsöl.*

ODOR & SAPOR aliquantum ingratus.

VIRTUS emolliens & resolvens.

USUS in pernionibus, fissuris papillarum mammæ aut labiorum oris, in anchylosi.

OLEUM OVORUM.

Oleum e VITELIS OVORUM tostis expressum. *Eyeröl.*

ODOR aliquantum ingratus; SAPOR blandus.

VIRTUS emolliens, demulcens,

USUS. Ad ambusta, hæmorrhoides dolentes, & fissuras papillarum mammæ, labiorum & genitalium applicatur. Ad implendas vero cicatrices vario-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0095-5

losas male adhibetur: quia maculas flavescentes post se relinquit.*

OLEUM PALMÆ.

Oleum sebaceum ex fructu *PALMÆ oleosæ L.* decoctionis ope elicitum. *Palmöl.*

ODOR suavis, gratus, fere iridis florentinæ. SAPOR pinguis, validus, odori congruens.

VIRTUS emolliens & resolvens.

USUS in pernionibus, tuberibus arthriticis,** in rhagadibus a frigore, a podagra, a lotura inductis. In duritie abdominis tum infantum cum adultorum ***.

OLEUM BEEN.

Est oleum e nuce *GUILANDINÆ Moringæ L. Beenöl. Oleum balaninum.*

ODOR & SAPOR fere nullus. Diu absque rancore servari potest.

VIRTUS emolliens, cuti nitorem & lævitatem concilians, sopiens pruritum.

---

* *Pharmacia rationalis. Cassellis.* 1779. p. 207.

** *Bemerkungen vom Nuzen des Palmöls in den Frostbeulen und Gichtknoten. Vide Fränkische Sammlung* 1. *B.* 229. *S.*

*** BERGIUS m. m. p. 882. Venter totus hoc oleo illinatur, dein panno tegatur, qui hocce oleo densius superunctus est. Præstantissimum dicitur in duritie abdominis a morbis acutis vel chronicis relicta remedium.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0096-1 DFG

Usus in pruritu ſenili, cicatrices a variolis relictas delere dicitur * Cera alba cum oleo balanino *baſis* eſt balſamorumfragrantium, cui oleum ſtillatitium vel balſamus nativus pro arbitrio inſtillatur.

FOLIA RICINI.

Ricinus communis L. Wunderbaum. Cataputia major.

Odor nullus; Sapor mollis, ſubacris tamen.

Virtus emolliens, maturans.

Usus. Folia cum lacte cocta optime maturant furunculos; nullum emplaſtrum adeo cito & facile ſuppurationem in his tumoribus movet. Plagæ veſicatoriis relictæ his foliis facile ſanantur. Folia in aceto macerata herpetem, ſcabiem & tineam infantum curant. **

PINGUIA.

AXUNGIA PORCINA.

Pinguedo *Suis Scrofæ L. Schweinſchmalz.*

---

* *Cel.* Bruckman *diſs. de nuce Peen. Helmſt.* 1750. memorabilia hujus rei exempla p. 27. ſq. recenſet.

* *Cel.* Cavane *diſs. on the oleum Palmæ Chriſti ſeu Oleum ricini. London* 1779.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0097-7

Odor nullus; Sapor pinguis.

Virtus emolliens, lubricans.

Usus. Unguentis & balsamis variis dat basim.

AXUNGIA ANSERINA.

Pinguedo *Anatis Anseris L. Gänseschmalz.*

Odor nullus; Sapor pinguis, gratus, sapidus.

Virtus emolliens, relaxans, tenuior & penetrantior quam axungiæ porcinæ.

Usus in rigiditate & aridura membrorum.

AXUNGIA VIPERINA.

Pinguedo ex *Colubro Vipera L. Vipernfette.*

Odor nullus; Sapor pinguis.

Virtus emolliens, penetrans ob tenuitatem olei.

Usus in maculis corneæ. Ingreditur

Unguentum de tutia D. Sloane quod ex sequentibus componitur: ℞. tutiæ præparatæ ʒj, lap. hæmatit. præparati ℈j, Aloes gr. xii, margaritarum præparatarum gr. iv. bene terantur cum pinguedine viperarum, ut fiat linimentum, quod lentis magnitudine aliquoties de die oculo non inflammato illinatur. *

---

* *Cel.* Home *Clinische Versuche* p. 175. tribus feliciter curatis casibus efficaciam hujus linimenti demonstrat.

AXUNGIA ANGUILLÆ.

Pinguedo *MURÆNÆ Anguillæ L. Aalfett.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens.

USUS. Etiam ad linimenta ophthalmica adhibetur.

AXUNGIA CATI SYLVESTRIS.

Pinguedo *FELIS Cati L. Katzenfett.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS. Præter vires emollientes aliquam vim resolventem & acrimoniam ob catorum victum animalem & vitam valde agilem, possidere videtur.

USUS. Hinc ad tumores frigidos emolliendos & resolvendos adhibetur.

AXUNGIA TAXI.

Pinguedo *URSI Melis. L. Dachsfett.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens.

USUS ad unguenta & linimenta emollientia.

AXUNGIA CANIS.

Pinguedo *CANIS familiaris L. Hundeschmalz.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens, lubricans.

USUS ad unguenta emollientia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0099-1

AXUNGIA PISCINA.

Pinguedo *BALÆNARUM* vel *PHYSETERUM* & *DELPHINORUM L. Fischschmalz. Fischthran.*

ODOR & SAPOR ingratus, pinguis, piscinus.

VIRTUS emolliens, resolvens.

USUS in tinea vera capitis. * Caput illinendum, donec crustæ secedunt, dein lixivio aliquoties lavandum.

SEVUM CERVINUM.

Pinguedo *CERVI Elaphi L. Hirschinschlit.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens, relaxans, involvens.

USUS ad emplastra. Laudatur in pernionibus, in excoriatione femorum & ani ab equitatione.

SEVUM VERVECINUM.

Pinguedo crastratæ *OVIS Arietis L. Hamelinschlit.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens.

USUS ad unguenta emollientia.

---

* *Bemühungen fürs Wohl seiner Nebenmenschen aus der Arzneykunde. Zweyter Theil, Leipzig.* 1780. *p.* 148. Dieses neue ausserordentlich wirksame Mittel ist Schuhleder-fett dicit *Cel. Author.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0100-7

Lana flaccida e collo & abdomine pendens & pinguedine farta calore partes, quibus applicatur, relaxat, hinc mammis induratis & membris rigidis inponitur.

SEVUM HIRCINUM.

Pinguedo *CAPRÆ Hirci L. Bockstalg.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens.

USUS ad excoriationes ab equitatione & unguenta emollientia; cum oleo laurino mixtum ad perniones.

SEVUM BOVINUM.

Pinguedo solida ex omento *BOVIS Tauri L. Rindtalg, Rinderunschlitt.*

ODOR nullus; SAPOR pinguis.

VIRTUS emolliens, relaxans.

USUS ad unguenta emollientia.

MEDULLA OSSIUM.

Pinguedo *MEDULLÆ ossium bovinorum. Knochenmark.*

ODOR nullus; SAPOR mitis, pinguis.

VIRTUS emolliens, lubricans, penetrans.

USUS in anchylosi a rigiditate ligamentorum & contractura musculorum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0101-3

BUTYRUM VACCINUM.

Est *pars oleosa* lactis vaccini. *Butter.*

Odor nullus; Sapor mitis, gratus.

Virtus emolliens, lubricans, relaxans.

Usus ad relaxandam vaginam sub partu, ad enemata & cataplasmata emollientia aut maturantia, ad ulcera, vesicatorio facta, cum vel sine unguento basiliconis applicatur.

BUTYRUM CACAO.

Pinguedo ex fructu *Theobroma Cacao L. Cacaubutter.*

Odor vix ullus; Sapor gratus, oleosus. Indoles sebacea, duriuscula, diu non rancescens.

Virtus emolliens, relaxans.

Usus. In excoriationibus & fissuris labiorum, papillarum mammæ,ani illinitur & in hæmorrhoidibus inflammatis, in vaginæ inflammatione forma suppositorii ano vel vaginæ immittitur.

SPERMA CETI.

Pinguedo e ventriculis cerebri *Physeteris Macrocephali L. Wollrath.*

Odor pinguedinis recentis nullus; Sapor pinguis gratus. Indoles facile rancescens.

Virtus emolliens, relaxans.

Usus. Ingreditur ceram ad labia & emplastrum de spermate ceti.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0102-9

GELATINOSA.

ICHTHYOCOLLA.

Gelatina ex vesica natatoria piscium præsertim *ACCIPENSERIS Husonis L. Hausenblase.*

ODOR nullus; SAPOR glutinosus.

VIRTUS glutinans.

USUS. Emplastra adhæsiva, ut *anglicanum*, ad unienda vulnera exinde parantur. In narium hæmorrhagia ope torundæ applicatur.

ALBUMEN OVI.

Pars albuminosa *OVI gallinacei. Eyweiss.*

ODOR nullus; SAPOR fatuus, gelatinosus. INDOLES glutinosa.

VIRTUS plastica, demulcens.

USUS. Cum *alumine* conquassatum oculis inflammatis applicatur, at conglutinando cilia & palpebras incommodum est & lachrymas retinet. Cum *Spiritu vini* conquassatum linimentum format in excoriatione a decubitu utile.

VITELLUS OVI.

Pars flava *OVI gallinacei. Eyerdotter.*

ODOR nullus; SAPOR gelatinosus; INDOLES gelatinoso-oleosa.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0103-5

Virtus emolliens, relaxans, ſubigens oleoſa cum aquoſis.

Usus ad cataplaſmata emollientia, ad ambuſtiones & ulcera veſicatorio inducta. Ad diluendas reſinas & olea: ſic terebinthina cum ovi vitello in *linimentum digeſtivum* ſubigitur.

GLUTEN SCRINIARIORUM.

Gluten gelatinoſum ex tendinibus & membranis animalium paratum. *Shreinerleim.*

Odor nullus; Sapor gelatinoſus. Indoles gelatinoſa.

Virtus plaſtica, glutinans.

Usus. Scriniarii vulnera hoc glutine ſibi uniunt & feliciter ſanant.

SPERMA RANARUM.

Eſt ſubſtantia glutinoſa, germina ovulorum *Ranæ temporariæ L.* gerens, tempore verno aquis innatans. *Froſchlaich.*

Odor nullus; Sapor glutinoſus. Indoles glutinoſa.

Virtus glutinans, uniens.

Usus. Ob glutinoſitatem ad emplaſtra recipitur.

CASEUS.

Eſt pars glutinoſo-oleoſa lactis. *Käs.*

Odor ſubfoetidus; Sapor ſubacris.

Virtus emolliens, ſuo ſale volatili reſolvens.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0104-0

Usus. Furia infernalis, cuti immersa, caseo *recenti* insecti punctura applicato allicitur, ut in caseum exeat. Caseus *rancidus* tophos podagricos resolvit.

ALBUM GRÆCUM.

Est foex alvina CANIS. *Familiaris L.* ossa rodentis. *Weisser Hundekoth.*

ODOR & SAPOR mollis.

VIRTUS maturans, septica.

Usus in maturando tumore indurato mammarum. *

GUMMOSA.

GUMMI ARABICUM.

Gummi ex *MIMOSA nilotica L. Arabisches Gummi.*

ODOR nullus; SAPOR insipidus. INDOLES in aqua, non vero in spiritu vini solubilis.

VIRTUS obvolvens. Olea, resinas, balsama & mercurium vivum cum aqua subigens.

Usus. Pulverisatum gummi cum saccharo mixtum inspergitur papillis mammarum aut aliis partibus excoriatis. *Mucilago* oculis, urethræ, vaginæ,

---

* *Ill.* LINNÆI *amoenitat. academic. Vol.* IV. p. 61. dicit Illustris vir non dari præstantius remedium suppurationem movens quam album græcum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0105-6

ano ad inviſcandam acrimoniam vel medicamenta acria obtundenda applicatur. *Gargariſma* ex mucilagine arabica ardorem faucium a ſalivatione excitatum corrigit.

FORMA Gummi arabici ℥j in libra aquæ ſolvitur pro gargariſmate.

GUMMI TRAGACANTHÆ.

Gummi ex *ASTRAGALO Tragacantha L. Gummi Dragant.*

ODOR nullus; SAPOR inſipidus, gummoſus. INDOLES valde viſcoſa: ʒj libræ civili aquæ ſyrupi ſpiſſitudinem inducit.

VIRTUS obvolvens, glutinans.

USUS. Fiſſuras papillarum & labiorum conſolidat. Collyriis obvolventibus additur.

GUMMI RESINOSA.

GUMMI AMMONIACUM.

Gummi-reſina ex ignota quadam *FERULÆ* ſpecie ſtillans. *Gummi Ammoniak.*

ODOR fragrans, gravis, in galbanum incidens; SAPOR amaricans, graviuſculus, linguæ inhærens. *Trituratione* ſolvitur in aqua, vino, aceto.

VIRTUS reſolvens & ſimul emolliens.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0106-2 DFG

Usus. Aceto in formam emplastri solutum solvit tumores articulares, ganglia, lupias, tumores induratos. *

GUMMI BDELLIUM.

Gummi-resina ex *arbore* nondum satis cognita. *Bdellium.*

Odor gravis; Sapor amaricans, in terebinthinam incidens. *Digestione* in aqua calida ad dimidium solvitur.

Virtus maturans, vulneraria.

Usus ad unguenta maturantia & balsama vulneraria.

GUMMI GUAJACUM.

Gummi-resina, ex ligno vel arbore *GUAJACO officinali L. Franzosenholz-Harz.*

Odor resinæ nullus, at prunis injectæ gratus, aromaticus. Sapor amaricans, acriusculus.

Virtus resolvens.

Usus. Tinctura in odontalgia & ulceribus laudatur.

OLIBANUM.

Gummi-resina ex *JUNIPERO Lycia L. Weyrauch. Thus.*

Odor balsamicus, resinosus; Sapor balsamicus, subamaricans.

---

* *Jll.* Richter *Chir. Bibl.* 4. *B.* 4. *St.* 749. *S.*

VIRTUS vulneraria.

USUS ad essentias vulnerarias & suffimigia discutientia. Ovi albumine liquatum olibanum maculas & cicatrices cutis delere dicitur.

STYRAX CALAMITA.

Gummi-resina *STYRACIS officinalis L. Storax.*

ODOR fragrans, fortis, unctuosus; SAPOR resinosus vix amaricans. INDOLES magis resinosa quam gummosa.

VIRTUS vulneraria, balsamica.

USUS ad balsama vulneraria & suffimigia discutientia. *Unguentum de Styrace* in vulneribus ligamentorum, membranarum & in gangræna, at cum camphora mixtum, laudatur.

GUMMI OPOPANAX.

PASTINACA Opopanax L. dat hanc gummi-resinam. *Gummi Opopanax.*

ODOR gravis ad gummi ammoniacum accedens. SAPOR amaricans, nauseosus, diu faucibus & ori inhærens. INDOLES in aqua trituratione solubilis.

VIRTUS vulneraria, resolvens.

USUS in tumoribus frigidis forma emplastri, in vulneribus & ulceribus forma balsami vel aquæ vulnerariæ.

SARCOCOLLA.

PENÆA mucronata L. dat hanc gummi-resinam. *Fleischleim.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0108-4

ODOR debilis; SAPOR primum ſubdulceſcens, tum amaricans, acriuſculus. INDOLES in aqua frigida omnino ſolubilis, in ſpiritu vini non niſi ad partem.

VIRTUS vulneraria.

USUS ad vulnera & ulcera. Lacte ſolutum gummi in maculis corneæ laudatur. *

LADANUM.

CISTUS creticus L. fundit hanc reſinam. *Gummi Ladan.*

ODOR balſamicus gratus; SAPOR debilis balſamicus. INDOLES in ſolo vini ſpiritu ſolubilis.

VIRTUS roborans, reſolvens.

USUS ad eſſentias vulnerarias.

GALBANUM.

BUBON Galbanum L. hanc gummi-reſinam lachimatur. *Mutterharz.*

ODOR gravis, ad ammoniacum accedens; SAPOR gravis amaricans. INDOLES in ſpiritu vini & maximam partem in aqua & aceto ſolubilis, non vero in oleis.

VIRTUS ſtimulans, reſolvens, maturans.

USUS. *Emplaſtrum de galbano* ad furunculos, bubones aliosque tumores maturandos adhibetur.

---

* *Cel.* SCHRÖDER *Pharm.* p. 752,

MYRRHA

Gummi-resina *arboris* hucusque ignotæ. *Myrrhe.*

Odor fragrans, vix ingratus; Sapor amarus, odori congruens. Indoles multum resinosa, vix aqua solubilis.

Virtus antiseptica, anticariosa, vulneraria, anthelminthica.

Usus in gangræna, carie, ulceribus verminosis, putridis, antiscorbuticis.

SAGAPENUM.

Gummi-resina plantæ, cujus notitia adhucdum botanicos fugit. *Gummi Sogapen.*

Odor graveolens, foetidus; Sapor gravis in asam foetidam incidens. Indoles. Gummosa pars non major est resinosa.

Virtus resolvens.

Usus ad solvendos tumores induratos & scrophulas.

ASA FEOTIDA.

Gummi-resina ex radice *Ferulæ Asæ foetidæ. L. stinkender Asond. Teufelsdrek.*

Odor foetidissimus, alliaceus; Sapor amaricans, acris, mordens, diutissime inhærens. Indoles duplo plus gummosa quam resinosa.

Virtus resolvens, & emolliens.

Usus

Usus. Ad ſcrophulas, parotides & alios tumores induratos ſolvendos adhibetur. Pediculos inguinales ſuo foetore abigit. Enema ex aſa foetida in tympanitide proficuum fuit.

GUMMI ANIME.

Hymenæa Courbaril L. largitur hanc reſinam. *Gummi Anime.*

Odor fragrans, balſamicus, in baccas juniperi incidens; Sapor debilis, reſinoſus. Indoles. Solvitur in ſpiritu vini & oleo; in aqua vix ſolvitur. Prunis injecta non accenditur, at fumo grato conſumitur.

Virtus vulneraria.

Usus ad balſama vulneraria; ad ſuffimigia grata.

GUMMI BENZOE.

Croton Benzoë. L. hanc reſinam lachrymatur. *Benzoë. Aſa dulcis.*

Odor fragrans, balſamicus, non ingratus; Sapor ſubdulceſcens, reſinoſus, balſamicus. Indoles in ſpiritu vini ſolubilis, in aqua non perfecte.

Virtus vulneraria, balſamica, albo-cosmetica.

Usus. *Tinctura benzoes* ad vulnera & ulcera pura adhiberi poteſt. Tinctura hæc aquæ inſtillata hanc lacteſcere facit; hæc aqua *lac virginis* audit, quia albo pigmento cutem obducit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0111-9

GUMMI ELEMI.

AMYRIS elemifera L. hanc largitur resinam. *Wild Oelbaumharz. Elemi-gummi.*

ODOR fragrans ad galbanum accedens; SAPOR gravis, amaricans. INDOLES, solvitur in Spiritu vini sed non in aqua, in oleo expresso ad partem solvitur.

VIRTUS vulneraria.

USUS. Ingreditur *Arcæi balsamum*, quod adeo frequenter ad vulnera sananda adhiberi solet.

MASTIX.

PISTACIA Lentiscus L. lachrymatur hanc resinam. *Mastix. Mastiche.*

ODOR debilis, balsamicus. SAPOR debilis, gratus, vix manifeste balsamicus. INDOLES. Non solvitur in aqua, solummodo odorem ei communicat. In spiritu vini solvitur remanente decima parte non solubili. Solvitur in oleo destillato non autem in oleo expresso.

VIRTUS est vulneraria, roborans.

USUS. Pulvis vel suffimigium in prolapsu intestini recti applicatur, eodem emphysema dissipatur. *Essentia mastiches* ad vulnera & ulcera sananda est egregium medicamentum, nec non ad ossa nudata aut læsa; hæc pellicula balsamica aërem arcendo incrustat & sic a carie præservat. Essentia mastichina, cum sublimati granis quibusdam mixta, est

efficacissimum remedium in ulceribus venereis. Pulveribus dentifriciis additur. Feminæ turcicæ resinam mastiches crebro mandunt, ut albedinem dentium servent gratumque oris halitum spirent.*

TACAMAHACA.

FAGARA octandra vel *POPULUS balsamifera. L.* hanc gummi-resinam dat *Takamahak.*

ODOR gratus, fragrans, validus in flores lavandulæ incidens. SAPOR leniter amaricans, odori conformis. INDOLES. Solvitur in oleo expresso, imperfecte autem in spiritu vini & oleo terebinthinæ

VIRTUS roborans, resolvens.

USUS ad *emplastrum odontalgicum.* Suffitus in doloribus aurium, dentium & artuum a rheumatismo chronico natis laudatur.

SANDARACA.

JUNIPERUS communis L. hanc plorat resinam. *Wacholderharz.*

ODOR balsamicus, gratus, fere mastiches; SAPOR debilis. INDOLES. Solvitur in spiritu vini, sed non in aqua. In oleo solvitur imperfecte.

VIRTUS balsamica, vulneraria.

USUS ad suffimigia discutientia. Demum pulvis & tinctura ad ulcera & cariem, sanandam adhibetur.

---

* *Cel.* HASSELQUIST. *Resa* p. 523.

Scribæ pulvere ſandaracæ ſolent chartam cultro raſam fricare ne atramentum penetret.

RESINA VULGARIS.

Reſina e caudicibus variarum *PINORUM* præcipue *PINI Abietis L.* collecta, non cocta ſed ad ſolam depurationem ignis ope liquefacta. *Fichtenharz, weiſſes Pech. Reſina alba. Pix alba.*

ODOR, ſi accenditur, ingratus. SAPOR balſamicus, ingratus.

VIRTUS adhæſiva, irritans.

USUS emplaſtri forma ut rubefaciens inter ſcapulas affigitur in variis capitis & oculorum morbis. Forma *Dropacis* ad tineam ſeparandam ſequenti modo adhibetur.

Reſina alba cum admixta pauca farina ſecalina, ut ductilior evadat, linteo caraſſo inducitur, iſtudque in longas lacinias parvum digitum latas ſciſſum, & calore prunarum ardentium emollitum, ut melius adhæreſcat, locis tinea affectis, abciſſis ante forfice capillis, imponitur, laciniæque, ubi refrixere (quod brevi admodum evenit) denuo lente, ne multos creent dolores, auferuntur, quas capilli quoque morboſi iis adhæreſcentes ſequuntur. Tum litus ex oleo lini & liquore Belloſti adhibetur, quo loca affecta bis in die imbuuntur. *

---

* *Cel.* FRITZE *Medic. Annalen.* 1. *B.* p. 311.

PIX SOLIDA.

Resina nigra destillatione per descensum e ligno variarum Pinorum præcipue *Pini sylvestris L.* parata. *Schwarzes Pech.* Dicitur etiam *pix navalis & pix sutoria.*

Odor fragrans, plerisque ingratus; Sapor amarus.

Virtus. Cuti applicata tenaciter adhæret, eandemque rubefacit. Emplastris variis tenacitatis causa præcipue additur.

Usus. In clavis pedum laudatur * Tinea dropace, id est pice linteo illita, capiti applicato & violenta dein manu ablato curatur. At crudele est remedium; hinc extremum fit in tinea contumaci. **

COLOPHONIUM.

Est *Terebinthinæ resina*, per se absque aquæ additamento destillata, remanens. *Geigenharz.*

Terebinthina cocta est resina post destillationem cum aqua remanens.

Odor & Sapor balsamicus.

Virtus vulneraria, digestiva, adhæsiva, resolvens.

Usus. *Pulvis* colophonii sub nomine *digestivi sicci* inspergitur ulceribus & vulneribus ut suppuratio moveatur & dein consolidatio procuretur. De-

---

* *Act. Hafn.* Vol. 1. p. 41.

** Curationes tineæ ope dropacis recenset Steger in *diss. de Tinea. Budæ* 1782. p. 40.

Demum in vulneribus penetrantibus articulationum & tendinum, in hydrocele, in lupia atque in tumoribus articulorum albis laudatur. *

Essentia colophonii in vulneribus ligamentorum & tendinum: *Suffitus* colophonii in prolapsui ani adhibetur.

FORMA in tumore vel vulnere articulari. Plumaceolum tumore articulari aliquantum majus in formam nidi avicularis contortum ad digiti crassitiem pulvere colophonii impletur, dein spiritu vini rectificato humectatur ac super tumore fascia firmatur. Quotiescunque siccescit, sine ablatione exterius spiritu vini irroratur. Omni triduo novus talis apparatus applicatur; sic intra 3. vel 4. septimanas curabantur tumores & vulnera articulorum.

SANGUIS DRACONIS.

CALAMUS Rotang L. hanc resinam sudat. *Drachenblut.*

ODOR & SAPOR nullus. INDOLES. Tenuiter pulverata resina colore sanguineo inficit cutem. In aqua non solvitur nec nisi spiritu vini valde rectifica-

---

* *Cel.* VAN LIST *Beobachtungen über die auflösende Kraft des Kolophoniums in den Weissen Geschwülsten.* Vide *Sammlung auserlesener Abh. zum Gebrauch practischer Aerzte.* 5. B. 3. St. 458. S.

to. In oleo non ſolvitur, at illud colore ſanguineo tingit.

VIRTUS vulneraria, rubro-coſmetica.

USUS. Ingreditur *balſamum Locatelli* & *electuarium ad ſtomacacem.*

GUMMI CARANNÆ.

Eſt gummi-reſina *PALMÆ* cujusdam adhuc incognitæ. *Caranna.*

ODOR fragrans, in ammoniacum incidens; SAPOR debilis, reſinoſus. INDOLES magis reſinoſa quam gummoſa; pars quarta in aqua, tres partes in ſpiritu vini ſolubiles ſunt.

VIRTUS reſolvens, roborans.

USUS in articulorum laxitate.

ALOE.

Succus gummoſo-reſinoſus ex foliis *ALOES perfoliatæ L. Aloe.*

ODOR graveolens, nauſeoſus; SAPOR amariſſimus. INDOLES gummi-reſinoſa, hinc partim in aqua partim in ſpiritu vini ſolubilis. *Aloe ſuccotrina* tota in ſpiritu vini ſolvitur.

VIRTUS vulneraria, detergens, antiputredinoſa at longo tempore ulceri vel vulneri applicata diarrhæam cum hæmorrhoidum intumeſcentia cauſat.

USUS in ulceribus ſordidis, verminoſis, carioſis. Demum ſuppoſitona hæmorrhoides moventia ingreditur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0117-3

GUMMI GUTTÆ.

Gambogia Gutta L. ſauciata dat hanc Gummi-reſinam. *Gummigutte.*

Odor nullus; Sapor vix ullus.

Virtus acris, abſtergens.

Usus commendatur in herpete. *

GUMMI HEDERÆ ARBOREÆ.

Hedera Helix L. hanc reſinam lachrymatur. *Epheu*

Odor, dum fricatur, gratus; Sapor reſinoſus, ſubadſtringens.

Virtus vulneraria, ſubadſtringens, leniter aromatica.

Usus ad tincturas vulnerarias. Particula gummi denti carioſo indita odontalgiam ſedare dicitur. *

CAMPHORA.

Eſt reſina volatilis & ſui generis ex *Lauro Camphora L. Kampfer.*

Odor fragrantiſſimus, penetrans, ad roſmarinum accedens. Sapor calidiſſimus, amaricans.

Indoles. Solvitur in ſpiritu vini, oleis expreſſis, lacte, mucilagine gummi arabici, aceto, ſucco citri, aëre fixo.

---

* *Cel.* Barrere.

* Chomel *Pl. uſuel.* p. 379.

Non ſolvitur ab alcalinis fixis aut volatilibus ſalibus nec ab aqua calida. A ſpiritu nitri fumante & aqua regia in formam olei ſupernatantis reducitur.

VIRTUS antiſeptica, reſolvens, anthelminthica, ſenſilitatem nervorum minuens & irritabilitatem ut opium augens.

USUS. In gangræna, in ulceribus putridis & verminoſis crurum, in carne fungoſa, pulvis camphoræ cum ſaccharo tritæ inſperſus prodeſt vi antiſeptica. **

Ulcerum inveteratorum dolorem ſiſtit vi anodyna forma mucilaginis applicata, ut ℞. Mucilaginis gummi arabici ℔j camphoræ ℥iß. m. f. m.

In tinea & ſcabie capitis aut aliis morbis cutaneis *lacte* ſoluta camphora egregium detergens eſt.

Camphora *oleo* ſoluta tumores cyſticos, maculas corneæ, ophthalmiam chronicam & palpebrarum tumores ſolvit aut emollit.

Acetum camphoratum in emphyſemate profuit.

Oleum camphoræ cauſticum carnem fungoſam aufert, laudatur etiam in polypo * vide *cauſtica*.

** *Cel.* COLLIN *camphoræ vires, ſive obſervationum circa morbos acutos & chronicos factarum pars III.* Viennæ. 1722.

* *Cel.* GESNER *Entdekungen 2. Th.* p. 561.

BALSAMICA.

Resinæ *liquidæ* seu succo vegetabili solutæ hanc classem constituunt,

BALSAMUM COPAIVÆ.

COPAIFERA officinalis L. arbor est; ex qua hoc balsamum effluit. *Copaivabalsam.*

ODOR fragrans, balsamicus, non ingratus; SAPOR pinguis, amaricans, subaromaticus, resinosus. INDOLES. Cum vitello ovi vel mucilagine gummi arabici in aqua trituratum abit in mixturam emulsivam. In oleis expressis & stillatitiis bene solvitur.

VIRTUS vulneraria, antiputredinosa.

USUS ad consolidanda vulnera.

OPOBALSAMUM SEU BALS. DE MECCA.

Arbor *AMYRIS Opobalsamum L.* dat hoc balsamum. *Mechabalsam. Opobalsam.*

ODOR gravissimus, fragrantissimus ut menthæ gentilis; SAPOR aromaticus, amaricans, calidiusculus, acriusculus. *Genuinum* balsamum nusquam nec in ipsa urbe Constantinopoli venale prostat; per solos magnates ad nostras regiones pervenit.

Criterium genuini Opobalsami est, si guttula ex altitudine duorum pollicum aquæ instillata, mo-

mento citius in aquæ ſuperficie in rotundam numi minoris pelliculam ſeſe expandat, quæ poſt horæ circiter quadrantem adeo tenax evadit, ut cultelli apice in altum ſine dilaceratione attolli queat.

VIRTUS vulneraria. Vis coſmetica eſt imaginaria. *

USUS ad vulnera conſolidanda.

BALSAMUM DE TOLU.

Arbor *TOLUIFERA Balſamum L.* ſtillat hanc ſemiliquidam reſinam. *Tolutaniſcher Balſam.*

ODOR gratus, fragrans; SAPOR balſamicus

VIRTUS vulneraria.

USUS ad vulnera & ulcera conſolidanda.

BALSAMUM PERUVIANUM.

Arbor *PERUIFERA L.* largitur hoc balſamum. *Peruvianiſcher Balſam.*

Habetur nigrum & album. *Album* ſponte ex arbore exſudat, præſtantius eſt nigro at raro genuinum invenitur. *Nigrum*, quod ex cortice & virgultis arboris per coctionem parari dicitur, vilioris eſt pretii.

---

* *Ill.* WORTLEY MONTAGUE opobalſamo faciem ſuam inunxerat, at proximo mane tota facies ipſi cum rubore intumuit atque in eo ſtatu per tres continuos dies perrexerat, quibus finitis ſe nequaquam formoſiorem, quam fuerat antea, deprehenderat. *Lettres.* T. 2. p. 54.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0121-4

ODOR exacte ut ſiliquæ vanillæ, adeo fragrans, ut e longinquo percipiatur; SAPOR pinguiuſculus, amaricans, acriuſculus.

VIRTUS vulneraria, conſolidans, antiſpaſmodica, irritabilitatem ſopiens. *

USUS ad ſananda vulnera nervorum, tetanum vel convulſionem inducentia.

STORAX LIQUIDA.

LIQUIDAMBRA Styraciflua L. lachrymatur hoc balſamum. *Flüſſiger Storax.*

ODOR fragrans in ſtoracem calamitam incidens; SAPOR unctuoſus, acriuſculus.

VIRTUS vulneraria, antiſeptica.

USUS. Ad vulnera, ulcera & gangrænam, unguentem de Styrace laudatur.

PIX LIQUIDA.

Eſt reſina liquida, deſtillatione per deſcenſum ex tæda *PINI ſylveſtris L.* elicita *Theer.*

ODOR balſamico-fumoſus; SAPOR tædæ pinguiuſculus. Conſtat ex reſina pini in ſucco propriæ arboris ſoluta, fuligineque tincta.

VIRTUS vulneraria, digeſtiva.

---

* *Cel.* KIRKLAND'S *Verſuch über die Kindbettfieber.* p. 25. Tetanus a vulnere calcanei natus ſola externa applicatione balſami peruviani ſanabatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0122-0

Usus ad *infusum picis*, quo ulcera crurum deligari possunt. *Unguentum* ex pice liquida & sevo ovillo instar unguenti digestivi in vulneribus ulceribus & variis efflorescentiis cutaneis usurpari potest.

BALSAMUS HUNGARICUS.

Pinus sylvestris Mugo L. Krummholzbalsam, hunc balsamum ex apicibus ramorum sponte exsudat, e quibus ampullis vitreis colligitur.

Odor & Sapor terebinthinaceus.

Virtus vulneraria, calefaciens.

Usus. In vulneribus, ulceribus, rheumatismis chronicis, paralysi, spasmo & podagra quondam laudabatur. *

BALSAMUS CARPATHICUS.

Pinus Cembra L. hunc balsamum largitur. *Carpathische Balsam.* Etiam *balsamus Libani dicitur.*

Odor & Sapor ad oleum juniperi accedit.

Virtus balsamica, vulneraria.

Usus. In susurru aurium & difficultate auditus guttatim instillatur.

TEREBINTHINA.

Est resina liquida, quam *Pinus Larix L.* exstillat. *Terpenthin.*

---

* *Cel.* Fischer in *Bresl. Samml. Vers.* p. 331.

Odor resinosus, validus; Sapor pinguiusculus, resinosus, subamaricans.

Virtus vulneraria, antiseptica, valde adhæsiva; ideo emplastris additur.

Usus ad vulnera in supurationem ducenda & consolidanda cum ovi vitello in unguentum, quod *digestivum* vocant, redigitur. Forma *clysmatis* in fistula ani interna applicatur. * Unguentum e terebinthina in Tinea fuit utile deprehensum. **

BITUMINOSA.

Sunt medicamenta resinis similia, non vero ut hæ spiritu vini sed solo æthere solubilia.

AMBRA.

Ambra ambrosiaca L. Ambra.

Odor gratissimus. Sapor resinosus, aromaticus.

---

* Fistula ex intestino recto in vesicam urinariam penetrans clysmate ex terebinthina mediante vitello ovorum aquæ immixta sanabatur. *Cel.* Pereboom *descriptio & iconica delineatio stomachidæ* p. 28.

** *Cel.* Thonerus in *observ. med.* L. 4. *Cap.* de *Scabie. obs.* 14. p. 210. femina tineam siccam crustosam cum totius capitis alopecia gerens unguento e terebinthinæ ℥v & unguenti rosati ℥iiß. confecto intra 8 dies sanata dicitur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0124-2 DFG

VIRTUS vulneraria.

USUS. Ingreditur *balſamum Commendatoris.*

SUCCINUM.

SUCCINUM electricum L. Bernſtein. Agtſtein.

ODOR, ſi prunis ardentibus injicitur, fragrans; SAPOR ſubacris.

VIRTUS vulneraria, reſolvens.

USUS. *Eſſentia* ad vulnera tendinum, & oſſa nudata.

PETROLEUM.

NAPHTHA Petroleum L. Bergöl. Steinöl. Eſt bitumen liquidum.

ODOR graveolens. SAPOR reſinoſus, ingratus.

VIRTUS reſolvens.

USUS Curat atque præcavet perniones & in odontalgia genæ illinitur.

MALTHA.

NAPHTHA Malthæ L. Bergtheer.

ODOR graveolens; SAPOR balſamicus, ingratus.

VIRTUS balſamica vulneraria.

USUS in tumoribus & ulceribus peſtilentialibus *

---

* *Ill. L. B.* ASCH unguentum digeſtivum ex maltha paratum in morbo peſtilentiali Anni 1770 valde efficax deprehendit. v. *Cel.* BLUMENBACH *Handbuch der Naturgeſchichte.* 2. *Th.* 520. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0125-8

ASPHALTUM

Bitumen Asphaltum L. Judenpech. Bitumen judaicum.

Odor & Sapor bituminosus.

Virtus vulneraria, antiseptica.

Usus ad ulcera sordida, & condienda cadavera.

SULPHUREA.

SULPHUR.

Sulphur citrinum L. Schwefel. Est minerale ex acido vitrioli & phlogisto constans.

Odor sulphureus, proprius, accensi vero sulphuris suffocans. Sapor fatuus Indoles. Solvitur oleis, salibus alcalinis, non autem spiritu vini, vel aqua.

Virtus resolvens, vulneraria, antiscabiosa.

Usus *Unguentum ex sulphure* in scabie tuto illinitur, si hæc ab infectione externa ortum habet. Si vero scabies a sordibus primarum viarum vel massæ humorum producitur, tunc obturando poros cutaneos excretionem acrimoniæ scabiosæ impedit. *Unguentum* e sulphure cum *succo citri* mixtum ad curandam teneam capitis laudatur. *

* Steger *diss. de tinea. Budæ.* 1782. p. 33.

Alii

Alii *emplastrum sulphuris* in scrophulis laudant. Ex calcis vivæ & sulphuris apyreti anaticis partibus ad ℔j in aquæ dulcis ℔xxx fervide infusis *Balneum artificiale sulphureum* in scabie, rheumaticis et arthriticis doloribus utile parari solet. *

Balsamus sulphuris ex sulphure & oleo lini detergens & exsiccans est ulcerum remedium **

PHOSPHORUS.

Est sulphuris liquidi species, quæ ex acido phosphorico & phlogisto constat. *Phosphorus.*

ODOR alliaceus; SAPOR acidus, fatuus.

VIRTUS solvens.

USUS. Ad callositates separandas adhibetur. ***

CERACEA.

CERA.

CERA Apum. Wachs. Est substantia tenax ab *Ape mellifica L.* ex antherarum polline collecta, elaborata & in favos una cum melle reposita.

---

* *Ill. L. B.* CRANZ *materia medica* T. 2. p. 142.

** *Ill.* ACREL *Chir. Vorfälle* 1777. *B.* I. 330. & variis aliis locis.

*** *Cel.* THEDEN *Unterricht für Unterwundärzte. Berlin.* 1773.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0127-9

Habetur cera *citrina*, quæ naturalis & cera *alba*, quæ iterata lotura ad ſolem albeſcit. Alba fragilior, citrina mollior eſt.

Odor & Sapor ceræ citrinæ eſt melleus. Indoles nec in aqua nec in ſpiritu vini ſolubilis. *Deſtillata* dat phlegma acidum & oleum butyraceum.

Virtus emolliens, plaſtica.

Usus. Ob plaſticitatem ingreditur emplaſtra, cerata, candelulas & ſpongiam ceratam.

Linteum ceratum loco emplaſtri plumaceolis retinendis in vulneribus & ulceribus valde efficax inveni. Hoc enim linteum ceratum plumaceola ſervat humida & cuti non inducit ruborem, ut emplaſtra ſolent.

Ceromel, quod ex 4. partibus mellis & una parte ceræ albæ vel flavæ calore liquatis conſtat, egregium eſt ceratum pro ulceribus & vulneribus tegendis *

FARINA LYCOPODII.

Eſt pollen antherarum *Lycopodii clavati L. Hexenmehl. Sulphur lycopodii.*

Odor & Sapor nullus; Indoles ceracea, ad flammam ardens,, aqua non madeſcens. **

Virtus leniens.

---

* *Cel. Aitkens Anfangsgründe der Wundarzneykunſt. p.* 176.

** *Ill.* Bergii *m. m.* p. 852.

Usus in excoriationibus, papillarum fissuris, infantum intertrigine. * Pilulæ hac farina conspergunturne conglutinentur.

GUMMI LACCÆ.

Est cera resinosa seu concretnm resinoso - ceraceum quod gallas resinosas in arbore *CROTON lacciferum L.* dicta format. *Gummilack.*

Odor & Sapor nullus. Indoles. Nec in aqua nec in oleis expressis solvitur, sed ex affusa aqua calida subito extrahitur principium colorans, kermesinum. In spiritu vini solvitur digestione, tinctura rubicunda.

Usus. *Tinctura laccæ* ad stomacacen & dentium vacillationem.

OLEOSA EMPYREUMATICA.

OLEUM SUCCINI.

Est oleum e succino destillatum & rectificatum. *Bernsteinöl.*

Odor & Sapor empyreumaticus.

Virtus resolvens, penetrans.

Usus. Membris paraliticis, tumoribus frigidis applicatur.

---

* *Ill.* Halleri *Stirp. helv.* p. 92.

OLEUM ANIMALE DIPPELLII.

Eſt oleum ex cornu cervi deſtillatum. *Dippels Thier-Oel.*

Odor penetrans, gratus, aromaticus. Sapor oleoſus, dulceſcens.

Virtus reſolvens, penetrans, antiſpaſmodica, anodyna.

Usus in tuberculis arthriticis, glandulis induratis, tumoribus cyſticis & oſſeis reſolvendis. In partibus ſpaſmo contractis vel agitatis laudatur.

OLEUM LATERITIUM seu PHILOSOPHORUM.

Eſt oleum olivarum cum lateribus in pulverem redactis deſtillatum. *Zigelſteinöl.*

Oleum ſic acre, tenuius & penetrantius evadit

Virtus reſolvens.

Usus. In paralyſi, rheumatiſmo & ulceribus ſordidis laudatur.

FULIGO.

Fuligo furni ſplendens. Ofenrus; eſt ſubſtantia oleoſo - ſalina, empyreumatica, e fumo lignorum combuſtorum orta, fornacibus & caminis adhærens.

Odor ingratus; Sapor nauſcoſus, amarus. Indoles. Omnibus patet menſtruis tam aquoſis, quam ſpirituoſis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0130-4 DFG

VIRTUS resolvens, vulneraria.

USUS ad ulcera serpentia, tumores frigidos & herpetem miliarem laudatur. Aqua vulneraria fuliginis sic paratur:

R. Aquæ calcis vivæ ℔j, fuliginis furni splendentis ℥j, pulv. cerussæ ℥ß, coquantur per ¼ horæ, dein adde liquaminis myrrhæ ℥ß m. f. aq. pro fomento. *

OLEOSA ÆTHEREA.

OLEUM TEREBINTHINÆ.

Est oleum ex *terebinthina* destillatum. *Terpenthinöl.*

ODOR fragrans; SAPOR acris, oleosus.

VIRTUS vulneraria, antiseptica, ** resolvens, stimulans.

USUS. In puncturis recentibus nervorum & tendinum hoc oleum calide vulneri infunditur *** Sed

* *Fragmente zur Arzney, Naturkunde.* I. *Päckgen.* p. 31. & 11. *Päckgen.* p. 84. ubi cum aqua vulneraria fuliginis cancer serpens nasi & faucium, qui usu mercurii deterior evadebat, curatus recensetur.

** Cadavera, quorum vasa oleo terebinthinæ replentur, glutinosa potius degeneratione quam putredine destrui dicit *Ill.* HALLERUS *Hist. stirpi. helv.* n. 1657.

*** *Cel.* DIONIS *Cours d'oper.* p. 681.

præſente jam inflammatione nocet. Siſtit hæmorrhagias mediocrium arteriarum, ſi calide applicetur. Tumores rheumaticos frigidos & cyſticos, ut vidi, quandoque reſolvit. Gangrænæ putredinem facta ſcarificatione efficaciter coercet. Imo efficacius, quam cortex peruv. & ſpiritus vini. Cuti infricatum urinam pellit & odore violaceo imbuit.

OLEUM CINAMOMI.

Oleum e *cinamomo* deſtillatum. *Zimmetöl.*

Odor & Sapor fragrans, gratus.

Virtus ſtimulans, cauſtica

Usus. In carie oſſium laudatur. *

OLEUM CARYOPHYLLORUM.

Eſt oleum e *caryophyllis* aromaticis deſtillatum. *Nelkenöl.*

Odor & Sapor fragrantiſſimus.

Virtus ſtimulans, cauſtica.

Usus. Goſsypio inſtillatum denti carioſo inditum odontalgiam ſiſtit, ſi nervum contigerit. Etiam in gangræna & carie oſſium laudatur.

OLEUM LAVENDULÆ.

Eſt oleum e floribus *lavendulæ* deſtillatum. *Lavendelöl.*

---

* Tulpius *obſervationes.*

Odor & Sapor fragrans.

Virtus nervina, roborans, resolvens.

Usus. Usum eximium in jam inveteratis grandinibus & palpebrarum tumoribus cysticis præstat. *

OLEUM CAJEPUT.

Oleum ex *Leptospermo Leucadendro L.* destillatum. *Cajeputöl.*

Odor & Sapor fragrantissimus.

Virtus resolvens, anodyna.

Usus in odontalgia, in ani varicibus ** in suggillatione.

OLEUM ANISI.

Oleum e semine *anisi* destillatum. *Anisöl.*

Odor & Sapor fragrans.

Virtus antiphthyriaca, resolvens.

Usus. Guttæ quædam capiti insperſæ pediculos necant. Tumores cysticos resolvit.

OLEUM SABINÆ.

Oleum ex herba *sabinæ* destillatum. *Sadebaumöl.*

Odor & Sapor fragrans.

Virtus irritans, anthelminthica.

---

* *Pharmacia rationalis.* §. 183.

** *Ill.* Linnæi *mat. med.* 1782. p. 203.

Usus. Ad ossa cariosa applicatur, ulcera a vermibus præmunit. Ulcera manantia exsiccat.

OLEUM LAURINUM.

Oleum e foliis *lauri* destillatum. *Lorbeeröl.*

Odor & Sapor fragrans.

Virtus stimulans, calefaciens.

Usus. Roborat articulos laxos; cum sevo mixtum perniones curat.

OLEUM LIGNI SASSAFRAS.

Oleum e ligno *sassafras* destillatum. *Sassafrasöl.*

Odor & Sapor fragrans.

Virtus stimulans.

Usus. In carie venerea laudatur.

OLEUM TEMPLINUM.

Est oleum ex ramis tenellis *Pini sylvestris Mugo L.* destillatum. *Krummholzöl.*

Odor gratus; Sapor oleoso-acris.

Virtus vulneraria.

Usus. In tendinum & nervorum puncturis sub connubio spiritus formicarum laudatur. Veterinariis in ulceribus manantibus pecorum in usu est. *

---

* *Cel.* Lange *Brunsv. dom.* p. 138.

OLEUM JUNIPERI.

Eſt oleum e baccis *juniperi communis L. Wacholderbeeröl.*

Odor gratus, aromaticus; Sapor acris, oleoſus, aromaticus.

Virtus reſolvens, diſcutiens.

Usus. Cum oleo lumbricorum terreſtrium & ſpiritu juniperi mixtum membris arthritide contractis & paralyticis motum reſtituit. *.

OLEUM BETULINUM.

Eſt oleum ex *Betula alba L.* deſtillatum *Birkenöl.*

Odor gravis; ** Sapor oleoſo-acriuſculus.

Virtus vulneraria, diſcutiens.

Usus in coecitate, *** hæmorrhoidibus, cancro **** in ulcere verminoſo.

---

* *Cel.* Lange *med. Brunſv. dom.* p. 130.

** Corium bubulum Ruſticum (*Juchten*) ab hoc oleo peruncto odorem habet.

*** Hoc oleo oculo illito cæcitas curata. Reusner in *obſ. med.* n. 42.

**** *Cel.* Purmann 2. p. 477.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0135-3

SPIRITUOSA.

Quæ principium inflammabile, fragrans, cum aqua miſcibile, fermentatione ſpirituoſa natum, continent.

SPIRITUS VINI.

Eſt ſpiritus inflammabilis deſtillationis ope e vino obtentus. *Weingeiſt. Brandwein.*

Onor fragrans; Sapor fragrans, irritans, calefaciens.

Virtus roborans, adſtringens, irritans, putredini reſiſtens.

Usus in articulationum aliarumve partium laxitate ut herniis, uvula prolapſa, tumoribus oedematoſis, in ulceribus vel vulneribus pure nimio manantibus, in calli oſſei mollitie.

Spiritus vini camphoratus in gangræna humida, in panaritio fungoſo, in lupia, in ambuſtione levi. *

Spiritus vini aqua dilutus in inflammationibus chronicis ab atonia vaſorum ortis, ut angina & ophthalmia chronica.

---

* *Cel.* Sydenham dicit, ſpiritum vini impedire, ne cutis ambuſta ſe elevet in veſicam, at vidi in tali ambuſtione a ſpiritu vini ingentem fuiſſe excitatam inflammationem.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0136-9

Aqua vulneraria ex vino cum herbis balſamicis deſtillata in vulneribus fungoſis multum ſuppurantibus.

Vapor ſpiritus vini accenſi ſudorem movet & oedemata diſcutit. *

Nocet ſpiritus vini in inflammationibus acutis non chronicis, in ambuſtionibus ſiccis, in vulneribus ſclopetariis, in quibus inflammationem augendo & ſuppurationem impediendo partes inferiores gangræneſcere facit. Vulnus cerebri non conſolidat. Nec lymphæ fluxum ex vaſe lymphatico læſo compeſcit; Oſſi ſano diu applicatum inducit decolorationem. **

ALCOHOL VINI.

Eſt ſpiritus vini reiterata deſtillatione ab omni aqua liberatus, *rectificirter Weingeiſt. Spiritus vini rectificatiſſimus.*

Hujus *criterium* eſt, quod ſalem alcalinum non amplius ſolvat & ſuper pulvere pyrio vel goſsypio deflagrans utrumque accendat.

Odor valde fragrans; Sapor ardentiſſimus, ſtypticus.

Virtus ſtpytica, vaſa diſciſſa arctans, contrahens, ſanguinem & ſerum coagulans.

---

* *Cel.* Heisteri *inſt. ch.* p. 350.

** *Ill.* Richter *Anfangsgr. der Wundarzneykunſt.* 1. *Band.* 545. *S.*

Usus in hæmorrhagia a vasis læsis mediocris magnitudinis.

VINUM ALBUM.

Succus uvarum albarum *Vitis viniferæ L.* fermentationem spirituosam passus. *Weisser Wein.*

Odor & Sapor spirituosus, gratus, specificus *vinosus* dictus.

Virtus resolvens; aliquantum roborans.

Usus ad fomenta resolventia in inflammatione a contusione, fractura, luxatione, distorsione, vulnere. In ophthalmia ab atonia vasorum. Fotus vel balnei instar subvenit infantibus ex partu difficili asphyctis.

VINUM RUBRUM.

Est vinum *rubri coloris. Rother Wein. Rubedo* a pigmento pellicularum cum musto fermentantium est.

Odor vinosus; Sapor vinosus, subadstringens.

Virtus resolvens & plus roborans, quam vinum album.

Usus ad fomenta roborantia in prolapsu ani, vaginæ, laxitate uvulæ, articulationum.

VINACEA.

Sunt *pelliculæ* uvarum, quæ ab expresso musto tempore vindemiarum remanent. *Weintreber. Weintrester.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0138-1

Odor vinosus; Sapor adstringens.

Virtus roborans, adstringens, aëre fixo, quem continent, resolvens & valde antiseptica.

Usus. Forma fomenti vel balnei sicci topici adhibetur in ulceribus sordidis crurum, in gangræna, paralysi, tumoribus podagricis, arthriticis, rheumaticis, in contractura & aridura membrorum, in laxitate articuli a prægræssa distorsione vel luxatione reposita.

Dolendum quod efficax hoc remedium solo vindemiarum tempore haberi possit.

FOECES VINI.

Sedimentum semiliquidum vini primum detracti. *Weinlager, Weinhefen.*

Odor vinosus; Sapor similis, adstringens. *Destillatio* dat spiritum vini. *

Virtus roborans, adstringens, resolvens, antiseptica.

Usus. Cum anatica portione aquæ diluta foex vini est egregium & optimum medicamentum antiphlogisticum & antigangrænosum, ut millies sum expertus, in inflammatione a contusione, distorsione, vulnere, fractura, luxatione. Sine aqua in laxitate articuli, & gangræna humida profuit.

---

* Apud spiritus vini destillatores omni tempore foex vini venalis prostat, at foex destillatione peracta nullam virtutem habet, hinc recens peti debet.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0139-9

CEREVISIA.

Est liquidum ex semine cereali decocto, fermentationem spirituosam passum & lupuli amarore impregnatum. *Bier.*

Odor peculiaris; Sapor mollis, subamaricans, subspirituosus.

Virtus resolvens, leniens,

Usus. Cum butyro cocta post partum in contusione partium genitalium adhibetur.

ADSTRINGENTIA.

TORMENTILLA.

Tormentilla erecta L. Tormentillwurz.

Odor radicis nullus; Sapor stipticus.

Virtus adstringens.

Usus ad cataplasmata adstringentia, quæ in morbis ab atonia ortis adhibentur, ut herniis, prolapsibus, uvula prolongata, laxitate articuli, scorbuto gingivarum.

BISTORTA.

Polygonum Bistorta L. Natterwurz.

Odor radicis nullus, saltem radicis siccatæ; Sapor stipticus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0140-0 DFG

Virtus adſtringens.

Usus ad collutorium in vacillatione dentium.

PENTAPHYLLUM.

Potentilla reptans. L. Fünffingerkraut.

Odor radicis debilis; Sapor ſtipticus.

Virtus adſtringens.

Usus ad fomenta adſtringentia.

ALCHIMILLA.

Alchemilla vulgaris L. Frauenmantel. Löwenfuſs.

Odor radicis ingratus ceu cati urina; Sapor ſtipticus.
Virtus adſtringens, vulneraria.

Usus ad decocta roborantia & vulneraria pro ulceribus.

ALKANNA VERA.

Lawsonia inermis L. Alkanne, roth ägyptiſches farbeholz.

Odor nullus; Sapor adſtringens.

Virtus adſtringens, rubro tinctoria.

Usus. Paſta ex pulvere foliorum aqua macerata gentes orientales ungues, manus, capillos aliasque corporis partes item equorum jubam tingunt. Pulvis ad ſudores pedum foetidos tollendos & ulcera oris, gingivarum ſiccanda ab aliquibus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0141-6

adhibetur. Unguenta grata rubedine hac radicē imbuuntur.

PRUNELLA.

PRUNELLA vulgaris L. Prunellenkraut.

ODOR herbæ nullus; SAPOR ſubamaricans, leniter auſterus.

VIRTUS leniter adſtringens.

USUS. Pro gargariſmate & collutorio ſubadſtringente cum melle miſcetur in angina & ulceribus oris.

AJUGA PYRAMIDALIS.

AJUGA pyramidalis L. Güldengünſel.

ODOR debilis; SAPOR ſubadſtringens cum levi amaritie.

VIRTUS ſubadſtringens.

USUS. Decoctum pro gargariſmate in angina laudatur. *

EUPHRASIA.

EUPHRASIA officinalis. L. Augentroſt.

ODOR herbæ debilis; SAPOR amaricans.

VIRTUS leniter adſtringens.

---

* *Cel.* MALLUIN in *Mémoires de l'Acad. diſc. Paris* 1754. p. 512.

Usus

Usus. Succus cum vino & melle oculis instillatus nubem, pannum corneæ & incipientem cataractam tollere dicitur. *

EQUISETUM.

Equisetum hyemale L. Kazenwedel.

Odor herbæ nullus; Sapor debilis.

Virtus leniter adstringens.

Usus ad gargarismata subadstringentia.

ANSERINA.

Potentilla Anserina L. Gänserich.

Odor herbæ debilis; Sapor leniter adstringens.

Virtus vulneraria, adstringens.

Usus. Facta operatione empyematis injiciatur decoctum melle edulcoratum.

PLANTAGO.

Plantago lanceolata L. Spitzwegerich.

Odor herbæ nullus; Sapor subadstringens.

Virtus vulneraria, subadstringens.

Usus. Folia ulceribus, fonticulis, exutorio imponuntur, ne ulcera exsiccentur. Decoctum in an-

---

* Francus de *Euphrasia herba, verum oculorum solamen.* 1717.

gina & prolapſu ani laudatur. Utinam verum eſſet, quod in cancro mammarum proſit. * Alii plantaginem latifoliam adhibent.

VINCA PERVINCA.

VINCA minor L. Sinngrün.

ODOR herbæ nullus, SAPOR ſubadſtringens.

VIRTUS adſtringens.

USUS. Decoctum addito melle roſaceo in angina laudatur. **

PERFOLIATA.

BUPLEURUM rotundifolium. L. Durchwachs.

ODOR herbæ nullus; SAPOR ſabauſterus.

VIRTUS adſtringens.

USUS. Semen & herba quondam forma cataplaſmatis herniis imponebatur.

VITIS VINIFERA.

VITIS vinifera L. Weinſtoklaub.

ODOR foliorum nullus; SAPOR ſubacidus, ſubadſtringens.

VIRTUS ſubadſtringens.

USUS pro gargariſmate in angina.

---

* BORELLUS *Hiſt. & Obſ. Cent.* 2. n. 51.

** *Cel.* TISSOT *Avis* p. 152. *Form.* n. 19.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0144-3

TERRA JAPONICA.

Est succus gummoso - resinosus ex *MIMOSA Cate L.* excoctus & inspissatus. *Japonische Erde. Cathekusaft. Terra Catechu.*

ODOR nullus; SAPOR subastipticus, dein amaricans, postea subdulcescens. INDOLES. Solvitur in aqua, vino, acidis, at non in oleis.

VIRTUS adstringens, antiseptica. *

USUS in ulceribus scorbuticis, putridis, gangrænosis. In putredine oris, foetore, dentium vacillatione & denudatione, atque in cruentatione gingivarum. **

ROSA RUBRA.

Petala *ROSÆ gallicæ L. Rothe Rosen.*

ODOR florum gratus, rosaceus, debilis; SAPOR subastipticus, amaricans.

VIRTUS adstringens.

USUS ad gargarismata & fomenta roborantia. Mel *rosatum* abstergit & subadstringit, hinc ulceribus præsertim oris utile.

---

* *Cel.* PRINGEL. *Dis. of. the Arm. App. Exp.* 10.

** Optime datur sub forma *Tincturæ* vel *linimenti gingivalis* Vide *Pharma.* w. p. 226. & *Ill.* BALDINGER in *Pharmacopoea Edinburgensi* p. 291.

PRIMULA VERIS.

PRIMULA veris officinalis L. Schlüſſelblumen.

ODOR radicis aniſatus; SAPOR adſtringens.

VIRTUS roborans, errhina.

USUS. Pulvis naribus attractus ſternutationem excitat. Acetum vero radice imprægnatum naribusque exceptum odontalgiam ſedare dicitur. *

BALAUSTIA.

Flores *PUNICÆ Granati L. Granatbaumblüte.*

ODOR florum vix ullus; SAPOR ſtipticus.

VIRTUS adſtringens.

USUS in laxitate uvulæ, prolapſu ani.

GRANATUM.

PUNICA Granatum L. Granatbaumrinde.

ODOR corticis vix ullus; SAPOR intenſe ſtipticus.

VIRTUS valide adſtringens.

USUS in atonia, prolapſu, hernia.

CAPRIFOLIUM.

LONICERA Periclymenum L. Geiſsblatt.

ODOR foliorum nullus; SAPOR adſtringens.

VIRTUS ſubadſtringens, detergens.

---

* *Cel.* BOERH. *pl. hort. L. B.* p. 281.

Usus. In ulceribus sordidis, impetigine, maculis cutaneis folia contusa applicantur. * Decoctum pro gargarismate in angina deprædicatur. **

QUERCUS.

Quercus Robur L. Eichenrinde.

Odor corticis vix ullus; Sapor acerbus, stipticus.

Virtus peradstringens, coriaria.

Usus in hernia, ulceribus oedematosis, & gangrænosis.

Forma. *Folia* querci in gargarismate addito vini spiritu & melle contra anginam obstinatam proficua fuerunt. *** *Succus* quem, quercus fundit in podagra utilis. **** Sacculus cum pulvere corticis quercini aliquantum impletus & in vino rubro calido aliquantum maceratus loco hernioso imponitur ac bracherio firmatur. Omni die semel hæc applicatio renovatur. Sic infans intra 14 dies & adultus intra mensem ab hernia radicaliter curari dicitur. *****

SUBER.

Quercus Suber L. Korkbaumrinde - Pantoffelholz.

---

* Chomel. *pl. usulles. T. 2. p.* 387.

** Gardanne *Gazette de santé* 1774. p. 230.

*** *Cel.* Darel *Ap.* p. 45.

**** *Eph. N. C. D. 2. A. 5. Obs.* 91. p. 197.

***** *Cel.* Desessart hoc remedium Academiæ regiæ Parisinæ nuper communicavit. v. *Séance publique de l'academie royale de Chirurgie à Paris* 1775. p. 16. gr. 4.

ODOR corticis nullus; SAPOR adſtringens.

VIRTUS roborans.

USUS. Pulvis combuſti ſuberis cum oleo in unguentum redactum hæmorrhoidum dolores ſiſtit & diſſipat. *

S A L I X.

SALIX *alba* vel *fragilis L. Weiſſe Weide.*

ODOR corticis debilis; SAPOR adſtringens, amaricans, balſamicus.

VIRTUS adſtringens, roborans, antiputredinoſa. **

USUS in gangræna a decubitu *** in ulceribus gangrænoſis & inveteratis crurum, **** in odontalgia, ***** balneum in debilitate crurum apud infantes. ******

---

* *Cel.* CHOMEL. *pl. uſuelles T.* 2. p. 332. dicit ſe hoc pluries expertum eſſe.

** GUNZ *diſs. binæ de cort. ſalicis.* Lipſ. 1772. In decocto ſaturato corticis e ſalice fragili carnis fruſtum per quatuor ad quinque hebdomades a putredine immune manſit.

*** *Cel.* STOLL. *Rad. med.* Pars III p. 430.

**** Ego in meo noſocomio non ſolum in gangræna a decubitu ſed etiam in gangrænoſo ulcere cruris & in ulcere arthritico bonum vidi effectum.

***** Expertiſſimus chirurgus ZAGEL ſibi odontalgiam carioſam decocto ex libra vini albi & manipulis duobus corticis parati ſiſtebat.

****** *Itl. ab* HALLER *Hiſtor. ſtirp.* n. 1635.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0148-6 DFG

GALLÆ TURGICÆ.

Tophi e foliis diversarum *QUERCUUM* defosso sub cuticula ovulo *CYNIPIS* *Quercus L.* orti *Gall - Aepfel.*

ODOR nullus; SAPOR acerbissimus, valde stipticus.

VIRTUS peradstringens, Coriaria.

USUS in hernia.

PYROLA.

PYROLA rotundifolia L. Wintergrün.

ODOR nullus; SAPOR substipticus, subamaricans.

VIRTUS adstringens, detergens.

USUS. Hæc folia hyeme virentia ad fonticulos loco emplastri applicantur.

UVULARIA.

RUSCUS Hypoglossum L. Zopfenkraut.

ODOR herbæ nullus; SAPOR adstringens.

VIRTUS adstringens.

USUS. Contra uvulæ prolapsum quondam adhibebatur. Hodie non amplius, quum meliora in hoc morbo remedia innotuerint.

GERANIUM ROBERTIANUM.

GERANIUM robertianum L. Storhschnabel.

ODOR foetidus; SAPOR subadstringens.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0149-5

Virtus adſtringens, lactifuga, vulneraria.

Usus in ulceribus vulvæ, mammarumque, in cancro * in rhagadibus.

NUX JUGLANS.

Juglans regia L. Wallnuſsbaum.

Odor levis; Sapor auſterus.

Virtus roborans.

Usus. *Rob nucum* ex ſucco nucum viridium expreſſo & melle confectum inſignem vim in angina & tonſillarum tumore forma gargariſmatis exhibet. In aphthis aliisque oris exulcerationibus ob vim detergentem penicillo illinitur.

Folia recentia tumoribus oedematoſis applicata diſcutiunt. **

ALNUS.

Betula Alnus L. Erlenbaumblätter.

Odor foliorum nullus; Sapor adſtringens, amaricans.

Virtus diſcutiens, lactifuga, vulneraria.

Usus ad lac puerperarum lactationem reſpuentium diſſipandum.

Forma. *Folia* conciſa ſuper igne in diſco incaleſcant, nec ſudare incipiant, dein calide applicentur.

---

* *Ill.* Linnæi *mat. med.* p. 189.

** *Ill.* Cranz *mat. med.* T. 1. p. 46.

Primis diebus cerefolium addi poteſt. * Ulcera corroſiva iisdem foliis ſanari feruntur. **

FUNGUS MELITENSIS.

Cynomorium coccineum *L. Melitenſer Schwamm.* Non eſt fungus ſed vera planta paraſitica.

Odor nullus; Sapor ſtipticus, amaricans. Succum vehit rubicundum.

Virtus roborans, adſtringens.

Usus. Ad gingivas corroborandas pulveribus dentifriciis additur. Externe in ulceribus cacoëthicis prodeſt.

AMARA.

Quæ principio valde amaro gaudent.

ABSYNTHIUM VULGARE.

Artemisia Abſynthium L. Wermuth.

Odor herbæ fortis, fragrans, temulentans; Sapor intenſe amarus.

---

* *Ill.* Muray *app. medic.* Vol. 1. p. 72. expertus loquor, dicit, hoc ſimplex remedium præſtantiſſimum, ac omnibus emplaſtris, pultibus & ſpiritibus longe præferendum eſſe.

** *Cel.* Kramer *med. mil.* p. 21.

Virtus resolvens, tonica, anthelminthica, antiseptica.

Usus ad fomenta discutientia. *Farina* sicca herbæ ad hydrocelen, oedemata; fomentum ad gangrænam laudatur. *

MARRUBIUM ALBUM.

Marrubium vulgare L. Weisser Andorn.

Odor herbæ fragrans, gratus; Sapor amarus, inhærens.

Virtus resolvens.

Usus ad fomenta resolventia.

EUPATORIUM.

Eupatorium cannabinum L. Wasserdosten. Kunigundiskraut.

Odor herbæ fortis; Sapor valde amarus.

Virtus resolvens, roborans.

Usus. Cataplasma ex coctis foliis tumorem aquosum scroti dissipavit. **

---

* *Cel.* Bartholini in Eph. *N. C.* D. 1. anni 2. *Obs.* 2. p. 2.

** Chomel *Hist. de plantes T.* 1. p. 329. & aliam historiam scroti a variolis prægressis in puero tumidi foliis eupatorii applicatis curati recenset *Cel.* Scopoli *in Flor. carn.* p. 368.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0152-7 DFG

RUTA.

RUTA graveolens L. Gartenraute, Weinraute.

ODOR herbæ fortis, non ingratus; SAPOR amarus, acris.

VIRTUS herbæ *recentis* rubefaciens, herbæ *siccatæ* antiseptica, resolvens.

USUS in gangræna, decoctum vinosum in odontalgia rheumatico-cariosa, in aurifluxu foetido, purulento, decoctum lacteum in parulide cum intumescentia faciei forma collutorii multis, ut vidi, profuit.

TRIFOLIUM FIBRINUM.

MENYANTHES trifoliata L. Bitterklee, Fieberklee.

ODOR herbæ nullus; SAPOR amarissimus.

VIRTUS abstergens, tonica, antiseptica.

USUS. *Lavacrum* contra tineam, serpiginem, impetiginem, achores, pediculos capitis & scabiem laudatur. *Succus* fistulas & ulcera antiqua sanat. * Ulcera scorbutica decocto lota & foliis recentibus vel aqua maceratis tecta sanantur. **

---

* FRANCO *Trifolii fibrini historia observationibus illustrata. Francof.* 1701. sub usu succi locus affectus sæpe inflammatur, sed brevi cessare hoc symptoma dicit Auctor.

** *Cel.* WILLIS *Act. Hafn.* Vol. 3. n. 75.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0153-3

TANACETUM.

TANACETUM vulgare L. Reinfarn.

ODOR herbæ gravis; SAPOR amarus, aromaticus.

VIRTUS resolvens, roborans, abstergens.

USUS pro fomentis resolventibus & abstergentibus.

CENTAURIUM MINUS.

GENTIANA Centaurium L. Tausendgüldenkraut.

ODOR herbæ vix ullus; SAPOR amarissimus.

VIRTUS abstergens.

USUS in morbis cutaneis, ulceribus sordidis, fistulosis * vulneribus verminosis: contra furfures & crustosam scabiem capitis impense extollitur brodium ex pisis cum hac herba coctum pro lotione, qua simul pediculi necantur.

CHAMÆDRYS.

TEUCRIUM Chamædrys L. Gamanderlein.

ODOR subfragrans; SAPOR amarus.

VIRTUS abstergens, roborans.

USUS in ulceribus sordidis abstergendis, in tumoribus aquosis resolvendis.

---

* *Cel.* WEDEL *diss. de cent. min.* p. 29. Ulcus fistulosum pro incurabili relictum cataplasmate ex centaurio sanabatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0154-9 DFG

CHAMÆPITYS.

TEUCRIUM Chamæpitys L. Schlagkraut.

ODOR fragrans aliquantum; SAPOR amarus, aromaticus, in rosmarinum incidens.

VIRTUS roborans, abstergens.

USUS. Ad abstergenda & consolidanda ulcera in pretio quondam habebatur.

CARDUUS BENEDICTUS.

CENTAUREA benedicta L. Cardobendikten.

ODOR herbæ ingratus; SAPOR intense amarus.

VIRTUS abstergens, antiulcerosa.

USUS. Pulvis foliorum ulceribus cacoethicis * & cancrosis ** inspergitur. Decoctum in pernionibus.***

GRATIOLA.

GRATIOLA officinalis L. Wild Aurin. Gottesgnadenkraut.

ODOR nullus; SAPOR intense amarus.

VIRTUS resolvens.

---

* AR. DE VILLA NOVA *pract.* c. 44.

** *Cel.* BAUCHINI *Histor.* T. 3. p. 79. Mulier cujus mammæ ad costas usque consumptæ erant, aqua destillata & insperso foliorum pulvere a cancro sanata dicitur.

*** *Cel.* FRIEND in *Lond. Chron.* 1767. p. 536.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0155-5

Usus. Herba conquassata in arthritide & rheumatismo, nec non in tumoribus a lacte coagulato, & in ecchymosi a sanguine coagulato præstans est remedium. *

HEDERA ARBOREA.

Hedera Helix L. Epheu.

Odor nullus; Sapor amarus austerus, nauseosus.

Virtus vulneraria detergens. Folia sempervirentia, omni anni tempore recentia haberi possunt, ideo.

Usus ad ulcera fonticulorum & exutoriorum tegenda, ut suppuratio promoveatur. Limes exulcerationis definitur magnitudine & figura folii, quam forfice adaptes. ** Folia vino cocta ulcera & vulnera depurant. Aqua cocta & variolis applicata suppurationem illarum promovent. *** Cataplasma lac dispellere dicitur. **** Quidam globulum ex ligno tornatum loco pisi fonticulis immittunt pro suppuratione alenda. *****

---

* *Ill.* Murray *Ap. med.* T. 2. p. 201.

** *Ill.* Murray *Ap. m.* p. T. 1. p. 308.

*** Roux *Journal de Medecine* T. 40. p. 514.

**** *Ill.* Halleri Hist. st. n. 826.

***** Hildanus *Cent.* 1. *Obs.* 41.

GENTIANA RUBRA.

GENTIANA Lutea L. Rothe Entzianwurz.

ODOR debilis; SAPOR amarissimus.

VIRTUS roborans, antiseptica.

USUS in ulceribus malignis & gangrænosis; an in morsu viperæ italicæ ?* Spongiosa natura radicem hanc fonticulis & fistulis dilatandis idoneam facit, absorpto enim liquido intumescit.

BILIS MUSTELLÆ FLUVIATILIS s. LACUSTRIS.

GADUS Lota L. Aalrutten-galle.

ODOR nullus; SAPOR oleoso-amarus.

VIRTUS abstergens, vi soponacea solvens.

USUS in leucomate, pterygio, perlis & aliis corneæ maculis. **

FORMA. Excipitur ex animali hepar, suspenditur in vitro, calori solis exponitur, sic pinguedo biliosa exstillat guttatim & colligitur. Hujus bis vel ter de die guttula una alterave oculo instillatur. Quando ægroti levamen exinde dolorum

---

* Cum gentiana interne data morsum viperæ italicæ reddat inertem, hinc quid hæc radix vulneri externe applicata præstet, tentandum est.

** *Cel. de* HAEN *Rat. med. Viennæ* 1764. *T.* IX. p. 244. & *T.* X. p. 283.

ſentiunt, tunc oculum aqua roſarum eluere expedit.

FEL TAURI.

Eſt liquor amarus veſiculæ felleæ *Bovis Tauri L. Ochſengall.*

Odor nullus; Sapor amarus.

Virtus abſtergens, reſolvens, coſmetica. *

Usus in ulceribus malignis, in ſcabioſis cutis vitiis, ut herpete, impetigine, lenticulis faciei, in comedonibus infantum, in maculis hepaticis, in morbis aurium, ut ſurditate, ſibilo, in auribus purulentis, in aridua membri, in paralyſi, in tumoribus cysticis, in ganglio in ſcrophulis, in tumoribus frigidis mammarum. **

FEL LUCII PISCIS.

Eſt liquor amarus e veſicula fellea piſcis *Esox Lucius L.* dicti *Hechtgall.*

Odor nullus; Sapor amarus.

---

* *Cel.* Geoffroi in *Memoir. de l'acad. des ſcienc.* adverſus lenticulas ſeu lentigines coſmeticum deſcripſit, conſtans ex felle tauri, oleo tartari per deliquium & aqua communi. Hartmanus p. 794. ex bile coſmeticum parat, de quo dicit: ad miraculum uſque albedinem gratiſſimam conciliat.

** De his omnibus vide *Cel.* Schultze *diſs. de bile medicina.* Goettingæ 1775. p. 50.

Virtus

VIRTUS abſtergens, reſolvens.

USUS in maculis * & ulceribus corneæ, in cæcitate veſpertina, in dilatatione pupillæ, in ſuffuſione, in amblyopia.

FORMA. ℞. Mellis deſpumati ʒij, fel lucii piſcis ʒj. Sal. vol. corn. cerv. gr. vj. m. f. linimentum, penicillo tenuiſſimo illinendum.

AMARICANTIA.

Quæ principio amaricanti gaudent.

ALLIARIA.

ERYSIMUM Alliaria L. Knoblauchkraut.

ODOR herbæ alliaceus; SAPOR cepaceus, leniter amaricans.

VIRTUS antiſcorbutica.

USUS. In gangræna, ulceribus ſcorbuticis, ac cancreſcentibus ſuccus laudatur. **

---

* *Cel.* MAUCHART *diſs. de leucomate* TOBIÆ. *Tubingæ* 1743. At *Ill.* RICHTER absque omni fructu ſe bilem in maculis corneæ expertum eſſe contendit. Vide *Cel.* SCHULTZE *diſſertationem citatam* p. 47.

** BERGIUS l. c. p. 565.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0159-0

SCORDIUM.

Teucrium Scordium L. Lachenknoblauch.

Odor herbæ alliato-cepaceus, gravis; Sapor amaricans, odori congruens.

Virtus resolvens, antiputredinosa.

Usus. In gangræna cum vino cocta cataplasmatis forma applicatur. Ulceribus sordidis pulveris forma inspergitur. *

ONOPORDUM.

Onopordum Acanthium L. weisse Wegdiestel seu *Krebsdiestel.*

Odor herbæ nullus; Sapor amaricans.

Virtus anticancrosa.

Usus. Succus recens in cancro faciei laudatur; ego hunc succum in hoc morbo frustra adhibui. **

MILLEFOLIUM.

Achillea Millefolium L. Edle Schaafgarbe.

---

* *Cel.* Welsch *Syll. curat.* p. 72. solo pulvere insperso ulcera curata dicuntur.

** Interim *Illustris* Murray *Ap. med. Vol.* I. p. 87. plures recenset authores, qui hunc succum in cancro facici efficacem deprehenderunt. In cancro autem mammæ utpote maligniori nihil profuit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0160-1 DFG

ODOR herbæ debilis; SAPOR amaricans.

VIRTUS tonica, detergens.

USUS ad ſananda ulcera & vulnera.

ABROTANUM.

ARTHEMISIA Abrotanum L. Stabwurz.

ODOR herbæ fragrans, gratus, ſubtemulentans; SAPOR amaricans, aromaticus, calidiuſculus.

VIRTUS reſolvens, antiſeptica.

USUS. In gangræna inſtar fomenti applicatur.

MATRICARIA.

MATRICARIA Parthenium L. Mutterkraut.

ODOR herbæ fragrans, validus; SAPOR amaricans, aromaticus, calidiuſculus.

VIRTUS reſolvens, tonica.

USUS ad fomenta reſolventia & detergentia.

HEDERA TERRESTRIS.

GLECOMA hederacea L. Gundelreben.

ODOR herbæ debilis, fragrans; SAPOR leniter amaricans, ſubaromaticus.

VIRTUS vulneraria, tonica.

USUS. Ad fomenta & aquas vulnerarias.

ANAGALLIS.

ANAGALLIS arvenſis L. Gauchheil.

ODOR herbæ nullus; SAPOR amarus, ſubacris.

VIRTUS ſolvens, detergens

Usus. Pulvis ulceribus sordidis & vulneri a cane rabido inflicto inspergitur. *Succus* cum melle in ulcusculis, hebetudine & incipiente cataracta laudatur. *

LUPULUS.

Humulus Lupulus L. Hopfen.

Odor florum seu conorum, qui sunt calices florum fæmineorum defloratorum, fragrans, subnarcoticus, gravis. Sapor peramarus.

Virtus tonica, resolvens.

Usus. Flores cum cerevisia vel vino diluto cocti fomentum pro locis contusis, fractis, & luxatis, nec non ad dissipandos tumores frigidos adhibentur.

ARISTOLOCHIA LONGA.

Aristolochia longa L. Lange Osterluzey.

Odor radicis subnauseosus; Sapor amaricans, odori congruens.

Virtus abstergens, vulneraria.

Usus. In ulceribus crurum & intestini recti pulvis vel decoctum saturatum applicatur. Quum spongiosa radix sit, ad fonticulos dilatandos confert. **

---

* Bauch. *Hist. pl.* T. 3. P. 2. p. 370. Femina Lutetiæ multis in suffusione ope aquæ destillatæ auxilium præstitisse memoratur. *Cel.* Gmelin *Reise durch Russland.* T. 2. p. 3. Persarum mos est contra incipientem cataractam equorum oculo gossypium succo anagallidis madefactum applicare.

** Alston *M. m. Vol.* 1. p. 395.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0162-3

ARISTOLOCHIA ROTUNDA.

ARISTOLOCHIA rotunda L. Gemeine runde Osterluzey.

ODOR gravis; SAPOR amarus, subaromaticus.

VIRTUS detergens, vulneraria.

USUS. In fistulis, & ulceribus cacoethicis laudatur succus.

XANTHIUM.

XANTHIUM strumarium L. Bettlerlause. Spizkletten.

ODOR foliorum nullus; SAPOR amaricans

VIRTUS discutiens.

USUS. Folia in tumoribus scrophulosis & oedematosis imposita laudantur.

CORTEX PERUVIANUS.

CINCHONA Officinalis L. Fieberrinde. China.

ODOR mucidus; SAPOR amarus, adstringens.

VIRTUS antiseptica, roborans.

USUS. Saturatum corticis peruviani decoctum est egregium fomentum in gangræna & ulceribus, etiam in his malis forma pulveris aut pulmenti applicari potest. Forma collyrii in ophthalmia a laxitate vasorum. * In vacillatione dentium cum

* *Ill.* MURRAY *Ap. m. T.* 1. p. 582.

gingivarum consumptione prodest dentes pulvere corticis ope scopulæ mollis perfricare. *

Fomentum ex ℔j saturati corticis decocti, aquæ Thedianæ ℥iv. camphoræ ʒj salis ammoniaci ʒj. & extracti saturni ℥j pulchrum mihi præstitit effectum in pluribus ægrotis erysipelate gangrænoso affectis, in paronychia maligna, in ulceribus e veruca irritata natis & cancrescentibus.

CORTEX PINI.

Pinus sylvestris L. Kiefer, Kieferrinde.

Odor corticis debilis; Sapor dulcescenti-resinosus, subamaricans.

Virtus roborans, antiseptica.

Usus. In prolapsu intestini recti ** vel vaginæ pulveratus & cribratus cortex inspergitur. Idem pulvis in profundis ambustionibus laudatur. ***

BACCÆ ALKEKENGI.

Physalis Alkekengi L. Judenkirschen.

Odor baccarum nullus; Sapor acidulus, tum amaricans.

Virtus. Fumus dentium dolorem sedat.

---

* *Hannov. Magazin.* 1773. 1200.

** *Ill.* Rosenstein l. c. p. 24.

*** *Cel* Wickelgren *in Provinc. Doct. berätt.* 1761. p. 78.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0164-4 DFG

Usus. Baccæ cum cera in globulum subactæ & ferro ignito impositæ, fumum spargunt, qui ore exceptus odontalgiam curat. *

GEMMÆ POPULI.

Populus nigra vel *alba L. Pappel. Pappelweide. Oculi populi.*

Odor debilis; Sapor amaricans, balsamicus.

Virtus vulneraria & emolliens.

Usus. *Oleum* in rhagadibus & læsione partium tendinosarum aut exulceratarum, *Unguentum populeum* ad hæmorrhoides dolentes laudatur. **

MYRTUS BRABANTICA.

Myrica Gale L. Brabantische Myrthe.

Odor foliorum gravis, camphoraceus; Sapor amarus.

Virtus antiscabiosa & antiphthyriaca.

Usus. Cocta herba scabiem sanat & pediculos necat.*** Vestimenta foliis a vermibus tuemur. ****

---

* Germina seminum fumo elevata & aqua excepta formam vermiculorum referunt, qui e dentibus elapsi quondam credebantur. V. *Cel.* Schæffer *Abh. von Insecten* 2. *B.* 203. *Die eingebildeten Würmer in Zähnen.*

** *Cel.* Schmidel *diss. de Oreoselino* p. 7.

*** *Ill.* Linne *Flor. suec.* p. 356.

**** *Cel.* Dalechamp *Herb. lugd.* L. 1. c. 38. p. 110.

AROMATICA.

CHAMOMILLA ROMANA.

ANTHEMIS nobilis L. Römische Camille.

ODOR florum fragrans, balsamicus; SAPOR aromatico-amaricans, calidiusculus.

VIRTUS resolvens, antiseptica.

USUS ad cataplasmata resolventia, & antigangrænosa.

CHAMOMILLA VULGARIS.

MATRICARIA Chamomilla L. Gemeine Camille.

ODOR fragrans, gratus, fortis; SAPOR aromaticus, calidiusculus.

VIRTUS resolvens, antiseptica.

USUS ad fomenta resolventia.

CALENDULA.

CALENDULA officinalis. L. Ringelblume

ODOR florum bituminosus, ingratus; SAPOR amaricans, aromaticus.

VIRTUS resolvens.

USUS florum in fomentis discutientibus. *Folia* verrucis, callis pedum & ulcerum applicantur *

---

* TOURNEF. *pl. de Paris* T. 1. p. 311. & HECQUET *pharm. paup.* p. 89.

MELILOTUS.

TRIFOLIUM Melilotus officinalis. L Melilote. Steinklee.

ODOR florum ficcatæ plantæ longe fragrantior, quam recentis; SAPOR ſubamarus, herbaceus.

VIRTUS reſolvens, diſcutiens, de vi emolliente & anodyna dubitatur.

USUS ad fomenta vel cataplaſmata diſcutientia. *Emplaſtrum de meliloto* ad diſcutiendos tumores duros colli laudatur, etſi ut plurimum ſine effectu tentetur.

SAMBUCUS.

SAMBUCUS nigra L. Hollunder. Flieder.

ODOR florum fragrans, ſubnauſeoſus, foetidiuſculus; SAPOR amaricans.

VIRTUS reſolvens.

USUS. Siccati flores eryſipellati, oedemati, tumori rheumatico applicantur vel ſoli vel cum chamomilla & farina quadam cereali.

ARNICA.

ARNICA montana L. Wolverley. Falkkraut.

ODOR florum graveolens, ſternutationem movens; SAPOR acris.

VIRTUS reſolvens.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0167-2

Usus ad fomenta resolventia pro locis contusis, sugillatis, fractisque.

FLORES CHEIRI.

Cheiranthus Cheiri L. Gelbe Viole.

Odor florum suaveolens; Sapor amaricans, acriusculus.

Virtus resolvens, abstergens.

Usus ad fomenta resolventia, *pulvis* ad leucomata corneæ. *

IASMINUM.

Jasminum officinale L. Jasmin.

Odor florum recentium suaveolens; Sapor subamaricans.

Virtus odorifera.

Usus. *Oleum jasmini* pulveri cyprio odoris gratia additur. Paratur, si gossypium oleo nucleorum Been madidum floribus Jasmini per alterna strata immittitur, & fragrantia probe imbutum exprimitur.

LAVENDULA.

Lavendula Spica L. Lavendel.

Odor florum gratus, aromaticus; Sapor amaricans.

Virtus roborans, nervina, resolvens.

---

* Semel bonum in hoc morbo vidi effectum, cum pulvis corneæ affricaretur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0168-8

Usus. Forma fomenti ad humores ſtagnantes diſſipandos applicatur. *Spiritus* lavendulæ ore retentus balbutiem & linguæ paralyſim levat.

LILIUM CONVALLIUM.

Convallaria majalis L. Mayblume.

Odor *floris* ſuaviſſimus. Sapor recentis intenſius amarus, acriuſculus, floris ſicci minus amarus.

Virtus ſternutatoria.

Usus pro pulvere ſternutatorio.

HYSSOPUS.

Hyssopus officinalis L. Yſop.

Odor herbæ fragrans; Sapor amaro-calidus.

Virtus reſolvens, irritans, roborans.

Usus. In angina pituitoſa gargariſma prodeſt. Stagnantem e contuſione ſanguinem diſcutit. *

ORIGANUM.

Origanum vulgare L. Wolgemut, brauner Doſten.

Odor herbæ aromaticus, ad majoranam accedens; Sapor acris, aromaticus.

Virtus diſcutiens.

---

* *Ill.* Rosenstein *Reſeapot.* p. 40. hyſſopum in vino rubro coctum in ophthalmia poſt applicationem hyrudinum ſugillatum applicare jubet.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0169-6

Usus pro epithematibus discutientibus. *Oleum destillatum* gossypio exceptum & denti cariosо inditum, ejus dolorem sedat. Cariem ossium in ulceribus cariosis optime coercere dicitur. *

MENTHA.

Mentha crispa L. Krausemünzen.

Odor herbæ fragrans, fortis, spirituosus; Sapor calidus, aromaticus. In herba siccata odor & sapor fere intensior.

Virtus resolvens, lactifuga **

Usus. Ad fomenta ecchymosim, aut tumores lacteos mammarum resolventia adhibetur. *** Lactis affluxum ad mammas minuit & jam collectum lac dispellit. Ita nutrices post ablactationem infantum mentha adhibita ejusque oleo axillis inuncto lac aliorsum deducunt. Tentandum quid in tumore lacteo extremitatum præstet.

---

* *Cel.* Lange *Brunsv. dom.* p. 249.

** Linn. *Fl. suec. n.* 516. Rustici, dum pecora in agros, in quibus mentha arvensis luxuriat, admittunt, experiuntur lac deficere, quam jacturam fascino credulum vulgus tribuit.

*** Lac in quo folia menthæ fuere macerata, longe lentius coagulatur, quam absque ejusmodi connubio. *Cel.* Lewis *M. m.* p. 378.

MELISSA.

Melissa officinalis L. Melisse.

Odor herbæ fragrans, fere flavedinis corticis citri; Sapor calidiusculus, citratus.

Virtus resolvens.

Usus ad fomenta discutientia.

MAJORANA.

Origanum Majorana L. Majoran.

Odor herbæ fragrans, fortis, cephalicus; Sapor aromaticus, subamaricans, calidiusculus.

Virtus resolvens, sternutatoria.

Usus ad fomenta resolventia. Recens herba induratos mammarum tumores dissipat. * *Butyrum majoranæ* in anosmia & obstructione narium a muco infantum nari alterutri illiniri solet.

ANETHUM.

Anethum graveolens L. Dill.

Odor herbæ fragrans, gratus; Sapor aromaticus.

Virtus resolvens, carminativa, hypnotica.

Usus ad fomenta discutientia. In hernia a flatu incarcerata forma enematis applicatur.

---

* Cohausen in *Comm. Nor.* a. 1742. p. 251.

BASILICUM.

Ocymum Basilicum L. Basilien.

Odor herbæ fragrans, gratus; Sapor aromaticus, subanisatus. *Semina* sunt mucilaginosa.

Virtus resolvens.

Usus herbæ ad fomenta resolventia. *Mucilago seminum* ad ophthalmiam, rhagades papillarum & aphthas.

ROSMARINUS.

Rosmarinus officinalis L. Rosmarin. Flos dicitur *Anthos.*

Odor herbæ fragrans, gratus, cephalicus; Sapor aromaticus, calidus.

Virtus, resolvens.

Usus ad fomenta resolventia & roborantia pro sugillationibus. Herba siccata dissipat oedemata, in fomento vinoso gangrænam sistit.

ROSMARINUS SYLVESTRIS.

Ledum palustre L. Wilder Rosmarin. Mottenkraut.

Odor herbæ fragrans, aromaticus, subnarcoticus. Sapor aromaticus, leniter amaricans.

Virtus antileprosa.

Usus. Lotio in tinea capitis, in scabie, in lepra utilis est. In angina apud incolas montium Carpathicorum gargarismatis & cataplasmatis forma prom-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0172-9

ptum auxilium præſtat. Decocti lotione pediculis boves & ſues liberantur; vel ſi herba recens juxta hæc animalia in ſuras projiciatur. Veſtes contra tineas, lectos contra cimices tuetur. *

SALVIA.

SALVIA officinalis L. Salbey.

ODOR herbæ fragrans, graviuſculus; SAPOR amaricans, aromaticus, calidus.

VIRTUS reſolvens, roborans, antiputrida. **

USUS. In uvula relaxata forma collutorii, in ecchymoſi ſorma fomenti adhibetur. In aphthis, & ulceribus oris collutoria conferunt.

MARUM VERUM.

TEUCRIUM Marum L. Kazenkraut, quia a catis valde adamatur.

ODOR herbæ fragrans, cephalicus; SAPOR intenſe amarus, bituminoſo - aromaticus.

VIRTUS reſolvens, nervina, ſternutatoria.

USUS ad fomenta nervina, reſolventia & ad pulverem errhinum.

---

* *Ill.* MURRAY *ap. m.* T. 2. p. 76.

** *Cel.* ETLINGER *Comm. de ſalvia* p. 54. Cortex peruvianus foetorem carnis 55 horis, folia ſalviæ quatuor integris diebus avertebant.

THYMUS.

THYMUS vulgaris L. Gemeiner Thymian.

ODOR herbæ fragrans, fortis, cephalicus; SAPOR aromaticus, calidus.

VIRTUS resolvens, nervina.

USUS ad fomenta resolventia.

SERPILLUM.

THYMUS Serpillum L. Quendel. Feldkümel.

ODOR herbæ fragrans, cephalicus, gratus; SAPOR aromaticus, calidiusculus, subcamphoratus, subamaricans.

VIRTUS resolvens, nervina.

USUS ad fomenta resolventia. *Spiritus serpilli* ad linguæ paralysim. *Oleum destillatum* denti carioso inditum dolorem ejus sopit. *

BETONICA.

BETONICA officinalis L. Betonie.

ODOR herbæ subaromaticus, subnarcoticus, in odorem cimicis incidens; *florum* vero paullo gratior. SAPOR foliorum ingratus, calidusculus, amaricans.

---

* *Cel.* MILLER *Bot. offic. p.* 411.

VIRTUS

VIRTUS tonica, errhina *

USUS ad fomenta roborantia & discutientia.

CEREFOLIUM.

SCANDIX Cerefolium L. Körfel.

ODOR, si herba fricetur, balsamicus; SAPOR aromatico-balsamicus, foeniculaceus.

VIRTUS resolvens, lactifuga.

USUS. In lacte puerperarum lactationem repudiantium dissipando, & indurationibus lacteis mammarum herba recens concisa, super orbe calefacta pultis adinstar nudis mammis bis vel pluries de die applicatur. Quandoque folia alni adduntur. ** Cum cicutæ connubio in tumoribus arthriticis *** cum oleo in linimentum redactum in hæmorrhoidibus, & cataplasma ex herba in lotio retento opem fert. ****

MYRTUS.

MYRTUS communis L. Myrthe.

ODOR foliorum debilis; SAPOR aromaticus, amaricans, substipticus.

---

* *Ill.* BERGIUS *m. m.* p. 526. dicit: folia betonicæ inter pulverandum admodum in naribus irritant.

** *Ill.* MURRAY *ap. m.* T. 1. p. 282.

*** *Cel.* LANGE *med. Brunsv.* p. 256.

**** *Cel.* CHOMEL *pl. usuell* T. 2. p. 185.

VIRTUS roborans, resolvens.

USUS ad fomenta roborantia.

Aqua stillatitia, quæ fragrans est, sub nomine *Eau d'ange* ad lavandas manus in gallia usualis est.

LAURUS.

LAURUS nobilis L. Lorbeerbaum.

ODOR foliorum frictorum fragrans; SAPOR aromaticus, balsamicus, subamaricans.

VIRTUS resolvens, roborans.

USUS. Fomenti forma in fungoso tumore articuli laudatur *

CONTRAJERVA.

DORSTENIA Drakena L. Giftwurz.

ODOR radicis fragrans, gravis; SAPOR subamaricans.

VIRTUS roborans, resolvens.

USUS. Forma gargarismatis in angina scarlatina bonum præstitit effectum.

SERPENTARIA VIRGINIANA.

ARISTOLOCHIA Serpentaria L. Schlangenwurzel

ODOR radicis aromaticus; SAPOR amarus, pungens

---

* *Cel.* CULLENS *materia medica.* p. 405. fungos articulorum quandoque curasse, dicit.

VIRTUS antiseptica, anticolubrina.

USUS. Radix masticata & folia contusa vulneri applicantur in morsu serpentis americani venenatissimi * Decoctum in angina gangrænosa ex serpentaria, baccis sumach & tantillo aluminis pro gargarismate exhibetur. **

IMPERATORIA.

IMPERATORIA Ostruthium L. Meisterwurz Ostrutium.

ODOR aromaticus; SAPOR calidus, pungens, totum os replens, tenaciter inhærens.

VIRTUS stimulans, detergens, antiparalitica.

USUS. Pulvis ulceribus insperſus eadem repurgat. Idem cum pauxillo seminis anisi mistus in paralysi linguæ specificus censetur. ***

ENULÆ.

INULA Helenium L. Aland. Helenium.

ODOR radicis siccatæ violaceus; SAPOR initio subrancidus, glutinosus, dein amarus, aromaticus.

VIRTUS antiscabiosa.

---

* *Cel.* DALE *Pharm.* p. 194.

** *Med. obs. and. Inq.* V. I. p. 219.

*** *Cel.* DECKER *exercit. med. pract.* p. *m.* 100.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0177-7

Usus. In decocto & unguento contra ſcabiem celebris eſt *

CALAMUS AROMATICUS.

Acorus Calamus Vulgaris L. Kalmus. Acorus verus.

Odor radicis fragrans, fortis, nauſeoſus; Sapor aromaticus, nauſeoſus, acris, leniter amaricans.

Virtus detergens, antiſeptica, anticarioſa.

Usus. Decoctum ſaturatum in ulceribus carioſis & ſcorbuticis laudatur. ** Spiritus calami aromatici cum melle, acido vitrioli & infuſo ſalviæ dilutus ſtomacacem ſcorbuticum curat.

PETROSELINUM.

Apium Petroſelinum L. Peterſilie.

Odor & Sapor aromaticus, calidus.

Virtus antiphthyriaca ſeu pediculos capitis necans.

Usus. Capiti pediculoſo cum butyro in unguentum redactum illinitur. *** Conquaſſata herba & mammis impoſita lac diſcutit **** Concisa & ægri lotio leviter cocta tumores mammarum induratos

---

* *Cel.* Chomel *Pl. Uſuell.* T. 1. p. 139.

** *Ill.* Hoffman *von Scharbock* &c. p. 269.

*** *Ill.* Rosenstein *Kinderk.* 1781. p. 754.

**** *Cel.* Chomel T. 1. p. 279.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0178-3 DFG

dispellit * In puncturis insectorum herba contusa dolorem brevi sistit. **

JUNIPERUS.

Juniperus communis L. Wachholderstrauch.

Odor baccarum gratus, aromaticus; Sapor aromaticus.

Virtus resolvens, discutiens, roborans.

Usus. Baccæ & lignum (quod etiam *Cedrinum* vocatur) carbonibus injecta suffimigium vulgatissimum emittunt, quod panno exceptum membra oedematosa & loca laxa frictione curat. Balneo ex ligno juniperino variolas & pestem arceri atque lotione scabiem manuum sanari fertur.

FOENICULUM.

Anethum Foeniculum L. Fenchel.

Odor herbæ ingratus; Sapor aromatico-dulcis.

Virtus discutiens.

Usus. *Folia* lacte cocta inflammatas mammas leniunt *** *Semina* sacculis excepta oculis inflammatis apponuntur.

---

* *Cel.* Lange *misc. verit. med.* p. 26.

** *Cel.* Tissot *Avis au peuple. Lyons* p. 359.

*** *Ill.* Halleri *Hist. Stirp.* n. 760.

ACRIA.

PYRETHRUM.

Anthemis Pyrethrum L. Bertramswurzel.

Odor radicis vix ullus; Sapor acris, linguæ inhærens.

Virtus irritans, ſialagoga, ſternutatoria.

Usus. Aceto & aqua cocta radix in odontalgia rheumatica & in paralyſi linguæ collutorium conſtituit.

PTARMICA.

Achillea Ptarmica L. Nieſskraut.

Odor radicis nullus; Sapor acris.

Virtus ſternutatoria, apophlegmatiſonta.

Usus. Collutorium in odontalgia, & angina pituitoſa ad faucium mucum eliciendum datur. Herba cum floribus pro pulvere ſternutatorio.

BRYONIA.

Bryonia alba L. Zaunrübe. Gichtrübe.

Odor radicis nauſeoſus; Sapor acriuſculus, nauſeoſus, ſubſtipticus.

Virtus reſolvens, purgans externa etiam applicatione.

Usus. Taleolæ recentis radicis ſubcontuſæ & cruribus hydropicorum impoſitæ ſtillicidium ſeri

alliciunt * In unguento ſuccus applicatus contra ſcrophulas, tumores rheumaticos, tumores & rigiditates articulorum in decocto egregie profuit. **

Unguentum agrippæ ad alvum movendam in *lienis* obſtructione, in tumido hypochondrio dextro & tumoribus frigidis adhibetur.

ARTHANITA.

CYCLAMEN europæum L. Saubrod.

ODOR radicis nullus; SAPOR acris, urens, amaricans.

VIRTUS irritans, purgans.

USUS. *Succus* umbilico illitus alvum ducere & gravidis abortum facere dicitur. In ſtrumis & aliis tumoribus duris reſolvendis caute illinitur cum melle vel oleo ſubactus. *Unguentum de arthanita* cutem rubefacit.

SCILLA.

SCILLA maritima L. Meerzwiebel. Squilla.

ODOR radicis vix ullus; SAPOR amarus, acris, nauſeoſus.

VIRTUS irritans, reſolvens.

USUS. Ad enemata acria in commotione cerebri.

---

* *Ill.* TISSOT *epiſt. ad* HALLERUM *de hydrope* &c. p. 221. in aliis tamen ſucceſſu caruit.

** *Cel.* ALSTON *M. m.* T. 1. p. 401.

Oxymel scilliticum gargarismatibus in angina pituitosa additur.

ARMORACIA.

COCHLEARIA Armoracia L. Meer - rettich. Raphanus rusticanus.

ODOR radicis recentis pungens, penetrans, nares & oculos feriens; SAPOR acris, irritans, dulcescens, sæpe amaricans.

VIRTUS rubefaciens, resolvens.

USUS. Ad ℥ß imposita plantæ pedis rubefacit revellitque. Frustum radicis in odontalgia rheumatica sedanda gingivæ applicatur.

Acetum armoraciæ lentigines & ephelides faciei delet.

HELLEBORUS ALBUS.

VERATRUM album L. Weisse Niesswurz.

ODOR radicis ingratus; SAPOR nauseosus, acerrimus, fauces adurens, diu inhærens.

VIRTUS abstergens, irritans, sternutatoria.

USUS. In scabie, tinea, pediculis forma decocti vel unguenti applicatur. *Globulus* ex radice fonticulis imponitur.

COCHLEARIA.

COCHLEARIA officinalis L. Löffelkraut.

ODOR herbæ subnasturcinus; SAPOR amaricans; in ore & facibus mordens.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0182-4 DFG

VIRTUS antiſcorbutica, detergens.

USUS. *Succus* cum tantillo aluminis mixtus in exulceratione oris & aliarum partium utilis eſt. *Spiritus cochleariæ* maculas ſcorbuticas bene diſcutit.

NASTURTIUM HORTENSE.

LEPIDIUM ſativum L. Gartenkreſſe.

ODOR herbæ contritæ & recentis naſturcinus; SAPOR ſubamaricans, acris.

VIRTUS antiſcorbutica, detergens.

USUS. Herba trita vel frixa cum axungia porcina capiti impoſita tineam curare dicitur. *

PLUMBAGO.

PLUMBAGO europæea L. Zahnkraut. Dentaria vel *Dentillaria.*

ODOR herbæ nullus; SAPOR acris, ſubcauſticus.

VIRTUS anticancroſa cenſetur.

USUS. Oleum foliorum infuſione olei olivarum paratum, ſæpiuſque ulceri illitum in inveteratis cancris valuiſſe dicitur ** Alii folia oleo macerata applicant. *Radix* odontalgiæ medetur. *** Etiam

---

* PARÆUS *lib.* 16. p. 462.

** *Cel.* SCHREIBER *Erkenntn. u. Cur der Krankh.* p. 68. Teſtis quoque citatur *Ill.* SAUVAGES felicis canceri mammarum curationis. Vid. *Cel.* CHATELAIN *diſs. de Corallorhiza. Baſil.* 1760. p. 13. Carnes mortuæ a vivis ſeparatæ & laudabilis ſuppuratio & ſanatio ſecuta.

*** BAUH. *Hiſt. pl.* T. 2. p. 941.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0183-0

oleum infusum ad callos, clavosque pedum absumendos commendatur.

ASARUM.

ASARUM europæum L. Haselwurz.

ODOR radicis nauseosus, *herbæ* nullus; SAPOR radicis & herbæ subaromaticus, acris.

VIRTUS errhina. Quandoque mucum, & sanguinem ipsum sternutatione quandoque prolicit.

USUS. Pulvis *sternutatorius* in amaurosi, cephalalgia a verme vel ulcere * sinuum pituitariorum. Inflatus pulvis in meatum auditorium surditatem curavit. **

DOSIS. Grana bina vel plura naribus attrahantur. Non vero illico effectus sese exserit, sed post aliquod tempus. *Folia* minus quam radix sunt sternutatoria.

PIMPINELLA ALBA.

PIMPINELLA Saxifraga L. Bibernell. Weisse Pimpinelle.

ODOR herbæ recentis halituosus; SAPOR insigniter acris est, urens linguam etsi non diu: mora acre sensim debilitatur.

VIRTUS pituitam solvens, irritans.

---

* VANDERMOND *Recueil period.* 1757. p. 70.

** *Cel.* COLBATCH *Discourse on acid. and. Alcali. P.* 1. p. 164.

Usus. In angina pituitosa & aquosa, in prolapsu uvulæ, in paralysi linguæ, in otalgia non inflammatoria gargarismatis forma adhibetur.

ALLIUM.

Allium sativum L. Knoblauch.

Odor bulbi recentis fragrans, validus, graveolens; Sapor subdulcescens, acris.

Virtus rubefaciens.

Usus. Succus allii herpeti illitus sæpe curat, * idem & in cophosi applicatur. In surditate rheumatica sæpius levamen attulit, expedit lanam bombicinam succo allii imbuere, illamque auri intrudere repetitis vicibus per diem unum. Meatus auditorius inde rubet, dolet & sensilis fit per diem unum alterumve; tum prurit, tandemque desquammatur redeunte sæpe auditu.

CEPA.

Allium Cepa L. Zwiebel.

Odor bulbi fragrans, validus. Recens *rescissa* radix oculos volatili suo principio ferit & lachrymas elicit. Sapor subdulcescens, acris.

Virtus stimulans, maturans.

---

* *Cel.* Bergius *m. m.* p. 256.

Usus. In bubonibus & parotidibus maturandis cum melle calefactus bulbus applicatur. * In condylomatibus callosis. **

IRIS FLORENTINA.

Iris florentina L. Violenwurzel.

Odor radicis violacens; Sapor subacris, adhærens.

Virtus abstergens.

Usus. Pulveribus dentrifriciis & errhininis odoris violacei gratia additur. Turcæ globulis e radice confectis ad fonticulos apertos servandos utuntur.

SABADILLA.

An *Veratum Sabadilli*? *Mexikanischer Lausesaamen.*

Odor seminis vix ullus; Sapor acerrimus, amarissimus, acrimonia diu ori inhærente.

Virtus irritans, pediculos & cimices fugans.

Usus in phthyriasi capitis vel totius corporis. Pulvis capiti inspergitur vel vestibus insuitur.

Pulvis ad pediculos. ℞. Sem. petroselini ʒij. sem. sabadillæ ʒj. m.

STAPHISAGRIA.

Delphinium Staphisagria L. Stephanskraut.

---

* Cum melle calefactus bulbus optime, ut vidi, bubones & parotides maturat.

** *Neue Versuche und Bemerk. einer Gesellschaft zu Edinburg* 3. *B. p.* 373. *Cel.* Gardiner condylmata vidit adeo indurata ut nullo caustico afficerentur at cum hæc cepa oleo cocta emollirentur, tunc insperso pulvere sabinæ facile abigebantur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0186-7 DFG

ODOR ſeminis foetidus; SAPOR intenſe amarus, acris, fauces rodens, diu inhærens.

VIRTUS irritans, pediculos necans.

USUS. In capite pediculoſo, ſcabie, ulceribus fungoſis.

SINAPIS.

SINAPIS nigra L. Senf.

ODOR ſeminis debilis; SAPOR ſubamaricans, acris, fugax.

VIRTUS rubefaciens, excitans, irritans.

USUS. Intra linteum maſticatum tum ad dentium dolores, tum ad linguæ paralyſim laudatur. Immerſio penis in decoctum ſinapis impotentiam paralyticam curat. Farina cum aqua cocta lavantur perniones. **

Sinapiſmus ſeu cataplaſma ex ſemine & æquali portione micæ panis cum aceto contrito herpeti, rheumatiſmo, podagræ retropulſæ, paralyſi, buboni & parotiti ſuppurandæ adhibetur. Demum pro revulſione facienda in morbis oculorum plantis pedum affigitur.

SEMEN PIPERIS.

PIPER nigrum L. Schwarze Pfeffer.

---

* Impotentiam ab anaphrodiſia paralytica immerſione penis intra decoctum ſeminum ſinapis curatam memorat *ill. de* SAUVAGES in *Noſol. meth.* T. 1. p. 771. ſimile exemplum recenſet *Cel.* GMELIN in *Cel.* GESNERS *Samml. von Beobacht. aus der Arzneygelehrtheit. Nordlingen.* 1. *B. S.* 93.

** *Ill.* TISSOT *Avis au peuple.* p. 570.

Odor nullus; Sapor acris, fervidus.

Virtus ſtimulans, calefaciens.

Usus. Capiti inſpergitur ad fugandos pediculos, ope cochlearis applicatur uvulæ prolapſui. Granum immittitur denti carioſo.

NICOTIANA.

Nicotiana Tabacum L. Toback.

Odor herbæ narcoticus; Sapor amaricans, acriuſculus.

Virtus narcotica, reſolvens, inaſſuetis ſternutatoria. Quandoque ſola externa nicotianæ applicatio vomitum, aliaque ſymptomata excitat, ſi ulceribus applicatur.

Usus. *Decoctum* & *folia* parum humectata ulceribus ſordidis, verminoſis & calloſis applicantur.

Fomentum e foliis paraphymoſim chronicam, tumores frigidos teſticulorum & ſcrophulas reſolvit. * *Maſticatio* foliorum ſtrumoſis conducit.

Pulvis naribus attractus ſternutatione nares a muco purgat.

Infuſum nicotianæ ex ℥j foliorum & ℥xvi aquæ paratum eſt efficaciſſimum enema in herniis a foece, flatu vel ſpaſmo incarceratis.

---

* *Cel.* Bergius l. c. p. 119. paraphymoſim, quæ ſine dolore & inflammatione erat, largæque criſtæ ſimilis ſolo fotu e decocto tabaci brevi reſolutam vidit. Ego tumorem durum & dolentem teſticuli a varis ſaciei repercuſſis ortum intra 14. dies diſcuſſi.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0188-9

Fumus nicotianæ mediante inſtrumento clyſmatico in inteſtina pulſus hernias incarceratas alvum procurando ſæpe reponit. Nocet vero acrimonia fumi & infuſi nicotianæ in herniis inflammatis gangrænam inducendo. * Prodeſt *fumus* ore hauſtus in odontalgia rheumatica & carioſa. Idem fumus ad purgandum aërem putridum imo ipſa in peſte ** laudatur.

FLAMMULA JOVIS.

CLEMATIS *erecta L. Brennkraut. Brennende Waldrebe.*

ODOR herbæ debilis; SAPOR acriuſculus, fauces linguamque rodens, ſubinflammans.

VIRTUS detergens, ſubrodens.

USUS. Pulvis foliorum ulcera ſordida, concreſcentia, fungoſa & carioſa purificat. ***

SABINA.

JUNIPERUS *Sabina L. Sevenbaum.*

ODOR foetidus, gravis; SAPOR amaricans.

VIRTUS detergens, antiſeptica, anticarioſa.

---

* *Ill.* RICHERI *Abh. von Brüchen.* T. 1. p. 196.

** DIEMERBROECK *tract. de peſte.* p. 157. 162. 180.

*** *Ill. L. B. de* STOERCK. *libellus de flammula jovis & libellus de pulſatilla nigricante.* p. 57.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0189-7

Usus. Pulvis in condylomatibus venereis, * in fungo cerebri, in polypis narium, ** in ulceribus fungosis, & cariosis inspergitur. Decocto scabies lavatur. Oleo ulcera manantia ficcantur. *** Is cum melle illitus ulcera sordida depurat. Infusum odontalgiam sistit, decoctum ulcera cariosa & spinam ventosam sanat. ****

ESULA.

Euphorbia helioscopia L. Wolfsmilch.

Odor herbæ debilis; Sapor acris.

Virtus rubefaciens.

Usus. Succus in verucis & tinea prodest.

SEDUM ACRE.

Sedum acre L. Mauerpfeffer. Illecebra - Sedum minus.

Odor herbæ debilis; Sapor acris, mordens. Herba *sicca* est effoeta.

---

* Faber *malad. vener.* T. 1. p. 365.

** *Ill.* de Haen *Prælect. in institut. patholog.* T. III. p. 489.

*** *Ill.* Haller *hist. stirp.* n. 1662.

**** *Cel.* Hoffmann *vom Scharbock &c. Münster* 1782. p. 247. saturato sabinæ decocto, addito pauxillo spiritus vini, in forma fomenti applicato aliquot ulcera cariosa sanavit.

Virtus

VIRTUS antiſcorbutica, detergens, rubefaciens.

USUS. Succus vel herba contuſa ad ulcera ſcorbutica, cancrum, * carbunculum, gangrænam, tineam laudatur.

RHODODENDRUM.

RHODODENDRUM chryſanthum L. Sybiriſche Schneeroſe.

ODOR herbæ ſiccæ nullus; SAPOR adſtringens, amaricans, ſubacris. *Decoctum* urens, fauces contrahens.

VIRTUS irritans, antarthritica.

USUS in odontalgia arthritica, in ulceribus arthriticis.**

PHYTOLACCÆ.

PHYTOLACCA decandra L. Virginiſche Phitolacke-Alkermes.

ODOR herbæ nullus; SAPOR herbæ *teneræ* mitis, herbæ *adultæ* acris.

VIRTUS anticancroſa cenſetur. ***

---

* *Cel.* BUCHOZ *Medicine rurale.* Ego ſuccum hujus herbæ ad verrucam cancroſam faciei per tres ſeptimanas ſine effectu adhibui.

** *Cel.* KÖLPIN *Practiſche Bemerkungen über den Gebrauch der Sybiriſchen Schneeroſe in Gichtkrankheiten. Berlin.* 1779.

*** *Cel.* VOGEL *materia medica.* p. 114. Ego ſuccum ad mellis conſiſtentiam inſolatum in cancro faciei incaſſum adhibui.

Usus in ulceribus antiquis & profundis. *

URTICÆ.

Urtica dioica L. grosse Brennessel.

Odor herbæ debilis; Sapor debilis, leniter amaricans.

Virtus herbæ recentis & integræ cuti applicatæ urens ac maculas mox rubicundas, tum bullatas excitans.

Folia urticæ pungunt pilis rigidis, perforatis, acuminatis, basi instructis vesicula humore acri turgida. Quando acumen pili cutem perforat, reprimitur pilus recurvus, unde compressa vesicula per pilum in vulnusculum manat humor, qui acrimonia sua rodit & exanthema urticatum excitat. Itaque urit urtica pari modo ac vipera **

Usus. Membra paralytica & penis impotens urticis cædenda.

CHELIDONIUM.

Chelidonium majus L. Gross Schellkraut-Shwalbenkraut.

Odor herbæ subgraviusculus; Sapor acris. Subamaricans. Tota planta succo croceo turget.

Virtus abstergens.

---

* *Acta suecica* de anno 1743. & 1744.

** *Cel.* Rob. Hooke. *Micrograph.* p. 142. *observ.* 25. *schem.* 15. *Fig. A. B.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0192-3

Usus. *Succus* ad verrucas & herpetem; *Mel chelidonii* ad ulcera sordida laudatur.

DIGITALIS PURPUREA.

Digitalis purpurea L. Fingerhutblume.

Odor herbæ nullus; Sapor amarus, ingratus, os faucesque exulcerans.

Virtus resolvens, excorians.

Usus. *Unguentum digitalis*, quod ex floribus digitalis & axungia porcina paratur, ad sananda ulcera scrophulosa proponitur. *

RADIX CEANOTHI.

Ceanothus Americanus. L. Nordamerikanischer Ceanothus.

Odor nullus; Sapor acris.

Virtus abstergens.

Usus. Americani pulverem ulceribus venereis inspergunt.

RAPHANUS NIGER.

Raphanus sativus L. Schwarzer Rettich.

Odor peculiaris; Sapor valde acris, non tamen ingratus.

Virtus rubefaciens.

---

* *Ill.* Murray *ap. med. vol.* I. p. 492.

Usus. Orbiculi ſaliti cuti applicati, inſtar ſinapiſmi illam rubefaciunt.

FERMENTUM PANIS.

Eſt paſta farinacea fermentatione aceſcens. *Sauerteig.*

Odor & Sapor aceſcens.

Virtus rubefaciens.

Usus. Infantum & teneræ cutis hominum plantis vel ſurris qua revellens & rubefaciens applicatur. Etiam tumoribus in ſuppurationem difficulter deducendis adhibetur.

NARCOTICA.

CAPITA PAPAVERIS.

Papaver ſomniferum L. Mohnkopfe.

Odor narcoticus; Sapor amaricans.

Virtus anodyna.

Usus. Capita contuſa cum foliis ad fomenta anodyna adhibentur.

OPIUM.

Papaver ſomniferum L. Mohnſaft. Opium.

Odor validus, narcoticus; Sapor nauſeoſus, amaricans, acris, calidiuſculus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0194-5

VIRTUS anodyna, ſomnifera, * abſtergens, reſolvens, irritans.

USUS. Ad reſolvendos vel maturandos tumores frigidos venereæ, ſcrophuloſæ vel rheumaticæ indolis emplaſtris reſolventibus additur. Alii lapidi cauſtico vel emplaſtro veſicatorio opium admiſcent, ut minori cum dolore cauſtica agant. ** *Laudanum liquidum* in chronica oculorum inflammatione oculis ad unam alteramve guttam inſtillatur *** Granum medium opii denti carioſo dolenti immittitur. Emplaſtrum opiatum locis ſpaſmo contractis applicatur, opium cum ſtanni pulvere ad maculas corneæ laudatur. **** Dolor ulcerum dolentium vel mali moris ***** laudano ſopitur.

C R O C U S.

CROCUS ſativus officinalis. L. Safran.

ODOR ſtigmatum fragrans, ſimilis alcali volatili urinoſo mediocriter aromatico; SAPOR aromaticus, ſubamaricans.

---

* *De la* PARADE in *Saml. f. p. Aerzte* 4. *St.* I. *Th.* p. 45. Laudanum capiti & ſpinæ dorſi affrictum, ſomnum attulit.

** *Ill.* ACREL *Chir. Vorfälle* T. 2. p. 445.

*** *Samlung f. P. Aerzte.* 6. *B.* 2. *St.* 366. *S.*

**** *Ill.* BOERHAAVE *in tract. de morbis oculorum.*

***** *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl.* 5. *B.* 1. *S.* 117. *S.*

Virtus resolvens, anodyna, antispasmodica.

Usus. Vino irroratus applicatur in nervis læsis & locis contusis; lacte subcoctus in ophthalmia sicca laudatur.

HYOSCIAMUS NIGER.

Hyosciamus niger L. Bilsenkraut.

Odor foliorum narcoticus, ingratus, tabacinus; Sapor fatuus, mucilaginosus.

Virtus anodyna, emolliens, resolvens, antiphlogistica.

Usus. Ad cataplasmata andyna folia cum lacte coquuntur, in inflammatione lactea mammarum, * in tumoribus dolorosis rheumaticis & arthriticis.

Fumus foliorum combustorum ad sopiendam odontalgiam ore a plebe hauritur, at hic fumus quandoque delirium induxit.

Emplastrum de hyosciamo est anodynum.

Tinctura odontalgica Hoffmani ad odontalgiam sedandam.

Unguentum de hyosciamo in tumoribus glandularum & hæmorrhoidibus coecis adhibetur. Cum emplastro vesicatorio mixtus ardorem ejus mitigat.

---

* *Cel.* Renard *Journal de medecine* T. 28. p. 241. multis casibus in inflammatione & aliis tumoribus id demonstrat.

BELLADONA.

ATROPA Belladona L. Tollkirschenkraut.

ODOR foliorum vix ullus; SAPOR acriusculus, subnarcoticus.

VIRTUS anodyna, resolvens.

USUS. Pulvis foliorum in cancro aperto externe insperſus aut cum emplaſtro de cituta contritus adplicatur.

Folia recentia mammæ impoſita, duritiem tumoresque cancroſos emolliverunt & diſcuſſerunt, in hæmorrhoidibus, in ſcirrhis, * etiam eorum uſus utilis eſt.

Radix in lacte cocta, ano & perinæo applicata tumorem inſignem inteſtini recti, obſtructionem alvi creantem, diſſolvit. **

STRAMONIUM.

DATURA Stramonium L. Stechapfel.

ODOR plantæ viroſus, narcoticus, temulentiam inducens. SAPOR amarus.

VIRTUS anodyna, emolliens, resolvens.

USUS. Lac mammarum foliis recentibus diſſipatur *** Tumores duri & inflammatorii cataplaſmate herbæ ſtramonii emolliuntur.

---

* HERMAN *M. m* T. 2. p. 321.

** *Cel.* GRAHAM in *med. & phil. Commentaries Vol.* I. p. 419.

*** *Fränk Anmerkungen* I. *B.* p. 424.

LINARIA.

ANTIRRHINUM Linaria L. Leinkraut.

ODOR herbæ virosus; SAPOR subamarus, ingratus.

VIRTUS anodyna.

USUS. Unguenti vel cataplasmatis forma hæmorrhoides coecas dolentes lenit & dissipat. *

SOLANUM NIGRUM.

SOLANUM nigrum L. Nachtschatten.

ODOR herbæ foetidus; SAPOR subfatuus.

VIRTUS anodyna, resolvens, antiphlogistica.

USUS. Folia contusa per triduum applicata certum remedium sunt adversus *Bulam arabum*, qui morbus consistit in ulcere, partes sine dolore corrodente. ** Demum in variis vitiis cutis & oculorum, erysipelate, herpete, inflammatione, parotidibus, ulceribus cancrosis, laudantur.

MANDRAGORA.

ATROPA Mandragora L. Alraunwurzel.

ODOR radicis narcoticus, inebrians; SAPOR acriusculus, amaricans, nauseosus.

VIRTUS anodyna, resolvens.

---

* *Cel.* HORST *Obser. L.* 4. *Obs.* 50. *Sim.* PAULLI *bot. p.* 451.

** *Cel.* FORSKAL *desc. plant.* c. 2. p. 46.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0198-9 DFG

Usus. *Pulvis* radicis cum melle vel lacte in pultem redactus parotides, bubones, scirrhos resolvit *

CICUTA.

Conium maculatum L. Schierling.

Odor herbæ foetidus, murinus; Sapor leniter aromaticus, subnauseosus.

Virtus anodyna, indurationes resolvens, suppurationem promovens.

Usus. Ulcera sordida & cancrescentia ut & cancrum scrophulosum quandoque curat. ** Tumores induratos resolvit. Scabiem aliosque morbos cutaneos & leucorrhæam lotiones ex cicuta sanarunt: eadem in tinea & ozoena utilis fuit deprehensa.

Applicatur *forma* cataplasmatis, fomenti, emplastri, pulverisque sicci; aut pulvis mediante melle in linimentum redigitur, aut extractum aqua calcis dilutum forma aquæ vulnerariæ adhibetur.

Decoctum ex aqua calcis cum multa herba cocta paratum, cujus libræ drachma sublimati addebatur, cancrosum faciei ulcus sanabat, quod ab aqua phagadenica antea non sanabatur. ***

---

* Hoffberg *in den Schwed. Abhandl.* 34. *Th.*

** *Ill. L. B. a* Störck in *libellis duobus de cicuta* & in *supplemento necessario* & in *libello, quo continuantur experimenta.* Et *Clar. Prof. a* Leber *Abh. vom Schierling in der Wundarz. Wienn.* 1762.

*** *Cel.* Consbruch in *N. Act. Ac. Nat. curios.* T. V.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0199-7

VERBASCUM.

Verbascum Thapsus L. Wollkraut.

Odor subnarcoticus; Sapor subamaricans, subrancidus.

Virtus anodyna, emolliens.

Usus. Folia & flores cum lacte cocti ad hæmorrhoides dolentes laudantur.

MERCURIALIS.

Mercurialis annua L. Bingelkraut.

Odor herbæ graveolens, foetidus. Sapor ingratus, amaricans, subsalsus.

Virtus resolvens, anodyna, non emolliens, ut quondam credebatur.

Usus ad enemata.

SUBINSIPIDA.

BRASSICA ALBA.

Brassica oleracea L. weisser Kohl.

Odor foliorum debilis; Sapor oleraceus, subdulcescens.

Virtus detergens, solvens.

Usus. Folia recentia ulceribus a vesicatorio vel synapismo inductis imposita stillicidium seri puriformis promovent, at hæc folia brevi foetidula

evadunt, unde odor ſubcadaveroſus, quem ſtillans ſerum communiter ſpirat, foetore foliorum intenditur. Folia tepida forma cataplaſmatis mammis puerperarum applicata coagulum lactis & effluxum nimium lactis arcent. *

BETA RUBRA.

BETA vulgaris L. Mangold. Rothe Rüben.

ODOR foliorum nullus; SAPOR mitis, herbaceus.

VIRTUS emolliens. *Succus* radicis naribus attractus, ſternutationem movet.

USUS. Imponuntur folia ulceribus veſicatorio inductis.

SEMPERVIVUM.

SEMPERVIVUM tectorum L. Hauswurz Hauslauch.

ODOR foliorum debilis; SAPOR ſubſalſus, leniter ſtipticus.

VIRTUS refrigerans, abſtergens.

USUS. *Succus* ad hæmorrhoides, aphthas, ulcera applicatur. *Folia* recentia & ſubcontuſa acetoque macerata clavis imponuntur.

TELEPHIUM.

SEDUM Telephium L. Telephiſches Wundkraut. **

---

* *Ill.* MURRAY *ap. m.* T. 2. p. 303.

** Quod ulceribus deploratis, quibus TELEPHUS, Myſiæ Rex, ab ACHILLE vulneratus conſanatus dicitur, nomen habet.

Odor foliorum nullus; Sapor nullus.

Virtus refrigerans, antiscorbutica.

Usus. Folia recentia ut sempervivum clavis imponuntur. Sub hac applicatione clavus albescit, insensilis fit & repetitis applicationibus sæpe cadit.

BONUS HENRICUS.

Chenopodium Bonus Henricus L. Guter Heinrich.

Odor herbæ nullus; Sapor oleraceus, gratus.

Virtus abstergens, emolliens.

Usus Folia recentia oedematibus vel ulceribus imposita magnam copiam seri purulenti alliciunt. *

LYCOPODIUM.

Lycopodium clavatum L. Gürtelkraut, Hexenkraut, Bärlapp.

Odor herbæ vix ullus; Sapor debilis.

Virtus detergens.

Usus. Plica polonica latens vel suppressa fomento tepido hujus herbæ aqua vel cerevisia decoctæ &

---

* *A. N. C. vol. I. obs.* 57. S. Pauli cataplasma inde paratum ad podagram laudat; oedema pedum foliorum recentium ope curatam vidit Dilenius. unde *Cel.* Spielmann *institut. mat. med.* 453.

capiti applicato ſæpe prodit cum ſymptomatum levamine. *

SIDERITIS.

STACHYS recta L. Volſperkraut. Beſchreykraut.

ODOR herbæ mucidus, fortis. SAPOR herbaceus.

VIRTUS anodyna.

USUS. Balneum & lotiones ad contracturas dolorificas artuum, quæ faſcino a vulgo tribuuntur, utiles ſunt. Decoctum ore detentum in odontalgia proficuum vidi.

BECCABUNGA.

VERONICA Beccabunga L. Bachbungen.

ODOR herbæ debilis; SAPOR ſubamaricans.

VIRTUS antiſcorbutica.

USUS in ulceribus ſcorbuticis. **

SENECIO.

SENECIO vulgaris L. Kreutzkraut.

ODOR herbæ nullus; SAPOR oleraceus, quodammodo ſalſus.

---

* GABRIEL *diſs. de Plica polonica. Budæ* 1780. p. 76. laudatur etiam unguentum ex lycopodio clavato, radice bryoniæ & adipe erinacei. BERNIZ *Miſc. N. C. dec* 1. *ann.* 2. *obſ.* 52.

** SIM. PAULI *Quadrip.* p. 239. ulcus ſcorbuticum univerſam fere tibiam depaſcens in ſcorbutico ſola beccabunga in cerevisia cocta & applicata conſolidabatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0203-0

VIRTUS emolliens, & resolvens, suppurans.

USUS. Herba lacte cocta coagulis mammarum lacteis, hæmorrhoidibus, tumoribus arthriticis * & furunculo applicatur. **

A N C H U S A.

ANCHUSA tinctoria L. rothe Ochsen zunge.

ODOR radicis nullus; SAPOR insipidus, non adstringens, *extractum* vero amaricans.

VIRTUS rubro - tinctoria. Soli cortici pigmentum inest.

USUS. *Unguentum rubrum ad labia oris* hac radice tingitur.

O P U N T I A.

CACTUS Opuntia L. Indianische Feige.

ODOR foliorum nullus; SAPOR herbaceus.

VIRTUS mucilaginosa, antiphlogistica, sudorem eliciens.

USUS Folia podagræ inflammatoriæ, tumoribus rheumaticis & arthriticis imponuntur. ***

---

* TOURNEF. *pl. de Paris* I. 2. p. 105.

** *Ill.* LINNE *Suec.* p. 291.

*** *Cel.* PAULLE *von den guten Wirkungen des äusserlichen Gebrauchs der Blätter der indianischen Feige bey Entzündeten podagrischen Geschwülsten.* vide *Journal de Medecine* p. 308. & *Samlung zum Gebrauche practischer Aerzte.* 5. *B.* 2. *St.* p. 246.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0204-6

SAPONACEA.

SAPO VENETUS.

Eſt maſſa, ex oleo olivarum & alcali fixo ope calcis vivæ exacuato conſtans. *Venediſche Seife.*

Odor vix ingratus; Sapor pinguis, ſalſus.

Virtus abſtergens, reſolvens.

Usus. In tumoribus induratis, frigidis lacte ſolutus ſapo applicatur. *Spiritus Saponatus* ganglia & tumores cyſticos reſolvit. *Emplaſtrum ſaponatum* eſt egregium reſolvens.

SAPO NIGER.

Eſt maſſa ex ſevo & cinere ſalino confecta. *Schwarze Seife.*

Odor rance ſcens; Sapor acris, oleoſo-rance ſcens.

Virtus abſtergens, irritans, reſolvens.

Usus. Additur fomentis reſolventibus. Verrucæ & clavi ſapone ſaliva humectato fricti, ſordities ulcerum, vulnerum, cutis ſcabies cruſtoſa * ſolutione ſaponis ſæpius lota evaneſcunt. Demum

* *Ill.* Baldinger *Von den Krankheit. einer Armee. Longenſalza* 1774. p. 363. militibus ſcabioſis ideo in exercitu boruſſico omni hebdomade fruſtum ſaponis porrigebatur.

ad alvum ſollicitandam forma ſuppoſitorii inteſtino recto immittitur.

SAPONARIA.

SAPONARIA officinalis L. Seifenkraut.

ODOR herbæ fere nullus; SAPOR ſubglutinoſus, amaricans.

VIRTUS, ſaponacea, detergens, maculas pingues ex linteo eluens.

USUS. Fomentum ad tumores rheumaticos, arthriticos, ad ulcera ſordida & morbos cutaneos abſtergendos adhibetur.

DULCIA.

SACCHARUM.

SACCHARUM officinarum L. Zuker. Eſt ſal eſſentiale *ARUNDINIS ſacchariferæ L.* quod ex phlogiſto & acido proprio conſtat.

ODOR nullus; SAPOR dulciſſimus.

VIRTUS detergens, antiſeptica, * reſolvens, irritans.

---

* Caro cervina ſaccharo condita ſumma æſtate non putreſcit. Vitellus ovi & ſanguis cum ſacchari ſolutione, ne exacto quidam ſeptimo die, notas putredinis exhibuit, *Cel.* BEHRENS *diſs. dulcium naturam & vires expendens. Güttingæ* 1779.

USUS

Usus. Ulcera sordida & sarcotica insperso saccharo deterguntur. Dentes sordidi saccharo detersi purificantur. Maculæ corneæ saccharo fictæ interdum minuuntur. Fissuræ in papillis mammarum lactantibus adeo molestæ saccharo *cando* vel ad flammam candelæ fuso insperguntur. Aphthæ oris & aurium foetidum profluvium aqua saccharata eluuntur. Fistulæ saccharo *thomæo* soluto injiciuntur. Coryzæ infantum sacchari pulvis inflatus medetur. *Saccharum thomæum* ad ℥j vel ℥ij aqua solutum pro enemate alvum sollicitante adhibetur.

MEL VIRGINEUM.

Est succus dulcissimus ab *Ape Mellifera L.* ex nectariis florum collectus, atque intra favos repositus. *Honig.*

Odor fragrans, haud ingratus; Sapor dulcis, acriusculus.

Virtus abstergens, resolvens, maturans, antiseptica,* vulneraria.

Usus. Ad ulcera detergenda & sananda, ad tumores maturandos vel frigidos resolvendos, ad sanandas maculas & ulcera corneæ cum bile vel pauco vitriolo albo datur. Mel cum vini spiritu dilutum ossibus nudatis & cariosis medetur.

---

* Hinc babylonii sua cadavera melle sepeliebant, teste Herodoto.

Mel rosarum magis roborat, quam mel *simplex*. *Enema mellitum* alvum aliquoties sollicitat.

POMA BORSDORFIENSIA.

Pyrus Malus borsdorfiensis L. dat hos fructus. *Borsdorfer-Aepfel.*

Odor debilis; Sapor acidulo-dulcis.

Virtus refrigerans, emolliens.

Usus. Cataplasma e pulpa pomorum in aqua coctorum in ophthalmia sicca laudatur, at usus nimis protractus oedema palpebrarum causat.

MORA.

Eructus *Mori nigræ L. Maulbeere.*

Odor vix ullus; Sapor acidulo-dulcis.

Virtus refrigerans, abstergens, subadstringens.

Usus. *Rob mororum* ut linctus refrigerans cum vel sine additis guttis aliquibus spiritus vitrioli præscribitur ad aphthas oris, anginam & aridam linguam in febribus mitigandam.

FICUS.

Ficus Carica L. Feigen.

Odor vix ullus; Sapor dulcis, melligenus. Indoles mucilagineo-mellea.

Virtus emolliens, maturans.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0208-9

Usus. Lacte cocta & discissa carica ad furunculos, abscessus & parulidem maturandam applicatur. *Decoctum* lacteum forma gargarismatis in angina suppuratoria adhibetur. Verrucæ lacte recenti in foliis contento sæpius humectatæ evanescunt.

A P I U M.

Apium graveolens L. Selery - Garteneppich.

Odor subaromaticus subgraveolens; Sapor subdulcescens, subaromaticus.

Virtus anodyna.

Usus. Cataplasma ex apio raso cancri edacis dolores mitigare dicitur.

R A P A.

Brassica Rapa L. Weisse Rübe.

Odor rapaceus; Sapor dulcescenti - subamaricans.

Virtus detergens.

Usus. *Succus* ad aphthas oris applicatur. Decoctum calidum forma pediluvii vel manuluvii pluries per diem applicatum perniones chronicos curat.* In recentibus vero pernionibus posset calor aquæ ansam gangrænæ dare.

L I Q U I R I T I A.

Glycyrrhiza glabra L. Süssholz. Glycyrrhiza.

---

* *Cel.* Tissot *avis au peuple* p. 569. Quidam corticem unice decoquunt & decimam sextam partem aceti vini addunt.

Odor debilis; Sapor radicis dulcis, nonnihil mucilaginosus. Coctione ingrate amarescit.

Virtus emolliens. Radix vel succus ore retentus sitim sedat.

Usus. Succus liquiritiæ in erosione faucium deglutitur. Instar suppositorii usurpatum in hæmorrhoidariis ardorem ani levat. * *Unguentum de liquiritia* excoriationes & fissuras sanat. sed cave, ne ori adhibeatur deglutiendum, nam continet cerussam. *Pulvis* additur pilulis, ne inter se concrescant.

D A U C U S.

D A U C U S Carota L. gelbe Möhren.

Odor aromaticus, non ingratus; Sapor dulcescens, leniter aromaticus.

Virtus antiseptica, detergens.

Usus. Radix recens decorticata super radula conteratur & succo manu antea expresso, in sartagine terrea incalescat, & puls vulneri immittatur, postea linteo calido tegatur. Idque bis intra nychthemerum repetatur. Non solum in ulceribus scrophulosis, ** scorbuticis, venereis & cacoethicis crurum & inguinum, sed etiam in cancrosis labiorum & faciei *** dolores sedat,

---

* *Ill.* Stoerck *Unterricht für Feld und Wundärzte* T. 2. p. 81.

** Sulzer in *Journal de Médecine* T. 24. p. 68. & Gibson in *Médecal observat. and. Inquir.* T. 4. p. 183.

*** Hautesierck *Rec. d' observations* T. 2. p. 561.

ſuppurationem & foetorem coercet & margines calloſos emollit, conſolidationem denique perficit, at in cancro mammæ, ut expertus ſum, parum profuit. * Daucus cum herba cicutæ in cataplaſma redactus adhuc efficacius agit. ** Quoties cataplaſma e dauco in cancro ſcrophuloſo mutabatur, toties illud ſemper quaſi calcarea quadam materie obductum apparebat.

Sapa dauci, *decoctum* & *ſuccus expreſſus* in aphthis oris infantum cum tantillo mellis roſacei mixtus, penicillo applicatus, ad cochlear unum parvum deglutitum bene emollit & abſtergit. Decoctum cum ſyrupo violarum bene ſuſtinet ptyaliſmum in variolis.

ACIDA VEGETABILIA.

ACETUM VINI.

Eſt liquor *acidus*, ex vini fermentatione acida natus. *Weineſſig*.

Odor fragrans, acidus; Sapor acidus.

Virtus reſolvens, leniſſime irritans, adſtringens, antiſeptica, antiphlogiſtica.

---

* *Cel.* Nicolson in *med. obſervat. and. Inq.* T. 4. p. 363. & *Cel.* Schmucker *Chir. Wahrnehem.* T. 2. p. 151.

** *Ill.* Bergius *m. m.* p. 192.

Usus. *Oxycratum*, quod ex aqua & aceto conflat, inflammationem a causa externa: ut contusione, sugillatione, fractura natam resolvit. Oxycratum frigidum in menorrhagia abdomini & lumbis applicatur. Perniones aceto discutiuntur.

Acetum calefactum magis adstringit, hinc hæmorrhagiam narium & eam, quæ dentem evulsum sequitur, compescit. Callos & clavos pedum emollit, nec non callum ossis fracti, hinc non nimis diu oxycratum in fracturis ossium continuandum.

Acetum destillatum seu *spiritus aceti* naribus admotus syncopticos & ex cerebri commotione asphyctos excitat.

Vapor aceti aërem putridum corrigit.

Sal aceti * est gratum odoramentum debiles & syncopticos efficacissime reficiens.

CREMOR TARTARI.

Est *sal essentialis* vini. *Weinstein.*

Odor nullus; Sapor acidus. *Constat* ex alcali vegetabili fixo cum multo acido tartari supersaturato. Uncia aquæ frigidæ non ultra tria grana tartari solvit. Admixta boracis quinta parte fit cremor valde solubilis.

---

* *Cel.* Westendorff *diss. de optimo acetum concentratum, ejusdemque naphtam conficiendi ratione. Goettingæ* 1772. p. 7.

VIRTUS abſtergens.

USUS. Cum borace abſtergit maculas corneæ,* aphthas oris, ulcera ſordida. *Pulvis ophthalmicus* BALDINGERI a cremore tartari ſuam efficaciam in delendis maculis corneæ habet.

FOLIA ACETOSÆ.

RUMEX *Acetoſa L. Saurampfer.*

ODOR nullus; SAPOR intenſe acidus, gratus.

VIRTUS refrigerans, antiſcorbutica.

USUS. *Succus* expreſſus, cum aqua vulneraria mixtus ulcera ſordida & ſcorbutica bene curat. Ardor linguæ a maſticato ranunculo maſticatione foliorum acetoſæ mitigatur.

FOLIA ACETOSELLÆ.

OXALIS *Acetoſella. L. Saurklee.*

ODOR nullus; SAPOR dulceſcenti-acidus, gratus.

VIRTUS refrigerans, antiſcorbutica, hinc

USUS, ut acetoſæ.

SUCCUS CITRI.

CITRUS *Medica L.* fructum dat, ex quo ſuccus exprimitur. *Citronenſaft.*

---

* *Pharmacopoea Edinburg. cum additamentis Ill.* BALDINGER p. 274. Ex ſacchari albi, boli albæ vel rubræ & cremoris tartari anaticis portionibus conſtat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0213-6

ODOR nullus; SAPOR intenſe acidus.

VIRTUS antiſeptica, antiſcorbutica.

USUS in eryſipellate ſcorbutico, * in gingivis ſcorbuticis.

Cremor ſaturni, ** qui e ſucco citri & extracto ſaturni paratur, in morbis cutaneis laudatur.

Lamella ex flavedine citri ſuperficie alba cuti temporum applicata rubedinem inducit & cephalalgiam ſedat. ***

ACIDA MINERALIA.

SPIRITUS VITRIOLI DILUTUS.

Eſt *acidum* ex *vitriolo* elicitum, aqua imprægnatum. *Vitriolgeiſt.*

ODOR peculiaris; SAPOR acidiſſimus.

VIRTUS antiſeptica ſanguinem coagulans, vaſa & fibras contrahens.

USUS. Olei vitrioli guttæ 30 cum ℥j aquæ & ℥j mellis diluuntur: ſic dilutus ſpiritus ad ulce-

* Eryſipelati ſcorbutico tibiarum frictione cum pulpa citri medicatus eſt *Cel.* BERGIUS, l. c. p. 635.

** *Pharmacop. ſuecica* p. 24.

*** *Cel.* HOME *Cliniſche Verſuche.* p. 34.

ra gangrænosa & cancrum aquaticum oris adhibetur. *

SPIRITUS SALIS DILUTUS.

Est *acidum* ex *sale communi* elicitum, aqua imprægnatum. *Salzgeist.*

Odor croceus; Sapor acidissimus.

Virtus antiseptica, roborans.

Usus. Cum oleo terebinthinæ mixtus tumores arthriticos resolvit, ** cum aqua & melle dilutus ad cancrum aquaticum oris, ulcera gangrænosa & scorbutica laudatur.

SPIRITUS NITRI DILUTUS.

Est *acidum* e *nitro* elicitum, aqua imprægnatum. *Salpetergeist.*

Odor peculiaris; Sapor acidissimus.

Virtus detergens, antiseptica, roborans.

Usus. Dentium sorditiem aufert & dentes dealbat. Gutta una alterave multa aqua diluta applicatur.

---

* *Cel.* Bruineman *von einem Wasserkrebs oder scorbutischen Krebsgeschwür an der Unterlippe in Samlung für practische Aerzte 5. B. 3. St. 477. S.*

** *Cel.* Pott *observ. Chym. Coll. 1. de sale communi Berol. 1739. p. 95.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0215-7

ACIDA DULCIFICATA.

SPIRITUS VITRIOLI DULCIS.

Est *acidum vitrioli alcohole vini dulcificatum. Versüsster Vitriolgeist. Liquor anodynus mineralis* HOFMANNI.

ODOR spirituosus, gratus. SAPOR ardens, spirituosus. VIRTUS antiseptica, roborans, adstringens.

USUS. *Aqua Thediana*, quæ maximam partem ex acido vitrioli spiritu vini diluto constat, * ad compescendam hæmorrhagiam, moderandam vulnerum nimiam suppurationem & ad consolidanda vulnera egregium est remedium. Ad vulnera, ulcera & tumores vasorum lymphaticorum curanda unicum & efficacissimum mihi est remedium. Cum saturato corticis peruviani decocto mixtum in ulceribus gangræneſcentibus, & erysipelatosis est perutile. In tumoribus inflammatoriis a contusione vel vulnere, fractura, aut luxatione natis.

SPIRITUS SALIS DULCIS.

Est *acidum salis alcohole vini dulcificatum. Versüsster Salzgeist.*

---

* *Cel.* THEDEN *Neue Bemerkungen und Erfahr.* 1. *Th.* p. 29. & hujus aquæ emendationem 2. *Theil.* p. 2. in præfatione.

Odor peculiaris, Sapor penetrans.

Virtus roborans, antiseptica.

Usus in pernionibus. Cum charta emporetica caute applicatus hirsutiem tollit & crines exstirpat.* Demum in angina gargarismatibus additur. In oris ulceribus cum melle mixtus convenit.

NAPHTHA VITRIOLI.

Est *acidum vitrioli oleo vini dulcificatum. Vitriol-Naphtha.*

Odor gratus, penetrantissimus; Sapor refrigerans, penetrans, fragrans.

Virtus penetrans, nervina, resolvens.

Usus. Buccæ illitus æther & manu tectus odontalgiam sistit, ** ulcera difficulter cicatricem induentia exsiccat. ***

NAPHTHA ACETI.

Est *acidum aceti oleo vini dulcificatum. Essig-Naphtha.*

---

* *Ill.* Linne *mat. med.* p. 282.

** *Cel.* Cullen *lectures on the materia medica. Lond.* 1773.

*** *Cel.* Aitkens *Anfg. der Wundarzneykunst.* p. 177.

ODOR vini rhenani; SAPOR acidus, fragrantissimus.

VIRTUS penetrans, irritans, antiseptica, resolvens.

USUS in angina gangrænosa, ulceribus scorbuticis aut putridis. *

ALCALINA FIXA.

SAL TARTARI.

Est sal alcalinus vegetabilis fixus e tartaro elicitus. *Weinsteinsalz.*

ODOR nullus; SAPOR lixiviosus, causticus.

VIRTUS resolvens, abstergens, antacida.

USUS in indurationibus lacteis ** & scirrhis mammarum, testiculorum aliarumque partium. ***

Oleum tartari foetidum est valde solvens medicamentum, hinc in tumoribus frigidis utile.

---

* *Cel.* WESTENDORF *diss. de optima acetum concentratum ejusque naphtham conficiendi ratione. Goettingæ.* 1772.

** *Cel.* LEVRET. 40 grana salis in Ibij aquæ soluta ope linteorum applicantur. Sæpe epidemis secedit.

*** *Ill.* BERGIUS *mat. med.* p. 169. & *Cel.* ALBRECHT scirrhum mammæ a terrore ortum cicuta & oleo tartari per deliquium interne & externe adhibito sublatum vidit *Cel.* BALDINGER *Neues Magazin für Aerzte.* 1. *B.* 3. *St.* 245. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0218-5

Lixivium e cineribus sarmentorum vitis saturatum & calefactum contra panaritium exulceratum commendatur, digitus eidem immergatur. *

OLEUM TARTARI PER DELIQUIUM.

Est sal tartari humiditate aëris liquefactus. *Weinsteinöl.*

Odor nullus; Sapor lixiviosus, causticus.

Virtus ut salis tartari.

Usus. Crustæ tineosæ hoc oleo illitæ decidunt. **

Guttæ quædam hujus olei multa aqua dilutæ furfures capitis bene abigunt.

SAL SODÆ.

Est sal alcalinus mineralis fixus. *Sodasalz.*

Odor nullus; Sapor amaricans, blandior tamen lixiviosus, quam in sale tartari.

Virtus detergens, resolvens.

Usus. In ulceribus rhachiticis depurandis & tumoribus chronicis resolvendis.

LIQUOR NITRI FIXI.

Est sal alcalinus fixus causticus e nitro elicitus. *Fixer Salpeterliquor.*

---

* *Nouvelliste economique & litteraire. T.* 5.

** *Cel.* Selle *medicina clinica.* p. 215.

Odor nullus; Sapor causticus, lixiviosus.

Virtus caustica, detergens, ut olei tartari per deliquium.

Usus. Multa aqua dilutus & in vesicam urinariam injectus calculum ejus solvere dicitur.

CINIS BUFONUM.

Rana Bufo L. Kröte. Bufones in vase clauso in pulverem comburuntur.

Odor nullus; Sapor terreo-lixiviosus.

Virtus abstergens.

Usus in tinea capitis. Caput lardo illitum cinere bufonum inspergitur & ope vesicæ per 24 horas deligatum relinquitur. Crustæ dein ope unguenti emollientes separentur. Sic caput intra 24 horas purum apparere dicitur. *

ALCALINA VOLATILIA.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI SIMPLEX.

Est sal alcalinus *volatilis* e sale ammoniaco ope calcis vivæ expulsus.

---

* *Cel.* Gardane *Gazette de Santé ann.* 1773. & 74. *Paris* dicitur arcanum Forzani esse.

Odor urinosus, penetrantissimus, nares fortissime feriens; Sapor alcalinus, acerrimus.

Virtus resolvens, irritans.

Usus in tumoribus arthriticis articulationum, * in tumoribus albis. **

Unguentum volatile, quod ex anaticis partibus spiritus salis ammoniaci & olei vitello ovorum subacti ad tumores cysticos & alios frigidos solvendos ut lacteos mammarum & in incipiente panaritio laudatur. ***

Spiritus salis ammoniaci fluidus Seu *Alcali volatil fluor. Der flüssige Salmiakgeist* **** est sal alcalinus e sale ammoniaco ope calcis exstinctæ expulsus.

---

* *Cel.* Albrecht crassos articulorum tumores arthriticos oleo animali Dippellii cum spiritu salis ammoniaci mixto feliciter dissipavit; interne simul dato lacte. *Cel.* Baldinger *Neues Magazin* 1. *B.* 3. *S.* 246. *S.* & *Cel.* Weikard *med. Schriften.* 4. *Stük.* 130. *S.*

** *Von Wy. Beobachtungen über die Heilung der weissen Geschwülste* in *Samlung für pract. Aerzte.* 5. *B.* 3. *St.* 474. *S.*

*** *Cel.* Weikard *medicinische Schriften.* 1. *St.* p. 249.

**** *Cel.* Sage *Erfahrungen das der flüssige Salmiak-Geist das würksamste Mittel sey.* etc. *Straslurg.* 1778.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0221-0

Eſt optimum excitans in aſphyctis naribus admotus & ori inditus. Demum in morſu viperæ gallicæ, in ictu inſecti & multa aqua dilutus in ulceribus & tumoribus arthriticis, in ambuſtione &c. laudatur.

SAL VOLATILE SICUM.

Eſt *ſal volatile alcalinum forma ſicca. Trokenes flüchtiges alkaliſches Salz.*

Odor & Sapor prioris.

Virtus cauſtica, ſi purum cuti applicatur, ſi vero diluatur, tunc

Usus eſt ut ſpiritus ſalis ammoniaci. Sal cornu cervi in maculis corneæ laudatur. *V. Fel Lucii.*

SALINA NEUTRA.

SAL AMMONIACUS.

Eſt ſal medius ex *acido ſalis & alcali volatili* conſtans. *Salmiak.*

Odor nullus; Sapor urinoſus, linguam feriens.

Virtus reſolvens, antipituitoſa, antiſeptica, antiſcabioſa.

Usus. Aqua frigidiſſima cum ſale ammoniaco adhuc magis refrigerata efficaciſſimum & unicum eſt fomentum, quod in commotione cerebri vel alius partis, aut viſceris effuſionem humorum,

&

& ſubſequentem ex atonia inflammationem impedit, * aut jam factæ effuſionis reſorptionem procurat.

Gargariſmatis forma cum ſalviæ decocto in angina pituitoſa, & lotionis vel linimenti forma conducit in ſcabie. Fomentis antiſepticis in gangræna, ulceribus putridis, & fiſtuloſis, fomentis reſolventibus, ex menſura una oxycrati & ℥ß ſalis ammoniaci confectis, in ecchymoſi, oedematoſis, cyſticis & aliis tumoribus frigidis additur. Cariei exfoliationem procurat, ſi ei inſpergitur, ſed tegantur partes molles ulceris, ne nimio dolore afficiantur. **

NITRUM.

NITRUM nativum L. Salpeter. Eſt ſal medius ex alcali vegetabili fixo & acido nitri conſtans.

ODOR nullus; SAPOR ſalinus, frigidus, amaricans.

VIRTUS refrigerans, ſolvens.

USUS pro gargariſmate refrigerante & enemate antiphlogiſtico. Additur demum fomentationi frigidæ, quæ ex ▽ communis ℔xxxx, Aceti vini ℔iv, nitri depurati ℥xvj, ſalis ammoniaci crudi ℥viij. conſtat. ***

---

* *Cel.* SCHMUCKER *Chirurg. Wahrnehm.* 1. *Theil.* p. 153.

** *Cel.* THEDEN *Unterricht für Unterwundaerzte. Berlin.* 1778. p. 326.

*** *Cel.* SCHMUCKER *l. c.* p. 154.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0223-2

SAL CULINARE.

MURIA fontana L. Kochſalz. Sal commune eſt ſal medius ex acido ſalis & alcali fixo minerali conſtans.

VARIETAS hujus ſalis habetur triplex:

FONTANUM Brunnenſalz, ex aqua fontium ſalſorum:

MARINUM Meerſalz, ex aqua marina elicitum:

SAL GEMMÆ Steinſalz, ex terræ fodinis exſciſſum.

ODOR nullus; SAPOR ſalſus, proprius.

VIRTUS reſolvens, antiſeptica. Salis vero cibarii quantitas, quæ eſt infra pondus granorum 30, aquæ unciis duabus ſoluta, putredinem promovet.

USUS. Solutione ſalis puſtulæ aliique morbi cutanei curantur, ſi cutis hac fricetur. Tumores cyſtici & alii eadem ſolutione quandoque reſolvuntur. Additur fomentis, quæ partibus ſugillatis applicantur. *Sal decrepitatus*, aquæ vel maxime bibulus, cruribus, hydropicorum calide applicatus quandoque utilis eſt, at incautus uſus facile exulcerat. Additur ſal commune enematibus ſtimuli eccoprotici cauſa a ʒj ad ℥ß.

SPIRITUS MINDERERI.

Eſt liquor ſalinus ex acido aceti & ſale alcalino volatili conſtans. *Mindererischer Geiſt.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0224-7

Odor nullus; Sapor ſalinus, amaricans.

Virtus reſolvens, penetrans.

Usus in tumoribus frigidis, induratis, cyſticis, articularibus, ſarcocele.

BORAX VENETA.

Borax Tincal, L. Borax, Chryſocolla eſt ſal medius ex acido boracis & plurimo ſale alcalino minerali fixo ſuperſaturo conſtans.

Odor nullus; Sapor obtuſus.

Virtus abſtergens, reſolvens.

Usus ad maculas corneæ delendas. Ad oris aphthas curandas.

Forma: ℞ boracis ʒß, ſacchari albi ʒj, aquæ roſarum ℥j. m. f. collyrium. Doſis boracis augeri poteſt ad ℈ij & ʒj; oculus enim illi aſſueſcit.

Borax cum cremore tartari aqua ſolutus & melle edulcoratus datur in aphthis oris.

ALUMEN CRUDUM.

Alumen nativum L. Alaun. Eſt ſal medius ex acido vitriolico & terra argillacea conſtans.

Odor nullus; Sapor ſtipticus, dulceſcens.

Virtus adſtringens, ſtiptica, exſiccans, antiſeptica.

Usus. Solutio aluminis in ulceribus fungoſis, putridis, in laxitate uvulæ & faucium, in prolapſibus & herniis, & cum albumine ovi decuſſatum alu-

men in ophthalmiis laudatur. Globulus ex alumine ſciſſus arteriæ læſæ qua ſtipticum imponi poteſt. De *alumine uſto* vid. *Cauſtica.*

TERREA.

LAPIDES CANCRORUM.

Lapides calcarei in thorace *CANCRI Aſtaci L. Krebsaugen.*

ODOR nullus; SAPOR cretaceus.

VIRTUS abſorbens, exſiccans, ſeptica.

USUS ad cicatriſandum inſperguntur ulceribus.

TESTÆ CONCHARUM.

Teſtæ *MYÆ pictorum L.* vel *MYÆ margaritiferæ L. Muſchelſchaalen.*

ODOR nullus; SAPOR cretaceus.

VIRTUS abſorbens, exſiccans, at in rudiorem pulverem contuſarum abſtergens.

USUS. Ad depurandos dentes mucoſos eſt tutiſſimum dentifricium.

OSTRACODERMATA SEU TESTÆ OSTREARUM.

Teſtæ *OSTREÆ edulis L. Auſterſchaalen.*

ODOR nullus; SAPOR cretaceus.

VIRTUS &

USUS prioris.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0226-9

MATER PERLARUM.

Testa *Mytuli Margaritiferi L. Perlenmutter.*

Odor nullus; Sapor cretaceus.

Virtus absorbens, deterens.

Usus ad *unguentum nihili* ad oculos.

MARGARITA.

Est calculus *Myæ margaritiferæ L. ächte Perle.*

Odor nullus; Sapor cretaceus.

Virtus exsiccans.

Usus ad maculas corneæ.

TESTÆ OVORUM.

Testæ ovorum *Gallinæ domesticæ L. Eyerschaalen.*

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus. In pollinem tritæ exsiccant, in pulverem grossiorem comminutæ abstergunt; *calcinatæ* magis fiunt bibulæ & acriores.

Usus. Pollen ad ulcera cicatrisanda, pulvis ad dentifricia.

OS SEPIÆ.

Est os dorsale *Sepiæ officinalis L. Blackfischbein.*

Odor nullus; Sapor terreus. Indoles calcarea, sale marino aliquantum penetrata, a solis ardore quasi subcalcinata, hinc admodum bibula.

Virtus absorbens, exsiccans.

Usus ad pulveres dentifricios, & ad maculas corneæ.

℞. Medullæ ossis sepiæ, sacchari canari aa ℈ij, aloes succotrinæ gr. vj, rad. iridis florent. ʒß. m. f. pulv. subtilis. *

CRETA ALBA.

Calx Creta L. Weisse Kreide. Optima est *colonienſis.*

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus absorbens, exsiccans.

Usus ad *pulverem manualem*, ad *globum pro erysipelate.*

LAPIS CALCAREUS.

Calx lapidea L. Kalkstein.

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus exsiccans.

Usus ad parandam *calcem vivam*, de qua vid. *Caustica.*

LAC LUNÆ.

Calx Gur L. Mondmilch.

Odor nullus; Sapor cretaceus.

Virtus exsiccans.

Usus ad pulverem dentifricium.

OSTEOCOLLA.

Tophus Osteocolla L. Beinwell. Est radix petrificata.

---

* *Cel.* Vogler *diss. de maculis corneæ. Göttingæ.* 1778. p. 18.

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus absorbens, exsiccans.

Usus. Ad emplastra pro fracturis a plebe commendatur.

GLACIES MARIÆ.

Natrum glaciale L. Fraueneys. Lapis specularis. Marienglas.

Odor nullus; Sapor terreus. Indoles selenitica, in aqua non solubilis.

Virtus abstergens.

Usus ad pulverem dentifricium.

GYPSUM.

Gypsum usuale L. Gyps. Est terra calcarea acido vitriolico imprægnata.

Odor & Sapor nullus. Indoles in aqua non solubilis, selenitica.

Virtus incrustans.

Usus ad massam ceraceam pro obducendis pessariis. *

ALABASTRUM.

Gypsum Alabastrum L. Alabaster. Est terra calcarea minus quam gypsum acido vitriolico saturata.

---

* *Cel. Levret Kunst der Geburtshülfe. Leipsig.* 1778. *Theil.* 2. p. 166.

Odor & Sapor nullus; Indoles in aqua non solubilis, selenitica.

Virtus detergens.

Usus ad *unguentum alabastrinum.* Inspergitur etiam tumori podagrico.

CORALLIUM RUBRUM.

Isis nobilis L. rothe Corallen. Est planta zoophyta calcarea.

Odor & Sapor nullus. Indoles calcarea.

Virtus absorbens, exsiccans, detergens.

Usus ad pulverem dentifricium pro sorditie dentium.

CORALLIUM ALBUM.

Madrepora oculata L. weisse Corallen. Est planta lithophyta calcarea.

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus absorbens, detergens.

Usus ad pulverem dentifricium.

BOLUS ARMENA.

Argilla Bolus armena L. armenischer Bolus. Est terra argillacea.

Odor nullus; Sapor nullus. Indoles argillacea.

Virtus obvolvens, exsiccans.

Usus ad exsiccanda ulcera & excoriationes.

BOLUS RUBRA.

Argilla Bolus rubra L. rother Bolus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0230-0

Odor nullus; Sapor nullus.

Virtus exsiccans, obvolvens.

Usus ad excoriationes. Ingreditur *globum ad erysipelas & pulverem ophthalicum.*

BOLUS ALBA.

Argilla Bolus alba L. weisser Bolus.

Odor & Sapor boli rubræ.

Virtus eadem

Usus idem.

TERRA SIGILLATA.

Est *Argilla Bolus alba* vel *rubra L.* in orbiculos formata & diversis sigillis vel figuris notata. *Siegelerde.*

Virtus & Usus bolorum.

TERRA TRIPOLITANA.

Argilla Tripolitana L. Tripelerde.

Odor nullus; Sapor terreus, exsiccans.

Virtus exsiccans.

Usus in intertrigine.

TERRA ANTIPSORA.

Argilla antipsora, * *Raudenerde.*

---

* *Cel.* Odelius *Bericht von einer Erdart, welche Raude und Schäden an Menschen und Vieh heilet. in Schwed. Abh. 24. B. 163. S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0231-6

Odor nullus; Sapor argillaceus ut putamina ovorum pulverata.

Virtus antiſcabioſa.

Usus. In ſcabie infantum & in aliis pſoræ ſpeciebus externe hæc terra ſicca vel in linimentum redacta bis terve de die illinitur; etiam interne exigua quantitate datur.

RUBRICA FABRILIS.

Talcum Rubrica L. Röthelſtein.

Odor nullus; Sapor terreus, adſtringens.

Virtus roborans.

Usus. Cum melle ſubacta ad aphthas laudatur.

TALCUM ALBUM.

Mica talcoſa L. Talk.

Odor nullus; Sapor argillaceus. Indoles argillacea.

Virtus coſmetica.

Usus coſmeticus.

ALUMEN PLUMOSUM.

Amianthus plumoſus L. Federweiſs.

Odor & Sapor nullus.

Virtus irritans.

Usus. Irritando in ſcabie retropulſa & in paralyſi applicatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0232-1 DFG

LAPIS PUMEX.

PUMEX Vulcani L. Bimſenſtein.

ODOR & SAPOR nullus

VIRTUS deterens.

USUS ad pulverem dentifricium pro tartaro dentium deterendo.

CRYSTALLUS MONTANA.

NITRUM Cryſtallus montana L. Bergcryſtall.

ODOR nullus; SAPOR nullus.

VIRTUS deterens.

USUS ad pulverem dentifricium.

VITRUM.

VITRUM candidum. Feines Glaſ. Eſt corpus pellucidum ex terra ſilicea & ſale alcalino confectum.

ODOR & SAPOR nullus.

VIRTUS detergens.

USUS. In pollinem tritum vitrum & anatica parte ſacchari mixtum * ad deterenda leucomata ac pterygia laudatur.

---

* *Cel.* RICH. MEAD *monita & præcepta med. Lect.* III. p. 107. pulveris iſtius uſu multos ſanatos vidiſſe affirmat. At vide ſimul *Ill.* RICHTER *obſerv. chirurg. faſc. tert.* p. 12.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0233-7 DFG

℞ Vitri candidi ℥ß, mercurii vivi ʒii, ſacchari ℥ß, terantur in mortario, ut f. pulvis ſubtiliſſimus, dein per linteolum trajiciendus & ſic ope penicilli applicandus.

METALLICA.

AURUM.

Aurum nativum L. Gold. Eſt metallum flavum, ponderoſiſſimum, maxime ductile.

Odor & Sapor nullus.

Virtus. Rubiginem non contrahit & admodum ductile eſt metallum. Hinc

Usus eſt ad quædam inſtrumenta chirurgica præſertim ocularia. *Auro foliato* foramen carioſum dentis plumbatur.

ARGENTUM.

Argentum nativum L. Silber. Eſt metallum album, auro levius, ductile.

Odor & Sapor nullus.

Virtus. Rubiginem non contrahit, niſi acido nitroſo tangatur. Ideo capſa argentea pro lapide infernali aſſervando bene interius deauretur.

Usus mechanicus ad quædam inſtrumenta chirurgica, præſertim oris cavo dicata. De *lapide infernali* vid. *Cauſtica.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0234-3 DFG

CUPRUM.

CUPRUM nativum L. Kupfer. Eſt metallum rubrum, perdurum, maxime ſonorum.

ODOR proprius, ſi manu teratur; SAPOR valde nauſeoſus.

VIRTUS cupri integri nulla, ſoluti rodens.

USUS mechanicus ad vaſa quædam chirurgica & ad præparationem *viridis æris*, de quo vid. *Cauſtica.*

VITRIOLUM COERULEUM.

VITRIOLUM Cyprinum L. Blauer Vitriol. Vitriolum de Cypro. Eſt ſal metallicus ex acido vitrioli & cupro conſtans.

ODOR nullus; SAPOR metallicus, auſterus.

VIRTUS corroſiva, ſtiptica.

USUS. Globulus ex vitriolo quondam arteriæ læſæ imponebatur. Vitriolo puro loco lapidis infernalis condylomata & aliæ excreſcentiæ tanguntur, ut conſumantur. Vitriolum aqua calcis ſolutum dat aquam vulnerariam pro ulceribus ſarcoticis * & putridis. Vitriolum coeruleum aqua calcis ſolutum conſtituit *aquam Sapphyrinam*, quæ in panno oculi laudatur. Fungus ex vaſe lymphatico læſo excreſcens pulvere vitrioli cærulei facile conſumitur.

---

* *Cel.* THEDEN *Unterricht für Unterwundaerzte.* p. 334.

STANNUM.

STANNUM crystallinum L. Zinn. Est metallum album, molle, leve, *flexum* crepitans. Optimum est *anglicanum.*

ODOR. Inter manus frictum odorem peculiarem spargit; SAPOR nullus.

VIRTUS mechanica.

USUS ad instrumenta chirurgica: ut ad syringas. Tenuissima *limatura* stanni ad deterenda leucomata corneæ laudatur. *

FORMA: ℞. Sacchari candi ʒij, limaturæ stanni purissimi tenuissimi ʒj, vitrioli comm. gr. IV. m. valde conterantur, donec fiat caeruleus pulvis, cribrandus per linteum tenuissimum & sæpius de die gr. j. infletur oculo. Adhiberi quoque potest cum penicillo exiguo, saliva madido, qui immergitur in hunc pulverem & tam diu maculæ applicetur, donec liquescat.

FERRUM.

FERRUM selectum L. Eisen. Est metallum nigrescens, durissimum, magneti adhærens.

ODOR proprius; SAPOR metallicus.

VIRTUS roborans.

---

* Hicce pulvis Magni BOERHAAVII arcanum fuit *lib. de morb. oculor. cap.* 10. p. 67.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0236-5 DFG

Usus. *Globuli martiales* seu *vulnerarii*, qui ex ferro in acido tartari soluto constant, imponuntur oxycrato: sic hoc fomentum resolvit & simul roborat; ad contusiones & vulnera sclopetaria imprimis commendatur.

Nigrum stratorum sabulum, ferro ditissimum, ad tumores articulares & partes relaxatas roborandas adhiberi potest. *

Chalybs, *Stahl*, qui ferrum est elatere & duritie auctum, ad instrumenta chirurgica acuta adhibetur.

MAGNES.

Ferrum Magnes L. Magnetstein. Est minera ferri, illud attrahens, ac repellens, mundique polos ostendens. **

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus anodyna, antispasmodica.

Usus ad *magnetem artificialem*, qui in odontalgia rheumatica, *** in doloribus topicis nervosis, ****

---

* *Cel.* Malaval in *Acad. de Chirurgie* T. II.

** Vide egregiam *Cel.* Ludwigii *dissertationem de magnetismo in corpore humano. Lipsiæ* 1772. & *Methode des Herrn Docktor Knight's künstliche Magneten zu bereiten*; vide in *Auszüge aus den besten Französischen periodischen Schriften* 2. *B.* p. 287.

*** *Cel.* Glaubreth *diss. de odontalgia* p. 17.

**** *Cel.* Gesner *Samlung von Beobacht. Nordl.* 1769. *B.* 1. p. 220. in dolore digiti

in diplopia, amaurosi & aliis nervosis oculorum & aurium vitiis adhibetur. *

LAPIS HÆMATITES.

Ferrum Hæmatites L. Blutstein. Est minera ferri.

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus exsiccans, roborans.

Usus. Cum melle tritus in ulceribus adhiberi potest.

COLCOTHAR VITRIOLI.

Est *Vitriolum ferri* ad rubidinem calcinatum. *Vitriol - Colcothar.*

Odor nullus; Sapor adstringens.

Virtus adstringens.

Usus ad ulcera exsiccanda.

TERRA VITRIOLI DULCIS.

Est colcothar vitrioli ab omni salsedine ope aquæ elutum. *Versüsste Vitriolerde.*

Odor nullus; Sapor adstringens.

Virtus exsiccans, roborans, minus quam colcothar adstringens.

Usus ad ulcera exsiccanda.

---

* *Die Wirkung des künstlichen Magnets in einen seltenen Augenfehler von Weber. Hannover.* 1767. p. 13.

VITRIO-

VITRIOLUM VIRIDE.

VITRIOLUM Martis L. Grüner Vitriol. Eſt ſal metallicus ex acido vitriolico & ferro conſtans.

ODOR nullus; SAPOR adſtringens.

VIRTUS *ſtiptica*, roborans.

USUS. *Solutio* in ulceribus putridis & gangrænoſis eſt *utilis*, ideo *ſpecies nigras* pro gangræna ingreditur.

ZINCUM.

ZINCUM mineraliſatum L. Zink Spiauter. Eſt ſemimetallum cinereum, micaceum, tenax.

ODOR nullus; SAPOR nullus.

VIRTUS exſiccans.

USUS ad *conficienda* præparata zincata ut

FLORES ZINCI.

Sunt *zincum* forma lanæ ex fumo zinci accenſi *ſublimatum. Zinkblumen.*

ODOR nullus; SAPOR terreus.

VIRTUS exſiccans.

USUS. In ophthalmia & lippitudine ℈j florum in aquæ roſarum ℥j diluitur pro collyrio, demum in ulceribus, in vulneribus ſclopetariis, in intertrigine, in excoriationibus & fiſſuris papillarum inſpergitur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0239-4 DFG

POMPHOLIX.

Eſt *Zinci ſublimatum* album & ſolidum. *Weiſſes Nichts.* Seu *nihilum album.*

Odor & Sapor nullus.

Virtus exſiccans.

Usus ad unguenta & emplaſtra exſiccantia.

TUTIA.

Eſt *Zinci ſublimatum* griſeum, ſolidum. *Tutia Graues Nichts. Nihilum griſeum.*

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus exſiccans.

Usus ad unguenta exſiccantia & collyria ſimilia.

LAPIS CALAMINARIS.

Zincum Lapis calaminaris L. Gallmey. Eſt *minera terrea zinci. Cadmia foſſilis.*

Odor & Sapor terreus.

Virtus exſiccans.

Usus. Lapis calaminaris *præparatus.*

VITRIOLUM ALBUM.

Vitriolum album L. weiſſer Vitriol. Weiſſer Galizenſtein. Eſt ſal medius metallicus ex acido vitriolico & zinco conſtans.

Odor nullus; Sapor auſterus.

Virtus adſtringens, præſtantiſſimum eſt ophthalmicum.

Forma. ℞. Vitrioli albi gr. j. aquæ roſarum vel ſambuci ℥j. Hujus collyrii aliquoties de die guttulæ aliquot oculo ſunt inſtillandæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0240-6

Usus. In ophthalmiis & obſcurationibus corneæ, in hypopyo & ulceribus corneæ, in ulceribus ſcorbuticis, in ulceribus venereis, præſertim faucium, in exulceratione papillarum; * globulus e Vitriolo denti carioſo inditus odontalgiam ſedat. ** Solutio vitrioli cum melle roſaceo in aphthis oris & angina ſeroſa eſt egregium remedium. ℞. Vitrioli albi ʒß, aquæ roſarum ℥vj. mellis roſacei ℥j, m. f. liquor pro oris elutione. *** Fortis ſolutio vitrioli ad rubidinem calcinati eſt egregium ſtipticum in hæmorrhagia narium.

BISMUTHUM SEU MARCASITA.

Vismuthum nativum L. Wismuth. Eſt ſemimetallum rubellum, lamelloſum.

Odor & Sapor nullus.

Virtus exſiccans.

Usus. *Magiſterium marcaſitæ* pro fuco albo adhibetur.

---

* *Cel.* Rowley *treatiſe on the diſeaſes of the breaſts of women. Lond.* 1773.

** *Cel.* Weikart *kleine Schriften* p. 216.

*** *Cel.* Selle *Neue Beiträge zur Natur und Arzney-Wiſſenſchaft. Berlin.* 1782. p. 135. *Cel.* Herz caſum narrat, in quo aphthæ omnibus medicamentis reſiſtentes & jam ſex hebdomadibus durantes ſolutione vitrioli intra quadriduum curabantur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0241-1

ANTIMONIUM.

ANTIMONIUM striatum L. Spiesglas, Stibium, est semimetallum albidum, fibrosum, friabile, seu est substantia fossilis ex sulphure & regulo semimetallico ad æquas partes mixtis constans.

ORDR & SAPOR nullus.

VIRTUS detergens; capillos nigro colore imbuens.

USUS. Antimonium *crudum* in tenuissimum pollinem lævigatum conciliat candelulis chirurgicis firmiorem consistentiam & superficiem valde politam.

CROCUS METALLORUM.

Est hepar antimonii edulcoratum & exsiccatum. *Spiesglas-Safran.*.

ODOR & SAPOR nullus.

VIRTUS resolvens, exsiccans, ophthalmica, in enemate evacuans.

USUS. In ophthalmia & aliis oculorum vitiis ejus infusum forma collyrii applicatur. Ulceribus nimium suppurantibus inspergitur.

Aqua benedicta Rulandi, quæ ex croco metallorum in vino soluto paratur, ad uncias aliquot cum aqua diluta in hernis incarceratis forma enematis injicitur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0242-7

HEPAR ANTIMONII.

Eſt antimonium baſi alcalina nitri detonatum. *Spiesglasleber.*

Odor & Sapor ſulphureus, ſtercoroſus.

Virtus ſolvens, abſtergens.

Usus. Parantur exinde lavatoria, quibus vitia cutanea curantur.

TARTARUS EMETICUS.

Eſt ſal metallicus ex acido tartari & regulo antimonii conſtans. *Brechweinſtein.*

Odor nullus; Sapor metallicus.

Virtus ſolvens, evacuans.

Usus. *Tartarus emeticus* ad grana quatuor cum tribus unciis aquæ dilutus, forma enematis injectus idem præſtat in herneiis incarceratis, quod aqua benedicta Rulandi. *

PLUMBUM.

Plumbum nativum L. Bley. Eſt metallum lividum, molliſſimum, ponderoſum.

Odor metallicus, peculiaris; Sapor ſimilis.

Virtus adſtringens.

Usus. Lamella *plumbea* imponitur ulceribus fungoſis ut caro excreſcens compeſcatur, & ſcirrho can-,

* *Ill.* Richter *Abh. von den Brüchen. 1. B.* 195. *S.*

croſo, ne tumor veſtimentis irritetur & inflammetur.

Amalgama plumbi, quod plumbum eſt cum mercurio combinatum, forma emplaſtri ad tumores venereos applicatur.

Præparata ex plumbo ſunt:

EXTRACTUM SATURNI.

Eſt plumbum aceto ſolutum & concentratum. *Bleyextract.*

Odor metallicus, peculiaris; Sapor ſimilis, dulceſcens.

Virtus in forma *pura* adſtringens: In forma *diluti*ſſima eſt antiphlogiſtica, repellens.

Usus extracti puri in verrucis, carne fungoſa.

Aqua vegeto-mineralis ſeu *Aqua alba*, quæ ex ℔j aquæ & ʒj extracti ſaturni conſtat, eſt egregium *Antiphlogiſticum*, quod in omnibus inflammationibus adhiberi ſolet, ut in ophthalmia, angina, panaritio, inflammatione mammarum, hæmorrhoidum, teſticulorum, vulvæ, vulnerum, contuſionum, fracturarum, luxationum &c.

Efficaciorem adhuc hanc aquam deprehendi, ſi cum farina ſeminum lini in forma cataplaſmatis applicetur, ſic dolorem citius ſedat & inflammationem vel facilius reſolvit, aut in benignam ſuppurationem deducit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0244-9 DFG

MINIUM.

Minium rubrum. Menning, rother Menning. Eſt calx plumbi ad rubedinem calcinata.

Odor nullus. Sapor dulceſcens.

Virtus adſtringens, exſiccans, cum oleo plaſtica.

Usus. Oleum cum minio dat maſſam plaſticam, quæ multorum emplaſtrorum baſis eſt.

LITHARGYRIUM.

Eſt plumbum *ſemivitrificatum*, ſub cupellatione argenti vel auri ſecedens. *Silberglätte.*

Odor nullus. Sapor metallicus, dulceſcens.

Virtus exſiccans, adſtringens.

Usus. Ad præparationem *extracti ſaturni*, variorum emplaſtrorum & *unguenti de lithargyrio*, quod etiam *nutritum* vocatur, & in ambuſtione datur.

CERUSSA ALBA.

Eſt *calx* plumbi per vapores acidos vegetabiles corroſa. *Bleyweiſs.*

Odor nullus; Sapor terreus, dulceſcens.

Virtus exſiccans, adſtringens, refrigerans.

Usus ad varia emplaſtra & *unguentum album ſimplex*, quod locis excoriatis, ambuſtis, prurientibus proficuum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0245-4

PLUMBUM USTUM.

Eſt plumbum cum ſulphure in calcem griſeam liquatum, *gebranntes Bley.*

Odor nullus; Sapor metallicus, dulceſcens.

Virtus exſiccans, adſtringens.

Usus ad varia.

SACCHARUM SATURNI.

Eſt ſal metallicus ex plumbo & acido aceti conſtans. *Bleyzuker.*

Odor nullus; Sapor ſtiptico-dulcis.

Virtus adſtringens, antiphlogiſtica, oculos in morbo varioloſo ab inflammatione & aliis morbis præſervans. *

Usus. Aqua dilutum in ophthalmia & aliis tumoribus inflammatoriis prodeſt, coercet ſcirrhum, ne in cancrum abeat.

Dosis. ℈j in aquæ ℔j diſſolvatur.

---

* *Cel.* Strack *Reſponſum ad quæſtionem de enervando variolarum miaſmate* p. 27. Collyrio ex aqua roſarum ℥ij & ſaccharo ſaturni gran. iij. oculi ſæpius de die eluantur & cum linteo humido deligentur. An facies tota hoc collyrio quotidie lota a variolis præſervanda?

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0246-0

Balſamus Saturni, qui eſt ſaccharum ſaturni oleo terebinthinæ ſolutum, in ulceribus ſordidis & cancroſis laudatur.

MERCURIUS VIVUS.

HYDRARGYRUM virgineum L. Quekſilber. Eſt ſemimetallum in atmoſphæræ calore fluidum, in ſummo frigoris gradu ſolidum, malleabile.

ODOR nullus; SAPOR metallicus.

VIRTUS ſolvens, ſialagoga, antiſiphilitica.

USUS. *Unguentum neapolitanum*, quod ex mercurio vivo & axungia porcina conſtat, laudatur in omni morbo venereo topico: ut topho, bubone, ulcere, in lue venerea univerſali, de quibus vide meam *Doctrinam de morbis venereis.* Convenit demum unguentum neapolitanum in intumeſcentia hæmorrhoidum coecarum, ſcabie, tetano, * phtyriaſi capitis, pubis, vel alius partis.

Emplaſtrum mercuriale in callo ulcerum, vel plantæ pedis, in clavis digitorum pedis, in tumore rheumatico genu vel alius articuli, in ſpina ventoſa occulta, & aperta laudatur:

---

* *Clar.* TRNKA *Comment. de tetano* p. 375

MERCURIUS GUMMOSUS.

Eſt *mercurius vivus* mucilagine gummi arabici ſubactus. *Gummigtes Quekſilber.*

ODOR nullus; SAPOR metallicus.

VIRTUS antiſiphilitica.

USUS. Forma linimenti ad morſum viperæ Rhedianæ tentetur. *

Mercurius gummoſus cum *lacte* coctus forma fomenti vel balnei ad phymoſim, ophthalmiam, ozoenam & forma gargariſmatis ad anginam veneream adhiberi poteſt. In gonorrhæa & fluore albo injici ſolet.

MRRCURIUS ALCALISATUS.

Eſt mercurius vivus cum lapidibus cancrorum præparatis contritus, *alkaliſirtes Quekſilber.*

ODOR nullus; SAPOR terreus.

VIRTUS detergens & exſiccans.

USUS. Ulceribus difficulter ſanandis inſpergitur. **

---

* *Cel.* LAURENTI *ſynopſis reptilium.* p. 210.

** *Ill.* ACREL *Ch. Vorfälle* p. 330. Ex tribus partibus mercurii & quinque partibus lapidum cancrorum conſtat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0248-2 DFG

MERCURIUS DULCIS SEU CALOMEL.

Est calx mercurii pauco acido salis junctus. *Versüstes Quecksilber.*

ODOR nullus; SAPOR terreus.

VIRTUS abstergens, subcorrosiva, resolvens, anthelminthica.

USUS. Forma *pulveris* inspergitur ulceribus verminosis & venereis caseosis. *

Morbos venereos curat, ** si quotidie gr. iij. cum saliva humectata ope digiti vel apicis linguæ internæ buccarum superficiei infricentur.

Solutio applicatur ulceribus, injicitur sinibus fistulosis. ***

Cum *axungia* in linimentum redactus resolvit bubones, tophos aliosque tumores.

In maculis corneæ sequenti modo præscribitur: ℞ Aloes, mercurii dulcis ana gr. iij. sacchari candi ʒij. m. f. pulv. subtilissimus oculo cum penicillo madido applicandus ****

---

* *Ill.* ROSENSTEIN *von den Kinderkrankh. Göttingen.* 1781. p. 704. Ulcera caseosa ab insperso mercurio dulci intra 24 horas depurantur, si venereæ sunt indolis, remanent vero in eodem statu, si venerea non sunt.

** *Cel.* CLARE *an essay on the cure of abscesses by caustic* &c. *London* 1779. Vide *Ill.* RICHTER *Chir. Bibl.* 5. *B.* 3. *St.* 397. *S.*

*** FALCK l. c.

**** *Ill.* BOERHAAVII *de m. ocul.* p. 66.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0249-0

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS.

Eſt calx mercurii ex acido ſalis præcipitata. *Weiſſer Quekſilber Präcipitat.*

ODOR nullus; SAPOR nullus.

VIRTUS corroſiva, minus vero quam præcipitati rubri.

USUS in ulceribus & bubonibus venereis, in ſcabie, in maculis & varicibus corneæ. *

Unguentum ad ſcabiem, quod ex ℥vj unguenti pomadini & ex ℥ß merc. præcip. albi conſtat, ſcabiem & alios morbos cutaneos egregie ſanat.

Unguentum Norfordii ad cancrum, quod ex ℥j ſucci inſpiſſati & ſeminum ricini, ex plumbi uſti & mercurii albi aqua calcis præcipitati aa ℈j conficitur, cancrum curare dicitur.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.

Eſt calx mercurii ex acido nitri præcipitata. *Rother Quekſilber Präcipitat.*

ODOR nullus; SAPOR nullus.

VIRTUS corroſiva, dilutus vero abſtergens ulcera, reſolvens tumores duros.

USUS in morbis venereis, & in maculis corneæ.

Balſamum mercuriale, quod ex ℥j unguenti baſiliconis, ℥ß unguenti neapolitani & ʒij præcipitati

---

* *Cel.* JANIN *Beobacht.* p. 396. tale unguentum ophthalmicum cum præcipitato albo confectum recenſet.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0250-1

rubri conficitur, egregie ſanat ulcera venerea lardacea, fiſtuloſa, curat tineam capitis & reſolvit bubones venereos atque tophos.

Balſamum ophthalmicum rubrum, quod pterygia, leucomata & maculas corneæ, ophthalmiam inveteratam delet, ſequenti modo paratur. ℞. Butyri recentis inſulſi ℥iij. ceræ albæ ℥ß. liquefactis adde mercurii præcipitati rubri ʒiiß, tutiæ præparatæ ʒj, camphoræ in oleo ovorum ſolutæ gr. XLV. Hujus balſami ter de die particula lentis magnitudine oculo illinenda.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS.

Eſt ſal metallicus ex mercurio & acido ſalis conſtans.

Odor nullus; Sapor deterrimus, metallicus, nauſeoſus.

Virtus cauſtica, at multa aqua abſtergens, reſolvens, antivenerea, coſmetica.

Usus. *Solutio ſublimati tenuis*, quæ ex ℔j aquæ ℥j mucilaginis gummi arabici & grano uno & ſemis ſublimati corroſivi conſtat, egregium eſt remedium, ſi in gonorrhæa urethræ, in fluore albo vaginæ, in ozoena naribus injiciatur.

Forma fomenti ulceribus, bubonibus, tophis venereis, forma gargariſmatis ulceribus venereis faucium applicatur.

Solutio ſublimati fortis, quæ ex ℥ij aquæ vel eſſentiæ maſtichinæ & granis ſex mercurii ſubli-

mati corrosivi constat, ulcera cancrescentia inguinum, & ulcera cariosa venerea sanat. Nec non pessima ulcera faucium, si hac solutione bis vel ter de die penicillentur, curari possunt.

Aqua ophthalmica sublimati ex grano uno sublimati & ℥iv aquæ destillatæ constat. In ophthalmia venerea, in maculis corneæ & in pruritu palpebrarum a causa etiam non venerea, * nec non in tinea capitis laudatur. **

Aqua phagedænica, quæ ex ℔j aquæ calcis & ʒj sublimati constat, ad ulcera sananda egregium est vulnerarium, exceptis ulceribus scorbuticis. Quidam demum sublimatum in balneo solvunt & tali balneo mercuriali venereos curant. ***

De aqua phagedænica cum cicuta, quæ in cancro faciei efficax est *V. Cicuta.*

CINNABARIS.

Est mercurius firmissime cum sulphure combinatus. *Zinnober.*

ODOR nullus; SAPOR nullus

---

* *Samlung für pract. Aerzte. 6. B. 2. St. 371. S.*

** *Ill.* ROSENSTEIN *von Kinderkrankh. Göttingen.* 1781. p. 692. Spiritum mercurialem pro lotione suadet, ego etiam aquosum vidi in tinea efficacem.

*** *Cel.* BEAUME *chymie experimentale* Vol. 2. a *Paris* 1772.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0252-3 DFG

VIRTUS nulla, ſi cum unguento vel emplaſtro applicetur. *Fumus* autem *cinnabarinus*, in quo cinnabaris in ſua principia conſtitutiva dirimitur, reſolvens & antivenereus eſt.

USUS. *Fumus cinnabarinus* toti corpori applicatus ad curandam luem veneream laudabatur. * At ſulphuris acidum ex cinnabri vi ignis elicitum & incaute pulmonibus hauſtum ægrotos ſuffocaſſe experientia conſtat; abſorptus vero mercurius cito ſalivam movet. Interim fumus cinnabarinus topicus caute applicatus in ozoena venerea, ulceribus, tophis & tophis venereis obſtinatis, bonum quandoque præſtat effectum, ** ut ipſe vidi.

DOSIS. ℈j cum anatica portione carbonis tiliæ mixtus ope infundibuli ad partem ſemel vel bis de die applicatur. Poteſt etiam mercurius dulcis pro fumo adhiberi.

ÆTHIOPS MINERALIS.

Eſt mercurius laxe cum ſulphure combinatus. *Mineraliſcher Moor.*

ODOR nullus. SAPOR ſulphureus.

---

* *Cel.* PONYKRA *de Anathymiaſi cinnabaris. Argentorati* 1780.

** *Cel.* VON HORNE *Abh. von den verſchiedenen. Methoden das Queckſilber in den venériſchen Krankh. zu gebrauchen. Leipſig.* 1782. p. 135.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0253-9

Virtus antivenerea, antiſcabioſa.

Usus. Ulceribus venereis inſperſus pus ſanioſum emendare dicitur.

CAUSTICA.

OLEUM VITRIOLI.

Eſt *acidum vitrioli concentratum*, *Vitriolöl.*

Odor peculiaris; Sapor acidiſſimus, cauſticus.

Virtus cauſtica, ſanguinem coagulans, vaſa contrahens.

Usus ad deſtruendam cariem & excreſcentias fungoſas. Ad *liquorem ſtipticum* pro ſiſtendis hæmorrhagiis.

SPIRITUS SALIS CONCENTRATUS.

Eſt *acidum ſalis concentratum. Concentrirter Salzgeiſt.*

Odor croceus; Sapor acidiſſimus, cauſticus.

Virtus cauſtica.

Usus ad deſtruendam cariem & excreſcentias. Spiritus ſalis cum dupla doſi unguenti alicujus ſubactus tiniæ capitis illinitur. *

* Rosa *diſs. de hyſteritide. Budæ* 1782. p. 150. ubi mea cum ſpiritu ſalis inſtituta experimenta recenſentur.

SPIRITUS

SPIRITUS NITRI FUMANS.

Est *acidum nitri concentratum. Rauchender Salpetergeist.*

Odor peculiaris; Sapor acidissimus, causticus.

Virtus caustica.

Usus. *Ad* cariem & excrescentias destruendas ope penicilli applicatur.

LIQUOR BELLOSTI.

Est solutio mercurii in dupla portione spiritus nitri fumantis. *Bellostischer Liquor.*

Virtus caustica.

Usus. Ad destruandam cariem locus cariosus sæpius de die illinitur vel plumaceolo humore madido tegitur. Continuatur, donec pars cariosa destructa invenitur, ne sanam ossis substantiam destruat.

Solutio liquoris Bellosti, quæ ex ℥j aquæ calcis recenter paratæ & guttis 6 liquoris Bellosti constat, est egregium remedium in cancro faciei, * in ulceribus phagadænicis, chronicis, in herpete ** & in gangræna.

---

* *Cel.* Hagen *Wahrnehmungen. Mitau.* 1772. p. 12. & 80.

** *Cel.* Janin *Beobacht. über das Auge und dessen Krankheiten. Berlin.* 1776. p. 293.

OLEUM CAMPHORÆ CAUSTICUM.

Eſt camphora in ſpiritu nitri fumante ſoluta,* *Etzendes Campheröl.*

Odor camphoraceus; Sapor cauſticus.

Virtus cauſtica.

Usus in ulcere fungoſo & ſcrophuloſo, ſordido, in excreſcentiis, polypo, verrucis. **

ALUMEN USTUM.

Eſt alumen igne calcinatum. *Gebrannter Alaun.*

Odor nullus; Sapor valde ſtipticus.

Virtus adſtringens, leniter cauſtica.

Usus ad carnem fungoſam ulcerum & vulnerum & quæ in umbilico infantum oritur, conſumendam.

ARSENICUM ALBUM.

Arsenicum nudum L. weiſſer Arſenik, Rattengift. Eſt ſemimetallum ex phlogiſto & calce acida propriæ indolis conſtans.

Odor nullus, accenſi vero alliaceus; Sapor nullus.

Virtus cauſtica, atrociſſimum venenum, etiam ſolumodo externe applicatum. Vide *Toxicologiam.*

---

* *Cel.* Janin l. c. p. 398.

** Foeminam, cui 18. verrucæ in manubus erant, intra 3. ſeptimanas illitu verrucarum cum oleo camphoræ cauſtico curavi.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0256-6

Usus. *Solutio* arſenici albi ad cancrum laudatur: * at recentiora experimenta bonum effectum non confirmant. **

Forma. Aquæ fontanæ ℔j, extracti cicutæ ℥j, extracti ſaturni iij, laud. liquid. ʒj, arſenici albi gr. x. m. ſ. mane & veſperi deligetur cancer.

ARSENICUM CITRINUM.

Eſt *Arsenicum* ex una ſulphuris & decem arſenici albi partibus ope ſublimationis paratum. *Gelber Arſenik.*

Odor nullus, accenſi vero ſulphureo-alliaceus. Sapor nullus.

Virtus cauſtica, anticancroſa

Usus in cancro. Exiguæ lamellæ ex arſenico flavo ulceri cancroſo imponuntur, donec omne cancroſum conſumatur, at dolor, qui inde excitatur, atrociſſimus eſt. ***

---

* *Cel. le* Febure *remedé éprouvé pour guérir radicalement le cancer occulte & manifeſte ou ulceré. à Paris* 1775. & *Ill.* Richters *Ch. Bibl.* 3. *B.* 3. *St.* p. 482.

** *Cel.* Mezgers *vermiſchte mediciniſche Schriften* 1. *B.* p. 177. *Cel.* Richter. *Ch. Bibl.* 5. *B.* 536.

*** *Schwed. Abh. für das Jahr* 1778. *Cel.* Rönnow hac methodo viginti cancros tum in labiis tum in mammis feliciter curaſſe, ait, hinc arſenicum acrimoniæ cancroſæ verum eſſe antidotum & non ſolum vi cauſtica cancrum deſtruere opinatur. vid. *Ill.* Murray *Med. Prakt. Bibl. III. B.* 3. *St.* p. 383.

AURIPIGMENTUM.

Pyrites Auripigmentum L. Operment. Eſt arſenicum multo ſulphure mineraliſatum.

Odor nullus; Sapor ſulphureus.

Virtus abſtergens.

Usus ad ulcera cacoeta, rhagades manuum, hirſutie n.

Solutio auripigmenti ut *Collyrium Laufranci* ad ulcera cancroidea faucium laudatur.

Linimentum depilatorium, quod ex auripigmento & calce viva conſtat, ad pilos exſtirpandos adhibetur.

Unguentum digeſtivum *cum auripigmento* mixtum ad tineam unguium; ad rhagades manuum vel pedum vidi utile.

LAPIS CAUSTICUS.

Lapis cauſticus; *Etzſtein.* Eſt ſal alcalinus fixus materia cauſtica calcis valde ſaturatus.

Odor nullus; Sapor cauſticus, lixivioſus.

Virtus cauſtica, eſcharotica, partes animales ſolvens in tabum, vegetabilia relinquens intacta *

---

* *Ill.* Van Swieten *Comment.* T. IV. p. 380. Aurum, quod veſtibus ornandis adhibetur, ex ſerico filis aureis involuto conſtat: ſi tale aurum linteo incluſum in lixivio alcalino decoquitur, ſic omne ſericum diſſolvitur, & aurum purum vel potius argentum auro obductum, purum manet, nec linteum ex vegetabili materia confectum patitur quid damni, dum ſericum, animale productum, deliqueſcit totum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0258-7 DFG

Usus in aperiendo abſceſſu, vel bubone indurato, in hydrocele evacuanda, * in carie, ** in polypo. ***

Multa aqua dilutus ſolvit tumores podagricos ſi lintea hac ſolutione madida imponantur. *)

SPIRITUS SALIS AMMONIACI CAUSTICUS.

Spiritus Salis ammoniaci cauſticus, Etzender Salmiakgeiſt. Eſt alcali volatile materia cauſtica calcis imprægnatum.

Odor urinoſus, penetrantiſſimus. Sapor ſimilis.

Virtus cauſtica.

Usus ad conſumendum ſaccum tumorum cyſticorum.

LIXIVIUM SAPONARIORUM.

Lixivium Saponariorum Seifenſiederlaüge. Eſt alcali vegetabile fixum materia cauſtica calcis imprægnatum & aqua dilutum.

Odor nullus; Sapor alcalinus, deter, corrodens.

Virtus cauſtica.

---

* *Cel.* Else *on the cure of the Hydrocele* in *Ill.* Richters *Ch. Bibl.* I. *B.* 1. *St.* 159.

** *Ill.* Acrel *Chirurg. Vorfälle* I. *B.* p. 17. lapidem cauſticum Pariſienſem, qui non adeo facile difluit, cum fructu adhibet.

*** *Cel.* Blochis *Bemerk.* p. 133.

*) *Ill.* Van Swieten l. c. p. 381.

Usus. In tumoribus terreis podagricis ſolvendis, ut ſolutio lapidis cauſtici adhibetur.

LIQUOR NITRI FIXI.

Liquor Nitri Fixi, Fixer Salpeter Liquor. Eſt alcali vegetabile fixum e nitro elicitum.

Odor nullus; Sapor lixivioſus.

Virtus cauſtica.

Usus. Ad verrucas, clavos pedum, & calloſitates ulcerum exſtirpandas adhibetur.

BUTYRUM ANTIMONII.

Butyrum Antimonii. Spieſglas Butter. Eſt acidum ſalis regulo antimonii imprægnatum.

Odor croceus; Sapor acidus, cauſticus.

Virtus cauſtica.

Usus ad delendos callos ulcerum; ad ſtaphyloma corneæ diſſipandum ope penicilli corneæ quotidie illinitur, & ſtatim iterum injectione lactis tepedi abluitur. *

---

* *Cel.* Janin *Beobacht. über das Auge und deſſen Krankh.* p. 348. & *Ill.* Richter faſc. obſer. II. p. 122. Etiam ego jam ter in noſocomio meo practico butyro antimonii ſtaphyloma corneæ feliciter curavi, rediit quidem cornea in ſuum conſuetum ſitum, at opacitas ejus non evanuit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0260-7 DFG

VITRIOLUM CUPRI.

VITRIOLUM Cyprium L. Blauer Vitriol. Eſt ſal metallicus ex cupro & acido vitrioli conſtans.

ODOR nullus; SAPOR metallicus, auſterus.

VIRTUS corroſiva, ſtiptica.

USUS. Excreſcentiæ & condylomata vitriolo cupri tanguntur, ut conſumantur.

ÆRUGO.

ÆRUGO ſeu *AES VIRIDE, Grünſpan.* Eſt calx viridis, ſemiſalina, ex cupro & acido vegetabili conſtans.

ODOR nullus; SAPOR nauſeoſus, metallicus.

VIRTUS corrodens, abſtergens.

USUS. *Aqua viridis Hartmani*, quæ ex vini albi ℔ij, viridis æris & aluminis aa ℥ß, mellis ℥j conſtat, in ulceribus malignis & lardaceis oris & faucium, in decubitu gangræno'o, * & in exuvia unguium ** eſt egregium medicamentum.

Unguento ex ʒß æruginis & ℥ij axungiæ porcinæ confecto atque capiti applicato tinea curabatur. ***

---

* *Cel.* MERTENS *vom Faulfieber und der Peſt.* p. 274.

** *Cel.* BALDINGER *Neues Magazin.* 3. *B.* 1. *St.* p. 26.

*** *Cel.* DUNCAN *Krankengeſchichten.* p. 120.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0261-3

Unguentum ægyptiacum ex oxymele & ærugine constans in ulceribus sordidis laudatur.

LAPIS INFERNALIS.

LAPIS INFERNALIS, Hollenstein. Est sal metallicus ex acido nitri & argento constans.

ODOR nullus; SAPOR deterrimus, causticus, metallicus.

VIRTUS caustica, sed multa aqua soluti roborans, exsiccans.

USUS ad carnem fungosam, ad nævos maternos * exstirpandos.

Solutio ex ʒß lapidis in ℥ij aquæ soluti & dein octo unciis aquæ diluti est egregium remedium roborans in fistula lachrymali, si per puncta lachrymalia injiciatur. ** Demum in ulceribus & fistulis exsiccandis adhibetur.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS. Etzender Quecksilber sublimat. Est sal metallicus ex mercurio & acido salis constans.

---

* *Cel. De* WASSERBERG nævum in frontis medio hominis 40. annorum, medium circiter cruciferum magnitudine æquantem lapide infernali in acido nitri soluto perfecte curavit. *Ill. De* HAEN *prælect.* T. V. p. 144.

** *Cel.* JANIN *Beobachtungen über das Auge.* 393.

Odor nullus; Sapor metallicus, acerrimus, nauseosus, ingratissimus.

Virtus caustica, durissimum fungum cancrosum in tabum sensim corrodens.

Usus. Ulceribus fungosis insperſus facile absorbetur & convulsionibus aliisque symptomatibus * necat, facilius enim ob indolem salinam quam præcipitatum rubrum, cui natura magis calcea est, absorbetur. Vidi tamen tuberculum fungosum in sterno cartilagineæ duritiei & crancrosæ indolis insperso sublimato fuisse intra aliquot dies consumptum ac dein sanatum, quod nec præcipitato rubro, nec lapide infernali, nec aliis causticis consumi potuit.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.

Mercurius Præcipitatus Ruber, *rother Quecksilberpräcipitat.* Est calx mercurii ex acido nitri præcipitata.

Odor nullus; Sapor nullus.

Virtus caustica at minus quam sublimati.

Usus. Pulvis ex alumine usto & mercurio præcipitato rubro ulceribus sarcoticis inspergitur.

---

* *Cel.* Pibrac in *Abhandl. der K. Academie der Chirurgie* 4. *B.* p. 124.

CANTHARIS.

Meloe vesicatorius L. Spanische Mücke, Fliege.

Odor & Sapor piceus, deterrimus.

Virtus irritans, rubefaciens, vesicans, exulcerans *absorpta* resolvens, stranguriam inducens, vim vitalem vasorum augens. *

Usus. *Pulvis* inspergitur vulneribus a cane rabido inflictis ** & ulceribus epulotis.

Tinctura cantharidum tumores albos & rheumaticos articulationum resolvit, clavos digitorum pedis & luxationes spontaneas a laxitate ligamentorum ortas curat, *** nec non membra paralytica. ****

Unguentum cantharidum ad fluxum ex ulcere vesicatorio vel alio promovendum, ad cystidem in tumore cystico separandam adhibetur.

Emplastrum ad fistulam callosam forma torundæ applicatur. Resolvit tumores rheumaticos, & albos articulationum, bubones venereos, atque scirrhos. Evacuat tumores oedematosos & lacteos. Abigit cla-

---

* *Cel.* Forsten *disquis. cantharidum. Argentorati.* 1776.

** *Cel.* Schmuker *Chirurg. Wahrnehm.* 2. *Th.* 544. *S.*

*** *Cel* Bromfield *Chirurg. obser. Lond.* 1773.

**** *Sammlung für pract. Aerzte* 6. *B.* 1. *St.* 184. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0264-0

vos pedum & herpetem* curat. Offi ſacro impoſitum veſicæ paralyſim, atque regioni pubis applicatum ſolvit ſæpe retentionem urinæ: lumbis affixum iſchuriam renalem curat. Imponitur membris paralyticis ipſis, in angina collo, in ophthalmia, amauroſi & odontalgia nuchæ vel temporibus vel retro aures affigitur. In tinea capitis retropreſſa raſo capiti applicatur.

Stranguria, quæ cantharidum applicationem ſequitur emulſione camphorata interne data & emplaſtro albo camphorato loco exulcerato impoſito curatur.

GUMMI EUPHORBII.

EUPHORBIA *officinarum L.* ſtillat hanc gummi-reſinam. *Euphorbium.*

ODOR vix ullus; SAPOR primum nullus, dein fauces & linguam ut mille acus pungens, inhærens. INDOLES. Pars gummoſa fere æqualis eſt reſinoſæ, hinc in aqua & ſpiritu vini pro parte ſolubilis.

VIRTUS acris, irritans, inflammans.

USUS *tincturæ* eſt in carie. Alii in equorum ſcabie commendant.

---

* *Cel.* BLOCHS *Medic. Bemerk. Berlin.* 1774. p. 97.

CALX VIVA.

Lapis calcareus ustus, *ungelöschter Kalk.* Est terra calcarea materia caustica ignis imprægnata.

Odor nullus; Sapor terreus, causticus.

Virtus caustica, erodens.

Usus. Calx viva cum melle in formam cataplasmatis redacta in dolore fixo rheumatico miraculi adinstar dolorem auferre dicitur. *

Pasta sive *Linimentum ad nævos*, quod ex saponis nigri & calcis vivæ anaticis partibus conficitur, ope emplastri ad nævi magnitudinem excissi applicatur: sic intra 12 horas in escheram transit, quæ succedente suppuratione tandem secedit.

Pasta depilatoria seu *Linimentum psylotrum*, quod ex calce viva constat & auripigmento, ad pilos exstirpandos adhibetur. Vide de his formulis *Pharmaciam chirurgicam.*

CALIDA.

Medicamenta, quæ igneo principio vel solo calore agunt.

---

* *Ill. De* Haen *prælectiones in* Boerhaave *instit. pathol.* T. v. p. 507.

CALOR CARBONUM ARDENTIUM.

Calor e carbonibus ardentibus promanans & parti morbosæ applicatus nuper pro remedio externo adhiberi cepit.

VIRTUS. Continet materiem caloris cum aëre fixo imprægnatam. *Resolvit* humores in tumore, vel labiis ulcerum antiquorum stagnantes. *Absorbet* ex ulcere humiditatem putridam & superfluam. Aere fixo *resistit* putredini. *Excitat* quandoque levem inflammationem, quam benigna suppuratio excipit, *sanat* exsiccando.

USUS in ulceribus antiquis, callosis, induratis, fungosis, cancrosis. *

CALOR RADIORUM SOLARIUM.

Focus radiorum solarium ope lentis vitreæ convexæ parti morbosæ applicatus.

VIRTUS exsiccans, resolvens.

USUS in ulceribus, in cancro labiorum. **

---

* *Abhandl. der Akademie der Chirurgie. B.* v. p. 146. & *Ill.* RICHTER *Chir. Bibl.* 3. *B.* 1. *St.* 56. *S.*

** *Histoire & Mémoires de la Société royale de Médecine.* T. 1. Cancer labii inferioris mediantibus radiis lentis vitreæ sanatus, & plurium ulcerum curatio undulatione radiorum vitri convexi applicatorum recensetur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0267-7

SCINTILLA ELECTRICA.

Est ignis electricus parti cuidam nostri corporis applicatus. *

Odor sulphureus vel potius phosphoreus; Sapor acidus.

Virtus commovens systema nerveum, vasculosum, & musculosum. Resolvens & movens humores stagnantes. Pulsum incitans, menstrua movens, augens perspirationem.

Usus in tumoribus induratis, odontalgia, amaurosi, ** surditate, paralysi, pernionibus, *** tumoribus scrophulosis suppuratione difficili, oedemate, rheumatismo, nodis podagricis, lapsu palpebræ superioris, **** aphonia, ***** anchylosi a contractura vel tumore articulari. ******

---

* *Cel.* Cavallo *Versuch über die Theorie und Anwendung der medicinischen Elektricität. Leipzig.* 1782.

** *Med. Bemerk. einer Gesellschaft von Aerzten in London.* VI. *B.* p. 1.

*** *Journal des savans.* 1748.

**** *Acta Elect. Mogunt.* 1717.

***** De omnibus his morbis observationes collectæ inveniuntur in *Cel.* Krüniz *Verzeichniß der vornehmsten Schriften von der Electricität.* 1769. & *Auszüge aus den besten Französischen Schriften.* 3. *B.* p. VI. & in *Cel.* Cavallo libro mox citato.

****** *Cel.* Lentin *observ. med. fasc.* I. *Lipsiæ.* 1764.

Periculosa est electrisatio nimia dosi exhibita, plethoricis, senibus, infantibus, & ægrotis febre, vel sanguifluxu laborantibus.

MOXA.

Est torunda ex lanugine *ARTEMISIÆ vulgaris orientalis L.* facta, quæ loco inurendo affigitur, scintilla accenditur & comburi permittitur. *

VIRTUS. Moxæ calor profunde in partes molles penetrat, humores stagnantes volatilisat, resolvit, loco movet, fibras & vasa ab initio relaxat, dein siccat.

USUS. Arthritici & podagrici tumores, atque rheumatismi chronici a Japonensibus sic curantur. Quandoque ulcera sanatu difficilia remanent. Etiam dolor dorsi a lapsu ortus moxa evanuit. **

DOSIS. Imbecillibus tres, robustis vero a 10. ad 20 moxæ adhibentur.

CAUTERIUM.

Est ferri igniti applicatio ad partem aliquam nostri corporis.

VIRTUS. *Primus* gradus inflammat, *secundus* siccat, *tertius* in gangrænam, *quartus* in carbonem siccam mutat partes tactas.

---

* *Cel.* HOOKES *philos. Experim. and observat.* p. 73.

** *Cel.* BURGUIS *M. N. C. Dec.* 2. *An.* 9. p. 290.

Usus. *Veteres* ignitum admovebant ferrum in carie, exostosi, arteria sauciata, odontalgia cariosa, fistula lachrymali, sphacelo, cancro, polypo, carne fungosa, verruca, callo fistularum, vulnere a cane rabido vel vipera venenata inflicto, & in trichiasi.

At cum *Recentiores* tutiora his malis medendis possideant remedia, ac cum ferrum ignitum sit valde dolorosum atque simul periculosum remedium ob ignis calorem profunde in partes penetrantem, nec cancrum, sphacelum, aut hydrophobicum morsum curet, hinc cauteria in chirurgia recentiori fuere fere penitus abolita.

Cauterium *cranio* adhibitum lethalem cerebri inflammationem causat. *

F R I G I D A.

Medicamenta, quæ plurimam partem mediante frigore, quod continent, agunt, in hanc classem pertinent.

A Q U A F R I G I D A.

Aqua communis naturalem frigoris gradum habens. *Kaltes Wasser.*

* *Ill. de* Haen *rat. med.* T. vi. vel *Von* Haen *Heilungsmethode Leipzig* 1781. 3. *B.* 166.

Odor

Odor nullus; Sapor aquosus, frigidus.

Virtus. Vasa & fibras irritat & contrahendo roborat, humores repellit, absorbendo materiam caloris refrigerat.*

Usus. Applicatio aquæ frigidæ

Ad *sanguifluxum* sistendum in hæmorrhagia narium, uterina, vulnerum, in synoviæ fluxu e vulnere vel ulcere articulari coercendo.

In *commotione* cerebri, medullæ spinalis vel alius partis cum vel sine effusione sanguinis,** in insolatione capitis vel alius partis. ***

In *distorsione* pedis, vel manus, in luxatione reposita, in contusione acetabuli femoris, in fractura reposita, in contusione quacunque, in doloribus a fractura sanata remanentibus.

In *ulceribus* laxis, oedematosis & scrophulosis, in excoriatione aurium. ****

---

* Vide egregiam *dissert. Cel.* Dauter *de usu aquæ frigidæ externo, topico. Göttingæ.* 1780. p. 5.

** *Cel.* Schmuker *Ch. Wahrnehm.* 1. *B.* p. 144. Unicum in hoc affectu est remedium. Vid. *Sal ammoniacum.*

*** *Cel.* Tissot *Avis au peuple, à Paris* 1776 p. 176.

**** *Cel.* Schmuker *Ch. Schrift.* 1. *B.* p. 229.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0271-8

In iridis, ani,* vaginæ & uteri *prolapsu*, in diastasi pelveos, in laxitate articuli.

In herniis incarceratis, ** in cirsocele. ***

In ambustione, in pernione, in incipiente inflammatione & in chronica inflammatione quacunque, in inflammatione cruris a clavi pedis excisione,**** in erysipelate chronico, ***** in tumoribus oedematosis, podagricis & rheumaticis, in podagra retrograda ad caput, pulmones vel alias partes, ****** in hæmorrhoidibus tumidis.

In gangræna a gelu, decubitu, febre putrida.

In ischuria, enuresi, & diabete, in surditate, aphonia & raucedine chronica, in memoriæ debilitate, in paralysi *******

In oculorum inflammatione incipiente, in chronica, in amaurosi, ******** aliisque oculi morbis ab

---

* *Cel.* SCHMUKER *Ch. Schrift.* 2. *B.* p.

** *Ill.* RICHTER *von den Brüchen.* *T.* 1. *Cap.* XVII. *Cel.* THEDEN *Neue Bemerk. und Erfahr.* 1776. *Berlin.* p. 97. & *Cel.* SCHMUKER. *Ch. Schrift.* 2. *B.* p. 122.

*** *Ill.* RICHTER *observ. chir. fasc.* 11. *Cap.* II.

**** *Cel.* THEDEN *Neue Bemerk. Berlin.* 1771. p. 143.

***** *Fränk. Saml.* 5. *B.* p. 44.

****** *Cel.* BLOCH *med. Bemerk.* p. 54.

******* *Cel.* SCHMUKER *Ch. Wahrn.* T. 1. p. 156.

******** *Cel.* NOOTNAGEL. *diss. de amaurosi* in *Ill.* BALDINGERI *sylloge.* T. III. p. 177.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0272-4

atonia vel paralysi ortis, ad servandos oculos sub morbo varioloso, in prolapsu palpebræ superioris, in animi deliquiis demum adspersio faciei cum aqua frigida juvat.

Balneum Frigidum laudatur in tumoribus podagricis, in rhachitide, in scorbuto, in gelatione totius corporis, in hydrophobia, in prolapsu uteri, vaginæ, ani.

N I X.

Est aqua gelu in flocos seu crystallos glaciales mutata. *Schnee.*

Virtus eadem, at efficacior quam aquæ frigidæ.

Usus. Ad partes gelu perustas fricandas adhibetur, ad hæmorrhagiam narium effrenem fronti imponitur.

G L A C I E S.

Est aqua gelu in massam solidam mutata. *Eis.*

Virtus refrigerans, congelans.

Usus. Ad coërcendam narium hæmorrhagiam * fronti applicatur, ad aneurismata, ** ad hernias incarceratas laudatur: at congelando humores no-

---

* *Cel.* Bloch *Bemerk.* p. 76. pediluvio calido & glacie capiti applicata ad omnia remedia rebellis hemorrhagia narium sistebatur.

** *Essays and observations physical and literary. Vol. III. Edinb.* 1771.

cet. * Ad aquam refrigerandam pro fomento frigido certius adhibetur.

AQUOSA.

Quæ maximam partem ex aqua conſtant.

AQUA CALCIS.

Eſt aqua ope materiæ cauſticæ terra calcarea impregnata. *Kalkwaſſer.*

Odor nullus; Sapor adſtringens; ℥j continet $1\frac{1}{4}$ granum calcis.

Virtus detergens, ſolvens mucum, exſiccans, adſtringens.

Usus in ulceribus ſcorbuticis crurum, ** in tumoribus oedematoſis, in hydrocele, in ſcrophulis, in ulcere cancroſo, in lepra, in tinea capitis.

AQUA MARINA.

Eſt aqua *pelagus* conſtituens. *Meerwaſſer.*

** *Abh. der Pariſer Akademie der Chirurgie.* 4. *B.* p. 208. Omentum in hernia incarcerata congelatum inveniebatur.

** *Medicin. Bemerk. einer Geſellſchaft von Aerzten in London.* 1. *B.* p. 261.

Odor nullus; Sapor salso-amarus, nauseosus. *Continet* salem marinum, magnesiam salitam atque principium nauseosum.

Virtus abstergens, septica.

Usus. In scabie, lepra & omnibus morbis cutaneis, in ulceribus inveteratis, in pruritu corporis totius vel unius solummodo partis balneatio vel lotio adhiberi potest. Præcipitationem & balneationem in morsu canis rabidi ad præcavendam hydrophobiam laudare solent, at experimenta laudibus non responderunt. *

Una salis marini pars cum 30 partibus aquæ communis soluta æmulatur aquam marinam.

AQUA CALIDA.

Est aqua communis *materia caloris* aliquantum impregnata. *Warmes Wasser.*

Odor nullus; Sapor præter aquosum calorem nullus.

Virtus; fibras & vasa relaxans, humectans, humore impactos resolvens, diluens, poros aperiendo sudorem promovens, spasmos sopiens, calorem majorem parti concilians.

Usus. Adhibetur sub varia forma:

Forma fomenti in ulceribus crustosis, tumoribus variis:

---

* *Cel.* Marteaus. *Abh. über. die Bäder. S.* 195.

Forma Ablutionis in ſcabie & ſorditie capitis vel alius partis, in vulneribus & ulceribus impuris.

—— *vaporis.* Multo efficacius aquæ vapor ſubſtantiam partis penetrat, ut cornu cervi ſolutio in gelatinam ope machinæ Papinianæ docet, quam ipſius aquæ ebullientis virtus. *

Hinc aquæ vapor *laudatur* ad provocandas hæmorrhoides, ad tumores rheumaticos ** vel indurationes mammarum reſolvendas, ad anginam & raucedinem, odontalgiam, ozoenam, ſurditatem & otalgiam curandam & oedemata labiorum vulvæ diſcutienda, ad vaginam ſub partu relaxandam.

Fumigatio volatilis. *** Vas, quod operculum infundibuliforme cum tubo anguſto ex operculi apice exeunte gerit cum ſale tartari & ſale ammoniaco ad libitum impletur, dein aqua fervida vas impletur. Vapor e tubo exiens parti ægrotæ applicatur. Hæc fumigatio in ſurditate, paralyſi, rheumatiſmo, anchyloſi magno cum fructu adhibetur.

---

* *Cel.* UDEN *Nachrichten das zu Berlin angelegte Engliſche Dampfbad betreffend. Berlin.* 1781.

** *Cel.* MARCARD *med. Verſuche* 2. *Th.* p. 90.

*** *Ill.* RICHTERS *Ch. Bibl.* v. *B.* I. *St.* p. 126.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0276-7 DFG

Forma embrocationis & ſtillicidii in tumoribus frigidis, articularibus. *

Forma pediluvii in venæſectione pedis, in clavis digitorum, in arctura unguis & pro revulſione in ophthalmia atque angina. Etiam ſolum pediluvium calorem, ſudorem & pulſum frequentiorem in toto corpore excitat, **

Forma manuluvii in veneſectione manus,

Forma ſemicupii in calculo renum, in herniis incarceratis, in placenta remanente, in urinæ retentione.

Forma balnei in ſcabie, in aſphixia a commotione ſeu contuſione capitis vel pectoris, *** in tetano, in hydrophobia.

THERMÆ AERATÆ.

Sunt aquæ thermales *aëre fixo* & *materia caloris* impregnatæ.

Thermæ *Carolinæ*, *Trencſinenſes* & omnes aquæ *acidulæ* huc revocari poſſunt.

---

* *Cel.* THEDEN *Neue Bemerk. und Erfahr. Berlin.* 1771 p. 71.

** *Cel.* STEVENS. Vide *der Arzt 6. B. 311. St.*

*** *Samlung auserleſener Abh. für Wundärzte. 4. St. 99. S. Schreiben über den fall eines nach einem Schlage auf die Bruſt todtſcheinenden Mannes, der durch eine Aderlaſz und ein warmes Bad gerettet wurde, von* WILLIAM ALEXANDER.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0277-3

ORDOR nullus; SAPOR mollis.

VIRTUS resolvens & emolliens,

USUS in tumoribus frigidis, ulceribus, contracturis.

THERMÆ HEPATISATÆ.
SEU SULPHUREÆ.

Sunt aquæ thermales sulphure ope phlogisti cum materia caloris volatilisato, imprægnatæ. *Schwefelbäder.*

Thermæ *Baadenses*, *Aquisgranenses*, *Budenses* huc pertinent.

ODOR ingratus fere ovi subputridi; SAPOR subdulcescens.

VIRTUS resolvens, emolliens.

USUS in morbis scabiosis, ulceribus antiquis crurum, contracturis tendinum & ligamentorum, tumoribus oedematosis & aliis frigidis.

De præparatione balnei sulphurei artificialis vid. *Sulphur.*

BALNEUM FERRI GRANULATI.

Est aqua a ferro granulato defluens. *Eisengranulirwasser.* Continet hæc aqua ferrum ope aëris inflammabilis in aqua solutum. *

VIRTUS roborans, leniter irritans, solvens mucum, diaphoretica, antipurulenta.

---

* *Cel.* LENTIN. *Ueber die Bäder aus Eisengranulirwasser und deren Wirkung bey verschiedenen Krankheiten.* Vide *Cel.* BALDINGER *N. Magazin* 3. *B.* 3. *St.* 193. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0278-9

Usus. Paralysin, debilitatem chronicam, rheumatismum inveteratum cito curat. Puogeniam ulcerum & scrophulas sanat.

A E R E A.

A E R F I X U S.

Est fluidum aeriforme, acidæ indolis, quod ex creta emanat, si cum acore quodam effervescit. *Fixe Luft. Luftsäure.*

Odor nullus; Sapor acidulus.

Virtus antiseptica, exsiccans, solvens. Applicatio fit ope peculiaris machinæ, e qua aër fixus e creta cum acido vitrioli effervescenti emanans ope tubi ad partem læsam derivatur.

Usus. In ulceribus putridis, * in angina gangrænosa, in ozoena, in inflammatione mammæ, ** in tinea capitis profuit, *** in cancro faciei & aliarum partium autem parum utilitatis monstravit. ****

---

* *Cel.* Dobson *Abh. über die Kräfte der fixen Luft, Leipzig* 1781. p. 187. in ulceribus ani p. 191. in ozoena p. 192. in angina gangrænosa, p. 37.

** loco c. p. 185.

*** *l.* c. p. 186.

**** l. c. p. 192. & *Histoire de la Societé royale de Médecine. Année* 1777. & 1778. p. 231. In cancro pu-

AER INFLAMMABILIS.

Eſt fluidum aëriforme, quod ab igne admoto accendi ſe patitur, ſi prius cum aëre atmoſpherico mixtum fuerit. *Entzündbare Luft.*

Odor, ſi e metallo ope acidi vitrioli diluti emanat, farcidus, deterrimus.

Virtus reſolvens, antiparalytica. Applicatio optime fit, mediante balneo ferri granulati.

Usus. De hoc vide *balneum ferri granulati.*

AER MURIATICUS.

Eſt fluidum aëriforme, quod e ſale culinari ope acidi vitrioli concentrati expellitur. *Kuchenſalzluft.*

Odor croceus; Sapor acidus.

Virtus antiſeptica. Aërem putridis affuviis refertum corrigit, phlogiſti autem acceſſu corruptum nequaquam emendat. *

TARTARUS CEREVISIÆ.

Eſt ſpuma ſub fermentatione cereviſiæ in ſuperficiem emergens. *Bierhefen.*

---

trido, cujus caro, labia pallida vel livida ſunt & non fungoſa, aliquod levamen attulit, in reliquis nil boni præſtitit.

* *Cel.* Leonardi *Aërologiæ primæ lineæ. Lipſiæ.* 1781. p. 8.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0280-8

Odor acescens; Sapor mollis, subacidus.

Virtus resolvens, antiseptica.

Usus. Cum farina secalina in pultem redactus, colloque affixus, cito anginam curat. * Sub fermentatione propulsus aër resolvere videtur. Tentetur in aliis inflammationibus & gangræna sicca. V. *Mel.*

DEPLENTIA SANGUINIS.

VENÆ SECTIO.

Est sanguinis evacuatio ope incisæ venæ. *Aderlass.*

Virtus: *Deplet* vasa sanguine a majora & minora. *Diminuit* quantitatem sanguinis. *Imminuit* irritabilitatem cordis & vasorum, hinc etiam motum circulatorium.

Usus. In omni morbo chirurgico, qui ab inflammatione, vel plethora universali, vel a congestione sanguinis ad specialem quandam partem, aut a motu circulatorio sanguinis nimio originem habet, indicatur.

Contraindicatur in sanguinis defectu, in motu circulatorio nimis debili, in inflammatione non

* *Ill.* Bergius *m. m.* p. 48.

phlogiſtica, ſed biloſo-putrida, & ubi magna ſuppuratio timenda. *

Quantitas ſanguinis evacuandi ad ſibi ut plurimum fieri ſolet, ſed a remiſſione celeritatis & duritiei in pulſu regulam petere tutiſſimum eſt.

ARTERIOTOMIA TEMPORALIS.

Eſt ſanguinis eductio ex inciſa arteria temporali. *Schlafſchlagaderöffnung.*

Virtus. Efficacius multo quam venæſectio ex internis & externis partibus capitis ſanguinem evacuat.

Usus in ophthalmia vehementiſſima, amauroſi ſanguinea, in encephali turgore ſanguineo a prægreſſa capitis læſione.

Ob aneuryſmatis metum ſectio venæ frontalis ſubſtitui ſolet arteriotomiæ temporali.

SCARIFICATIO CRUENTA.

Eſt ſanguinis eductio ex integumentorum communium vaſculis ope plurium exiguorum vulnuſculorum cubo ſcarificatorio vel lanceola cuti inflictorum, & cucurbitulis impoſitis extractorum.

Virtus eſt topica ſanguinis evacuatio ex integumentis communibus.

---

* *Cel.* Zollicofer *diſs. de abuſu venæſectionis in ſanandis inflammationibus. Göttingæ.* 1778. p. 8.

Usus in gangræna, oedemate, margine calloso ulcerum &c.

HIRUDINUM APPLICATIO.

Est eductio sanguinis per suctionem hirudinum applicatorum. *Hirudo Medicinalis. L. Blutigel* pro usu eligatur. *

Virtus est topica sanguinis evacuatio ex quadam parte.

Usus. Ad hæmorrhoides turgentes vel eas suppressas evacuandas hirudines orificio ani imponuntur. In ophthalmia, amaurosi & commotione cerebri applicantur temporibus.

Demum loco venæsectionis adhibentur in infantibus & hominibus obesis, quibus ob parvitatem venarum vena secari nequit.

DEPLENTIA SERI.

VESICATORIUM,

Est seri purulenti evacuatio ex cute ope emplastri vesicatorii.

Virtus. Cutem, cui applicatur, primo rubefacit, dein epidermidem in vesicam elevat, qua aperta fluxus seri purulenti inducitur.

* *Cel.* SCHMUKER *Ch. Schrift.* 1. *B.* p. 77.

Pars absorpta cantharidum systema nervosum & vasculosum irritat, febrem, sitim & quandoque stranguriam inducit.

Usus in morsu canis rabidi.

— ulcere inveterato consolidato.

— exanthemate quopiam retropulso.

— tumore rheumatico, oedematoso vel albo articulorum. Vide *cantharis.*

FONTICULUS.

Est ulcus artificiale incisione cutis excitatum. *Fantanelle.*

Virtus evacuans serum purulentum, acrimoniam humorum. Revellens humorum congestionem.

Usus in oedemate, & anasarca,* in incipiente amaurosi vel cataracta, in ophthalmia chronica, in paralysi crurum a vertebrarum intumescentia. **

SETACEUM.

Est ulcus artificiale bina habens orificia ope acus peculiaris filamentum transvehentis productum.

---

* *Cel.* Home *Clinische Versuche.* p. 432.

** *Cel.* Pott *Anmerkungen über die Lähmung der untern Gliedmassen, welche sich oft bey einer Krümmung des Rükgrads findet.* Vide *in kleine medicinische Abhandl.* 1. *B.* p. 103.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0284-1

VIRTUS. Ob majorem ulcerationis ambitum & valde dolorificam irritationem loci, quotidie renovatam vis, evacuans & irritans major est, quam in fonticulo.

USUS in amaurosi, ophthalmia chronica, chemosi albugineæ, hydrocele.

CORTEX THYMELEÆ.

DAPHNE THYMELEA L. Seidelbastrinde.

ODOR corticis recentis nullus; SAPOR vix ullus, sed si diutius in ore retineatur, valde acris sentitur, fauces inflammans, ardore diu inhærente, etiam si fauces aqua frigida eluantur. Cortex siccatus mitius agit.

VIRTUS. Cortex recens vel siccus aqua maceratus cuti applicatus eam epidermide sensim privat ac serum e loco nudato copiose allicit atque evacuat.

USUS. In ophthalmia & aliis morbis chronicis ab acrimonia retenta ortis nec non in morbis a congestione serosa natis, ut remedium evacuans aut revellens exigua particula cuti applicatur. De methodo applicandi dicturus sum in *doctrina de operationibus chirurgicis.*

---

* *Cel.* ARCHANGE *le* ROI *essay sur l'usage & les effets de l'ecorce du Garou. Paris* 1767. & *Cel.* ROOS *dissertatio de cortice Thymeleæ.* Lugd. *Batav.* 1778. p. 25.

MECHANICA.

GOSSYPIUM seu BOMBAX.

Gossypium herbaceum L. Baumwolle.

Odor & Sapor nullus.

Virtus. Lana gossypii topicis, imprimis oticis & odonticis medicamentis applicandis inservit.

LINTEUM CARPTUM.

Filamenta e linteo evulsa sic vocantur. *Karpey.*

Virtus lintei carpti sicci absorbens, exsiccans, tenuissimis villis leniter irritans. Rasum linteum magis quam carptum irritat vulnera. *

Usus in compescenda hæmorrhagia e vasis minoribus vulneratis. In applicandis medicamentis liquidis aut mollibus pro vehiculo inservit. Aërem arcet, & vulnera recentia & pura multo tutius quam unguenta balsamica, quæ nimium irritant & pus in his movent, consolidat, si linteum carptum aqua frigida humectatum omni 24 hora applicetur. ** Ulcera demum exsiccat, si aqua aluminosa humectetur.

---

* *Cel.* Brambilla *Abhandlung von Oxykrat und der troknen Karpey. Wienn.* 1777.

** *Abh. der Pariser Akademie der Chirurgie.* 4. *B.* p. 55.

CHARTA

CHARTA PAPYRACEA.

Charta papyracea. Papier. Productum ex Cannabi vel Lino.

Usus. Charta *emporetica* masticata & in glomerem convoluta pro compressione mediocris arteriæ læsæ adhibetur. Charta *alba* spiritu vini aqua frigida diluto madida excoriationi tibiarum a contusione applicatur. Charta *coerulea*, quo saccharum involvi solet, creta & camphora illita erysipelati imponitur. Charta *auri foliati* vulnus a venæ sectione inflictum a quibusdam unitur.

SPONGIA MARINA.

Spongia officinalis L. Baadschwamm. Est habitaculum vermis.

Odor & Sapor nullus.

Virtus humidum absorbens, absorptionem puris in vulnere impediens.

Usus. Magnis vulneribus tempore æstivo nimium suppurantibus, ut in amputata mamma vel crure observatur, tenues lamellæ spongiæ imponuntur: hæ lamellæ puris partem tenuiorem absorbent, sic pus spissius remanet, quod e vulnere non adeo facile absorberi potest. *

---

* *Medicinische Bemerkungen einer Gesellsch. von Aerzten. London 2. B. p. 243.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0287-9

SPONGIA PRÆPARATA.

Spongia marina L. præpariter Schwamm est spongia cera penetrata.

Virtus. Humectata multum intumescit, hinc obturando & dilatando agit.

Usus ad dilatanda vulnerum & ulcerum orificia, si hac dilatatione indigent. Demum hæc spongia in modum agarici applicata ad sistendum ex sauciata arteria sanguinem est medicamentum agarico efficacius.

AGARICUS PRÆPARATUS.

Boletus igniarius L. Eichenschwamm. Est fungus, qui supra truncos betularum, quercuum & fagorum crescit. Optimus est qui supra fagum invenitur. *

Præparatio. Colligatur boletus siccatus, abscindatur pars corticalis, utpote dura nimis, parenchyma coriaceum malleo tamdiu pulsetur, donec mollissimum & lenissimum evadat.

---

* *Cel.* Brossard chirurgus Gallus primus, in gallia saltem, hunc fungum ad hæmorrhagias sistendas adhibuit & ideo præmio a Rege Galliæ remuneratus fuit. V. *Cel.* Platner *Zusätze zu seines Vaters Chirurgie* 1. *Th.* 67. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0288-4

Virtus est adhæsiva, obturans. Nulla qualitas adstringens huic fungo inest, nam ejus infusum aquosum a vitriolo martis non nigrescit. *

Usus. Ad hæmorrhagiam ex arteria læsa, non nimis magna, compescendam graduatim applicetur, dein fascia compressiva firmetur.

Sub applicatione agarici sedulo curandum, ut bene attingat vas læsum, hinc vulnus tornaculo applicato siccandum, ut fungus lumini vasis propemodum intrudi possit; huic frustulo aliud & aliud aliquantum majus graduatim imponatur, tum spleniolis & fascia circumligata firmentur omnia. Fungus adhærens non auferatur, donec sua sponte ab arteria decidat.

In majori arteria læsa agaricus non sufficit, ut experientia docuit, hinc vas majus læsum ligaturam cum filo & acu exigit. **

BOVISTA.

Lycoperdon Bovista L. Bovist. Crepitus lupi.

Odor & Sapor nullus.

---

* *Cel.* Bergius *m. med.* p. 864.

** *Ill.* Richter *observat. chirurgicarum fasciculus* III. p. 69. Neque ego arteriæ radialis læsionem fungo agarico sistere potui, licet intra quatuor dies illum recenter ter adhibuerim, semper enim intra unum alterumve diem a minimo motu manus recruduit hæmorrhagia.

Virtus absorbens humidum, exsiccans, obturans.

Usus in læsione arteriæ. Adhibetur eodem modo ut agaricus præparatus.

RESINA ELASTICA.

Est succus sole inspissatus ex incisione arboris *Hevea guianensis* dictæ profluens. * *Elastisches Harz.*

Odor nullus; Sapor debilis. Nec aqua nec alcohole vini, nec alcalinis solvitur. Potest vero oleis stillatitiis: ut oleo terebinthinæ, oleo animali Dippellii & naphtha vitrioli solvi.

Virtus. Mirabili gaudet flexilitate, extensilitate & elasticitate. Discissa solo contiguo attactu iterum suasponte concrescit.

Usus ad paranda instrumenta chirurgica. Parari possunt ex hac resina:

1. *Catheteres solidi* & *cavi*, nec non *Cereoli*, qui in sensilissima urethra ob mollem flexilitatem longe diutius absque magno incommodo & sine metu arrosionis relinqui possunt, quam ejusmodi instrumenta ex metallis parata, quæ partim duri-

---

* *Cel.* Juliaans *diss. de resina elastica cajennensi. Trajecti ad Rhenum* 1780.

tie, gravitate & inflexilitate facilique arrosione ab urina vel pure incommodant ægros. *

2. *Annuli lati* ad coercendas fracturas. *Pessaria* ad uteri & vaginæ prolapsum. ** *Bracheria* seu *Perizomata* ad retinendas hernias. ***

3. *Ochreæ* ad crura oedematosa, **** *Linteum resina hac illitum* loco vulgaris lintei cerati ad ulcera tegenda confici possunt.

4. Parant denique angli *siphunculos* ad clysmata infantibus injicienda, liquores nonnullos in ure-

---

* *Cel.* THEDEN *Sendschreiben an den berühmten Herrn Professor Richter die neuerfundenen Catheters aus der Resina elastica betreffend. Berlin.* 1777. & *neue Bemerk.* 2. *Theil.* p. 143.

** *Cel.* HAMILTONS *Abh. über die Hebamenkunst.* p. 46.

*** Tales enim fasciæ ad omnes corporis figuras & positiones, & volumina sese accomodantes, sua elasticitate æquabilissimam pressionem exserunt.

**** Indi ex hac resina formant ochreas, quæ & pueri & adulti pedibus ita sunt accomodatæ, ut eos accurate amplectantur: hæ jam ochreæ aquis sunt imperviæ, nec facile aëris injuriis ac attritu consumuntur. Cæterum hæ satis bene corium simulant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0291-3

thram immittendos & lac e puerperarum & nutricum mammis extrahendum accomodatos. *

---

* *Cel.* JULIAANS *l. c.* p. 63. & *Cel.* THEDEN *Neue Bemerkungen* 2. *Theil.* p. 259.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0292-9

MATERIA
MEDICO-CHIRURGICA
GENERALIS.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0293-5

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0294-1
DFG

ELENCHUS

De materia medico chirurgica generatim.

EVACUANTIA.

Emetica.
Eccoprotica.
Purgantia.
Diaphoretica.
Diuretica.
Sialagoga.
Expectorantia.
Emmenagoga.
Aristolochica.
Ecbolica.
Hæmorrhoigoga.
Carminativa.
Galactophora.
Aphrodisiaca.

EVACUATIONEM SISTENTIA.

Antemetica.
Antidiarrhoeica.
Antisalivatoria.
Lactifuga.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0295-7

Antaphrodisiaca.

Hæmostatica.

ALTERANTIA PARTIUM SOLIDARUM.

Emollientia.

Adstringentia.

Roborantia.

Stimulantia.

Sedantia.

Antispasmodica.

Antiparalytica.

Anodyna.

Somnifera.

Stomachica.

Vulneraria.

ALTERANTIA PARTIUM FLUIDARUM.

Diluentia.

Solventia.

Digestiva.

Inspissantia.

Obvolventia.

Refrigerantia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0296-2

Calefacientia.
Nutrientia.
Hæmatopojetica.
Depurantia ſanguinis.

SPECIFICA.

Antacida.
Antiſeptica.
Septica.
Antibilioſa.
Antipituitoſa.
Antirancida.
Antiphlogiſtica.
Anteryſipelacea.
Antiulceroſa.
Antivenerea.
Antiſcorbutica.
Antiſcabioſa.
Antiſcrophuloſa.
Anticancroſa.
Anticarioſa.
Anticalculoſa.
Antivarioloſa.
Antirheumatica.
Antarthritica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0297-8

Anthelminthica.
Antifebrilia.
Antidota.
Antirhachitica.
Antihydrophobica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0298-4
DFG

DE MATERIA MEDICO-CHIRURGICA GENERATIM.

Scientia, quæ medicamentorum internorum ad curandos morbos externos adhibendorum virtutem, usum & applicationem tradit, *Pharmacologia medico-chirurgica* seu *Materia medica morborum chirurgicorum* dicitur.

Est vero *medicamentum internum* omne ens, quod ventriculo ingestum, partis cujusdam morbum in sanitatem restituit.

Dividuntur medicamenta interna a sua virtute medicata in sequentes classes principales:

1. in *evacuantia.*
2. — *evacuationem sistentia.*
3. — *alterantia partium solidarum.*
4. — *alterantia partium fluidarum.*
5. — *specifica.*

EMETICA.

Sunt medicamenta, quæ ventriculi contenta per os eliminant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0299-2

Concutiunt præterea abdomen, thoracem & caput.

INDICANTUR hinc

1. in morbis a *ſaburra bilioſa ventriculi* ortis, ut in eryſipelate, angina, ophthalmia, parotide bilioſa, * aut vulnerum vel ulcerum inflammatione bilioſa, ** in ſcirrho & cancro atrabilario. ***

2. in *tumoribus reſolvendis* per auctam vaſorum lymphaticorum actionem: ut oedema, hydarthron, ſtruma, hydrocele, teſticulus venereus, tumores articulares **** ſunt.

3. Si corpus valide *commovendum*: ut in amauroſi, in incipiente cataracta, in corpore heterogeneo in oeſophago vel trachea hærente, in angina membranacea. *****

4. Si ventriculus cibo repletus vulneretur. ******

---

* Parotidem ſymptomaticam reſoluere dato vomitorio licet, parotis autem critica in ſuppurationem eſt ducenda.

** *Cel.* STOLL *R. Med.* T. 2. in variis locis.

*** *Ill.* RICHTER *Anfangsgründe der Wundarzneyk.* p. 284.

**** *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl.* 5. *B.* 1. *St.* p. 117. &c.

***** *Schwediſche Abh.* 34 *B.* 343. *S.* In ſtadio inflammatorio membrana adhuc firmiter adhærente nocent vomitoria: at inflammatione evanida & urina jam puriformi reddita tuto dari dicuntur.

****** *Cel.* MORAND *opuſcules de Chirurgie Vol.* 2. à Paris 1772. duobus in caſibus emeticum feliciter exhibuit, ut ventriculo evacuato vulnus ejus ſe contraheret.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0300-8 DFG

Tutissima Emetica sunt:

Radix Ipecacuanhæ.

Tartarus emeticus.

Vitriolum album.

ECCOPROTICA.

Quæ primarum viarum sordes leni stimulo evacuant.

Indicantur in morbis a *saburra primarum viarum*, ut inflammationes biliosæ sunt,

— —— — *foecibus induratis*: ut est hernia a foecibus incarcerata, intumescentia hæmorrhoidum.

Optima Eccoprotica sunt:

Sal amarus.

— Seigneti.

— mirabile Glauberi.

Cremor tartari.

Pulpa tamarindorum.

—— cassiæ.

Manna.

Rheum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0301-4

Magnesia alba.

Oleum ricini.

PURGANTIA.

Quæ primarum viarum sordes ac simul humores ad intestina delatos acri stimulo & validius quam eccoprotica evacuant.

INDICANTUR in morbis a saburra pituitosa, quando primæ viæ eccoproticis evacuari se non finunt; vel quando humores e variis tumoribus evacuandi & versus intestina revellendi: * ut in tumoribus aquosis articularibus & aliis.

PURGANTIA optima sunt:

Folia sennæ

Jallappæ radix.

Resina jallappæ.

—— scamonii.

Scamonium.

Aloe.

Gratiola.

Pulpa colocinthidis.

DIAPHORETICA.

Quæ transpirationem cutaneam ad sudorem usque augent.

---

* Durum tumorem linguæ dato valido purgante evanescere vidi.

INDICANTUR

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0302-0

Indicantur in morbis ab impuritate humorum vel a transpiratione suppressa ortis: ut in tumoribus serosis, rheumaticis &c.

Diaphoretica sunt:

Aqua calida.
Vinum calidum.
Acetum.
Spiritus Mindereri.
Salia alcalina volatilia.
Camphora.
Antimonium diaphoreticum.
——— crudum.
Infusum florum sambuci.
——— ——— calendulæ.
Oleum animale DIPPELLII.

DIURETICA.

Quæ urinæ secretionem in renibus augent.

Indicantur in morbis ab urina retenta aut parcius fluente. In impuritate humorum, in pure ex abscessu in sanguinem absorpto; in abundantia seri ut in tumoribus hydropicis, serosis &c.

Diuresin movent.

Scilla.
Oxymel scilliticum.
Oxymel colchycum.

Serum lactis acidum.

Cremor tartari.

Nitrum.

Tartarus tartarisatus.

Sal sodæ.

— tartari.

Succus asellorum.

Decoctum petrosellini.

—— semenis dauci.

—— juniperi.

Terebinthina.

Balsamus copaivæ.

SIALAGOGA.

Quæ salivæ secretionem e glandulis salivalibus augent.

INDICABANTUR olim ad curandam luem veneream, & hydrophobiam. At experientia docuit, luem facilius sine salivatione curari & hydrophobiam mercurio non cedere. Recentiores salivationem in hydrocephalo interno & in chronica dysuria rheumatica * laudant.

SALIVATIONEM movent sala mercurialia majori dosi data ut:

Mercurius gummosus.

---

* *Cel.* BISSET *Versuche* p. 134.

Mercurius dulcis.

—— ſublimatus corroſivus.

—— præcipitatus albus.

—— —— ruber.

—— calcinatus.

Turpetum minerale.

EXPECTORANTIA.

Quæ corpora in ſyſtemate aëreo pulmonum contenta evacuant.

INDICANTUR, ſi mucus, pus, corpus heterogeneum, ut membrana in angina membranacea, evacuanda ſunt.

Tuſſi exprimitur ſæpe pus in empyemate & ſanguis effuſus in cavo thoracis e dilatato vulnere externo thoracis.

EXPECTORANTIA ſunt:

Oxymel ſcilliticum.

Gummi ammoniacum.

Kermes mineralis.

Hyſſopus.

Vapor oxycrati calidi.

EMMENAGOGA

Quæ ſecretionem ſanguinis menſtrui promovent.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0305-7

Indicantur in tumoribus, ulceribus & aliis morbis a ſanguine menſtruo retento vel ſuppreſſo ortis.

Emmanagoga ſunt:

Radix rubiæ tinctorum.

Folia ſabinæ.

Aloe.

Pulſatilla nigricans.

limatura martis.

Borax.

ARISTOLOCHICA.

Quæ lochiorum ſecretionem promovent.

Indicantur in morbis externis, quæ oriuntur a lochiis ſuppreſſis.

Aristolochica ſunt omnia emmenagoga, & Cerefolium.

ECBOLICA ſeu ABORTIVA.

Quæ fœtum & alia corpora in utero contenta expellunt.

Indicantur in morbis a fœtu mortuo, putreſcente, aut a placenta remanente ortis.

Ecbolica ſunt omnia emmenagoga.

HÆMORRHOIGOGA.

Quæ ſanguinis hæmorrhoidalis ſecretionem promovent.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0306-3

Indicantur in morbis ab hæmorrhoidum fluxu retento, suppresso vel instante ortis.

Hæmorrhoigoga sunt:

Aloe.
Borax.
Asa fœtida.
Alcali volatile.
Vapor aquæ &
hirudines ad orificium ani.

CARMINATIVA.

Quæ aërem e primis viis ructu vel flatu eliminant.

Indicantur in morbis ab aëre primarum viarum ortis.

Carminativa sunt:

Spiritus juniperi.
—— nitri dulcis.
—— salis dulcis.
Oleosacharum cort. aurantiorum.
sem. anisi.
—— cumini.
—— anethi.
—— carvi.
—— coriandri.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0307-9

Aſa fœtida.

Flores chamomillæ.

GALACTOPHORA.

Quæ lactis ſecretionem in mammis puerperarum promovent.

Indicantur in lactis defectu, & morbis inde ortis.

Galactophora ſunt:

Fœniculum.

Anethum.

Cerefolium.

Flores ſambuci.

Cereviſia.

Diæta ſorbilis.

APHRODISIACA.

Quæ ſeminis ſecretionem in teſticulis promovent.

Indicantur in morbis a defectu ſeminis ortis.

Aphrodisiaca ſunt:

Tinctura cantharidum.

Moſchus.

Ambra.

Opium.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0308-5

EVACUATIONEM SISTENTIA

ANTEMETICA.

Quæ vomitum ſiſtunt.

INDICANTUR in vomitu, qui cauſa vel ſymptoma morbi externi eſt.

ANTEMETICA ſunt, ſi primæ viæ exiſtunt puræ:

Opium.

Mentha.

Melliſſa.

Sal abſynthii cum ſucco citri effervescens.

ANTIDIARRHÆICA.

Quæ diarrhæam ſiſtunt.

INDICANTUR in diarrhæa, quæ cauſa vel ſymptoma morbi chirurgici eſt.

ANTIDIARRHÆICA ſunt, ſi primæ viæ ſunt puræ:

Opium.

Radix arnicæ.

Hb. lyſimachiæ.

Nux vomicæ.

ANTISALIVATORIA.

Quæ ſalivationem ſiſtunt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0309-3

Indicantur in ptyalismo, qui causa vel symptoma morbi externi vel dati mercurii est.

Antiptyalitica sunt datis purgantibus:

Marrubium album.

Salvia.

Sulphur.

LACTIFUGA.

Quæ galactirrhæam nimiam sistunt.

Indicantur in lactis affluxu nimio ad mammas.

Lactifuga sunt:

Arcanum duplicatum.

Dulcamara.

Mentha crispa.

Salvia.

ANTAPHRODISIACA.

Quæ seminis secretionem diminuunt.

Indicantur in priapismo & inflammatione partium genitalium.

Antaphrodisiaca sunt:

Diæta vegetabilis.

Nitrum.

Fructus horæi.

Succus citri.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0310-4

HÆMOSTATICA.

Quæ hæmorrhagiam ſiſtunt.

Indicantur in omni hæmorrhagia, quæ morbi externi cauſa vel ſymptoma eſt:

Hæmostatica ſunt:

Nitrum.
Aqua frigida.
Emulſio ſeminum lacteſcentium.
Cort. peruvianus.
Spiritus vitrioli.
Succus citri.

EMOLLIENTIA.

Quæ fibras noſtri corporis relaxant.

Indicantur in morbis, qui a tenſione, rigiditate, ſpaſmo vel nimio robore fibrarum oriuntut.

Emollientia ſunt:

Aqua tepida.
Decoctum altheæ.
—— malvæ.
—— ſeminum lini.
Oleum blandum.
Lac.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0311-0

ADSTRINGENTIA.

Quæ fibras ſine ſtimulo contrahunt.

Indicantur in morbis a laxitate fibrarum ortis: ut hernia, prolapſus, inflammatio chronica.

Adstringentia ſunt:

Radix biſtortæ.

—— tormentillæ.

Terra catechu.

Vitriolum martis.

Alumen.

ROBORANTIA.

Quæ fibras ſtimulo aromatico vel amaro contrahunt.

Indicantur in morbis ab inertia nervorum & atonia fibrarum ortis.

Roborantia ſunt:

Cortex peruvianus.

Ferrum.

Mentha.

Melliſſa.

Spiritus vini.

Rad. gentianæ.

MOTUM SANGUINIS AUGENTIA.

Quæ ſuo ſtimulo motum cordis & vaſorum augent.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0312-6

Dicuntur etiam *STIMULANTIA*, *IRRITANTIA*, *CARDIACA*.

INDICANTUR in morbis, qui a languore cordis & vaſorum vel ab inertia nervorum & fibrarum proveniunt.

CARDIACA ſeu ſanguinis motum augentia ſunt:

Vinum.

Spiritus vini.

Naphta vitrioli.

—— aceti.

Oleum cinamomi.

—— caryophillorum.

Sal volatile cornu cervi.

Tinctura cantharidum.

SEDANTIA SEU MOTUM SANGUINIS DIMINUENTIA.

Quæ cordis & vaſorum motum minuunt.

INDICANTUR in morbis ab exceſſu motus vitalis ſeu febre nimis valida.

SEDANTIA ſeu motum ſanguinis ſedativa ſunt:

Spiritus vitrioli.

Aër fixus.

—— frigidus.

Aqua frigida.

Emulſio.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0313-1

Nitrum.

Fructus horæi.

ANTISPASMODICA.

Quæ ſpaſmos & convulſiones ſiſtunt.

Indicantur in morbis, quorum cauſa vel ſymptoma ſpaſmus eſt.

Ideo ante ac poſt omnem operationem majorem opium cum oleo dandum. Conveniunt denique in tetano a vulnere, in herniæ incarceratione ſpaſmodica.

Antispasmodica ſunt :

Opium.

Extractum hyoſciami.

Flores zinci.

Aſa fœtida.

Camphora.

Moſchus.

Valeriana.

Caſtoreum.

Mercurius.

ANTIPARALYTICA.

Quæ paralyſin curant.

Indicantur in morbis, quorum cauſa vel ſymptoma paralyſis fibrarum muſcularium eſt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0314-7

ANTIPARALYTICA ſunt:

Flores arnicæ.
Marum verum.
Tinctura cantharidum.

A N O D Y N A.

Quæ dolorem ſopiunt.

INDICANTUR in omnibus morbis, quorum cauſa vel ſymptoma gravis dolor eſt.

ANODYNA ſunt:

Opium.
Extractum hyoſciami.
—— cicutæ.

S O M N I F E R A.

Quæ ſomnum inducunt.

INDICANTUR in morbis, quorum ſymptoma pervigilium eſt.

SOMNIFERA ſunt:

Opium.

S T O M A C H I C A.

Quæ ventriculum roborant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0315-3

Indicantur in morbis, quorum causa vel symptoma imbecillitas stomachi seu digestio vitiosa est. Hæc enim quandoque odontalgiæ, ophthalmiæ chronicæ, insanabilitatis vulnerum causa & hernioforum symptoma est.

Stomachica sunt:

Radix gentianæ.

Centaureum minus.

Extractum fellis taurinæ.

Cort. aurantiorum.

Mentha.

Zingiber.

Vinum chalybeatum.

Tinctura martis.

Vinum.

Elixir vitrioli.

Spiritus anodynus mineralis.

VULNERARIA.

Quæ ulcerum sanationem promovere dicuntur.

In sanis hominibus solutiones continui sua sponte & facile sanantur; hinc vulnerario interno non indigent. At in hominibus cachecticis ulcerum sanatio difficilis observatur, nisi vulneraria interne adhibeantur.

Indicantur hinc in omni ulcere difficilius sanando.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0316-9

VULNERARIA ſunt:

Cortex peruvianus.
Mel.
Aqua ſelterana cum lacte.
Agrimonia.
Veronica.
Betonica.
Sanicula.
Salvia.
Scolopendrium.
Alchemilla.
Arnica.
Anſerina.
Cerefolium.
Fumaria.

ALTERANTIA PARTIUM FLUIDARUM.

Quæ maximam partem in fluida agunt: ut

DILUENTIA.

Quæ humores noſtri corporis diluunt.

INDICANTUR in morbis, quorum cauſa humorum ſpiſſitudo eſt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0317-5

Diluentia ſunt:

Aqua fontana pura.
—— ſelterana.
—— acidula.
Serum lactis.
Decoctum avenæ.
——— hordei.
——— bardanæ.
Cereviſia tenuis.

SOLVENTIA.

Quæ humores ſpiſſos diſſolvunt, & attenuant.

Indicantur in morbis, qui aſpiſſitudine humorum proveniunt, ut tumores indurati ſunt.

Solventia ſeu *Attenuantia* ſpiſſitudinis ſunt:

Sapo alicantinus.
Mercurialia.
Antimonialia.
Tinctura antimonii Thediana.
Sal mirabile Glauberi.
Tartarus vitriolatus.
——— tartariſatus.
——— ſolubilis.
Terra foliata tartari.
Nitrum.
Sal tartari.

Borax

Borax.
Radix cichorei.
—— taraxaci.
—— graminis.
—— ononidis.
Herba fumariæ.
Sonchus.
Senecio.
Extractum cicutæ.

DIGESTIVA.

Quæ cruditatem tenacem primarum viarum mobilem reddunt.

Indicantur in morbis, qui a ſaburra tenaci primarum viarum oriuntur.

Digestiva ſunt:
Arcanum duplicatum.
Sal ammoniacum.
Tartarus tartariſatus.
——— ſolubilis.
Sal mirabile.
Oxymel ſimplex.
Radix ari.

INSPISSANTIA.

Quæ humores ſolutos reddunt ſpiſſiores.

Indicantur in morbis, qui a tenuitate nimia humorum proveniunt: ut in hæmorrhagiis a ſanguine diſſoluto.

Inspissantia ſunt:

Spiritus vitrioli.
Alcohol vini.
Mucilago gummi arabici.
Oryzæ decoctum.
Radix ſymphyti.

OBVOLVENTIA.

Quæ acrimoniam humorum involvunt.

Indicantur in humorum acrimonia.

Obvolventia ſunt:

Decoctum hordei.
——— oryzæ.
——— avenæ.
——— radicis altheæ.
——— herbæ malvæ.
——— ſeminis lini.
——— ——— cannabis.
——— radicis ſalep.
——— granorum ſagu.
Mucilago gummi arabici.
Oleum amygdalarum.
Butyrum.
Lac animale.
Emulſio amygdalina.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0320-0

REFRIGERANTIA.

Quæ frigus corpori humano inducunt.

Indicantur in morbis ab æſtu nimio corporis.

Refrigerantia Actualia ſunt:

Potus aquæ frigidæ.

—— —— glaciatæ.

Nitrum.

Succus citri.

Fructus horæi.

CALEFACIENTIA.

Quæ corpori noſtro majorem calorem inducunt.

Indicantur in morbis, quorum cauſa frigus actuale vel morboſum eſt.

Calefacientia interna ſunt:

Potus aromaticus.

Coffea.

Vinum.

Spiritus vini.

Olea ætherea.

NUTRIENTIA.

Quæ corpus noſtrum novo ſucco nutrititio replent.

Indicantur in morbis a defectu humorum ortis: ut poſt hæmorrhagias, aut magnas ſuppurationes.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0321-6

Dividuntur nutrientia in animalia & vegetabilia.

Animalia ſunt:

Gelatina cornu cervi

Ova ſorbilia.

Caro vitulina.

— gallinacea

— bovina tenera.

Jura meraca carnium.

Vegetabilia ſunt:

Oriza.

Grana Sagu.

Hordeum.

Panatella.

Lac.

Fructus horæi.

Olera tenera.

HÆMATOPOJETICA.

Quæ ſanguificationem augent & promovent.

Indicantur in morbis a ſanguine pallido, cachectico.

Hæmatopojetica ſunt:

Stomachica.

Martialia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0322-1

DEPURANTIA SANGUINIS.

Quæ humores ab acrimonia vel alia cruditate depurant.

Indicantur in morbis ab acrimonia humorum ortis.

Depurantia Generalia ſunt:

Stipites dulcamaræ.
Radix bardanæ.
—— chinæ nodoſæ.
—— ſarſaparillæ.
Lignum guajacum.
——— juniperi.
Fumaria.
Antimonium.

Depurantia Specifica, quæ in qualibet ſpeciali acrimonia conveniunt, mox denominabuntur.

SPECIFICA.

Quæ ſpecialem aliquam acrimoniam, auferunt, ſunt:

ANTACIDA.

Quæ acrimoniam acidam corrigunt.

Indicantur in morbis a ſaburra vel cachexia acida ortis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0323-7

ANTACIDA ſunt :

Abſorbentia.

Lapides cancrorum.

Conchæ præparatæ.

Magneſia alba.

Alcalina.

Sal tartari.

— ſodæ depuratæ.

Amaricantia.

Radix caryophillatæ.

Lignum quaſſiæ.

Bilis animalium.

ANTISEPTICA.

Quæ putredini humorum reſiſtunt.

INDICANTUR in humorum & ſolidorum putrefactione: ut gangræna, ulceribus putridis.

ANTISEPTICA ſunt:

Acida.

Acetum.

Succus citri.

Spiritus vitrioli.

Spirituoſa.

Spiritus vini.

Vinum.

Amara.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0324-3

Cortex peruvianus.

Aromatica.

Radix arnicæ.

Camphora.

Balſamica.

Myrrha.

SEPTICA.

Quæ humorum putredinem augent.

INDICANTUR in induratis tumoribus, incipiente putredine ſolvendis: ut ſcrophula, ſtruma.

SEPTICA ſunt:

Lapides cancrorum.

Sal culinaris.

Aqua marina.

ANTIBILIOSA.

Quæ bilis acritatem corrigunt.

INDICANTUR in morbis ab acrimonia bilis ortis: ut eryſipelate, herpete.

ANTIBILIOSA ſunt:

Cremor tartari.

Pulpa tamarindorum.

Acetum.

Acetoſa.

Acetoſella.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0325-9

Radix columbo.

—— arnicæ.

Camphora

Roob ſambuci.

ANTIPITUITOSA.

Quæ pituitam ſolvunt & corrigunt.

Indicantur in morbis a pituita ortis.

Antipituitosa ſunt:

Sal ammoniacum.

Flores arnicæ.

ANTIRANCIDA.

Quæ ranceſcentiam olei impediunt.

Indicantur in morbis a rancore in primis vel ſecundis viis.

Antirancida ſunt:

Saccharum.

Crocus martis

Magneſia.

Cremor tartari.

Aër fixus.

ANTIPHLOGISTICA.

Quæ inflammationem domant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0326-4

Indicantur in omni morbo inflammatorio genuino. In inflammatione enim ſaburrali emetica & eccoprotica dari debent.

Antiphlogistica ſunt:

Nitrum.
Sal ammoniacum.
Emulſio ſeminum lacteſcentium.
Dococtum hordei.
——— avenæ.
——— ſcorzoneræ
——— graminis.
Camphora.
Oxymel ſimplex.
Mel.
Saccharum.
Aquæ potus emolliens.
Succus citri.

ANTERYSIPELACEA.

Quæ acrimoniam eryſipelaceam domant.

Indicantur in eryſipelate.

Anterysipelacea ſunt:

Pulpa tamarindorum.
Cremor tartari.
Flores ſambuci.
Glans quercina.
Semen xanthii.
Aquila alba.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0327-0

ANTIULCEROSA.

Quæ ulcerum cacoethicorum indolem corrigunt.

Indicantur in ulceribus antiquis crurum & aliarum partium.

Antiulcerosa ſunt:

Cortex peruvianus.

Nitrum.

Tartarus tartariſatus.

Cicuta.

Belladona.

Mercurius ſublimatus.

——— dulcis.

——— gummoſus.

Semen phelandrii aquatici.

ANTIVENEREA.

Quæ miaſma venereum corrigunt.

Indicantur in morbis venereis.

Antivenerea ſunt:

1. *Mercurialia.*

Mercurius gummoſus.

——— dulcis.

——— ſublimatus.

——— præcipitatus albus.

——— calcinatus.

2. *Vegetabilia.*

Radix ſarſaparillæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0328-6

Radix bardanæ.
—— chinæ nodoſæ.
Lignum ſanctum.
Opium.

3. *Exotica.*
Radix lobelliæ ſyphiliticæ.

ANTISCORBUTICA.

Quæ acrimoniam ſcorbuticam corrigunt.

INDICANTUR in morbis a ſcarbuto ortis: ut ulcera ſcorbutica ſunt.

ANTISCORBUTICA ſunt:
Herba cochleariæ.
—— naſturtii.
—— beccabungæ.
—— fumariæ
Calamus aromaticus.
Endivia.
Raphanus.
Armoracia.
Braſſica acidulata.
Daucus.
Rapa.
Piſa recentia crude comeſſa. *

* *Journal de Phyſic. Aout* 1781. Daucus, Rapa, Cepa & piſa viridia crude comeſta magis adhuc antiſcorbutica, quam braſſica acidulata erant.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0329-4

Cepa.

Aurantia.

Citrus.

Maltum hordei.

Lac dulce & ebutyratum.

Dulcamara.

Strobili pini.

Saccharum.

Acetosa.

Acetosella.

ANTISCABIOSA.

Quæ virus scabiosum domant.

Indicantur in morbis scabiosis.

Antiscabiosa sunt:

Flores sulphuris.

Aethiops mineralis.

Mercurius sublimatus in herpete, in tinea.

Enula.

Helleborus albus.

Cicuta.

Cortex intermedius ulmi &

Stipites dulcamaræ in scabie sicca.

Viola tricolor in crusta lactea.

Ledum palustre in lepra.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0330-5

ANTISCROPHULOSA.

Quæ virus ſcrophuloſum corrigunt.

INDICANTUR in morbis ſcrophuloſis.

ANTISCROPHULOSA ſunt :

Mercurius gummoſus.
——— dulcis.
——— ſublimatus corroſivus.
Aethiops mineralis.
——— antimonialis.
Cicuta.
Digitalis.
Cortex peruvianus.
Aqua marina.
Sal communis.
— tartari.
Fucus veſiculoſus.
Tinctura antimonii THEDIANA.
Spongia uſta.
Sapo venetus.

ANTICANCROSA.

Quæ virus cancroſum corrigere dicuntur.

INDICANTUR in cancro.

ANTICANCROSA cenſentur:

Cicuta.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0331-1

Belladona.

Tinctura antimonii THEDIANA.

Arſenicum.

Digitalis.

ANTICARIOSA.

Quæ ſaniem carioſam emendant & exfoliationem promovent, ſunt:

Aſa foetida.

Calamus aromaticus.

Sabina.

Cicuta.

Aqua calcis.

Semen phellandrii aquatici.

Cort. peruvianus.

Lignum quajacum.

——— ſaſſafras.

Aquila alba.

Rubia tinctorum.

Antimonialia.

Belladona.

Aqua marina.

Emetica ſæpius repetita.

ANTICALCULOSA SEU LITHONTRIPTICA.

Quæ calculum veſicæ urinariæ ſolvere dicuntur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0332-7 DFG

Indicantur in calculo renum & veſicæ urinariæ.

Anticalculosa putantur :

Aqua calcis.

Sapo alicanthinus.

Uva urſina.

Rad. ononidis.

Lixivium ſaponariorum.

Sal ſodæ.

ANTIVARIOLOSA.

Quæ miaſma varioloſum corrigere dicuntur.

Indicantur in morbis a viru varioloſo excitatis.

Antivariolosa ſunt :

Mercurius dulcis.

Antimonialia.

ANTIRHEUMATICA.

Quæ acrimoniam rheumaticam corrigunt.

Indicantur in morbis ab acrimonia rheumatica ortis.

Antirheumatica ſunt :

Extract. aconiti.

Antimonialia.

Cotula foetida.

ANTARTHRITICA.

Quæ acrimoniam arthriticam corrigunt.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0333-3

Indicantur in morbis ab acrimonia arthritica ortis: ut ſunt tumores & ulcera arthritica.

Antarthritica ſunt.

Extractum aconiti.

Antimonium.

Gummi guajacum.

Rad. gentianæ.

Centaureum.

ANTHELMINTHICA.

Quæ vermes necant & e primis viis expellunt.

Indicantur in morbis a ſaburra verminoſa primarum viarum ortis.

Anthelminthica ſunt:

Vitriolum martis.

Limatura ſtanni.

Aethiops mineralis.

Sal ammoniacum.

Radix filicis.

——— valerianæ.

Cortex peruvianus.

Corallina.

Oxymel ſcilliticum.

Aſa foetida.

Camphora.

Oleum ricini.

——— nucum juglandium.

Allium

Allium.
Cepa.
Daucus.
Petroleum.
Extractum felis taurinæ.
Spiritus vitrioli.
Aqua frigida.
—— calcis.
—— acidula.
Aloë.
Helminthocortum.
Jallapa.
Ipecacuanha.
Helleborus foetidus.
Spigelia marilandica.
Setæ dolychos.
Semen ſantonici.
Mercurius.

ANTIFEBRILIA.

Quæ materiem febrium intermittentium corrigunt.

INDICANTUR in morbis a febre intermittente ortis: ut in oedemate vel alio tumore febrem excipiente.

ANTIFEBRILIA ſunt:
Cortex peruvianus.
Chamomilla.
Extractum aconiti.
Flores arnicæ.
Radix caryophillatæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0335-4

ANTIDOTA.

Quæ venenis resistunt.

INDICANTUR in morbis a veneno animali, vegetabili vel minerali ortis.

Vide de antidotis *Toxicologiam.*

ANTIRHACHITICA.

Quæ virus rhachiticum corrigunt.

INDICANTUR in morbis a viru rhachitico ortis; nempe in tumoribus, ulceribus & gibbo rhachitico.

ANTIRHACHITICA sunt:

Sal tartari.
— Sodæ.
Rubia tinctorum.
Ostracodermata.

ANTIHYDROPHOBICA SEU ANTILYSSA.

Quæ virus animalis rabidi domant, ne hydrophobiam causet.

INDICANTUR in morsu animalis rabidi.

ANTIHYDROPHOBICA sunt:

Radix belladonæ.
Mercurius gummosus.
Tinctura cantharidum.
Nux vomica.
Vermis majalis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0336-0

MATERIA
MEDICO-CHIRURGICA
SPECIALIS.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0337-6

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0338-2
DFG

ELENCHUS GENERALIS.

MATERIÆ MEDICO - CHIRURGICÆ.

Amylacea.
Mucilaginea.
Lactea.
Oleosa.
Gelatinosa.
Subinsipida.
Saponacea.
Acriuscula.
Acria.
Dulcia.
Narcotica.
Amara.
Amaricantia.
Aromatica.
Adstringentia.
Balsamica.
Gummi - resinosa.
Sulphurea.
Spirituosa.
Acida vegetabilia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0339-0

Acida mineralia.
—— dulcificata.
Salina alcalina volatilia.
—— —— fixa.
—— neutra.
Terrea.
Metallica.
Aquoſa.
Animalia.
Emetica.
Eccoprotica.
Purgantia.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0340-1

ELENCHUS SPECIALIS

MATERIÆ MEDICO-CHIRURGICÆ.

AMYLACEA.

Avena.
Hordeum.
Maltum.
Oriza.

MUCILAGINEA.

Althea.
Malva.
Semen lini.
Gummi arabicum.

LACTEA.

Amygdalæ dulces.
Semen cucurbitæ.
—— melonis.
—— citrulli.
—— cucumeris.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0341-7

Semen papaveris albi.
—— cannabis.
Lac vaccinum.
Cremor lactis acidulus.

OLEOSA.

Oleum amygdalarum dulcium.
—— olivarum.
—— lini.

GELATINOSA.

Gelatina cornu cervi.
Vitellus ovi.
Jus viperinum.

SUBINSIPIDA.

Radix chinæ.
—— ſarſaparillæ.
—— carecis arenariæ.
—— graminis.
—— ononidis.
—— ſcorzoneræ.
—— bardanæ.
Braſſica oleracea.
Herba lycopodii clavati.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0342-3

Herba violæ tricoloris.
Radix anchusæ.
Quercus marina.

SAPONACEA.

Sapo venetus.
Saponaria.

ACRIUSCULA.

Beccabunga.
Cochlearia.
Nasturtium hortense.
—— crispum.
—— aquaticum.
Barbarea.
Salicornia.
Radix armoraciæ.
—— raphani nigri.
—— allii.
Hb. Alliariæ.
Arnica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0343-8

A C R I A.

Radix colchici.
—— ſcillæ.
Hb. aconiti.
— flamulæ jovis.
— pulſatillæ nigricantis.
Cortex mezerei.
Hb. Sabinæ.

D U L C I A.

Mel.
Saccharum.
Daucus.
Paſſulæ majores.
Carica.
Lympha betulæ.

N A R C O T I C A.

Opium.
Hyoſciamus niger.
—— albus.
Cicuta.
Belladona.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0344-4

Solanum nigrum.
Nux vomica.
Folia laurocerasi.

A M A R A.

Lignum quassiæ.
Radix gentianæ.
Herba anagallidis.
—— trifollii fibrini.
—— eupatorii.
Cortex peruvianus.
Rad. Mungos.
Semen santonici.
Radix aristolochiæ anguicidæ.

A M A R I C A N T I A.

Semen santonici.
Radix valerianæ.
—— scrophulariæ.
—— saponariæ.
Herba virgæ aureæ.
—— veronicæ.
—— marrubii albi.
Radix cichorei.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0345-0

Radix taravaci.
—— rubiæ tinctorum.
—— Vincetoxici
Stipites dulcamaræ.
—— Diervillæ.
Cortex ulmi intermedius.
Lichen islandicus.
Herba fumariæ.
—— euphrasiæ.
—— tussilaginis.
Flores sambuci.
Semina xanthii.

AROMATICA.

Radix calami aromatici.
—— contrajervæ.
—— serpentariæ.
—— enulæ.
Lignum santali citrini.
—— pimpinellæ.
—— sassafras.
—— guajaci.
Baccæ juniperi.
Stipites aristolochiæ trilobatæ.
Semen phellandrii.
—— piperis nigri.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0346-6

Semen carvi.
Fœniculum.
Herba cerefolii.
—— mari veri.
—— menthæ crispæ.
—— rorismarini ſylveſtris.
—— rorismarini vulgaris.

ADSTRINGENTIA.

Herba anſerinæ.
—— pentaphylli.
—— ſaniculæ.
—— lamii albi.
Folia fraxini.
—— uvæ urſi.
bellidis minoris.
Glans quercina.
Fungus melitenſis.
Succus catechu.

BALSAMICA.

Balſamum copaivæ.
—— peruvianum.
—— Rackaſiri.
Terebinthina.
Tariones pini.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0347-2

GUMMIRESINOSA.

Gummi ammoniacum.
—— Opopanax.
Refina guajaci.
Sarcocolla.
Afa fœtida.
Camphora.

SULPHUREA.

Sulphur.
Fuligo.

SPIRITUOSA.

Spiritus vini.
Vinum.
Cerevifia.

ACIDA VEGETABILIA.

Acetum vini.
Cremor tartari.
Fol. acetofæ.
— acetofellæ.
Succus citri.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0348-7

Succus limoniorum.
—— aurantiorum.
Pomum.
Morum.
Ribes rubrum.
Roob ſambuci.
— ebuli.

ACIDA MINERALIA.

Spiritus vitrioli.
—— ſalis.
—— nitri.
Sal ſedativum Hombergii.

ACIDA DULCIFICATA.

Spiritus vitrroli dulcis.
—— ſalis dulcis.
—— nitri dulcis.
Naphtha vitrioli.
—— aceti.

ALCALINA VOLATILIA.

Spiritus ſalis ammoniaci fluidus.
Sal volatile cornu cervi.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0349-6

ALCALINA FIXA.

Sal tartari.
— ſodæ.
lixivium ſaponariorum.

SALINA NEUTRA.

Nitrum.
Sal culinare.
— ammoniacus.
Tartarus tartariſatus.
Terra foliata tartari.
Sal mirabile.
Tartarus vitriolatus.
—— ſolubilis.

TERREA.

Lapides cancrorum.
Teſtæ ovorum.
—— oſtrearum.
—— cochlearum.
Oſteocolla.
Os ſepiæ.

METALLICA.

Antimonium.

Sulph-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0350-7

Sulphur auratum antimonii.
Tinctura antimonii THEDIANA.
Mercurius gummosus.
—— dulcis.
—— sublimatus corrosivus.
—— præcipitatus albus.
—— —— ruber.
—— calcinatus.
—— acetosus.
—— nitratus.
—— tartarisatus.
Æthiops mineralis.
Cinnabaris.
Arsenicum.

AQUOSA.

Aqua calida.
—— frigida.
—— marina.
—— calcis.

ANIMALIA.

Spongia marina.
Millepedes.
Moschus.
Cantharis.
Vermis majalis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0351-3

EMETICA.

Radix ipecacuanhæ.

Tartarus emeticus.

Vitriolum album.

ECCOPROTICA.

Manna.

Pulpa tamarindorum.

—— cassiæ.

—— prunorum.

Rhabarbarum.

Sal amarus.

— de Seignette.

Sal mirabile.

Cremor tartari.

Oleum ricini.

Magnesia alba.

PURGANTIA ACRIORA.

Scamonium.

Aloë.

Jallapa.

Senna.

Gratiola.

Seneka.

Lobelia.

Digitalis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0352-8

MATERIA
MEDICO-CHIRURGICA.

AMYLACEA.

AVENA.

Avena sativa L. Haber.

Odor nullus; Sapor farinaceus.

Virtus. Decoctum avenæ est diluens, emolliens, refrigerans, tenui mucilagine obvolvens.

Usus. In febre inflammatoria, quæ vulnerum, fracturarum & tumorum inflammatoriorum comes est, pro potu ordinario cum nitro datur.

Dosis. Avenæ mundatæ ℥ij cum aquæ ℔ij ad ℥xvj coquantur, & colatura detur potui.

HORDEUM.

Hordeum distichum L. Gerste.

Odor nullus; Sapor farinaceus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0353-4

VIRTUS. Magis obvolvens & plus nutriens quam avena est.

USUS. Hordei decoctum cum nitro & oxymelle simplici in iisdem morbis ac decoctum avenæ convenit.

DOSIS. Hordei mundati ℥ij cum aquæ ℔ij ad remanentiam ℥xvi decoquantur.

MALTUM HORDEI.

Est *hordeum* sub incipiente vegetatione siccatum. *Gersten - Malz.*

ODOR nullus; SAPOR farinaceus.

VIRTUS. Aere fixo resistit putredini & scorbuto, mucilagine obvolvit acrimoniam, usu protracto alvum solvit.

USUS. Ulcera putrida & scorbutica egregie curat,* tumores oedematosos resolvit. **

DOSIS. ℥ij malti hordei in mensura aquæ fontanæ coquantur per ¼ horæ, dein seminis foeniculi ℈iv

---

* *Cel.* MACBRIDE'S *Systemat. Einleitung in die theoretische und practische Arzneykunst.* p. 1035. Ejusdem *Historische Nachricht von einer neuen Methode den Scorbut auf der See zu heilen. Cel.* COLLIN *observ. circa morbos acutos & chron. fact.* P. IV. *Flor. arnicæ & musti hordei usus. Viennæ* 1773. p. 137.

** *Cel.* DOBSON *Abh. über die med. Kräfte der fixen Luft.* p. 39.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0354-0

addantur, hæc per horas 4 in loco calido ſtent infuſa, dein colaturæ ℔ij vel ℔iij quotidie vaſculatim potentur.

O R Y Z A.

Oryza ſativa L. Reis.

Odor nullus; Sapor farinaceus.

Virtus nutriens, obvolvens, alvum nimis laxam conſtipans.

Usus in morbis ab acrimonia, in alvi fluxu a pure e vulneribus abſorpto.

Dosis. Oryzæ mundatæ ℥ij cum aquæ ℔ij ad ℥xvi coquantur.

MUCILAGINEA.

ALTHEÆ RADIX.

Althæa officinalis L. Eibiſchwurzel.

Odor nullus; Sapor mucilagineus.

Virtus emolliens, involvens, lubricans.

Usus. Decoctum radicis altheæ in gonorrhæa inflammatoria & in dyſuria calculoſa datur.

Dosis. Radicis ʒiij cum aquæ ℔j coquantur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0355-6

HERBA MALVÆ.

Malva rotundifolia L. Pappelkraut.

Odor nullus. Sapor mucilaginosus.

Virtus emolliens, lubricans, inviscans.

Usus. Decoctum malvæ in iisdem morbis ac radicis altheæ decoctum datur.

Dosis. Herbæ pugilli 4 cum aquæ ℔j. coquantur.

SEMEN LINI.

Linum usitatissimum L. Leinsaamen.

Odor vix ullus. Sapor fatuus, mucilogínosus.

Virtus relaxans, emolliens, obvolvens.

Usus. Infusum in stranguria, gonorrhæa inflammatoria laudatur.

Dosis. Seminis ʒiij ad ℔j aquæ fervidæ infundantur.

GUMMI ARABICUM.

Mimosa nilotica L. Arabischer Gummi. Ex trunco arboris sauciato stillat.

Odor nullus. Sapor nullus.

Virtus obvolvens, incrassans, leniens.

Usus Decoctum gummi arabici salivationem & anginam mercurialem moderatur, & lenit. * Pulvis gummi arabici urinæ ardorem mitigat.

---

* *Cel.* Percival *Essays medical and experiment.* Tom. 2.

Dosis. *Decoctum arabicum*: ℞. Aquæ hordei ℔ij, coq. in ea gummi arabici ℥ij, nitri puri ʒij, sacchari albi ℥j. m. omni hora vasculum coffeale hauriatur.

In *pulvere* ʒß bis vel ter de die datur.

Mucilago ex ℥iv in ℔j aquæ coctis paratur.

Mucilago gummi arabici olea pressa, balsama liquida, resinas solidas: ut camphoram, & demum hydrargyrum vivum ope trituræ in aqua suspendit adeo, ut hæc medicamina facile sub formà emulsionis dari possint.

LACTESCENTIA.

AMYGDALÆ DULCES.

Amygdalus communis dulcis L. Süsse Mandeln.

Odor debilis; Sapor dulcescens, mitis.

Virtus. Emulsio refrigerans, obvolvens, nutriens, antiphlogistica.

Usus. Emulsio amygdalarum cum nitro in febre vulneraria, in morbis inflammatoriis, in urinæ ardore & hæmorrhagiis datur.

Dosis. Amygdalarum dulcium ℥ij cum aquæ puræ ℔iiß in emulsionem redigantur. Collaturæ ℔ij adde nitri depurati ʒij & sacchari albi ℥j. Detur vasculum coffeale omni hora.

SEMEN CUCURBITÆ SEU PEPONIS.

Cucurbita Pepo L. Kürbiskerne.

Odor nullus. Sapor amygdalinus, pinguiusculus.

Virtus temperans, obvolvens.

Usus pro emulsione refrigerante.

Dosis. ℥j sem. cum ℔j aquæ emulgeatur.

SEMEN MELONIS.

Cucumis Melo L. Melonenkerne.

Odor nullus; Sapor lacteus.

Virtus temperans, obvolvens. Diu oleum in his seminibus non rancescit, hinc tuto pro emulsionibus adhibentur.

Usus pro emulsione antiphlogistica. Frustum melonis ano instar suppositorii ad sistendum fluxum hæmorrhoidum nimium intruditur. *

Dosis. ℥j sem. cum ℔j aquæ emulgeatur.

SEMEN CITRULLI.

Cucurbita Citrullus L. Wassermelonenkerne.

Odor nullus; Sapor amygdalinus.

Virtus obvolvens, temperans.

Usus Pro emulsione temperante in febre vulneraria & tumoribus inflammatoriis.

Dosis. ℥j sem. cum ℔j aquæ emulgeatur.

---

* *Cel.* Lange *misc. verit.* p. 104.

SEMEN CUCUMERIS.

Cucumis sativus L. Gurkenkerne.

Odor nullus; Sapor amygdalinus, magis tamen pinguiusculus.

Virtus temperans, obvolvens.

Usus. Ad parandas emulsiones refrigerantes. Frustum fructus ano immittitur pro sistendo fluxu nimio hæmorrhoidali.

Dosis. ℥j sem. cum ℔j aquæ emulgeatur.

SEMEN PAPAVERIS ALBI.

Papaver somniferum L. Weisser Mohnsaamen.

Odor nullus; Sapor amygdalinus, pinguiusculus.

Virtus obvolvens, nutriens, at minime narcotica.

Usus. Pro emulsione.

Dosis. ℥j sem. cum ℔j aquæ emulgeatur.

SEMEN CANNABIS.

Cannabis sativa L. Hanfsaamen.

Odor vix ullus; Sapor subfatuus.

Virtus emolliens, involvens.

Usus. Infusum in gonorrhæa * & dysuria inflammatoria laudatur.

---

* *Ill.* Tode *erleichterte Kenntniß und Heilung eines gemeinen Trippers* p. 309. Infusum cannabis non adeo nauseosum est ac infusum seminum lini, quod etiam in gonorrhæa laudatur. p. 271.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0359-1

Dosis. Seminis ℥ß cum aquæ ℥iv in emulsione vel cum ℥vj in infuso datur.

LAC VACCINUM.

Est chylus mammarum fabrica secretus. *Kühemilch.*

Odor nullus; Sapor dulcescens, proprius.

Virtus nutriens, obvolvens, antiscorbutica.

Usus in morbis scorbuticis, in contabescentia corporis ab ulcere, vel ab hæmorrhagia prægressa, in cancro.

Dosis. ℔j vel ij de die.

CREMOR LACTIS ACIDULUS.

Est cremor lactis *acescens. Milchrahm.*

Odor nullus. Sapor acidulus.

Virtus refrigerans, obvolvens.

Usus. In faucium & oesophagi ambustione a deglutito cibo nimis calido, aut læsione harum partium a corpore heterogeneo vulnerante, cremorem lactis inveni perutilem.

Dosis. Cochleatim deglutiatur.

OLEOSA.

OLEUM AMYGDALARUM DULCIUM.

Oleum blandum ex amygdalis dulcibus pressum. *Mandelöl.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0360-2

Odor & Sapor nullus.

Virtus lubricans, obvolvens, ſpaſmos relaxans.

Usus. In ſpaſmis aut tetano a nervo læſo; in incarceratione ſpaſmodica herniarum, in ſtranguria.

Dosis ab ℥j ad ℥ij vel ultra.

OLEUM OLIVARUM.

Oleum blandum ex olivis preſſum. *Olivenöl.*.

Odor, ſi recens, vix ullus; Sapor blandus.

Virtus relaxans, obvolvens, lubricans.

Usus. In viperæ anglicæ morſu ſpecificum eſt. * Quid in canis rabidi morſu & hydrophobia inde orta præſtet, tentandum. **

Dosis ab ℥jjj ad ſex & plures datur.

OLEUM LINI.

Oleum blandum ex ſemine lini preſſum. *Leinöl.*.

Odor vix ullus. Sapor ingratus, facile ranceſcens.

Virtus lubricans, obvolvens, alvum reſerans.

Usus. In hernia a ſpaſmo vel foecibus induratis incarcerata ſæpe alvum reſerat, ubi alia remedia fallunt.

Dosis. Ab ℥j ad plures omni hora datur.

---

* *Ill.* Murray *ap. med.* T. 2. p. 47. omnia tentamina recenſet cum hoc oleo in morſu viperarum peracta.

** *Fränk Samml.* 1. *B.* p. 490.

GELATINOSA.

GELATINA CORNU CERVI.

Gelatina ex cornu cervi extracta. *Hirschhorngalerte.*

ODOR nullus; SAPOR blandus.

VIRTUS nutriens, defectum humoris nutrititii restituens.

USUS. In vulneribus, ulceribus & fracturis ossium, quæ ob humorum defectum aut senium aut humorum acrimoniam sanari nequeunt.

DOSIS. ℥ß gelatinæ in ℥vj juris bubuli dilutæ datur aliquoties de die.

VITELLUS OVI.

Vitellus Ovi gallinacei L. Eyerdotter.

ODOR nullus; SAPOR blandus.

VIRTUS nutriens, bilem spissam vi saponacea resolvens. *

USUS. Intumescentiam vesiculæ felleæ, a ductu cistico bile picea vel calculo obstructo ortam, curat.

DOSIS. Ovum integrum, id est albumen cum vitello crudo seu non cocto in ℔ß aquæ frigidæ dilutum aliquoties de die hauritur. **

---

* *Cel.* WHITE *von dem Nuzen der rohen Eyer bey der Gelbsucht* in *Samml. für Aerzte.* 2. *B.* 1. *St.* p. 89.

** *Cel.* WEIKARD *medic. Schriften* 4. *B.* p. 204.

JUS VIPERARUM.

Coluber Vipera L. vel *Coluber Berus L. Viper.* Jus pulli cum vipera coctum jus viperinum constituit.

Odor nullus; Sapor valde gelatinosus; Indoles gelatinoso-alcalina.

Virtus nutriens, antacida, sudorifera, valde resolvens.

Usus in morbis cutaneis, in lepra, * in spina ventosa.

Dosis. Vipera abjectis cauda & capite in frusta secta cum juris pulli libris duabus ad remanentiam libræ unius coquitur; colatura mane per tres septimanas quotidie assumitur.

INSIPIDA.

RADIX CHINÆ.

Smilax China L. China Wurzel, Poken Wurzel.

Odor & Sapor vix ullus.

Virtus mundificans, temperans, involvens.

---

* *Ill.* de Haen *med. T.* 9. p. 246. & T. 10. p. 311. nec non *Ill.* Murray *de vermibus in lepra obviis. Göttingæ.* 1769. p. 52.

Usus. Decoctum dat rubrum, saporis expers, cui pro cujuslibet lubitu sapor conciliari et pro potu ordinario dari potest in morbis acrimoniosis.

Dosis. radicis ℥j in ℔j aquæ coquatur ad remanentiam ℥viij.

RADIX SARSAPARILLÆ.

Smilax Sarsaparilla L. Sassaparille.

Odor vix ullus; Sapor farinosus, vix amaricans, obvolvens.

Virtus. Principio amylaceo, amaricante mundificans, resolvens.

Usus. Decoctum est frequentissimi usus in morbis venereis,* tumoribus rheumaticis, arthriticis & in ulcere cancroideo nasi. ** Infantibus venereis pulvis sarsaparillæ panatellæ aut pulticulæ admiscetur. ***

Dosis. Radicis ℥iij. coquantur in aquæ ℔iij ad colaturam ℔ij, singulo die hauriantur.

---

* *Medical observat. and. inquir.* I. vol. p. 149. *Cel.* Fordayce decoctum sarsaparillæ valde laudat in doloribus venereis, scabie, ulceribus & emaciatione siphilitica.

** *Cel.* Brisban *select. Cases in the Practice off. Med.* p. 28.

*** *Cel.* Harris *de morbis infantum* p. 233. Infantes a nutricibus infecti facillime sanari dicit, etiamsi maculæ, ulcera & nocturni dolores adsint, si decoctum ac farina sarsaparillæ panatellis aut pulticulis admisceantur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0364-6

CAREX ARENARIA.

CAREX arenaria L. Sandriedgras.

ODOR radicis nullus; SAPOR graminaceus.

VIRTUS. Similes cum pretiosa sarsaparilla vires in morbis venereis exserit. *

USUS in morbis venereis.

DOSIS. ℥jj rad. in ℔jj aquæ ad remanentiam ℔iß coquantur.

RADIX GRAMINIS.

TRITICUM repens L. Graswurzel.

ODOR frumentaceus; SAPOR debiliter dulcescens.

VIRTUS aperiens, mundificans.

USUS in ulceribus & tumoribus pituitosis, rheumaticis.

DOSIS. ℥j radicis cum aquæ ℥xiv ad remanentiam ℔j coquatur.

RADIX ONONIDIS.

ONONIS spinosa L. Hauhechel.

ODOR leguminosus, fœtidiusculus. SAPOR leguminosus ut pisi siccati.

VIRTUS aperiens, diuretica, interdum valde movens.

---

* *Cel.* GLEDITSCH *in Histoire de l'Académie des Sciences à Berlin.* T. 24. & *alph. Verzeich. der Arzney.* p. 55.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0365-1

Usus in ischuria calculosa, * in sarcocele & hydrocele. **

Dosis. Pulveris ʒj bis de die datur, vel radicis ononidis ℥j in ℥xiv aquæ coquantur & ℔j detur quotidie pro dosi.

RADIX SCORZONERÆ.

Scorzonera hispanica L. wilde Scorzoner Wurzel.

Odor nullus; Sapor subinsipidus, subdulcescens.

Virtus aperiens, temperans.

Usus in morbis variis chirurgicis pro potu ordinario.

Dosis. ℥j radicis cum ℔j aquæ coquatur ad remanentiam ℥viij.

RADIX BARDANÆ.

Arctium lappa L. KlettenWurzel.

Odor vix ullus; Sapor vix amaricans.

Virtus mundificans, diuretica, diaphoretica

---

* *Cel.* Bergius *mat. med.* T. I. p. 600. decoctum rad. ononidis insigne levamen in ischuria calculosa attulisse vidit.

** *Ill.* Acrel. tres ægros hydrosarcocele affectos usu rad. ononidis plenarie curatos vidit, etiam *Ill.* Bergius sarcocelen in viro sene resolutam observavit. Etiam ego bis ononidem in hydrocele proficuam vidi.

Usus

Usus in tumoribus arthriticis, * rheumaticis, ulceribus crurum antiquis, in morbis venereis, in ſabulo renum & veſicæ. **

Dosis. ℥j radicis cum ℔j aquæ ad remanentiam ℥viij coquatur.

BRASSICA OLERACEA.

Brassica oleracea. L. Weiſſer Kohl.

Odor nullus; Sapor oleraceus.

Virtus antiſcorbutica.

Usus. Braſſica *acidulata* ſeu muria condita eſt egregium remedium in præcavendo & curando ſcorbuto. ***

Dosis. Manipuli duo quotidie inſtar acetarii cum vel ſine aceto vini comedantur, vel manipulus foliorum recentium cum juris bubuli ℔j ad remanentiam ℥viij decoctus, bibatur.

---

* Pauli *quadrip.* 401.

** *N. Act. N. C. vol.* 5. p. 195.

*** *Ill.* Pringle *Means for. preſerving the health of mariner* p. 29. ſingulo nautæ libra una bis vel pluries per hebdomadem data 119 homines per triennium ſanos ſervavit. Ego nuper in meo noſocomio hominem toto corpore maculis ſcorbuticis defœdatum intra 4 ſeptimanas uſu ſolo crudæ baſſicæ muriatæ tempore hyemali integre curavi.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0367-3

HERBA LYCOPODII.

Lycopodium clavatum L. Bärlapp. Gürtelkraut. Plicaria. *

Odor vix ullus; Sapor debilis.

Virtus. Specificum in plica polonica censetur. **

Usus in plica polonica.

Dosis. Poloni ex lycopodio & branca ursina decoctum parant, cui fermentum addunt, ac dein pro potu ordinario adhibent.

HERBA VIOLÆ TRICOLORIS.

Viola tricolor. L. Frayſamkraut. Jacea tricolor.

Odor gratus, in flores naphæ incidens; Sapor glutinosus, gratus.

Virtus herbæ *recentis* subemetica, laxans; *siccatæ* depurans, diuretica.

Usus in crusta lactea infantum, & inde ortis morbis specificus. *** Adhibito hocce per octo dies remedio papulæ plurimæ erumpunt; etiam in his, qui vel nullas vel parcas crustas ante habebant, totaque facies crusta crassissima obducitur, quod dubiis parentibus antea indicare expedit, ipsaque

---

* A virtute ejus plicæ evolutionem promovente sic dicitur.

** *Cel.* Bernicz *Misc. N. C. dec.* I. *anni* 2. *ob.* 52. *Sch.* p. 94.

*** *Cel.* Strack *de crusta lactea infantum. Francofurti ad Mœnum.* 1779. p. 45.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0368-9

urina, si odoris ante expers fuit, nunc tetrum odorem fere ut felis lotium accipit.

Dosis. Herbæ recenter siccatæ ℥j cum ℔j aquæ ebullientis infundatur. Potest dein cum lacte misceri. Vel pulveris ʒj in lacte cocta quotidie datur.

RADIX ANCHUSÆ.

Anchusa tinctoria L. Ochsenzunge.

Odor & Sapor nullus. Extractum vero amaricans.

Virtus rubro-tinctorio; resolvens censetur.

Usus. *Unguentum potabile rubrum* quod ex radicibus hisce vino rubro maceratis & butyro non salito recente coctis constat, ad discutiendum sanguinem ex contusione interne stagnantem & coëuntem olim in pretio fuit. At cave, ne ranciditate magis noceat; ulcera inveterata hac radice exsiccari olim creditum fuit. *

Dosis. Unguentum ad ℥j in vehiculo calido olim dabatur.

QUERCUS MARINA.

Fucus vesiculosus L. Meergraseiche.

Odor fortis, peculiaris; Sapor leviter subsalsus.

Virtus resolvens, septica, antiscrophulosa.

---

* *Ill.* Boerhaav. *Hort. L. B. T.* I. p. 273. Pasta radicis Alkanæ ossa in pullo intumuerunt. *Mémoires de l'Acad. des Sc. de Paris* 1746. p. 102.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0369-7

Usus. In veſiculis ſuis laticem continet fucus hicce, quo perfricati glandularum tumores prompte detumeſcere ſolent. Salubre inde pabulum ſuibus paratur, quæ ſcrophulis laborant. * Planta hæc marina vaſe tecto in pulverem nigrum uſta, *Æthiops vegetabilis* dicitur, qui ad glandularum indurationes, ſcrophulasque eximie laudatur. ** Etiam in ſtruma, & in dyſphagia glanduloſa oeſophagi convenit. ***

Dosis a ʒj ad ʒij.

SAPONACEA.

SAPO VENETUS.

Eſt maſſa ſolidiuſcula ex oleo olivarum & alcali fixo ope calcis vivæ exacuato conſtans. *Venediſche Seife.*

Pro uſu interno præſtat ſapo *frigide* paratus, ne oleum ſub coctione ranceſcat. ****

---

* *Cel.* Borlase *obſervations on the ancient and preſent ſtate of the Islands of Scylli Lond.* 1756.

** *Cel.* Russel *diſſ. de tabe glandulari ſive de uſu aquæ marinæ in morbis glandularum. Oxonii* 1750. & *Cel.* Meier *diſſ. de æthiope vegetabili. Erlangæ* 1774.

*** *Cel.* Van Geuns in *Verhandelingen de Weetenſchaapen te Harlem XI. Decl.* 1769.

**** *Ill.* Bergius l. c. p. 17.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0370-8

Odor vix ingratus; Sapor pinguis, ſalſus.

Virtus aperiens, detergens, ſolvens.

Usus in ſcirrho, tumoribus lacteis mammarum, in ſcrophulis, in calculo. *

Dosis. Optime datur ad ʒij vel ʒiij in forma pilulari

HERBA SAPONARIÆ.

Saponaria officinalis L. Seifenkraut.

Odor fere nullus; Sapor ſubglutinoſus, amaricans.

Virtus ſaponacea, detergens, eſt ſapo aceſcens, maculas pingues ex linteo eluens.

Usus. In obſtructionibus glandularum, in tumoribus arthriticis, rheumaticis, in præparatione pro cura mercuriali, in morbis venereis.

Dosis. *Herbæ* pugilli duo cum ℔j aquæ infundantur. *Radicis* ℥ß cum aquæ ℔j ad ℥iv decoquatur.

---

* *Ill.* Bergius vidit nobilem ſenem ſeptuagenarium ſaponis ℥ß cum amaris maritati & aquæ calcis ℔ß addito pauxillo lactis per integros 10 annos quotidie contra calculum magno cum levamine ſumſiſſe. Per totum hoc tempus cibum bene appetivit, macillentus non factus, quin potius pinguis & vegetus fuit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0371-4

ACRIUSCULA.

FOLIA BECCABUNGÆ.

Veronica Beccabunga L. Bachbungen.

Odor debilis. Sapor amaricans, subſtipticus, acriuſculus.

Virtus antiſcorbutica.

Usus in ſcorbuticis ulceribus & contractura crurum.

Dosis. Succi ℥ij vel ℥iij in jure vel ſero lactis dantur.

HERBA COCHLEARIÆ.

Cochlearia officinalis L. Löffelkraut.

Odor ſubnaſturcinus, debilis; Sapor amaricans, in ore & faucibus mordens.

Virtus antiſcorbutica, diuretica.

Usus. In morbis ſcorbuticis primarium eſt remedium.

Dosis. *Succi* recentis ℥iij cum jure bubulo dantur. Vel *herbæ* recentis cum juris ℔j ad ℥x decoquantur. Vel *ſeminis* ʒj in electuario exhibetur.

NASTURTIUM HORTENSE.

Lepidium ſativum L. Gartenkreſſe.

Odor herbæ recenter contuſæ fragrans. Sapor ſubamaricans, acris, fauces calefaciens.

Virtus ſolvens, diuretica, antiſcorbutica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0372-0

Usus in morbis ſcorbuticis.

Dosis. Manipulus unus quotidie crude comedatur vel cum lactucæ connubio. Vel eadem quantitas cum juris ℔j ad ℥x decoquatur. Vel pulveris ʒj in electuario detur.

NASTURTIUM CRISPUM.

Nasturtium hortenſe, criſpum L. Gekrauſter Gartenkreſſe.

Odor debilis; Sapor gratior, dulceſcens, acrior, quam in naſturtio ſativo.

Virtus & Usus præcedentis.

NASTURTIUM AQUATICUM.

Sisymbrium naſturtium L. Brunnenkreſſe.

Odor debilis; Sapor ſubamaricans, leviter acriuſculus.

Virtus antiſcorbutica.

Usus in morbis ſcorbuticis.

Dosis. Ab ℥ij ad ℥iij apte mitigatus cum ſucco acetoſæ, beccabungæ, aurantii quotidie potetur. Vel manipulus unus cum juris ℔j ad ℥x decoquatur. Vel ſeminis ʒj in electuario detur.

BARBAREA.

Erysymum Barbarea L. Winterkreſſe. Waſſerſenf.

ODOR fere brassicæ; SAPOR subamaricans, subacriusculus.

VIRTUS antiscorbutica. Tota hieme folia sub nive virent.

USUS in morbis scorbuticis.

DOSIS. Forma acetarii manipuli quidam quotidie comedantur.

SALICORNIA.

SALICORNIA herbacea L. Salzkraut.

ODOR nullus; SAPOR salsus, submordax.

VIRTUS antiscorbutica.

USUS in morbis scorbuticis.

DOSIS. Aceto condita per hiemem facile servatur & ut acetarium comeditur.

RADIX ARMORACIÆ.

COCHLEARIA Armoracia L. Meerretich. Raphanus rusticanus.

ODOR pungens, penetrans, oculos feriens. SAPOR acris, fervidus, pungens, sæpe amaricans, nares, oculos, pulmones irritans. *Cocta* aut *siccata* radix iners.

VIRTUS antiscorbutica, diuretica, incidens.

USUS in morbis scorbuticis, in tumoribus arthriticis * & oedematosis.

---

* *Ill.* BERGIUS *m. m.* p. 559. vim antarthriticam observavit. Ego vim antihydropicam.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0374-1

Dosis. Radicis rasæ cochleare unum majusculum omni mane per mensem sumendum, vel manipuli quatuor cerevisiæ recentis congio uni ante fermentationem in sacculo immittantur, & æger de die ad libitum inde bibat.

RADIX RAPHANI NIGRI.

Raphanus niger L. Schwarzer Retich.

Odor subfragans. Sapor acris, calidiusculus, præsertim partis corticalis.

Virtus antiscorbutica, diuretica, ructatrix.

Usus in scorbuto.

Dosis. Radices quædam cum cortice nigro quotidie comedantur.

RADIX ALLII.

Allium sativum L. Knoblauch.

Odor fragrans, graveolens. Sapor acris.

Virtus diuretica, antiscorbutica, emmenagoga.

Usus in morbis scorbuticis, oedmatosis.

Dosis. Mane & vesperi una ac sensim duæ spicæ comedantur per plures septimanas. Vel spica una in electuario. Vel spicæ iij ex juris ℥viij ad ℥vj decoquantur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0375-7

HERBA ALLIARIÆ.

Erysimum Alliaria L. Knoblauchskraut.

Odor brassicæ. Sapor herbæ recentis cepaceus, subnasturtinus, amaricans. Herba *siccata* fere effoeta est.

Virtus. Antiscorbutica, diuretica.

Usus in scorbuto.

Dosis. Herbæ manipulus unus cum aquæ ℥vj infundatur.

FLORES ARNICÆ.

Arnica montana. L. Wolverley seu *Fallkraut.*

Odor florum graveolens, sternutationem movens. Sapor acriusculus.

Virtus resolvens, nervos & vascula cerebri irritans, diuretica, diaphoretica, emmenagoga, quandoque emetica.

Usus. Cerebri vel alius visceris commotio, * inde *Pana-*

---

* Paralysim a commotione cerebri & Paraplegiam cum retentione urinæ ac alvi a contusione spinæ dorsi infuso florum arnicæ sanavi, in alio ægro paralysim vesicæ hoc remedio curavi.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0376-3

cea lapsorum dicitur; * amaurosis, ** tumores rheumatico-chronici & tumores abdominis febriles, *** atque morbi a paralysi per eam curantur.

Radix in diarrhæa colliquativa a pure ex ulcere vel vulnere absorpto datur.

Dosis. Ab exigua dosi incipiendum, ne flores molestiam in ventriculo creent. A florum ʒj mane & vesperi ad ℥ß pro die in ℔j aquæ vel cerevisiæ tenuis ferventis infusa ascendendum est. Radix a ℈j ad ʒj datur.

RADIX VINCETOXICI.

Asclepias Vincetoxicum L. Schwalbenkraut. Hirundinaria.

Odor recentis radicis fortis, nauseosus; Sapor subacris.

Virtus resolvens, diuretica.

Usus. In strumis ac scrophulis decoctum valuit. ****

Dosis. Radicis ℈j vel ʒß in pulvere, ʒij cum ℥viij aquæ in infuso dantur vel in decocto.

---

* *Act. Berol. Dec.* 1. Vol. 1. n. 4. atque *Cel.* Buhcer *diss. de genuinis principiis & effectibus Arnicæ. Erf.* 1741. Ad centena sua experimenta provocat *Cel.* Scopoli *Fl. Carn.* 1. p. 377.

** *Cel.* Collin obs. p. 5. & seq. infuso arnicæ 9 amauroticos curavit.

*** *Cel.* Collin l. c.

**** *Eph. N. C. Dec.* 1. *ann.* 1. n. 57. p. 153.

ACRIA.

RADIX COLCHICI.

Colchicum autumnale L. Herbstzeitlosen.

Odor tempore æstivo hircinus, nares faucesque irritans. Sapor acris, linguam faucesque rodens, rigidas faciens, diu inhærens. Tempore autem autumnali sapor longe debilior & subfarinosus est.

Virtus diuretica., solvens. *

Usus. In tumoribus hydropicis & oedematosis datur ejus acetum vel oxymel colchici; in hydrocele & hydrope articuli bis bonum vidi effectum.

Dosis. *Oxymellis* ℥ß vel ʒj de die datur.
Aceti colchici ʒj ad ℥ß in mixtura.

RADIX SCILLÆ.

Scilla maritima L. Meerzwiebel.

Odor radicis recentis vix ullus; Sapor acris, intensius amarus, nauseosus. Sapor *siccatæ* radicis amarus, at minus acris.

---

* *Ill. I. B. de* Stoerck *libellus de Colchico autumnali.*

Virtus incidens, diuretica, quandoque emetica, hydragoga. Si levem facit nauseam, fortius movet urinam.

Usus. In tumoribus oedematosis datur.

Abusus. Diutius data scilla appetitum & vires ventriculi prosternit; ubi hepar scirrhosum, ardor viscerum, & pulsus durus ascitem & tumores oedematosos comitatur, scilla nocet.

Dosis. *Pulveris* recentis grana iv cum arcani duplicati ℈j, pulveris autem exsiccati ℈ß in electuario datur.

Oxymellis scillitici ab ℥j ad ℥iß.

Vinum scilliticum, ex radicis scillæ ℥ß & vini boni ℔ij componitur; sumitur mane ac vesperi ℥ß.

HERBA ACONITI.

Aconitum Napellus L. Eisenhütlein.

Odor fortis; Sapor herbaceus.

Virtus solvens, antirheumatica, majori dosi torminosa, venenata. *

Usus. In tumoribus arthriticis, rheumaticis, & oedematosis a febre intermittente ortis. **

Dosis. Extractum a grano uno ad ℈ß bis de die cum saccharo datur.

---

* *Ill. I. B. de* Stoerck *libellus, quo demonstratur stramonium, hyoscianus, aconitum &c. Vindobonæ.* 1762.

** *Schwed. Abh.* 38. *B.* p. 72.

HERBA FLAMMULÆ JOVIS.

Clematis erecta L. Brennkraut.

Odor debilis; Sapor acris, fauces linguamque stimulans.

Virtus movens, solvens, diuretica, sudorifera, sæpe alvum movens.

Usus. In lue venerea, & doloribus ossium nocturnis. *

Dosis. ʒij ad ℔j aquæ infundantur, & ter vel quater de die hauriatur vasculum. Pulvis ad grana iij cum saccharo datur, bis de die. *Extractum* simili modo.

HERBA PULSATILLÆ NIGRICANTIS.

Anemone pratensis. L. Küchenschelle.

Odor vix ullus. Sapor acris, inhærens faucibus.

Virtus diuretica, irritans, emmenagoga.

Usus. Extractum in oculorum morbis, panno & amaurosi laudatur. **

Dosis. A grano uno ad ℈ß ascendendum & cum saccharo dandum.

---

* *Ill. L. B. de* Stoerck *libellus de flammula Jovis. Viennæ* 1769.

** *Ill. L. B. de* Stoerck *libellus de pulsatilla nigricante. Vindobonæ* 1771.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0380-4 DFG

RADIX MEZEREI.

Daphne Thymelæa L. vel *Daphne Mezereum. Kellerhals. Seidelbast.*

Odor nullus; Sapor, si diu masticatur, valde acris, fauces exurens.

Virtus solvens obstructiones, quandoque emetico-drastica.

Usus. Decoctum in tophis venereis & doloribus nocturnis, * in tumoribus induratis tonsillarum, ** testiculorum, colli, parotidum exhibetur.

Dosis. Radicis mezerei ʒij, radicis sarsaparillæ ℥iij cum ℔iv aquæ coquantur ad ℔ij remanentiam; hujus decocti ℔ß quater de die hauriatur.

HERBA SABINÆ.

Juniperus Sabina L. Sevenbaum. Sadebaum.

Odor foetidus, gravis. Sapor amaricans.

---

* *Medical observ. and. inquir.* T. 3. p. 789. *Cel.* Russel 16 casibus demonstrat nodos duros tibiarum, faciei, brachiorum, qui sæpe magnitudinem nucis juglandis æquabant, sive fuerint manifeste siphilitici sive minus, intra mensem solo decocto corticis recentis fuisse resolutos, dolorem-que sedatum. Interdum curam mercurio sublimato sublevavit. Sed in vera exostosi parum profuit hic cortex. Profuit tamen in binis tophis, ubi caries subfuit, facta exfoliatione.

** *Cel.* Home *Clinische Versuche* p. 501. ad 506.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0381-0

Virtus solvens, * emmenagoga **

Usus in morbis externis a catameniis suppressis originem ducentibus. Etiam in carie tentanda herba.

Dosis. *Herbæ* ʒß in pulvere, ℥ß herbæ cum ℔j aquæ vel cum aquæ ℔iß in decocto datur.

DULCIA.

MEL VIRGINEUM.

Est succus salino-oleoso-mucilagineus ab *Ape mellifera L.* ex nectariis florum collectus atque intra favos repositus. *Honig.*

Mel *virgineum* dicitur, quod sua sponte ex favo defluit.

Odor fragrans, haud ingratus; Sapor dulcis, subacriusculus.

Virtus abstergens, resolvens, putredini resistens, maturans, alvum & urinam aliquantum movens, expectorans, atque consolidans.

Usus. Ad ulcera crurum & aliarum partium sananda.

---

* Sanguini decocta folia fluiditatem conciliant & rubedinem intensam. *Cel.* Freind *Emmen.* Op. 1. p. 207.

** *Cel.* Home *Clin. Versuch.* p. 451. ex quinque foeminarum retentione menstruorum laborantium quatuor sanabantur.

Dosis

Dosis. Ab ℥j ad ℥ij & ultra de die cum lacte sumatur.

SACCHARUM.

Saccharum officinarum L. Zuker. Est sal essentiale *Arundinis saccharifera. L.* Constat ex proprio acido & phlogisto.

Odor nullus; Sapor dulcissimus, sapidissimus.

Virtus saponacea, relaxans, antiseptica.

Usus in ulceribus.

Dosis. Ab ʒj ad plures de die exhiberi potest.

DAUCUS SATIVUS.

Daucus Carota. L. Gelbe Rüben. Gelbe Möhrn.

Odor radicis recentis subaromaticus, non ingratus; Sapor dulcescens, leniter aromaticus.

Virtus nutriens, aperiens, anticancrosa.

Usus. In cancro & morbis scorbuticis præbet bonum victum.

Dosis. Cruda radix una alterave comedenda.

PASSULÆ MAJORES.

Uvæ siccatæ *Vitis viniferæ L. Grosse Rosinen.*

Odor nullus. Sapor subacidulo-dulcis.

Virtus antibiliosa, antiscorbutica, refrigerans.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0383-1

Usus. Decoctum in morbis biliosis, scorbuticis, & oedematosis cum cremore tartari, in morbis inflammatoriis cum nitro datur.

Dosis. ℥j cum aquæ ℔j ad ℥viij coquitur.

CARICA PINGUIS.

Ficus Carica L. Trokene Feigen.

Odor vix ullus. Sapor dulcis, melligenus.

Virtus edulcorans, emolliens.

Usus. Decoctum ficuum cum cremore tartari acidulatum est egregium in iisdem morbis, in quibus decoctum passularum laudavimus.

Dosis. ℥j cum aquæ ℔j ad ℥viij decoquatur.

LYMPHA BETULÆ.

Betula alba L. Birkensaft. Est succus tempore vernali ex trunco arboris terebra efforato stillans.

Odor nullus. Sapor subdulcescens.

Virtus antiscorbutica, diuretica.

Usus in scorbuto, scabie & aliis morbis cutaneis.

Dosis. *Succus* ad ℔j hauritur tempore vernali.

Extractum foliorum betulæ in erysipelate chronico & tumoribus arthriticis laudatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0384-7

NARCOTICA.

OPIUM.

Papaver somniferum L. Mahnsaft. Est succus resinoso-gummosus ex inciso capite papaveris exstillans.

Odor opii orientalis validus, narcoticus. Sapor nauseosus, amaricans, acris, caloris sensu labia, linguam & palatum adficiens.

Virtus anodyna in *parva dosi*, soporifera in *majori dosi*, demum diaphoretica, alvum sistens. *Nimia dosi* venenum.

Usus. Convenit in omni irritabilitate aucta systematis nervosi: * hinc in dolore, vigiliis protractis, convulsione, spasmo aut tetano, ** a vulnere inductis, vel ab ulcere dolente, nervum rodente,

---

* *Cel.* Puhr *diss. de usu opii chirurgico Göttingæ* 1780.

** *Medical obs. and Inquiries* 4. *Volumina*, quorum quodlibet fere casus de tetano a vulnere orto & opio curato continet. Ego & *Cel.* Theden in tetano vulneratorum a putredine orto opio corticem peruvianum admiscere solemus. Si a refrigeratione vulnerati ortum habet, sal volatile cornu cervi in connubio cum opio dari potest. Alii celeberrimi practici præter opium frictiones mercuriales simul adhibent. Alii addunt opio moschum.

excitatis ſymptomatibus. Ideo omnibus graviter vulneratis, ante & poſt omnes magnas operationes chirurgicas primis ſtatim horis opium cum oleo vel emulſione datur, ut irritabilitas nervorum, a terrore excitata, compeſcatur.

Convenit demum in omni tumore inflammatorio incipiente, ſi cum nitro detur, viis primis depuratis & vaſis ſanguineis per venæſectionem evacuatis. Nocet autem præſente jam febre, plethora, ſaburra.

In gangræna ſicca doloroſa, * digitorum pedis, in lue venerea, ** in incarceratione ſpaſmodica herniarum, *** in hydrophobia, **** in diarrhæa ſymptomatica morborum chirurgicorum demum efficax eſt medicamentum.

Dosis. Granum unum plerumque ſufficit: at in tetano ægroti ingentem doſim opii ſine inducto ſopore vel alio malo ſymptomate ferunt; hinc in hoc

---

* *Ill.* RICHTER *Anfangsgründe der Chir.* I. Band. p. 25.

** *Cel.* SCHÖPFF *von der Wirkung des Mohnſafts in der Luſtſeuche.* p. 7. dicit ſe ſine mercurio ulcera aliosque morbos venereos curaſſe permultos, & p. 9. Turcis aliisque gentibus orientalibus luem ſiphiliticam ob opii frequentem uſum adeo eſſe raram.

*** *Ill.* RICHTER *Abh. von Brüchen* I. *B.* p. 116.

**** *Cel.* NUGENT *eſſays on the hydrophobia.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0386-8

morbo granum unum omni bihorio dandum. *

Laudani liquidi Sydenhami guttæ dantur quindecem: hæ enim unum opii granum continent.

Pulvis anodynus Doveri, ex opii & ipecacuanhæ aa gr. ij, tartari vitriolati & nitri aa gr. viij, quæ omnia una dosi haurienda, constat. Ipecacuanha opii vim ita mitigat, ut ejus ampla dosis ingeri possit. Hic pulvis egregium sudoriferum est, quod ad curanda symptomata, a cerebri commotione excitata, laudatur. **

HERBA HYOSCIAMI NIGRI.

Hyosciamus niger L. Schwarzes Bilsenkraut.

Odor narcoticus, tabacinus. Sapor narcoticus, subdulcis, submucilagineus.

---

* Si vero opium in tetano quid præstat, tunc id solummodo magna dosi præstat: *Cel.* Farr in *med. observ. and. inq. vol.* 4. unius diei spatio grana 36 opii, *Cel* Winslov in *collectan. Hafn.* tertia quaque hora guttas 26 laudani liquidi Sydenhami, *Cel.* White intra quinque hebdomadum spatium grana 317 opii egregio cum successu exhibuit. Mirum enim est, tetano affectos ægrotos opii maximam dosim sine omni incommodo ferre.

** *Chirurgical observation and Cases by W.* Bromfield. *Lond.* 1773. *Vol.* I. & *Ill.* Richters *Ch. Biblioth.* 2. B. 2. St. p. 116.

Virtus narcotica, antispasmodica. * Agit ut opium at alvum non adeo supprimit.

Usus in tetano & convulsionibus a nervo læso.

Dosis. Extractum a grano j ad v bis de die.

HERBA HYOSCIAMI ALBI.

Hyosciamus albus L. weisses Bilsenkraut.

Odor narcoticus, tabacinus; Sapor narcoticus, submucilagineus.

Virtus narcotica, at mitior, quam in hyosciamo nigro.

Usus. Extractum in cataracta incipiente laudatur. **

Dosis. A medio grano incipiendum & ascendendum, donec nulla œsophagi nariumve siccitas observetur.

CICUTÆ HERBA.

Conium maculatum L. Schierling.

Odor fœtidus, murinus. Sapor leniter aromaticus, subnauseosus. ***

---

* *Ill. L. B. de* Stoerck *libellus de stramonio, hyosciamo &c.*

** *Ill.* Sauvages *Nosol.* T. I. p. 724. pluribus observationibus compertum se id habere refert. Hoc extractum cum mercurio dulci combinatum valde proficuum reperit *Cel.* Molinelli. Vid. *Ill.* Murray *pract. Bibl. Vol.* 2. *p.* 153.

*** *Ill.* Stoerck *libellus de cicuta.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0388-0

Virtus resolvens, anodyna, suppurationem promovens, diuretica.

Usus in scrophulis & cancro scrophuloso, * in ulceribus sordidis, in morbis cutaneis, in tumoribus rheumaticis, in gonorrhæa & leucorrhæa,** in impotentia virili, in cataracta incipiente, in sarcocele, in spina ventosa, in malis venereis inveteratis, in ozoëna, in polypo narium. ***

Dosis. *Extractum* a ʒß de die datur. *Pulvis* foliorum a gr. iij cum sacchari ℈j, *Succus expressus* ad duo parva cochlearia exhibetur. Pilulæ e pulvere sic conficiuntur:

℞. Pulv. herb. cicutæ ℥ß, Saponis veneti ʒij, Syrup. cort. aurant. q. s. f. pil. gr. ij. S. mane ac vesperi quinque assumantur.

RADIX BELLADONÆ.

Atropa Belladona L. Tollkraut. Solanum furiosum.

---

* *Cel.* Birchen, licet dicat, cicutam in vero cancro nocere augendo contabescentiam ob materiæ ichorosæ stillicidium auctum, tamen cicutam in cancro scrophuloso curam perfecisse testatur.

** *Ill.* Bergius p. 195.

*** *Cel.* Hotesierck *Recuel d'observat.* T. II. Polypus cancrosus usu cicutæ suppuratione consumptus excidebat.

Odor vix ullus. Sapor acriusculus, subnarcoticus.

Virtus narcotica, antispasmodica, sudorifera: *nimia* autem *dosi* venenata. *Foliorum* vis est radice debilior.

Usus. In morsu canis rabidi specificum censetur. Sudore corporis vel excitata partis morsæ inflammatione curat. * Demum in cancro laudatur. **

Dosis in rabidi canis morsu:

Radicis grana quindecim adulto dantur.

Infanti sexenni gr. quinque.

—— quadrienni gr. iij vel 3½. Idque mane vel in aqua vel cerevisia calida. Repetitio prima fiat post 48 horas, secunda & tertia iterum post horas 48. bis vel ter.

Pecoribus grana xvii sufficiunt, sed per 12 horas a pabulo arcenda sunt.

Extracti ℈ß datur. *Foliorum* a granis duobus ad quinque cum aquæ ℔j. infunduntur.

Pilulæ de belladona ℞. Extract. cicutæ, pulveris fol. belladonæ aa ʒj m. f. pil. gr. j. S. mane ac vesperi assumantur quinque.

---

* *Ill.* Richter *Chirurg. Biblioth.* 5. *B.* 2. *St.* p. 377. & 5. *B.* 3. *St. p.* 557.

** Numerosissimos casus sistit *Reverendus* Münch scirrhi & cancri aperti curati in *Hann. Magazin a* 1767. n. 64. & a 1768. n. 14. item a. 1769. n. 62. 90. 94. 95.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0390-3

HERBA SOLANI NIGRI.

SOLANUM nigrum L. Nachtschatten.

ODOR foetidus; SAPOR subfatuus.

VIRTUS anodyna, sudorifera, diuretica, *majori dosi* venenata.

USUS in carcinomate, ulceribus malignis cutis. *

DOSIS. A grano j hora vespertina dato sensim ascendendo ad grana plura.

NUX VOMICA.

STRYCHNOS Nux Vomica L. Krähenaugen.

ODOR nullus; SAPOR valde amarus.

VIRTUS tonico-narcotica.

USUS. In *Ceylona* ut specificum contra morsum Colubri Najæ propinatur. ** In ulceribus scorbuticis, cancrescentibus, *** herpeticis & in rabie canina ab aliis laudatur.

DOSIS a *granis* quatuor ad ℈ß bis de die.

---

* *Cel.* GATAKER *obs. on the use of the solanum or Nightshade. Lond.* 1757.

** *Cel.* LE GRAND in notis ad J. RIBERYO *Histoire de l'isle de Ceylan.* p. 154.

*** *Cel.* WIEL *diss. de usu nucis vomicæ & vitrioli albi.* p. 13. &c.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0391-9

FOLIA LAUROCERASI.

Prunus laurocerasus L. Kirschlorbeerbaum.

Odor vix ullus; Sapor validus substipticus, amaricans, amygdalarum amararum, verum fortior.

Virtus narcotica, antispasmodica, diuretica, majori dosi venenata, præsertim feris.

Usus. Aqua stillatitia foliorum ad resolvendos scirrhos & cancros laudatur. *

Dosis. Guttæ 30 ad 60 ter quaterve de die dantur. Etiam externe applicatur.

AMARA.

LIGNUM QUASSIÆ.

Quassia amara L. Quassia-Holz. Bitterholz.

Odor nullus; Sapor amarissimus.

Virtus roborans, antiputredinosa, antacida.

Usus. In ulcere cancroideo faciei internus & externus usus profuit, ut vidi.

Dosis. ℥ß in aquæ puræ ℔vj ad dimidiæ consumptionem decoquatur, atque quovis bihorio ℥iij propinentur.

---

* *Practical Essays on medical subjects. Lond.* 1773.

RADIX GENTIANÆ.

Gentiana lutea L. Enzianwurzel.

Odor debilis; Sapor amarissimus.

Virtus tonica, antiputredinosa, stomachica.

Usus. In morsu viperæ tentanda. * in scrophulis infantum **

Dosis. *Radicis* ʒij cum aquæ ℔j ad ℥viij coquantur.

HERBA ANAGALLIDIS.

Anagallis arvensis L. Gauchheil.

Odor nullus; Sapor amarus cum acrimoniæ sensu.

Virtus solvens, aperiens.

Usus. In morsu canis rabidi perperam laudatur. ***

Dosis. *Herbæ* ℈ij in pulvere bis de die dantur.

---

* *Cel.* Laurenti *Synopsis reptilium emendata. Viennæ* 1768. p. 212.

** Puellæ scrophulosæ quotidie grana decem extracti gentianæ ingessi, deglutiit hæc amarum hoc extractum cum summa voluptate & integre inde sanata fuit, at sanatam amplius persuadere non potui, ut adhuc hoc extractum continuaret.

*** Licet decoctum in morsu canis rabidi a multis authoribus commendetur, incassum tamen hoc adhibitum fuit ab aliis. *Ill.* Halleri *stirp. helv.* n. 625. *Med. ob. and Inq. Vol.* 5. *App.* p. 2. &c.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0393-0

HERBA TRIFOLII FIBRINI.

Menyanthes trifoliata L. Bitterklee. Fieberklee.

Odor nullus; Sapor amarissimus.

Virtus tonica, antiscorbutica.

Usus in ulceribus & aliis morbis scorbuticis. *

Dosis. *Herbæ* pugillus cum ℔j aquæ infundatur.

HERBA EUPATORII.

Eupatorium cannabinum L. Wasserdosten.

Odor fortis; Sapor valde amarus.

Virtus resolvens, diuretica, depurans, eccoprotica, quandoque emetica.

Usus in cruribus tumidis & ulcerosis, in hydrocele, ulceribus scorbuticis.

Dosis. *Herbæ* pugillus cum aquæ ℥iv infundatur.

CORTEX PERUVIANUS.

Cinchona officinalis L. Fieberrinde. Peruvianische Fieberrinde

Odor mucidus; Sapor amarus, austeriusculus, inhærens.

---

* *Cel.* Francus *trifolii fibrini historia* in scorbuto dicit medelam attulisse trifolium, ubi cochlearia fefellit. Buchan *Handb.* p. 600. In Anglia succus ejus domesticum est apud rusticos in exanthematibus foedis scorbuticis, quibus verno tempore corripiuntur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0394-6

VIRTUS tonica, antiseptica, antifebrilis, suppurationem promovens, antiperiodica.

USUS. In gangræna * & omnibus morbis putridis: ut in vulneribus & ulceribus putridis, in angina gangrænosa, in cancro, ** in ulceribus, fistula ani, carie, spina ventosa.

In scrophulis *** & omnibus vitiis scrophulosis: ut ulceribus, spina ventosa, tumore articulari, strumoso, ophthalmia scrophulosa, scirrho scrophuloso mammæ, inguinum, axillarum, præsertim si cortex cum mercurio datur. Demum in lepra. ****

In vulneribus male suppurantibus, ***** in gangrænam vel tetanum pronis, præsertim tempore æstivo & in climate calido, ****** in remanente debi-

---

* Authores huc pertinentes vide in *Ill.* MURRAY *Ap. med.* T. 1. p. 605.

** *Act. N. C. vol.* 10. *App.* p. 153. & *Cel.* DIETRICHS *observ. de usu cort. peruv. in cancro mammarum Ratisbonæ* 1746.

*** *Cel.* FORDYCE in *medi. obser. and. Inqu.* T. 1. p. 184. & T. II. p. 265.

**** *Cel.* HERBERDEN in *medical. trans.* Vol. 1. p. 34. & 36.

***** *Cel.* RAMBY *method of treating. Gon-shot wounds. Ed.* 2. p. 29. saniosam materiem in pus bonum vertit cortex.

****** *Cel.* BISSET *med. Essays.* p. 79. & p. 101. In America, dicit: vix vulnera graviora absque cortice curari possunt; ejus ope avertuntur convulsiones, in climate calido vulneratis adeo funestæ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0395-2

litate ac irritabilitate corporis & viſcerum a prægreſſa commotione cerebri vel alius viſceris. *

In morbis *periodice* recurrentibus: ut in odontalgia periodica, in dolore periodico ſupercilii, ** in nyctalopia. ***

Non vero conducit cortex peruvianus præſente inflammatione confirmata, plethora, ſaburra primarum viarum, neque in necroſi digitorum pedis doloroſa, niſi addatur opium, & in necroſi indolente ſal volatile cornu cervi ****

Dosis. Omni bihorio ʒß & urgente neceſſitate ʒj datur.

RADIX MUNGOS.

Ophiorrhiza Mungos L. die Brillenſchlangenwurzel.

Odor nullus; Sapor intenſe amarus.

Virtus roborans. Specifica in morſu Najæ & in veneno Macaſſarienſi *****.

---

* *Cel.* Mursina *Beobacht.* 1. *Sammlung.* p. 53.

** *Journal de Médecine.* Vol. 25. p. 442.

*** *Medical. obſervat. and inquir.* Vol. 1. p. 3.

**** *Cel.* Bromfield in *Ill.* Richter *Ch. Bibl.* 2. *B.* 2. *St.* p. 124.

***** Vide *Toxicologiam.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0396-8

Usus. Morſis a Naja radix trita ex vino datur & pulvis vulneri inſpergitur. Hæc radix a *Viverra Ichneumene L.* devoratur, ſi a Naja mordetur.*

Dosis. *Radicis* a ʒß ad ʒj in pulvere exhibetur cum vino.

RADIX ARISTOLOCHIÆ ANGUICIDÆ.

Aristolochia anguicida L. Schlangenoſterluzey.

Odor nauſeoſus. Sapor amarus.

Virtus anticolubrina. Odor ſerpentibus tam ingratus, ut oblata modo radice aufugiant. Succus radicis maſticatione ſalivæ commiſtus, ſi inſtillatur ſerpenti gutta una vel altera, adeo per tempus inebriatur, ut impune tractari queat. Pluribus guttis moritur. Hoc circumforaneorum artificium eſt, quo quæſtus cauſa venenatas ſerpentes contractant.

Usus Vulneri a ſerpente recens inflicto radix impoſita & ſimul interne exhibita periculum avertere dicitur. *

Dosis. Radicis ʒß in pulvere datur.

---

* *Cel.* Jacquin *Sel. ſtirp. american.* p. 232.

AMARICANTIA.

SEMEN SANTONICI.

Artemisia judaica L. Wurmſaamen. Semen cinæ.

Odor fortis, peculiaris; Sapor amarus, ſubacris.

Virtus roborans, anthelmintica.

Usus in morbis externis, qui a vermibus primarum viarum oriuntur.

Dosis. Semina ad cochleare unum vel bina pro thea in pulvere, vel pani melle oblito inſperſa dantur. Semen ſaccharo incruſtatum infantibus præbetur.

RADIX VALERIANÆ.

Valeriana officinalis L. Gemeiner Baldrian.

Odor fragrans, graveolens; Sapor ſubdulceſcenti-amaricans.

Virtus roborans, antiſpasmodica, diaphoretica, diuretica, emmenagoga, anthelminthica.

---

* *Ill.* Linne *ſyſt. N. T.* 1. p. 63.

Usus

Usus in debilitate visus, * in alvi & urinæ incontinentia a lapsu. **

Dosis. Radicis ʒij quotidie dantur forma pulveris.

RADIX SCROPHULARIÆ.

Scrophularia nodosa L. Braunwurzel.

Odor fœtidus; Sapor amarus, acriusculus.

Virtus anodyna, resolvens.

Usus. In scrophulis & hæmorrhoidibus tumentibus laudatur. ***

Dosis. Radicis ʒj in pulvere, vel ʒij cum aqua ℥vj in decocto dantur.

HERBA VIRGÆ AUREÆ.

Solidago Virgaurea L. Heidnisch Wundkraut.

Odor debilis, aromaticus. Sapor amaricans, calidiusculus.

---

* Dedi juveni a studiis nimiis & nimia seminis evacuatione fere amaurotico per tres menses pulverem valerianæ optimo cum successu.

** *Cel.* Brisbane *select cases* p. 37.

*** *Cel.* Slevogtii *diss. de scrophularia. Jenæ* 1720.

VIRTUS tonica, vulneraria, diuretica.

USUS. Pro decocto vulnerario in vulneribus & ulceribus. *

DOSIS. Herbæ pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

HERBA VERONICÆ.

VERONICA officinalis L. Ehrenpreis.

ODOR debilis; SAPOR amaricans, ſubadſtringens.

VIRTUS vulneraria.

USUS in vulneribus, ulceribus & ſcabie.

DOSIS. Herbæ pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

HERBA MARRUBII ALBI.

MARRUBIUM vulgare L. Weiſſer Andorn.

ODOR moderate fragrans. SAPOR amaricans.

VIRTUS ſanguinem attenuans, ** antiſalivatoria, ſpecifica in morſu caudiſonæ ſerpentis. ***

---

* *Cel.* LISCHWITZ *diſſ. de virgis aureis.* p. 78. qui ulcus urethræ curavit, & *Cel.* SCOPOLI *Flor. carn.* p. 328. qui in vulneribus quibuscunque decocto utiliter ſe uſum eſſe aſſeverat.

** Sanguis, cui decoctum marrubii adfuſum, rubicundior & fluidior evadit. *Cel.* FREIND *Emmenol.* T. I. oper. p. 208.

*** *Cel.* LEVISON *Beſchr. der lond. Praxis* p. 205. ſuccum ex marrubio & plantagine preſſum doſi unius cochlearis laudat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0400-4

Usus in tumoribus induratis præsertim hepatis, in ptyalismo mercuriali. *

Dosis. Herbæ pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

RADIX CICHOREI.

Cichoriun Intubus L. Cichorienwurzel.

Odor nullus; Sapor grate amaricans.

Virtus aperiens, tonica, diuretica, antiscorbutica.

Usus idem ac taraxaci.

Dosis. Radicis ℥ß cum juris ℥x ad ℥viij decoquatur.

RADIX TARAXACI.

Leontodon Taraxacum L. Pfaffenröhrlein. Löwenzahn. Dens leonis.

Odor nullus. Sapor leniter amaricans.

Virtus solvens, aperiens diuretica, hinc *Lectiminga* dicitur.

Usus. Oedemata crurum & alii morbi ab obstructione hepatis orti succo recenti sæpe curantur. In

---

* *Ill.* Linn. *Fl. suec.* n. 531. ptyalismum, qui a mercurio in juvene venereo excitatus ultra annum duraverat, infuso marrubii brevi sublatum fuisse dicit.

morbis cutaneis chronicis: ut herpete, lepra * & ſcrophulis, laudatur.

Dosis. ℥ij ſucci recentis cum juſculo & ovi vitello per plures ſeptimanas imo menſes dentur. Vel herbæ & rad. recentis manip. duo juris ℔j ad ℥viij decocti potentur.

RADIX RUBIÆ TINCTORUM.

Rubia tinctorum L. Färberröthe. Krappe.

Odor fere ut corticis ſorbi. Sapor amaricans, leniter ſtipticus, ingratus.

Virtus adſtringens, diuretica, emmenagoga, ** diutius propinata inficit oſſa & aliquos humores colore kermeſino. ***

---

* Succo taraxaci & fumariæ fœmina ab infantia leproſo exanthemate affecta aliis fruſtra tentatis convaluit. *Cel.* Leidenfrost *diſſ. de ſuccis herbarum recentibus* p. 27.

** *Cel.* Home *Cliniſche Verſuche* p. 460. ex 19 fœminis, fluxu menſtruo carentibus, 14 ſanabantur.

*** Exhibetur animalibus radix in pulverem trita aqua lacteque ſubacta vel furfuribus ſive farina miſta, vel in bolis vi intruditur. Quo junius eſt animal eo citius rubeſcunt oſſa. In columbis & pullis gallinaceis tertio vel quarto die a comeſta rubia exſtinctis, conſumtis vix drachmis duabus vel tribus, oſſa eleganter roſea evaſere. Interdum

Usus in ossium mollitie, in calli ossis fracti mollitie, in morbis a rachitide: ut ulceribus & tumoribus rachiticis, in dolore lumborum a nisu nimio. *

Dosis. Recipe rad. rubiæ tinctorum ℥ß, tartari solubilis ʒij, Aquæ communis pintas duas, leni igne coquantur per horam. Collaturæ adde mellis finceri ℥ij. m. Infanti ablactato per diem ℥viij præbeantur. Si vero infans adhuc lactet, nutrix duplam quantitatem hauriat.**

Ego decoctum ex rubia tinctorum cum cortice peruviano & sale tartari, vel sodæ paratum magis efficax in rachitide deprehendi.

---

animalia sub experimento pereunt, generatim languent & extenuantur. Ossium substantia compacta magis rubet quam spongiosa. Item externa facies magis quam interna. Perit vero sensim rubedo ossis, si loco rubiæ permixtæ pabulo consuetum per aliquod tempus offertur. Etiam dentes evadunt rubri. Estque terra ossium, quæ potissimum coloratur. Ex humoribus urina, lac & foeces alvinæ potissimum colore rubro tinguntur. *Ill.* HALLERI *El. Phys.* T. 8. p. 327.

* *Cel.* LUDWIG in *Adverf. med. pract.* Vol. I. p. 751. Dolores dorsi & lumborum a nisu tolli docet experientia bajulorum, qui se radice rubiæ sanant.

** *Cel.* LEVRET *Traité des accouchements* 1766. p. 277. laudat mox præscriptum decoctum. Licet spatium aliquot mensium curatio sibi vindicet, mature jam effectum percipi rectiori spinæ dorsi & ossium longorum figura & aliis bonæ notæ indiciis dicit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0403-1

STIPITES DULCAMARÆ.

Solanum Dulcamara L. Bitterſüſs. Alpranke.

Odor ſtipitum ſiccatorum nullus; Sapor amaricans.

Virtus mundificans, omnes excretiones augens, ſputa, menſes, ſudorem, urinam miasma, venereum expellens, antiſcorbutica.

Usus in tumoribus rheumaticis, arthriticis, in herpete, in ſcabie, in œdemate eryſipelaceo, in tophis & ulceribus venereis, in ulceribus crurum, in tumoribus lacteis, in contuſionibus. *

Dosis. Stipitum dulcamaræ ʒj ac ſenſim ad ʒiiß aſcendendo, aquæ fontanæ ℔xvj, coquantur ad ℔viij, & hoc decoctum quotidie cum lacte dilutum bibatur

Extractum a granis quinque ad 10 bis de die detur.

STIPITES DIERVILLÆ.

Lonicera Diervilla L. Dierville.

Odor & Sapor nauſeoſus.

Virtus antivenerea.

---

* *Cel.* Razoux ſcorbutum conſummatum, cum exulcerationibus cancroſis & maculis junctum decocto devicit. *Mémoires de l'Acad. des Sc. de Paris* 1761. p. 55. & ejusdem *Tables noſologiques* p. 268. & *Journal de Medecine* T. 22. p. 236. & *Sammlung für prack. Aerzte* 6. *B.* 3. *St.* p. 449.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0404-7

Usus. In America ſeptentrionali pro certo remedio in gonorrhæa, nec non urinæ ſuppreſſione habetur. *

Dosis. Pugillus ſtipitum cum ℔j aquæ infundatur.

CORTEX ULMI INTERMEDIUS.

Ulmus campeſtris L. Ulmbaumrinde. Rüſternrinde.

Odor nullus; Sapor debilis, ſubamaricans, glutinoſus.

Virtus adſtringens.

Usus in ſcabie ferina, ſquammoſa & aliis morbis cutaneis. **

Dosis. Corticis intermedii ramulorum gracilium ulmi ℥iv in aquæ puræ ℔ij coquantur ad remanentiam ℔j. Mane & veſperi ℥viij hauriantur.

HERBA MUSCI ISLANDICI.

Lichen islandicus L. Isländiſcher Moos.

Odor nullus; Sapor leniter amaricans.

---

* *Cel.* Kalms *Kärta Berattelſe om Norra Americ växter* p. 13.

** *Cel.* Lysons *Medical. transact.* Vol. 2. p. 204. comprobat 5 caſibus uſum hujus corticis in ſcabie ſicca & humida aliisque morbis cutis. Scabiem ferinam, quæ ſalivationem mercurialem eluſerat, hocce decocto curavit. Non quidem cito at tuto curat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0405-3

Virtus herbæ recentis eccoprotica, *siccæ* nutriens, non eccoprotica.

Usus in contabescentia ab ulcere vel vulneris nimia suppuratione aut a salivatione mercuriali inducta.

Dosis. Pulmentum ex ℥j musci & lactis ℔ij paratum quotidie pro dosi datur.

HERBA FUMARIÆ.

Fumaria officinalis L. Erdrauch.

Odor oleraceus; Sapor amarus, subingratus.

Virtus tonica, resolvens, antiscorbutica.

Usus in morbis cutaneis, in cachexia ulcerosa crurum, in scorbuto, in lepra.*

Dosis. *Herbæ recentis* pugillus cum juris aut seri lactis ℔j infundatur, vel *Succi expressi* ℥ij cum jure dentur, aut conservæ ℥ß.

HERBA EUPHRASIÆ.

Euphrasia officinalis L. Augentrost.

Odor debilis; Sapor amaricans, debiliter adstringens.

---

* *Cel.* Leidenfrost *diss. de succis herbarum expressis. Duisb.* 1751. *p.* 27. Exanthema leprosum solo taraxaci & fumariæ succo curatum. *Cel.* Thomsons *med. consult.* p. 161. disparuit leprosa induratio glandularum cutanearum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0406-9

Virtus leniter adſtringens, tonica.

Usus in morbis oculorum: ut in nube ante oculos volitante, in incipiente amauroſi & maculis corneæ, * at ambigua ſunt experimenta quibus herbæ vis probatur.

Dosis. *Herbæ* pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

HERBA TUSSILAGINIS.

Tussilago Farfara L. Huflattich.

Odor nullus; Sapor ſubamarus, viſcidus, ſubauſterus.

Virtus vulneraria, antiſcrophuloſa.

Usus. Succus vel decoctum in ſcrophulis laudatur. **

Dosis. Herbæ manipulus cum aquæ ℔j infundatur.

FLORES SAMBUCI.

Sambucus nigra L. Hollunder. Flieder.

Odor florum recentium fragrans; Sapor amaricans.

Virtus diaphoretica, emolliens, lactifera.

---

* *Cel.* Francus *Euphraſia herba, medicina polychreſta, verum oculorum ſolamen* 1717. Islandi ſuccum expreſſum pro optimo remedio in morbis oculorum habent. Olafsen *Reiſe vol.* I. *p.* 433.

** *Cel.* Fuller *gymnaſt.* p. 87.

Usus. In morbis cutaneis, præsertim in erysipelate chronico cum lacte diu assumptus potus laudatur.

Dosis. Florum pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

SEMINA XANTHII.

Xanthium strumarium L. Spizkletten. Betlerlause.

Odor nullus. Sapor amaricans.

Virtus resolvens, antiscrophulosa, anterysipelacea.

Usus in scrophulis, herpete & erysipelate. *

Dosis. Semen ad ℥ß datur in pulvere.

AROMATICA.

CALAMUS AROMATICUS.

Acorus Calamus vulgaris L. Kalmus. Acorus verus.

Odor radicis fragrans, fortis, nauseosus. Sapor aromaticus, nauseosus, acris, leniter amaricans.

Virtus stomachica, antiseptica, antiscorbutica, calefaciens, incidens, diuretica.

---

* Pulvis seminum ad ℥ß datus in erysipelate arcanum in Suecia fuit. *Ill.* Linne *Flor. Suec.* n. 864.

Usus in ſcorbuto, * in ulceribus carioſis.

Dosis. Sexies de die ℈jj radicis cum ℈j ſacchari albi dentur in forma pulveris vel electuarii. *Spiritus calami aromatici* interne ad aliquot drachmas dari poteſt. Pro potu antiſcorbutico cuilibet urnæ tenuis cereviſiæ adhuc calentis ℔ß radicis calami aromatici addi poteſt.

RADIX CONTRAJERVÆ.

Dorstenia Drakena L. Giftwurz.

Odor fragrans, gravis, Sapor ſubamaricans.

Virtus ſudorifera, alexiteria, antiſeptica.

Usus in gangræna & ulceribus febrium putridarum, & in debilitate gangrænoſa.

Dosis. *Radicis* ʒß in pulvere, electuario vel mixtura datur. Vel ʒij cum vini ℥vj infundantur.

RADIX SERPENTARIÆ VIRGINIANÆ.

Aristolochia Serpentaria L. Schlangenwurzel.

Odor fragrans, fortis, balſamicus; Sapor aromatico-balſamicus, calidiuſculus.

Virtus diaphoretica, antiputredinoſa.

---

* *Ill.* Hoffmann *von Scharbock. Münſter* 1782. tres homines ſcorbuticos intra 5 vel 6 ſeptimanas radice calami aromatici curavit.

Usus in plica polonica, * in angina gangrænosa, ** & in morsu serpentis americani *Boicininga* dicti laudatur ***

Dosis. *Radicis* ʒß in pulvere vel mixtura; aut radicis ʒjj cum aquæ ℥vj infundantur.

RADIX ENULÆ.

Inula Helenium L. Alandwurzel. Helenium.

Odor violaceus; Sapor initio glutinosus, dein aromaticus.

Virtus antiscabiosa.

Usus in scabie; in hernia infantum binis casibus folia enulæ proficua vidi.

Dosis. *Radicis* ʒj in pulvere datur. *Foliorum* ʒiß cum aquæ ℥vj infundantur.

LIGNUM SANTALI CITRINI.

Santalum album L. weisses Sandelholz. Santalum *citrinum* est pars medullaris arboris; *album* vero est alburnum trunci.

Odor *citrini* fragrans, urinosus, pertinaciter inhærens. Sapor leniter aromaticus, vix amaricans. *Albi* odor & sapor est debilior.

---

* *Cel.* Hermannus *Primit. phys. med. Polon.* V. 1. p. 182.

** *Med. Ob. and. Inq. Vol.* 1. p. 219. sq.

*** *Cel.* Dale *Pharm.* p. 194.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0410-0 DFG

Virtus ſudorifera, reſolvens.

Usus in morbis cutaneis.

Dosis. *Ligni* ℥ß cum aquæ ℔ij ad ℔j decoquatur.

RADIX PIMPINELLÆ NIGRÆ.

Pimpinella magna L. Bibernellwurzel. Shwarze. Pimpinelle.

Odor gratus; Sapor dulceſcens, parum aromaticus.

Virtus mundificans, reſolvens, diaphoretica, diuretica, ſtomachica.

Usus in achoribus, tinea, eryſipelate exulcerato, teſticulo venereo, tumoribus crurum aquoſis.

Dosis. *Radicis* ʒß in pulvere vel electuario, vel ʒij cum aquæ ℥vii in infuſo dantur. *Herbæ* pugilli duo cum aquæ ℥vj infundantur.

LIGNUM SASSAFRAS.

Laurus Saſſafras L. Saſſafraſs - Fenchelholz.

Odor fragrans, non ingratus, ad fœniculum accedens. Sapor aromaticus. *Corticis* odor ſaporque ſunt fragrantiores.

Virtus ſudorifera, diuretica, mundans.

Usus in ulceribus venereis, morbis cutaneis & tumoribus rheumaticis.

Dosis. *Ligni* ʒiß cum aquæ ℔j ad ℥x decoquatur. Vel *corticis* ʒj cum aquæ ℥vj infundatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0411-5

LIGNUM GUAIACI.

Guajacum officinale L. Franzosenholz. Lignum sanctum.

Odor debilis, resinosus; Sapor amaricans, acriusculus.

Virtus sudorifera, diuretica, mundificans, antivenerea.

Usus in lue venerea,* in morbis cutaneis, in tumoribus rheumaticis.

Dosis. Rasuræ *ligni* ℥j cum aquæ ℔j ad ℥viij decoquatur. Vel *Cortitis* ʒvj cum aquæ ℔j ad remanentiam ℔j decoquantur.

JUNIPERUS.

Juniperus communis L. Wacholder.

Odor gratus, arromaticus. Sapor aromaticus, gratus.

Virtus diuretica, diaphoretica, mundificans.

Usus in tumoribus oedematosis, morbis venereis,** scorbuticis & sabulo urinario, scabie, vitiligine,*** gonorrhæa chronica, incipiente cataracta,**** pustu-

---

* Ante inventum mercurii usum in lue venerea, guajaci lignum fuit majoribus nostris unicum in lue venerea remedium.

** *Cel.* Scopoli *Flora Carniol.* p. 405.

*** *Cel.* Hennicke in *Act. Nov. N. Curios.* T. II. p. 124.

**** *Cel.* Bruch *diss. observat. practicar. de radicis fruct. juniperi decocto.*

lis faciei. *Oleo juniperi* gonorrhæa & testiculi tumor dissipabatur. *

Dosis. *ligni* seu *radicis* ℥ß cum aquæ ℔ij ad ℥vj decoquatur.

Roob baccarum juniperi ad ℥ß datur.

Baccarum ℥ß cum aquæ ℔j ad ℥viij decoquatur.

Summitatum pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

SEMEN PHELLANDRII.

Phellandrium aquaticum L. Wasserfenchel. Foeniculum aquaticum.

Odor gravis. Sapor aromaticus, amaricans, calidus.

Virtus diuretica, vulneraria.

Usus ad ulcera sordida, scorbutica, cacoethica, spinam ventosam, herniam, ** ossium cariem & fistulas sananda laudatur. ***

Dosis. Pulvis ʒj ad ʒiß bis de die datur.

PIPER NIGRUM.

Piper nigrum L. Schwarzer Pfeffer. Album piper sua externa pellicula nigra caret.

Odor aromaticus; Sapor fervidus, acris, inhærens.

---

* *Cel.* Lange *med. Brunsv. dom.* p. 130.

** Enerstingius *Phellandrologia. Brunsv.* 1739. & *Cel.* Lange *vom Wasserfenchel.* p. 19.

*** *Ill.* Heisteri *diss. de hernia incarcerata suppurata. Helmst.* 1738. p. 42.

Virtus ſtimulans, hæmorrhoides movens.

Usus in morbis, qui a fluxu hæmorrhoidali ſuppreſſo oriuntur. *

Dosis. Grana integra piperis albi numero vj ad ix hora ſomni deglutiantur repetitis vicibus.

SEMEN CARVI.

Carum Carvi L. Wieſenkümmel.

Odor grate aromaticus; Sapor moderate calidus, aromaticus.

Virtus galactophora.

Usus in lactis ſubitanea evaneſcentia.

Dosis. *Seminis* ʒij cum aquæ aut juris ℥vj infundantur.

SEMEN FOENICULI.

Anethum Foeniculum L. Fenchel. Foeniculum dulce.

Odor ſeminis aromaticus, ſuavis; Sapor calidiuſculus, dulceſcens, aromaticus.

Virtus galactophora.

Usus. Decoctum ex foeniculi dulcis radice, herba & ſemine deſtitutis lacte puerperis, vel quibus lac ſubito e mammis evaneſcit, datur. **

---

* * *Cel.* Unzer *der Arzt, eine Wochenſchrift.* 3 *Band.* p. 161.

* * *Cel.* Bergius *in N. Act. Upſ. Vol.* 1. p. 104.

Dosis.

Dosis. Herbæ, radicis, & seminis aa pugillus unus cum ℔j aquæ infundatur, & colatura cum lacte & saccharo bibatur.

HERBA CEREFOLII.

Scandix Cerefolium L. Kerbelkraut. Chærefolium.

Odor, si herba fricetur, gratus, balsamicus. Sapor aromatico-balsamicus, ad foeniculum accedens.

Virtus aperiens, resolvens, diuretica, vulneraria.

Usus in scabie, herpete, rhagadibus manuum,* in ulceribus crurum & indurationibus mammæ, in ulceribus pulmonum.**

Dosis. *Succus* cerefolii ad ℥ij cum jusculo vel sero lactis mane ac vesperi datur, vel *Herbæ* cerefolii *recentis* Mij in sero lactis calide infundantur. *Extractum* cerefolii ad ℥j de die præberi potest.

HERBA MARI VERI.

Teucrium Marum L. Kazenkraut.

Odor fragrans, balsamicus, sternutationem movens; Sapor intensius amarus, bituminoso-aromaticus.

---

* Hominem rhagadibus manuum laborantem omnibus remediis incassum tentatis externo & interno usu cerefolii sanavi.

** Puer, cui spica alopecuri in pulmones deglutita, sub scapula exiens, ulcus in pulmones penetrans reliquerat, sero lactis dulci cum cerefoliis cocto sanabatur. *Schwedisch. Abhand. für* 1772.

Virtus tonica, nervina, resolvens.

Usus in commotione cerebri vel alius partis. *

Dosis. ℈j omni quarta hora detur, vel herbæ pugilli duo cum aquæ ℥vij infundantur.

HERBA MENTHÆ.

Mentha crispa L. Krausemünze.

Odor fortis, fragrans, non admodum gratus; Sapor calidus, aromaticus cum amaritie levi.

Virtus resolvens, lac attenuans.

Usus. Aqua menthæ cum oleo ope sacchari subacta lactis coagulum in mammis impedit vel resolvit.

Dosis. *Herbæ* pugillus unus cum aquæ ℥iv infundatur. *Olei* guttæ iij vel iv cum saccharo tritæ dantur.

HERBA RORISMARINI SYLVESTRIS.

Ledum palustre L. Post. Wald - Rosmarin.

Odor fragrans, aromaticus, subnarcoticus. Sapor aromaticus, leviter amaricans.

Virtus resolvens, diuretica, sublaxans, phthiriaca.

Usus in lepra, ** tinea, scabie, pediculis, varis faciei.

---

* *Ill.* Bergius *m. m.* p. 504. fæminam, quæ a lapsu jam tertiam septimanam lethargica fuit maro curavit.

** *Schw. Abh.* 35. *vol. Cel.* Odhelius casum refert ancillæ lepra nodulosa affectæ, in qua ex infuso ledi palustris plerique nodi sensim resoluti fuerunt, tum autem emaciata inopinanter moriebatur. Westring *diss. de ledo palustri. Upsal.* 1775.

Dosis. *Herbæ* ℥ij cum ℔iv aquæ fervidæ infundantur.

HERBA RORISMARINI VULGARIS.

Rosmarinus officinalis L. Rosmarin.

Odor fortis fragrans, non omnibus gratus; Sapor calidus, acris, camphoraceus.

Virtus resolvens.

Usus. Infusum vel decoctum herbæ saccharo edulcoratum glandularum colli infarctum apud infantes dissipat,* in plica polonica efficax est. **

Dosis. *Herbæ* pugillus unus cum aquæ ℥iv infundatur.

ADSTRINGENTIA.

HERBA ANSERINÆ.

Potentilla Anserina L. Gänserich.

Odor debilis; Sapor leviter stipticus.

Virtus adstringens, diuretica.

Usus in empyemate. ***

---

* *Cel.* Kuechler *diss. de glandulis colli puerorum tumefactis.* p. 47. Etiam *Ill.* Heisteri *med. pract.* p. 264.

** Hebræo polonica plica laboranti infuso rorismarini arthritidem & cephalæam nuper sanavi.

*** *Ill.* Acrel *Ch. Vorfälle* p. 319. infusum herbæ siccæ ad ℔ij quotidie potatum in empyemate multum boni præstitisse vidit.

Dosis. *Herbæ* pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur.

RADIX PENTAPHYLLI.

Potentilla reptans L. Fünffingerkraut.

Odor debilis; Sapor ſtipticus.

Virtus adſtringens, diuretica.

Usus in ſabulo renum & veſicæ.

Dosis. *Herbæ* pugillus unus cum aquæ ℥iv infundatur. *Radicis* ℥ij cum ℥vj ad ℥iv decoquantur. Dosis exigua ſit & per vices ſumenda, ne nimium pellat.

HERBA SANICULÆ.

Sanicula europæa L. Sanickel.

Odor nullus; Sapor auſterus, amarus cum ſenſu acredinis.

Virtus vulneraria, unde nomen ſaniculæ.

Usus. Pro decocto vulnerario ad ulcera, fiſtulas & contuſiones ſanandas præbetur.

Dosis. *Herbæ* pugilli duo cum aquæ ℥viij infundantur. Vel *Radicis* ʒij cum aquæ ℥vj ad ℥iv coquantur.

HERBA LAMII ALBI.

Lamium album L. Weiſſe taube Neſſel. Urtica mortua & Galeopſis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0418-6

Odor ſubfoetens. Sapor ſubauſterus.

Virtus ſubadſtringens.

Usus. Infuſum frigidum foliorum & florum lamii ſcrophulas reſolvit. *

Dosis. *Herbæ* & *florum* pugilli quatuor cum ℔j aquæ infundantur.

FOLIA FRAXINI.

Fraxinus excelſior L. Eſchbaum.

Odor nullus. Sapor acerbo-amaricans.

Virtus adſtringens, ſpecifica anticolubrina.

Usus in morſu colubri Cherſeæ & Colubri Beri. * *

Dosis. *Succi* e foliis cum vino gallico contuſis expreſſi ℥ij bis in hora propinantur per diem; ſic continuatur, donec omnia ſymptomata prorſus remittant. *Externe* folia contuſa loco læſo applicantur.

FOLIA UVÆ URSI.

Arbutus Uva urſi L. Bärentraube. Sandbeere.

---

* *Mémoires de l'Ac. de Paris an.* 1717. p. 273.

** *Cel.* Montin *Schw. Abh.* 26. *B.* hic unum Cherſeæ & plures Beri ictu demorſos ſe ſanaſſe refert.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0419-4

Odor nullus; Sapor ſtipticus, amaricans.

Virtus adſtringens, diuretica.

Usus in ſabulo, calculo, ulceribus renum atque veſicæ, * in iſchuria a paralyſi veſicæ, ** in leucorrhæa & incontinentia urinæ. ***

Dosis. Foliorum ℥ß bis de die in pulvere datur. Vel *Foliorum* ℥ij cum ℔j aquæ decoquantur & colatura detur.

GLANS QUERCINA.

Quercus Robur L. Eicheln.

Odor nullus. Sapor amarus, auſterus.

Virtus roborans, anteryſipelacea, ſudorifera.

---

* *Ill.* Muray *Ap. me.* T. 2. p. 59. Non ſolvit calculum, ut quidam voluere; at ſenſilitatem veſicæ minuendo, calculos exiguos facilius exire facit.

** Virum ſenem, qui ex retentione urinæ ſibi veſicæ iſchuriam paralyticam fecit, ac cui ultra tres menſes cathetere quotidie urinam educere debui, ſola uva urſi in pulvere data; integre intra aliquot ſeptimanas curavi.

*** Duabus fæminis, quæ a partu incontinentia urinæ laborabant, interno uſu uvæ urſi & externo fomento ex aqua frigida ad pubem applicato intra aliquot ſeptimanas ſanitati reſtitui.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0420-5

Usus in erysipelate, * in scrophulis.

Dosis. Pulveris ʒß in cerevisia datur. Alii coffeam e glandibus tostis parant.

FUNGUS MELITENSIS.

Cynomorum coccineum L. Melitenser Schwamm.

Odor nullus; Sapor stipticus, amaricans.

Virtus roborans, adstringens.

Usus. Decoctum in ulceribus antiquis venereis urethræ profuit **

Dosis. ʒj cum jusculi ℥iij Infusa datur.

SUCCUS CATECHU.

Mimosa Cate L. Cathecusaft. Est succus inspissatus.

Odor nullus; Sapor substipticus.

Virtus adstringens, valde antiseptica.

Usus in hæmorrhagiis externis ex putrida sanguinis dissolutione ortis.

Dosis. *Succi* inspissati ʒß in electuario vel mixtura datur.

---

* *Cel.* Lange *verit. miscel.* p. 88. Brunsvicenses adversus erysipelas ingerunt pulverem glandum in cerevisia tepida & sudorem intra lectum exspectant, unde post duodecim horas nullum nec tumoris nec ruboris vestigium superfuisse dicitur.

** *Cel.* Deidier *Obs.* T. 1. & *Cel.* Vogel *mat. med.*

BALSAMICA.

BALSAMUM COPAIVÆ.

Copaifera officinalis L. Copaiva Balſam.

Odor frangrans, balſamicus, non ingratus. Sapor amaricans, ſubaromaticus, refinoſus.

Virtus diuretica, ſtimulans.

Usus in fine gonorrhææ abſente ardore, in ulceribus cacoethicis crurum *

Dosis. Guttæ 10 bis de die cum ſaccharo contritæ dentur.

BALSAMUM PERUVIANUM.

Peruifera L. Peruvianiſcher Balſam.

Odor frangrans, ut ſiliquæ Vanillæ. Sapor amaricans, acriuſculus, balſamicus.

Virtus nervina, excitans.

Usus in angina paralytica, & aliis morbis a paralyſi.

Dosis. ℈ß in formam pilularem cum quodam extracto redigatur

---

* *Cel.* Bruns *diſs. ſiſtens obſerv. medico - chirurg. Göttingæ* p. 32.

BALSAMUM RACKASIRA.

Balsamum Rackasira. L. Rakasirabalsam.

Odor balsamicus. Sapor amaricans, labia glutinans.

Virtus balsamica.

Usus in gonorrhæa.

Dosis. Una alterave guttula. *

TEREBINTHINA.

Pinus larix L. Terpentin. Terebinthina larygna.

Odor fragrans; Sapor amarus, balsamico - resinosus, acriusculus, terebinthinæ communis tamen minus acris.

Virtus diuretica, sublaxans, urinam odore violaceo imbuens.

Usus. In gonorrhææ fine laudatur; at raro prodest, sæpe nocet supprimendo fluxum. ** Cave, ne in stadio inflammatorio gonorrhææ porrigatur. In ulceribus antiquis crurum. ***

---

* A. N. C. *Vol.* 1. *app.* p. 123. perhibent, una alterave guttula hujus balsami gonorrhæas feliciter ad sanitatem perductas fuisse, quas plurimæ copaivæ unciæ irrito sæpe effectu curare tentassent.

** *Cel.* Theden *Unterricht für Unterwundärzte.* p. 255.

*** *Cel.* Merk *de curationibus ulcerum difficilium. Goettingæ.* p. 34. & infusum picis in hunc finem laudatur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0423-3

Dosis. Terebinthinæ *crudæ* ℈ß in forma emulsionis dari solet. Terebinthinæ *coctæ* ℈j per diem.

TURIONES PINI.

Pinus Sylvestris L. Kiefersprossen. Non *strobili* sed *turiones* tenelli & recentes in usum vocandi.

Odor fragrans, resinosus. Sapor amaricans, debiliter resinosus, non ingratus.

Virtus diuretica, antiscorbutica, antivenerea.

Usus in scorbuticis & venereis ulceribus.

Dosis. Uncia semis cum aquæ vel seri lactis libra una infundatur, vel coquatur, & unciæ quatuor bis de die ebibantur.

GUMMI RESINOSA.

GUMMI AMMONIACUN.

Ammoniacum L. Gummi Ammoniak.

Odor fragrans; Sapor amaricans, acriusculus.

Virtus solvens, aperiens, expectorans, emmenagoga.

Usus in tumoribus induratis, in sarcocele.

Dosis. ʒß in mixtura vel forma pilulari datur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0424-8

GUMMI OPOPANAX.

PASTINACA Opopanax L. Opopanax Gummi.

ODOR ingratus, fragrans; SAPOR calidus, amaricans.

VIRTUS resolvens, majori dosi alvum laxans.

USUS contra strumas, scirrhos & nodos usurpatur.

DOSIS. ʒß in forma pilulari vel mixtura datur.

RESINA GUAJACI.

GUAJACUM officinale L. Quajakharz. Franzosenholzharz.

ODOR ad ignem liquescentis resinæ ingratus; SAPOR levissime amarus.

VIRTUS resolvens, antivenerea, sudorifera, eccoprotica.

USUS in morbis venereis, in tumoribus podagricis, & rheumaticis, in angina pectoris. *

DOSIS. ʒß resinæ forma pilulari datur: optima formula mixturæ hæc est: ℞. Resinæ guajaci ℥ß, gummi arabici ʒij, solvantur in ℥ix aquæ hyssopi. Adde sacchari albi ℥ß. S. mane ac vesperi duo cochlearia assumantur. Alii resinam guajaci in spiritu ope sacchari solutam assumunt. **

---

* *Neue Schwed. Abh. I. Band. für 1781.*

** *Sammlung für practische Aerzte 3 B. 4 St. p. 589.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0425-4

ASA FOETIDA.

Ferula Asa fœtida L. Stinkender Asond. Teufelsdrek.

Odor fœtidissimus, alliaceus; Sapor amaricans, acris, diutissime inhærens.

Virtus resolvens, antispasmodica, anthelmintica, anticariosa. Saniem cariei intra aliquot dies emendat.

Usus in tumoribus induratis, in ulceribus cariosis, * in spina ventosa, in ozæna, in verrucis & cancro verrucoso.

Dosis. ʒj in pilulis bis de die ad sanandam cariem datur.

CAMPHORA.

Laurus Camphora L. Kampfer.

Odor fragrantissimus, penetrans, ad rosmarinum accedens. Sapor calidissimus, ut menthæ piperitidis, amaricans, linguam faucesque penetrans.

---

* *Cel.* Smukers *Ch. Schrift* I. B p. 135. *Cel.* Plock *Beobachtungen über den Nutzen der Asa foetida bey dem Beinfraß.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0426-0

VIRTUS calefaciens, resolvens, sudorifera, antiseptica, antispasmodica. Multis antihydrophobica.

USUS in gangræna humida & sicca, in ulceribus chronicis crurum, * in ischuria a cantharidibus, in tumoribus rheumaticis, in erysipelate præsertim putrido. Emulsio camphorata in gonorrhæa.

DOSIS. A ʒß ad ℥j per diem in forma *pilulari* datur, vel in forma *mixturæ* : ℞. Gummi arabici ʒj, solvatur in aquæ florum tiliæ ℥iij, dein terendo admisce camphoræ ʒß, syrupi capill. veneris ℥j, m. f. quater de die ℥j detur, superpotando vasculum emulsi vel decocti alicujus: vel in forma *emulsionis*: ℞. Amygd. dulc. ʒiij, fiat cum aq. pura l. a. emulsio. Colaturæ ℥iij adde terendo camphoræ ʒß, syrup. capill. veneris ℥j, m. f. usus prioris.

SULPHUREA.

SULPHURIS FLORES.

SULPHUR vulgare L. Schwefel. Est corpus ex phlogisto & acido vitrioli constans.

* *Cel.* COLLIN *observ.* p. 3. p. 154.

ODOR ſulphureus, ſuffocans, ſi accendatur. SAPOR fatuus.

VIRTUS ſolvens pituitam, diaphoretica, alvum ſubläxans, antiſcabioſa.

USUS in ſcabie & aliis morbis cutaneis, in hæmorrhoidibus, * in gutta roſacea faciei, in ſcorbuto & ulceribus crurum, in tinea.

DOSIS. Flores ſulphuris cum cremore tartari anatica portione quotidie mane ad ℈j vel ℈ij dentur. **

F U L I G O.

FULIGO ſplendens. Oſenrus. Eſt ſubſtantia oleoſo-ſalina empyreumatica e fumo lignorum combuſtorum caminis adhærens.

ODOR ingratus; SAPOR nauſeoſus, amaricans. Omnibus fere menſtruis patet.

VIRTUS reſolvens, eccoprotica, expellens.

USUS in indurationibus glandularum, in cruſta lactea, *** in rachitide.

---

* *Ill.* WERLHOF *obſerv. de febribus* p. 37. b.

** *Cel.* GARDANE *Gazette de ſanté, An.* 1773 & 74.

*** *Ausführliche Abhandl. vor Sageſprüngen einer bekannten Kinderkrankheit. Nürnberg* 1779. p. 55.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0428-2

Dosis. ℈ß cum saccharo in pulvere, vel sine eo in forma pilularum datur.

SPIRITUOSA.

SPIRITUS VINI.

Liquor fragrans, inflammabilis, cum aqua miscendus, e vino destillatus. *Weingeist.*

Odor & Sapor spirituosus, fragrans, proprius.

Virtus roborans, adstringens, putredini resistens, humores inspissans, diaphoretica, stomachica, carminativa.

Usus in gangræna a debilitate vis vitalis, in debilitate a nimia suppuratione.

Dosis. ʒj in ℥iv aquæ in julepo datur.

VINUM.

Est succus baccarum *Vitis viniferæ* L. fermentationem spirituosam passus. *Wein.*

Odor vinosus. Sapor fragrans & simul vel acidulus, vel dulcis vel subadstringens.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0429-0

Virtus cardiaca, antiseptica, roborans, diaphoretica. *Rubrum* simul tonicum, *mosellanum*, *austriacum* & *rhenanum* simul diureticum. *Hyspanicum* & *Tokaynum* simul valde excitans, cardiacum.

Usus in gangræna cum vi vitali nimis debili, * in ulceribus scorbuticis.

Dosis ad uncias aliquot sæpius de die.

CEREVISIA

Est decoctum *malti* fermentationem spirituosam passum. *Bier*.

Odor peculiaris, proprius; Sapor subspirituosus, mollis, subamaricans.

Virtus nutriens, antiscorbutica præsertim, quæ aëre fixo abundat, ut cerevisia lagenaria.

Usus in ulceribus & aliis morbis scorbuticis.

Dosis. ℔j aliquoties de die.

Cerevisia antiscorbutica ex herbis antiscorbuticis, raphano nigro, armoracia & radice calami aromatici paratur.

---

* Foeminam 62 annorum a pulvere pyrio accenso gangræna profunda antibrachii laborantem solo potu vini Budensis ad mensuram quotidie ingesti curatam vidi, cum omnia medicamenta interna respuerent & debilissima esset cum pulsu vix perceptibili.

ACI-

ACIDA VEGETABILIA.

ACETUM VINI.

Est liquor vinosus fermentationem acidam passus. *Weinessig.*

Odor acidus; Sapor acido-acetosus.

Virtus solvens, antiseptica, diaphoretica, sudorifera.

Usus in gangræna inflammatoria, in carbunculo, in erysipelate bilioso, putrido.

Dosis. ℥j cum aqua omni bi vel trihorio datur.

FOLIA ACETOSÆ.

Rumex acetosa L. Sauerampfer.

Odor nullus; Sapor plantæ recentis acidus, gratus. *Sicca* folia vix acidulum habent saporem.

Virtus refrigerans, aperiens, antiscorbutica.

Usus in Scorbuto calido, morbis cutaneis, tumoribus inflammatoriis.

Dosis. *Succi expressi* ℥iv cum sero lactis vel jure, vel *Herbæ* recentis manipulus unus cum juris ℔j ad ℥x coquatur.

HERBA ACETOSELLÆ.

Oxalis Acetosella L. Sauerklee.

Odor nullus; Sapor herbæ recentis valde acidus, gratus.

Virtus refrigerans, antiseptica.

Usus in morbis putrido-biliosis: ut ulceribus gangrænosis febrium putridarum, in angina putrido-biliosa.

Dosis. *Succi recentis* ℥iij vel *Herbæ recentis* manipulus cum juris ℔j ad ℥x coquatur.

CITRUS.

Citrus medica L. Citrone.

Odor pulpæ debilis; Sapor intensius acidus.

Virtus refrigerans, antiphilogistica, antiscorbutica, diuretica.

Usus in tumoribus inflammatoriis, febre vulnerario-inflammatoria, ulceribus scorbuticis, putridis, gangrænosis.

Dosis. *Succi expressi* ℥j in julepo datur cum saccharo.

LIMONIUM.

Malus Limonia acida L. Limonie.

Odor pulpæ subaromaticus; Sapor citri succo acidior.

Virtus & Usus præcedentis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0432-3

AURANTIUM.

Citrus Aurantium L. Pomeranze.

Odor pulpæ ſubaromaticus; Sapor acidulo-amaricans.

Virtus antiſcorbutica.

Usus in morbis ſcorbuticis.

Dosis. Succi recentis ℥j, vel pomum unum datur.

POMUM.

Pyrus Malus L. Apfel. Optimum eſt pomum Borsdorfienſe. *Borsdorfer Apfel.*

Odor debilis; Sapor acidulo-dulcis.

Virtus refrigerans, autiſcorbutica.

Usus in morbis ſcorbuticis, in impetigine*

Dosis. Poma quædam quotidie cruda comedantur, vel poma quædam cum ℔j aquæ ad ℥viij decoquantur pro potu.

MORUM.

Morus nigra L. Schwarzer Maulbeerbaum.

Odor vix ullus; Sapor acidulo-dulcis.

Virtus refrigerans, ſubadſtringens.

---

* *Collectanea, Societatis med. Hav.* vol. II. p. 1. *Cel.* Meza *obſervatio de impetigine rebelli pomorum eſu curata.*

Usus in inflammatorio - biliosis anginis, scorbuto.

Dosis. *Succi expressi* ℥ß in julepo vel mixtura datur, vel fructuum manipulus cum ℔j aquæ ad ℥viij decoquatur, & colatura detur.

RIBES RUBRUM.

Ribes rubrum L. Rothe Johannisbeere.

Odor vix ullus; Sapor dulcescenti-acidus.

Virtus refrigerans, antiseptica.

Usus in inflammationibus putrido-biliosis, in scorbuto calido.

Dosis. Manipuli quidam quotidie comedantur cruda, vel ribes conditi ℥ß detur.

ROOB SAMBUCI.

Sambucus nigra L. Holundermus. Fliedermus. Est succus baccarum addito saccharo in mellis spissitudinem coctus.

Odor debilis; Sapor acidulus.

Virtus refrigerans, sudorifera, antibiliosa.

Usus in erysipelate & aliis calidis morbis cutaneis.

Dosis. ℥j vel ℥ij forma electuarii dentur.

ROOB EBULI.

Sambucus Ebulus L. Attich.

Odor nullus; Sapor acidulo-amaricans.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0434-4

Virtus diuretica, purgans.

Usus in morbis hydropicis.

Dosis. ℥ß ad ℥jß datur.

ACIDA MINERALIA.

SPIRITUS VITRIOLI.

Est acidum ex *vitriolo* elicitum. *Vitriolgeist.* Spiritus vitrioli ex olei vitrioli ℥j in ℥vj aquæ diluti constat.

Odor peculiaris; Sapor acidissimus.

Virtus adstringens, coagulans, antiphlogistica, antiseptica.

Usus in gangræna, ulceribus putridis, cancro aquatico oris, * in scabie.

Dosis. ʒj ad ℔j aquæ & syrupi ℥j datur.

SPIRITUS SALIS MARINI.

Est acidum e *sale communi* elicitum. *Salzgeist.*

---

* *Sammlung für pract. Aerzte* 5. *B.* 3. *St.* 477. *S. Cel.* Bruineman infantem cancro scorbutico labii inferioris laborantem curavit, cui interne spiritum sulphuris cum melle communi mixtum omni trihorio cochlearis minoris quantitate dedit. Externe olei vitrioli guttas 30 cum uncia una aquæ & mellis rosacei mixtas applicuit.

Odor croceus; Sapor acidissimus.

Virtus antiseptica, diuretica, roborans.

Usus in gangræna febrium putridarum. Nec non in herniis intestinalibus.

Dosis. Guttæ iv omni trihorio cum ℥j decocti saturati corticis peruviani dantur.

SPIRITUS NITRI.

Est acidum e *nitro* elicitum. *Salpetergeist. Aqua fortis.*

Odor peculiaris; Sapor acidissimus, causticus.

Virtus antiseptica, diuretica.

Usus. Spiritus nitri simplex interne fere non datur. Vide *spiritus nitri dulcis.*

SAL SEDATIVUM HOMBERGII.

Est sal acidus e *borace* elicitus. *Hombergisches Sedativsalz.*

Odor nullus; Sapor acidus.

Virtus resolvens, anodyna, antispasmodica.

Usus in cancro,* ad sedandos dolores.

Dosis a granis duobus ad plura.

---

* *Cel.* Richter *chirurg. Biblioth.* 4. *B.* 4. *St.* 768. *S.*

ACIDA DULCIFICATA.

SPIRITUS VITRIOLI DULCIS.

Est *acidum vitrioli alcohole vini dulcificatum. Versüster Vitriolgeist.* Seu *Liquor anodynus mineralis Hoffmanni.*

Odor gratus, spirituosus; Sapor consimilis, fortis.

Virtus roborans, antiseptica, cardiaca.

Usus in gangræna febrium putridarum.

Dosis. A guttis 30 ad 60 & ultra saccharo exceptus vel in haustu dilutus aliquoties de die datur.

SPIRITUS SALIS DULCIS.

Est *acidum salis alcohole vini dulcificatum. Versüster Salzgeist.*

Odor peculiaris, spirituosus; Sapor penetrans.

Virtus roborans, adstringens, antiseptica.

Usus in herniis a laxitate intestinorum, in ulceribus gangrænosis, in calculo urinario.

Dosis. A guttis 30 ad 40 datur.

SPIRITUS NITRI DULCIS.

Est *acidum nitri alcohole vini dulcificatum. Versüster Salpetergeist.*

Odor spirituosus, penetrans; Sapor consimilis.

Virtus carminativa, antiſpaſmodica, diuretica.

Usus in flatulenta incarceratione herniarum.

Dosis. A guttis 30 ad 40 datur.

NAPHTHA VITRIOLI.

Eſt *acidum vitrioli oleo vini dulcificatum. Vitriol naphtha. Aether vitrioli.*

Odor gratus, penetrantiſſimus; Sapor penetrans, fragrans cum ſenſu refrigerationis.

Virtus cardiaca, antiſeptica.

Usus in gangræna & ſphacelo.

Dosis. ʒß cum ℥iv aquæ & ℥j ſyrupi in forma mixturæ cochleatim haurienda datur.

NAPHTHA ACETI.

Eſt *acidum aceti oleo vini dulcificatum. Eſſig Naphtha.*

Odor vini rhenani; Sapor acidus, fragrantiſſimus.

Virtus penetrans, antiſeptica, cardiaca.

Usus in gangrænoſis ulceribus.

Dosis. A guttis x ad xx & ultra cum ſaccharo vel in hauſtu datur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0438-7

ALCALINA VOLATILIA.

SPIRITUS SALIS ANMONIACI FLUIDUS.

Est alcali volatile e *sale ammoniaco* ope calcis vivæ exstinctæ elicitum. *Der flüssige Salmiakgeist.*

Odor urinosus, penetrantissimus; Sapor alcalinus.

Virtus sudorifera, resolvens, anticolubrina, cardiaca.

Usus in ictu viperæ gallicæ, in morsu canis rabidi, in asphyxiis. *

Dosis. Aqua dilutus exhibendus ad guttas 10.

SAL VOLATILE CORNU CERVI.

Est alcali volatile e *cornu cervi* elicitum, siccum. *Hirschhornsalz.*

Odor urinosus, penetrans; Sapor alcalinus.

Virtus præcedentis.

Usus. In tetano, qui a refrigeratione vulnerati oritur, opium cum sale volatili datur. Gangræna sicca, quæ in hominibus exhaustis aut senibus lente proserpit, aut sub corticis peruviani usu sine

* *Cel.* Sage *Erfahrungen, dass der flüssige Salmiakgeist das wirksamste Mittel sey.* etc. *Strasburg.* 1778. p. 15. et 41.

separatione permanet, cortice cum hoc sale dato sæpe intra 24 horas separari incipit. *

Dosis. A granis 2 ad 6 datur.

ALCALINA FIXA.

SAL TARTARI.

Est sal *alcalinus vegetabilis fixus* ex calcinatione tartari obtentus. *Weinsteinsalz.*

Odor nullus; Sapor lixiviosus, acris.

Virtus resolvens, antacida, diuretica.

Usus in induratione lactea mammarum, in ulceribus & spina ventosa a rachitide ortis. **

Dosis. Salis tartari ʒß in decocti corticis peruviani ℥viij solvatur & ℥iv quotidie pro dosi dentur.

SAL SODÆ.

Est sal *alcalinus fixus mineralis* ex incineratione *Salsolæ sativæ L.* obtentus. *Sodasalz. Natrum hungaricum* ejusdem est indolis.

---

* *Cel.* Bromfield *Chirurgical observat. and cases. Lond.* 1773. & *Ill.* Richter *Ch. Bib.* 2. *B.* 2. *St.* p. 124.

** Collectanea *Societ. med.* Havniensis *Vol.* 1. p. 1. *Cel.* Abildgaard *de eximia salis alcalini efficacia in rachitide.* p. 5.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0440-7

Odor nullus; Sapor lixivioſus.

Virtus præcedentis.

Usus idem

Dosis a ℈ß ad ℈j de die.

LIXIVIUM SAPONARIORUM.

Eſt *alcali vegetabile fixum materia cauſtica calcis* imprægnatum. * *Seifenſieder Lauge.*

Odor nullus; Sapor lixivioſus, cauſticus.

Virtus lithontriptica.

Usus in calculo renali & veſicæ.

Dosis. A guttis 10 ad 20 in lacte vel juſculo datur.

SALIA NEUTRA.

NITRUM.

Eſt ſal medius ex *accido nitri* et *alcali fixo Vegetabili* conſtans. *Salpeter.*

Odor nullus; Sapor amaricans, refrigerans.

Virtus attenuans, ſolvens, antiphlogiſtica, diuretica, ſublaxans. Eſt omnium ſalium mediorum blandiſſimum.

* *Cel.* Home *Cliniſch. Verſuche.* p. 517.

Usus in febre inflammatoria, quæ vulnera, fracturas et inflammatorios comitatur tumores. In ulceribus chronicis crurum. *

Dosis. In inflammationibus a ʒß ad ʒj cum ℔j emulsionis, in ulceribus a ℈iv ad ʒiij de die in aqua frigida, vel si ventriculus nitrum difficilus ferret, in aqua menthæ vel syrupo fumariæ datur.

SAL CULINARE.

Est sal medius ex *acido salis* et *alcali fixo minerali* constans. *Küchensalz.*

Odor nullus; Sapor salsus proprius.

Virtus incidens, resolvens, scorbutum inducens, septica, si ℥ij aqæ infra grana 30 salis contineant.

Usus in scrophulis, in strumis, quos tumores vi septica soluit.

Dosis. ℥ß in ℔j aquæ detur. At ob vim septicam non diu continuetur hæc solutio.

---

* *Cel.* Rowley *an essay on the cure of ulcerated legs without rest. London.* 1771 & *Cel.* Merk *de curationibus ulcerum difficilium præsertim in cruribus obviorum. Goettingæ* 1776. Ego permulta ulcera antiqua crurum ope nitri in syrupo fumariæ soluti in nosocomio practico curavi. Vide *Rosa diss. de histeritide. Budæ* 1782. p. 124. ubi mea exprimenta recensentur. Quandoque addidi camphoram.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0442-8

SAL AMMONIACUM.

Est sal medius ex *acido salis* et *alcali volatili* constans. *Salmiak.*

Odor nullus; Sapor frigoris sensum linguæ imprimens.

Virtus digestiva, resolvens, diuretica, antipituitosa

Usus in tumoribus frigidis, in angina et aliis morbis pituitoso-inflammatoriis, in gangræna.

Dosis. A ℈j ad ℈ij, imo in gangræna ad ʒiij de die cum cortice datur. *

TARTARUS TARTARISATUS.

Est sal medius ex *acido tartari* et *alcali fixo vegetabili* constans. *Tartasirter Weinstein.* Etiam *tartarus solubilis vulgaris. Auflöslicher Weinstein* vocatur.

Odor nullus; Sapor amaricans.

Virtus resolvens, digestiva, diuretica.

Usus in tumoribus frigidis, in ulceribus crurum.

Dosis a ℈j ad ℈ij bis vel ter de die datur.

TERRA FOLIATA TARTARI

Est sal medius ex *acido aceti* et *alcali fixo vegetabili* constans. *Weinsteinblättererde.*

Odor nullus; Sapor amaricans.

---

* *Pharmacia rationalis. Cassellis* 1779. p. 245.

Virtus ſoluens, diuretica.

Usus in induratione teſticulorum et aliis tumoribus frigidis.

Dosis. A ℈j ad ℈ij in hauſtu decocti vel in ſyrupo datur.

SAL MIRABILE GLAUBERI.

Eſt ſal medius ex *acido vitrioli* et *alcali fixo minerali* conſtans. *Glaubers Wunderſalz.*

Odor nullus; Sapor amaricans.

Virtus incidens, reſolvens, diuretica, majori doſi laxans

Usus in morbis ab obſtructione val a ſaburra tenaci primarum viarum.

Dosis. A ʒj ad ʒiij ſcopo reſolvendi, ad ℥j vel ℥iß ſcopo purgandi datur.

TARTARUS VITRIOLATUS.
SEU ARCANUM DUPLICATUM

Eſt ſal medius ex *acido vitrioli* et *alcali fixo vegetabili* conſtans. *Vitrioliſirter Weinſtein.*

Odor nullus; Sapor amaricans.

Virtus incidens, reſolvens, diuretica.

Usus in morbis ab obſtructione vel ſaburra tenaci, in tumoribus lacteis; hinc etiam aliquibus *Sal lactifugus* dicitur.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0444-0 DFG

Dosis. A ʒj ad ʒij de die datur.

TARTARUS SOLUBILIS NEUMANI.

Est sal medius ex *acido tartari* & *sale alcalino volatili* constans. *Neumans Aufloslischer Weinstein.*

Odor nullus; Sapor amaricans.

Virtus incidens, potentior quam tartari vitriolati.

Usus in morbis ab obstructione, in strumis.

Dosis. ʒß quater de die.

TERREA.

LAPIDES CANCRORUM.

Lapides calcarei in thorace *Cancri Astaci L. Krebsaugen.*

Odor nullus; Sapor terreo - cretaceus.

Virtus absorbens acidum primarum viarum. Acido absorpto in salem mutantur, qui urinam movet. Acido absente putredinem inducunt.

Usus in saburra acida, in rachiticis morbis, in amaurosi ab acido.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0445-6

Dosis a ℈j ad ℈ij bis de die. *Acido vini saturati lapides* potenter resolvunt testiculos induratos.

TESTÆ OVORUM.

Testæ ovorum *Gallinæ domesticæ L. Eyerschaalen.*

Odor nullus. Sapor terreus.

Virtus absorbens, antacida. Testæ *tostæ* resolvens.

Usus *simplicis* in acido; *tostæ* in strumis. *

Dosis. ℈ij mane ac vesperi in tribus cochlearibus vini rubri.

TESTÆ OSTREARUM.

Testæ *Ostreæ edulis L. Austerschaalen. Ostracodermata.*

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus absorbens acidum. Vis antilyssa experientia non confirmatur.

Usus in morbis ab acido.

Dosis est ʒß.

OPERCULA COCHLEARUM.

Helix pomatia L. Schnecken. Opercula & chellæ, rarius testæ, in usu sunt.

Odor & Sapor nullus.

---

* *Journal de Médecine May.* 1770.

Virtus

VIRTUS absorbens. *Calcinata* evadunt caustica, & lithontriptica censentur.

USUS in calculo.

DOSIS est ʒß.

OSTEOCOLLA.

TOPHUS Osteocolla L. Beinbruchstein.

ODOR nullus; SAPOR terreo-sabulosus.

VIRTUS absorbens. Vis ossa diffracta consolidandi est imaginaria.

USUS in morbis a saburra acida, in leucorrhoea.

DOSIS est ʒj de die.

OS SEPIÆ.

Os dorsale *SEPIÆ officinalis L. Blackfischbein.*

ODOR nullus; SAPOR terrens.

VIRTUS absorbens, antistrumosa.

USUS in morbis ab acido, in strumis. Alii hanc terram in gonorrhæa laudant, at experientia id non confirmante.

DOSIS a ℈j ad ℈ij bis de die.

METALLICA.

ANTIMONIUM.

Stibium ſtriatum L. Spieſsglas. Eſt ſemimetallum ex *regulo* proprio & *ſulphure* conſtans.

Odor & Sapor nullus.

Virtus diaphoretica, ſanguinem purificans, reſolvens.

Usus in morbis ab impuritatibus ſeri: ut in ſcabie, in ſcrophulis, in tumoribus rheumaticis, in ulceribus chronicis, in lue venerea inveterata.

Dosis. Antimonium crudum tenuiſſime pulveriſatum a granis x ad ℈j datur, vel cum lapidibus cancrorum, vel cum ſaccharo. *Aethiops antimonialis* laudatur in lue venerea ſcorbuticorum. *

SULPHUR AURATUM ANTIMONII.

Eſt regulus antimonii, cui ſulphur laxe adhæret. *Spieſsglas*, *Goldſchwefel*. *Kermes mineralis* ejusdem eſt efficaciæ & indolis.

Odor & Sapor nullus.

---

* *Cel.* Levison *Beſchr. der lond. Praxis* 2. Th. p. 187.

VIRTUS resolvens, diaphoretica, majori dosi emetica, purgans.

USUS. In morbis scrophulosis, venereis, induratis; datur ut plurimum

Sulphur auratum antimonii liquidum, seu *saponatum*, quod a granis v usque ad viii bis de die exhibetur. *

Pulvis alterans Plumeri, ** qui ex sulphuris aurati antimonii ℥j, mercurii dulcis ʒij, gummi guajaci ʒiß constat, laudatur in morbis venereis, tumoribus rheumaticis, scrophulosis & tinea, *** in herpete & variis morbis cutaneis.

DOSIS. A gr. iv ad viij datur.

TINCTURA ANTIMONII THEDIANA.

Est solutio antimonii methodo *Cel.* THEDEN confecta. ****

---

* *Act. Acad. El. Mogunt.* T. I. & *Cel.* GUERICKE *diss. de sulph. aurato liquido.*

** *Act. Edinburg.* T. I. & *Ill.* WERLHOFII *specimina. Specimen* I.

*** *Ill.* BALDINGER *Hist. mercurii & mercurialium medica. Pars iv* p. 5 mirifice dicit semel in tinea capitis profuisse pulverem alterantem Plumeri cum extracto cicutæ.

**** *Cel.* THEDEN *Neue Bemerk. und Erfahrungen zur Bereicherung der Wundarzney. 2. Th. p.* 87.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0449-1

Sulphur auratum antimonii oleo vini & terra foliata tartari ope peculiaris encheriesis unitum continet.

Odor & Sapor acris.

Virtus summopere solvens, diaphoretica, diuretica, anticancrosa, antarthritica, eccoprotica.

Usus in scrophulis, cancro occulto & aperto, * in ulceribus & tumoribus arthriticis, in dysphagia, in amaurosi, ** in struma.

Dosis. A 10 guttis datur ad 20.

C U P R U M.

Cuprum nativum L. Kupfer. Est metallum rubrum, perdurum, maxime sonorum.

---

* Tres cancros occultos hac tinctura resolutos fuisse dicit *Cel.* Author.

** *Cel.* Author, cui medicina & chirurgia Germaniæ multum debet, vir ingenio acuto ac probissimo pollens corde mihi nuper litteris amicissimis 13 Augusti anni currentis ad me datis communicavit, Nobilissimam Matronam a biennio fere utroque in oculo amaurosi, sinistro autem insimul cataracta affectam, usu tincturæ antimonialis 7 mensibus digestæ ad 15 guttas cum frusto sacchari ter de die assumptæ, quinta jam die varia objecta discernere potuisse. Scribit insimul vir mihi amantissimus se etiam suam tincturam in strumis invenisse efficacem.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0450-2

ODOR proprius, si manu teratur; SAPOR metallicus, valde nauseosus.

VIRTUS emetico - drastica.

USUS in morsu canis rabidi.

DOSIS. Scobs cupri ad gr. x adhibita hydrophobiam curasse legitur. *

STANNUM.

STANNUM crystallinum L. Zinn. Est metallum album, molle, leve, flexum crepitans. Purissimum vocatur *anglicanum.*

ODOR inter manus fricti peculiaris; SAPOR metallicus.

VIRTUS vi mechanica irritans.

USUS in morsu canis rabidi, ** in tænia. ***

DOSIS. A ʒß ad ℥j datur rasura stanni cum ʒj corallii rubri in syrupo, vel conserva quadam.

FERRUM.

FERRUM selectum L. Eisen. Est metallum nigrescens, durissimum, magneti adhærens.

---

* *Cel.* LOESEKE *mat. med.* p. 359. n. 5.

** VAN SWIETEN *Comment.* T. 3.

*** *Ill.* VAN SWIETEN l. c. T. IV. p. 726.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0451-8

Odor proprius; Sapor metallicus.

Virtus roborans, emmenagoga, hæmatopojetica.

Usus in morbis externis a laxitate partium, vel a menostasia ortis.

Dosis. *Martis limatura* a ℈ß ad ℈j in pulvere, pilulis, vel electuario datur. *Limaturæ* ℥vj cum vini ℔j infunduntur. *Extractum* martis pomati a ℈ß ad ℈j exhibetur.

MERCURIUS GUMMOSUS.

Est *mercurius vivus* gummi arabici *muco* tritura subactus. *Gummigtes Quecksilber.*

Odor nullus; Sapor metallico-gummosus.

Virtus solvens, sialagoga, anthelmintica, certissimum & unicum antisiphiliticum.

Usus in omnibus morbis venereis, * in tetano a læsione nervi, ** in morsu canis rabidi, *** in spina ventosa, in tinea capitis, in dysphagia a glandulis æsophagi induratis, in morsu viperæ italicæ. ****

---

* Plenck *Neue Art das Quecksilber zu geben*, & ejusdem *Doctrina de morbis venereis. Viennæ* 1779.

** *Clar.* Trnka *comment. de tetano* p. 371 &c.

*** A multis authoribus ad præveniendam & curandam hydrophobiam a morsu canis rabidi laudatur mercurius; at casus *Cel.* Vaughan demonstrat mercurii usum contra hydrophobiam fuisse inefficacem. Vide *Samml. für Aerzte.* V. B. I St. p. 5.

**** *Cel.* Laurenti *synopsis reptilium.* p. 210.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0452-4

Dosis. Una pars mercurii cum tribus partibus gummi arabici & ſyrupo cichorei cum rheo q. s. in mortario marmoreo conteratur in mucum, ex quo addita mica panis albi ℥ß fiant pilulæ, quarum x mane ac veſperi æger capiat. Doſis ſenſim augenda.

Syrupus mercurialis præbetur infantibus. ℞. Mercurii vivi depuratiſſimi ℈j, gummi arabici pulverati ℈iij, ſyrupi cichorei c. rheo q. s. miſce conterantur in mortario vitreo in mucum; cui adde ſyrupi cichorei c. rheo ℥iß, m. f. mane ac veſperi detur infantibus cochleare parvum ligneum, doſis ſenſim augenda.

MERCURIUS DULCIS.

Eſt mercurius ſublimatus, mercurio vivo dulcificatus. *Verſüßtes Quekſilber. Aquila alba.*

Odor nullus; Sapor fere terreus.

Virtus reſolvens, antivenerea.

Usus in omnibus morbis venereis, in fiſtulis inveteratis thoracis, abdominis, lumborum, perinæi, & vaginæ cum exitu urinæ, in antiquis ulceribus cruris, in aurifluxu fœtido, * in ſpina ven-

* *Cel.* Geisler *vom Nuzen des Calomels* Vide in *Schwed. Abh.* 30 B. 336 S. Celeberrimus author mox dictos morbos ſequentibus pilulis curavit. ℞. Calomel. opt. ʒiij, camphoræ, croci aa ʒj, theriacæ Andromachi ℥ß, m. f. pil. gr. ij, f. mane ac veſperi duæ pilulæ aſſumantur, doſis omni hebdomade una pilula augeatur.

tosa, * in erysipelate chronico, ** in angina gangrænosa & membranacea, *** in hydrocephalo interno. ****

Dosis. Mane ac vesperi grana duo dentur in forma pilulari vel omni trihorio granum unum in solutione aquosa detur. Aquæ ℥ij solvunt unum granum mercurii dulcis. Scopo purgandi dantur mercurii dulcis grana x.

Præparata:

Calomella est mercurius dulcis *septies* sublimatus, & *Panacea Lemeriana* est mercurius dulcis *quindecies* sublimatus. Usus idem est ac mercurii dulcis. Dosis aliquantum major esse potest, cum sit eo aliquantum inertior.

---

* *Cel.* TRIOEN *oservat. medico-chirurg. p.* 114.

** *Medical Transactions published by the college of phys. in London.* Vol. II. Lond. 1772.

*** *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl.* 5 B. 4 St. p. 737. sed ad salivationem usque dari debet: qui angina gangrænosa affecti salivare incipiunt, evadunt & p. 744, in angina membranacea mercurius dulcis laudatur.

**** *Cel.* DOBSON hydrocephalum internum usu mercurii curavit, at *Cel.* WILMER infanti hydrocephalico granum unum aquilæ albæ omni trihorio cum juncta simul inunctione mercuriali frustra adhibuit. *Samml. für pract. Aerzte.* 5. *B.* 3. *St.* 569. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0454-5

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS.

Est sal metallicus ex *mercurio* & multo *acido salis* constans. *Ezender Quecksilber Sublimat.*

Odor nullus; Sapor metallicus, deterrimus, ingratissimus.

Virtus antivenerea, solvens, *majori dosi* venenum atrocissimum, *minori dosi* medicina efficacissima.

Usus in morbis venereis præsertim ossium & vasorum minimorum, in maculis corneæ, in herpete & ulceribus chronicis crurum aliarumque partium, in tinea.

Sed illi, qui pectus siccum habent, qui tussi vexantur, quorum systema nerveum valde mobile est, qui hæmorrhagiis subjecti sunt, citra detrimentum hoc remedium non ferunt, licet etiam copiam decoctorum mollium superbibant. *

Dosis. Granum medium mercurii sublimati in ℥ij alicujus decocti bis de die datur.

Solutio aquosa ex granis vi mercurii sublimati in ℔j aquæ destillatæ & ℥j syrupi amygdalati constat. Bis vel ter de die cochleare unum in decocto sarsaparillæ hauritur.

---

* Hæc sunt ipsissima *Ill.* L. B. *van* Swieten verba. Vide *Comment. T. V. Lugdani Batav.* p. 556 & *Ill.* L. B. *de* Stoerck *ann. med. secund.* p. 223 & seq.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0455-1

Solutio spirituosa ex granis vj mercurii sublimati ℔j spiritus frumenti & ℥j alicujus syrupi constat. Usus est ut in priori solutione.

Pilulæ sublimati: ℞. mercurii sublim. corros. gr. xv. solve in aquæ destillatæ ʒvj, decantato liquori adde micæ panis albissimi ʒiiß, m. f. pil. 120. s. mane ac vesperi assumantur pilulæ duæ. Sed tutius datur sublimatus in solutione quam in pilulis, * præsertim si solutio aquosa cum syrupo amygdalino & pauxillo aquæ cinamomi misceatur.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS.

Est *calx mercurii* ex *acido nitri* ope *acidi salis* præcipitata. *Weisser Quecksilber - Prücipitat.*

Odor nullus; Sapor nullus.

Virtus antivenerea.

Usus. In morbis venereis præsertim ossium laudatur.

Dosis. Mercurii præcipitati albi granum unum cum granis x sacchari albi purissimi diu in mortario vitreo triti detur omni trihorio. **

---

* *Cel.* Moench's *Bemerkungen über einige einfache und zusammengesezte Arzneymittel. Frankfurt* 1781. p. 30. & p. 33.

** *Ill.* Van Swieten *Comment. T. V.* p. 532.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.

Est *calx mercurii* ex *acido nitri* abstracta. *Rother Quecksilber-Präcipitat.*

ODOR & SAPOR nullus.

VIRTUS antivenerea, caustica.

USUS in morbis venereis, præsertim in furunculis venereis.

DOSIS. Mercurii præcipitati rubri grana ij in decocti bardanæ ℔iv soluta dentur de die. *

MERCURIUS CALCINATUS.

Est mercurius vivus igne aliquantum mutatus, seu aëre dephlogisticato imbutus. *Calcinirtes Quecksilber. Mercurius præcipitatus per se. Von selbst entstandener Quecksilbermiederschlag.*

ODOR & SAPOR nullus.

VIRTUS antivenerea. Summum luis venereæ gradum curare dicitur. **

---

* *Ill. 1. B. de* STOERCK *ann. med. secund. p.* 223 *& seq.*

** *Cel.* LEVISON *Beschreib. der Londonischen Medicin Praxis. Berlin* 1782. 2. Th. p. 191. *Diese Methode, mit warmen Bädern verbunden fehlt nicht, die Seuche im höchsten Grad zu heilen, man muss damit anhalten, bis alle Symptome verschwinden* dicit *Cel.* Author, sed addit insimul decoctum mezerei cum sarsaparilla. Vide MEZEREUM.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0457-3

Dosis. A gr. j ad ij & iij sensim datur. Maxime usitata est sequens *formula*: ℞. mercurii calcinati gr. ij, sulphuris antimonii aurati gr. iij, extract. thebaici gr. ß conservæ cynosbati q. s. ut fiat bolus omni nocte hora decubitus sumendus.

MERCURIUS ACETATUS.

Est mercurius calcinatus vel præcipitatus per se aceto solutus. * *Essig-Quecksilber.*

Odor acescens; Sapor nullus.

Virtus antivenerea, solvens, purgans, diuretica.

Usus in lue venerea.

Dosis. Granum unum de die. Ex hoc mercurio cum manna, vel gummi arabico subacto parantur *pisa antivenerea* Keyseri.

MERCURIUS NITROSUS.

Est mercurius in acido nitri solutus. *Salpetrichtes Quecksilber.*

Odor peculiaris, ingratus; Sapor acidissimus, causticus.

---

* *Cel. Von* Horne *Abh. von den verschiedenen Methoden das Quecksilber in den Venerischen Krankheiten zu gebrauchen. Leipzig* 1782. *p.* 83. & *Sammlung für pract. Aerzte I. B.* 3. *St.* 152. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0458-9

VIRTUS antivenerea, diuretica, purgans.

USUS in morbis venereis inveteratis. *

DOSIS. A guttis iij ad v aqua dilutus datur.

MERCURIUS TARTARISATUS.

Eſt mercurii vivi pars una cum partibus duabus cremoris tartari contrita. *Weinſtein-Queckſilber.*

ODOR nullus; SAPOR acidus.

VIRTUS antivenereo-antiſcorbutica. **

DOSIS. A granis v. ad x. datur.

ÆTHIOPS MINERALIS.

Eſt *mercurius vivus ſulphuri* junctus. *Mineraliſcher Mohr.*

ODOR nullus; SAPOR mitis, ſulphureus.

VIRTUS attenuans, antivenerea, anthelminthica.

USUS in ſcabie, ſcrophulis, lue venerea, præſertim phtiſi venerea.

DOSIS ad ℈j quotidie.

CINNABARIS FACTITIA.

Eſt *mercurius vivus* mediante igne ſulphuri intime junctus. *Gemachter Zinnober.*

---

* *Cel.* SELLE *Medicina clinica p.* 520.

** *Cel.* SELLE *l. c. p.* 522.

Odor & Sapor nullus.

Virtus. Cum in aqua indissolubilis sit & cum in foecibus alvo excreta sæpius visa fuerit, hinc ultra primas vias agere non censetur.

Usus in morsu canis rabidi.

Dosis ad ℈j de die.

ARSENICUM ALBUM.

Arsenicum nudum. L. Weisser Arsenik. Est semimetallum ex phlogisto & acido propriæ indolis constans.

Odor nullus, accensi vero alliaceus; Sapor nullus.

Virtus in majori dosi venenata, in minima anticancrosa censetur.

Usus in cancro. *

Dosis. Arsenici albi gr. ij ad ℔j aquæ & syrupi cichorei c. rheo ℥ß S. mane ac vesperi detur cochleare unum cum syrupi diacodii ʒß & lactis ℥j. Octiduo elapso cochlearia duo & iterum quatuor-

---

* *Cel.* Le Febure *bewährtes Mittel den verborgenen und offenen Krebs aus dem Grund zu heilen. Frankfurt.* 1776. & *Cel.* Richter *Ch. Bibl.* 3. *B.* 3. *St.* 383. *S.* dicit *D.* le Febure 200 cancrosos sic fuisse sanatos. Utinam res esset vera; ego semel hanc solutionem præscripta methodo in cancro labii superioris adhibui; at experimentum omni successu caruit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0460-8

decim diebus elapſis tria cochlearia ſolutionis mane ac veſperi aſſumuntur.

Externe ſolutione arſenicali cancer eluitur & dein applicatur. Vide in *materia chirurgica arſenicum album.*

A Q U O S A.

AQUA SELTERANA.

Eſt *acidula* in *Epiſcopatu Trevirenſi* ſcaturiens. *Selzerwaſſer.*

Odor nullus. Sapor titillans, acidulus, leviter ſalſo-alcaleſcens, mitis.

Contenta: ſal alcali minerale, ſal commune, magneſia aerata, aër fixus multus.

Virtus abſtergens, ſolvens, diuretica.

Usus in ulceribus chronicis crurum cum lacte, in tumoribus induratis, frigidis, in hæmorrhoidibus, * in calculo renum & veſicæ.

Dosis a ℔j ad ℔iv.

AQUA PIRMONTANA.

Acidula in *Principatu Waldeccenſi* ſcaturiens. *Pyrmonter Stahlwaſſer.*

* *Ill.* Bergman *opuſc. vol.* 1. p. 226.

Odor nullus. Sapor gratissimus, subacescens, titillansque fere instar vini Campaniæ, sed simul martialis & amaricans.

Contenta : præter multum aeris fixi continet ferrum, salem amarum, calcem & magnesiam.

Virtus roborans, diuretica, solvens.

Usus in tumoribus arthriticis & hæmorrhoidibus, in prolapsu.

Dosis. A ℔ij. ad ℔iv.

AQUA SPADANA.

Acidula in *Episopatu Leodinensi* scaturiens. *Spaawasser.*

Odor nullus; Sapor martialis, subalcalescens, mitis, parum titillans.

Contenta : Minus continet aëris fixi quam spadana, præter ferrum habet magnesiam & alcali minerale.

Virtus roborans, tonica, alvum constipans.

Usus in prolapsu uteri, intestini recti, in gonorrhæa mucosa. *Nocet* plethoricis, scirrhosis, hæmorrhoidariis.

Dosis a ℔j ad ℔iv.

AQUA CALCIS.

Est aqua *terra calcarea* ope *materiæ causticæ* impregnata. *Kalkwasser.*

Odor

Odor nullus; Sapor adſtringens. ℥j continet 1¼ granum calcis vivæ.

Virtus attenuans mucum, abſtergens, roborans, lithontriptica, antiſeptica, anthelmintica.

Usus in calculo renum & veſicæ, in ulcere quocunque, in cancro,* in carie, in oſſium mollitie.

Dosis. A ℔j ad ℔ij de die cum lacte datur.

AQUA MARINA.

Eſt aqua *pelagum* conſtituens. *Meerwaſſer.*

Odor nullus. Sapor nauſeoſus, ſalſo-amarus. Hoc nauſeorum in profundo 60 orgyarum vix ſentitur.

Contenta ſunt magneſia ſalita, ſal marinus & principium nauſeoſum. **

Virtus ſolvens, diuretica, eccoprotica, inaſſuetis emetica, longo uſu ſeptica & ſcorbutum inducens.

Usus in ſcrophulis & morbis ſcrophuloſis. ***

Dosis. ℔j de die bibatur.

---

* *Cel.* Baumbah *diſs. de curatione cancri occulti & aperti per aquam calcis vivæ potam præſtita. Goetingæ.* 1769.

** *Ill.* Bergman *opuſ. phyſica & chemica. Vol.* 1. *Holmiæ* 1779. p. 182. *de aqua pelagica.*

*** *Cel.* Russell *de tabe glandulari. & Illuſtr.* Gaubii *adverſaria.*

ANIMALIA.

SPONGIA MARINA.

Spongia Officinalis L. Baadschwamm. Est domicilium vermis cuiusdam marini.

Odor et Sapor nullus. Destillatione largam quantitate salis alcalini dat.

Virtus spongiae *ustae* resolvens, exsiccans.

Usus in struma*.

Dosis. Ad ℈ij de die datur. Quæ circa ejus usum ad phases lunæ adcommodandum præcipiuntur, prudentiores negligunt.

MILLEPEDES.

Oniscus Asellus L. *Kelleresel.* Est insectum in cellis sub saxis humidis ubivis reperiundum.

Odor nullus; Sapor mollis, subacris.

Virtus attenuans, diuretica, alcalina.

Usus in amaurosi et cataracta incipiente, in ulceribus cacoethicis et tumoribus mammarum, in struma.

---

* *Samml. für Aerzte* 5. *B.* 4. *St.* p. 729.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0464-1

Dosis. Succus ex centum insectis exprimatur et cum juris ℔j detur. *Pulvis* minus est efficax et ad ʒß porrigitur.

MOSCHUS.

Moschus Moschifer L. Bisam. Est substantia subpinguis e folliculo ad umbilicum sito.

Odor fragrans.

Virtus antispasmodica, nervina.

Usus in tetano a vulnere, * in rabie canina, in dysphagia paralytica et spasmodica. **

Dosis. ℈j datur in bolo.

CANTHARIS.

Meloe vesicatorius L. Spanische Fliege.

Odor et Sapor deterrimus, piceus. ***

---

* *Cel.* Hillary *diss. of. Barbad.* p. 233. & *Cel.* Huck *med. ob. and inquiries* Vol. 3. p. 326. observarunt miscelam opii cum moscho efficacius & citius tetanum curare quam opium solum.

** *Cel.* Mursina *Beobachtungen.* 1. *Sammlung.*

*** *Cel.* Forsten *disquisitio medica cantharidum. Argentorati.* 1776.

VIRTUS in *exigua* dosi diuretica, diaphoretica, aphrodisiaca, mucum solvens, stimulans. *

USUS in rabie canina, * in ischuria frigida, ** seu paralytica, in enuresi, in hydrope, gonorrhæa chronica, *** in morbis cutaneis chronicis. ****

DOSIS. Granum *unum* datur in bolo. *Tincturæ* forma, quæ ex cantharidum ʒij, coccionellæ ʒß et spiritus vini simplicis sesquilibra paratur, securissima et commodissima exhibendi methodus est. Hæc a guttis x ad xxx bis de die cum decocto hordei, vel syrupo altheæ, vel mucilagine gummi arabici dari potest. Potest dosis tincturæ quotidie aliquot guttulis augeri, donec

---

* *Cel.* STOCKAR A NEVFORN *diss. de usu cantharidum interno. Göttingæ* 1781.

** *Cel.* STOCKAR *l. c.* p. 47. *Ill.* WERLHOFII *opera omnia curante* WICHMANNO 1775. p. 699. Dat cantharides cum camphora & mercurio dulci. Illorum, qui post rabidi animalis morsum hoc remedio usi fuerant, neminem unquam in hydrophobiam incidisse testatur. Cum ægrotus minxerit sanguinem, tunc jam securabitur a timore aquæ, verba sunt AVICENNÆ.

*** *Cel.* MEAD & *Cel.* WERLHOF cantharidum usum persæpe in gonorrhæa pertinaci cum fructu dederunt.

**** *Cel.* MEAD *oper. omnia* T. II. p. 19. tincturam cantharidum in lepra & elephantiasi præstans remedium vocat. *Cel.* BRISBANE *select. cases.* p. 14. hanc in aliis morbis cutaneis commendat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0466-3

levis ſtranguria in urinæ excretione percipiatur, doſis dein aliquantum iterum diminuenda eſt. Emulſio camphorata cum mucilagine gummi arabici parata brevi hanc ſtranguriam aufert.

VERMIS MAJALIS.

Meloe Proſcarabeus L. Mayenwurmkäfer. Vermes menſe Majo colligendi, ea cum cautela, ut forcipula, leviter abſque preſſione, ne exſudans mucilago perdatur, capti, ſtatim ollæ vel vitro melle aliquantum repleto, poſtea bene obturando, immittantur.

Odor nullus; Sapor acris.

Virtus antihydrophobica, diuretica. *Majori doſi* cauſtica.

Usus in morſu canis rabidi ad hydrophobiam avertendam.

Dosis. Adultis omni hora unum granum hujus inſecti cum aliquot granis nitri contriti datur. Continuetur hoc medicamentum, donec urina ſtranguriosa vel cruenta evadit, quamvis ſimul decoctum mucilogino ſum deſuper hauriatur. *

Vulnus exterum ſacrificetur, pulvere cantharidum inſpergatur, et diu apertum ſervetur.

---

* *Bekanntmachung des ſpezifiſchen Mittels wider den tollen Hundsbiſz. Berlin* 1777. Et *Etwas über und wider den tollen Hundesbiſz. Hamburg.* 1782. *Cel.* Dehne author hujus ſcripti p. 68. dicit ſolo hoc inſecto interne dato ſex homines a cane rabido morſos fuiſſe ſanatos.

EMETICA.

RADIX IPECACUANHÆ.

VIOLA Ipecacuanhæ L. Brechwurzel.

ODOR graviusculus, subnauseosus; SAPOR amaricans, nauseosus.

VIRTUS. Dosi *majori* emetica, dosi *minori* alterans, sudorifera, antispasmodica, anthelminthica.

USUS. Vomitoria tumores a saburra primarum viarum ortos evacuando, & tumores chronicos, augendo vasorum absorbentium vim, persæpe resolvunt. Hinc utilia deprehendebantur.

In phlegmone. (a)
— erysipelate. (b)
— abscessu aurium. (c)
— otitide pituitosa. (d)
— parotide biliosa. (e)
— glossitide. (f)

(a) *Cel.* LIEUTAUD *synopsis universæ medicinæ. Amstelod.*. 1765. P. I. 289.

(b) *Cel.* TISSOT *Avis au peuple* p. 288. *Cel.* STOLL *Rat. med. P.* II. p. 80. 172. 361.

(c) *Cel.* OST. SCHACHT *instit. med.* p. 167.

(d) HIPPOCRATES *lib. de affect.* T. II. p. 163.

(e) *Cel.* STOLL R. *m.* P. II. p. 54. 55. 203. 104.

(f) *Ill.* SAUVAGES T. 2. P. 1. p. 89. *Cel.* ASTRUC. *de m. ven.* p. 264.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0468-4

In abſceſſu faucium. (a)
— angina pituitoſa. (b)
— —— ſcarlatinoſa. (c)
— —— membranacea. (d)
— —— gangrænoſa. (e)
— —— maligna. (f)
— —— varioloſa. (g)
— —— ulceroſa putrida. (h)
— —— ſpaſmodica. (i)
— tumoribus metaſtaticis. (k)
— oedemate crurum. (l)

(a) *Cel.* GOHL *Einleit. p.* 164. *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl. Vol.* v. P. 11. p. 336.

(b) *Cel.* STOLL L. c. P. 2. p. 48.

(c) *Act. ſoc. med. havn. Vol.* II. p. 104. *Cel.* STOLL. l. c. P. 11. p. 33. *Samml. für Aerzte. Vol.* 11. P. II. p. 293.

(d) *Schwed. Abh.* 33. *B.* p. 338.

(e) *Samml. für Aerzte Vol.* v. P. 3. p. 393. & *Vol.* II. P. 1. p. 96.

(f) *Samml. für Aerzte Vol.* 11. P. 2. p. 41. & *Cel.* STEIDMAN *med. Bemerk.* Vol. 2. p. 185..

(g) *Cel.* SAGER *ſyſtem.* p. 612.

(h) *Samml. für Aerzte.* Vol. v. P. 11. p. 198.

(i) *Cel.* LIEUTAUD. *ſynops.* P. 1. p. 367. & *Cel.* VOGEL *de cogn. & curand. morb.* p. 333.

(k) *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl. Vol.* v. P. 1. p. 117.

(l) *Diſput. pract.* HALLERI T. 11. p. 187. & *Cel.* HOFFMANN *med. ſyſtem.* T. 3. p. 481.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0469-3

In oedemate volatico. (a)
— tumore albo articulorum. (b)
— ſtruma (c)
— tumore rheumatico. (d)

Vulnera & ulcera, quæ vomitoria exigunt, ſunt:

Vulnera & ulcera a ſaburra bilioſa in pejus ruentia. (e)
Aphthæ. (f)
Ulcera oris. (g)
—— uteri. (h)
—— crurum. (i)

(a) *Cel.* BANG in *Act. ſoc. med. Havniens.* T. I. p. 189.

(b) *Cel.* BROWNE *Pathologiſche Unterſuch.* 1780. p. 119.

(c) *Cel.* SAGAR *ſyſt.* p. 48. *Samml. für Aerzte* Vol. V. P. IV. p. 730. *Cel.* WEIKARD *obſerv. med.* p. 88.

(d) *Cel.* ACKERMAN *vom Triſmus* p. 203. grana 8 ipecacuanhæ cum ℥ij mellis crudi pro doſi dat; ſine vomitu urinam & ſudorem valde motum vidit.

(e) *Cel.* STOLL T. II. p. 372.

(f) *Samml. für Aerzte Vol.* IV. P. I, p. 69. & *Cel.* STOLL P. 2. p. 211. & P. III. p. 6.

(g) CELSUS *opera Amſtel.* 1627. p. 386.

(h) RIVERIUS *opera Venetiis.* 1687. p. 62. & *Cel.* PYE in *med. Bemerk. und Unterſuch.* p. 239.

(i) HIPPOCRATES *de locis in homine* §, 47. *Cel.* COLLIN *obſervat.* P. III. p. 52.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0470-4

Vulnera capitis anæſtheſiam ex cerebri commotione vel concuſſu inferentia. (a)

Tetanus a vulnere digiti ortus. (b)

Conveniunt denique emetica:

in herniis incarceratis. (c)

— prolapſu uteri. (d)

— iſchuria. (e)

(a) FABR. HILDANUS *Cent.* 2. obſ. 84. BALLONII *Pharos medicorum Genevæ.* 1668. p. 620. *Cel.* BOURDAU in *Ill.* HALLERI *diſp. pract.* T. VII. p. 150. *Cel.* BOUDAU in *Mémoires de l'Acad. de Chirurgie.* T. I. p. 119. refert caſum hominis ex alto in caput delapſi & atrocibus ſymptomatibus affecti, in quo ſexies ſecta vena nihil profuit, donec bis tartarum emeticum illi exhibuiſſet, ex cujus uſu mox ſigna quædam ſenſuum reſtitutorum edere cæpit. Similem caſum refert *Cel.* SCHMUCKER *Chir. Wahrnehm.* T. I. p. 474.

(b) *Cel.* TRNKA *tract. de tetano.* p. 461.

(c) *Ill.* RICHTER *Abh. von Brüchen. Vol.* I. p. 218. & *Ch. Bibl. Vol.* V. P. III. p. 456.

(d) RIVERIUS *opera.* p 44. FORESTUS *lib.* XXVIII. obſ. 35. MERCATUS *Gynæciorum lib.* IV *Baſileæ* 1588. p. 268. 273. 274. RODERI A CASTRO *univerſa muliebrium med. Hamburg.* 1662. p. 265.

(e) *Cel.* LIEUTAUD *ſynop.* P. I. p. 269. irritis omnibus remediis ad emeticum tanquam ad ſacram anchoram confugere fas eſſe dicit, nonnullos enim cum morte jam luctantes, hocce præſidio tempeſtive adhibito ex orci faucibus ereptos vidit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0471-9

In variis oculorum morbis : ut in Nyctalopia. (a)

Hæmeralopia. (b)

Epiphora. (c)

Mydriasi. (d)

Leucomate. (e)

Ophthalmia. (f)

Amaurosi. (g)

In morbis *aurium* & *dentium* ut :

in Cophosi. (h)

— Odontalgia. (i)

(a) *Ill.* SAUVAGES T. II. p. 290. & 295. *Cel.* UNZER *Wochensch.* Vol. 3. p. 433.

(b) *Samml. für Aerzte* Vol. 4. P. 3. p. 208. *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl* Vol. 1. P. IV. p. 125.

(c) FERNELIUS *lib.* 3. cap. 3.

(d) OST. SCHACHT *instit.* p. 150.

(e) *Cel.* SAGAR *system.* p. 17.

(f) *Cel.* STOLL P. 54. 55. & 102 ophthalmiam triplici emetico sanatam recenset.

(g) *Cel.* SCHMUKER *Vermischte Ch. Schriften* 2. *Band.* p. 16. *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl.* vol. III. P. 2. p. 344. p. 351. 352. *Schwed. Abhandl.* vol. 1. p. 81.

(h) *Eph. N. C. dec.* III. *An.* II. *observ.* 256. *Samml. für Aerzte. Vol.* III. P. 1. p. 117.

(i) *Cel.* UNZER *Wochensch. Vol.* VI. p. 80.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0472-5

in hæmorrhagia narium ſaburoſa. (a)

In morbis *periodice recurrentibus* ut:

in ophthalmia periodica (b)

— dolore oculorum periodico, (c)

— odontalgia periodica. (d)

Dosis. Adultis ſcopo *vomitum ciendi* in pulvere ad ℈j datur. Virtus emetica maximam partem in cortice radicis, minus vero in ipſa radice reſidet. Hinc corticis grana tria vel quatuor ciendo vomitui ſufficiunt, radicis vero ℈j vel ʒß ſæpe ad vomitum excitandum requiritur. Scopo *alterandi* granum dimidium cum ℈j ſacchari omni trihorio datur.

TARTARUS EMETICUS.

Eſt ſal metallicus ex *regulo antimonii* & *acido tartari* conſtans. *Brechweinſtein.*

Odor nullus; Sapor metallicus.

(a) *Cel.* Sloll P. II. p. 372. *Cel.* Macbride T. 2. p. 757.

(b) *Cel.* Stoll *rat. m.* Vol. II. p. 335. *Cel.* Unzer *Wochenſch.* Vol. VI. p. 315.

(c) *Cel.* Medicus *Geſchichte der periodiſchen Krankh.* p. 315.

(d) *Cel.* Medicus l. c. p. 315.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0473-1

Virtus *majori* dosi emetico-cathartica. Dosi *minori* alterans, sudorifera, solvens, certius quam ipecacuanha simul purgans.

Usus in amaurosi * & aliis morbis, in quibus ipecacuanham laudavi.

Dosis. Adultis ad gr. ij scopo *emetico* datur. *Scopo alterante* tartari emetici grana quatuor solvantur in aquæ cujusdam destillatæ ℔j, atque hujus mixturæ omni bihorio aut trihorio cochlear unum aut duo porrigantur.

VITRIOLUM ALBUM.

Est sal metallicus ex *zinco* & *acido vitrioli* constans.

Odor nullus; Sapor austerus.

Virtus cito vomitum movens; ideo

Usus in corpore heterogeneo in æsophago hærente. **

Dosis. Ut ipecacuanha ad ℈j datur.

TURPETHUM MINERALE.

Est sal metallicus ex calce mercurii & acido vitrioli constans. *Mineralischer Turbith. Mercurius luteus* seu *flavus. Gelber Quecksilber-Präcipitat.*

---

* *Cel.* Schmuker *chirurg. Wahrnehm.* T. 1. p. 474. & *Ill.* Richter *observ. chirurg.* fasc. II. p. 85. multis observationibus tartarum emeticum in parva dosi administratum efficacissimum esse remedium in amaurosi dicit.

** *Ill.* Richter *Ch. Bibl.* 4. *B.* 1. *St.* p. 44.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0474-7 DFG

ODOR nullus; SAPOR nauseosus.

VIRTUS emetico-antivenerea.

USUS. Potest in omnibus morbis venereis dari, in quibus emetica laudantur: ut in siphylide, * gonorrhæa virulenta, ** & benigna *** in phymosi, **** bubone & testiculo venereo, ***** hydrophobia. ******

DOSIS a granis tribus ad quatuor.

---

* In siphylide emetica laudarunt *Cel.* MARGGRAVIUS *Prodromus medicinæ practicæ. Ludg. Bat.* 1685. p. 108. HARTMANNI *Praxis chymiatrica. Norimb.* 1677. p. 911. HOFFMANNUS *Prolusiones de remediorum delectu. Norimb.* 1727. p. 931. *Sylvius* p. 299. BONNETUS *thesaurus medicopracticus. Genevæ.* 1692. T. III. p. 494.

** *Cel.* BALLONIUS *Pharos Medicorum. Genevæ.* 1668. p. 489. & *Cel.* OFTERDINGER in *Ill.* TODE *Bibl.* Vol. 1. P. II. p. 98.

*** *Cel.* ALLEN *Synops. med.* 1723. p. 264. & *Cel.* OSTERDIK SCHACHT *instit. med. Trajecti ad Rhenum* 1765. p. 351.

**** *Cel.* BROOCKES *Handbuch.* 1766. T. 2. p. 101. & *Cel.* OFTERDINGER l. c.

***** *Cel.* BROOKES l. c. T. II. p. 78. & 81. *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl. Vol.* V. P. 1. p. 120. *Cel.* HOME *Clinische Versusche.* p. 336.

****** *Ill. Van* SWIETEN *Comment.* T. III. p. 582. *Samml. für Aerzte Vol.* III. P. 447. & *Vol.* IV. P. IV. p. 303.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0475-3

ECCOPROTICA.

MANNA CALABRINA.

Fraxinus Ornus L. Manna. Eſt ſuccus exſiccatus.

Odor nullus; Sapor melligenus, dulcis, ſubaceſcens.

Virtus eccoprotica, ſolvens, obtundens.

Usus in morbis a ſaburra bilioſa.

Dosis. ℥iij in ſero lactis ſolutæ dentur.

PULPA TAMARINDORUM.

Tamarindus indica L. Tamarinden.

Odor ſubvinoſus. Sapor intenſe acidus, gratus.

Virtus eccoprotica, antibilioſa, refrigerans.

Usus in morbis a ſaburra bilioſa inteſtinali: ut in eryſipelate. Demum in intumeſcentia veſicæ felleæ a calculo fellis.

Dosis. *Pulpæ* ℥ij cum ʒij cremoris tartari dantur forma electuarii. *Fructuum* ℥iv cum ℔ j aquæ vel ſeri lactis decoquantur.

PULPA CASSIAE.

Cassia Fiſtula L. Caſſien.

Odor nullus; Sapor acidulo-dulcis.

Virtus eccoprotica, diuretica, refrigerans.

Usus in morbis a saburra biliosa.

Dosis. *Pulpæ* ℥ij forma electuarii dantur. Vel fructuum ℥iv cum aquæ ℔j decoquantur, aut pulpæ ℥ij cum aquæ ℥vj dissolvantur.

PULPA PRUNORUM.

Prunus domestica L. Pflaumen. Zwetschen.

Odor nullus; Sapor acidulo-dulcescens.

Virtus solvens, eccoprotica, antibiliosa, refrigerans.

Usus in morbis biliosis.

Dosis. *Pulpæ* ℥iij dantur forma electuarii cum ʒiij cremoris tartari. Supplet pulpam tamarindorum pro pauperibus, si pulveris foliorum sennæ ℈j additur. Vel Prunorum enucleatorum ℥iij cum ℔j aquæ decoquantur.

RHABARBARUM.

Rheum palmatum L. Rhabarbera.

Odor radicis fragrans, nauseosus; Sapor amaricans.

Virtus purgans, roborans, tonica.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0477-4

Usus in saburra intestinali, et ventriculi debilitate, in odontalgia.*

Dosis. In pulvere ʒj datur. Vel ʒiij cum aquæ ℥vj infundantur.

AQUA AMARA.

Acidula scaturiens in *Bohemia* circa pagum *Saydschütz* & *Sedliz*. *Bitterwasser*.

Odor nullus; Sapor amarissimus, ingratissimus.

Contenta: parum admodum aeris fixi, multum salis amari.

Virtus incidens, digestiva, purgans.

Usus in hernia a foecibus indurata, incarcerata.

Dosis. Vasculatim datur, seu ab ℥ij ad ℥iij omni hora, in aliis morbis scopo purgandi ad ℔j.

SAL AMARUS.

Est sal medius ex *terra magnesiaca* et *acido vitrioli* constans.** *Bittersalz*.

---

* *Ill.* Bergius dicit in *mat. m.* p. 335. Si frustulum masticatur & sensim deglutitur, roborat gingivas, fauces, æsophagum, atque dolenti denti applicatum & intra buccas retentum odontalgiam sæpe curat.

** Ejusdem indolis est, *Sal Sedlizense*, *sal Seidschützense*, *sal alpinum helveticum*, quod in schisto passim reperitur, & *sal Epsomense*, quod etiam *sal catharticum anglicanum* dicitur.

Odor

Odor nullus; Sapor amaricans.

Virtus ſolvens, purgans.

Usus in morbis a ſaburra primarum viarum; in hernia a fœcibus incarcerata.

Dosis. Ab ℥iß ad ℥ij in ℔iß aquæ ſolutum ſcopo purgandi datur. In hernia incarcerata ad cochlearia duo omni quadrante horæ exhibetur.

SAL POLYCHRESTUM SEIGNETTI.

Eſt ſal medius ex *alcali minerali*, ex *alcali vegetabili fixo* atque *acido tartari* conſtans. *Seignetts Polychreſtſalz.*

Odor nullus; Sapor amaricans, ſale mirabili gratior.

Virtus incidens, reſolvens, diuretica. Majori doſi laxans.

Usus prioris.

Dosis. A ʒj ad ʒiij ſcopo reſolvendi, ad ℥ß ſcopo purgandi datur.

CREMOR TARTARI.

Eſt ſal medius ex plurimo *acido tartari* et pauco *alcali vegetabili fixo* conſtans. *Weinſteinrahm.*

Odor nullus; Sapor acido-ſalinus.

VIRTUS antibiliosa, antiphlogistica, diuretica, solvens, *majori dosi* eccoprotica.

USUS in morbis a saburra biliosa primarum viarum: ut erysipelate bilioso, carbunculo, mala suppuratione vulneris, ulceris, in angina & ophthalmia gastrica, demum in tumoribus hydropicis, in hæmorrhoidibus cæcis, in calculo felleo & inde nata intumescentia vesiculæ felleæ.

DOSIS. Scopo purgandi ab ℥ß ad ℥j cum pulpa tamarindorum datur. Scopo alterandi ʒß bis, ter de die.

PRÆPARATA:

Electuarium eccoproticum. Pulpæ prunorum ℥ij, cremoris tartari ℥ß, fol. sennæ ʒß, *m. f.* omni hora nucis magnitudine.

Limonada tartarea. Cremoris tartari ℥ß, syrupi papaveris albi ℥j, aquæ fontanæ Mens. j. m. f. pro potu vasculatim.

OLEUM RICINI.

RICINUS communis L. Wunderbaumöl. Kastoröl. Est oleum e seminibus pressum, vocatur etiam *oleum palmæ Christi.* *

---

* *Cel.* CANVANE *diss. on the Oleum palmæ Chrtsti. s. oleum ricini, or as it is commonly called Castor - oil &c. Lond.* 1769.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0480-9 DFG

Odor olei recentis nullus; Sapor blandus.

Virtus purgans, enthelminthica, blanda.

Usus. Tuto datur etiam in inflammatoriis morbis: ut in hernia incarcerata, angina, gonorrhæa, tænia.

Dosis. Ab ℥ß ad ℥j adultis. A ʒj ad ʒij infantibus cochleatim datur. Sæpe cochlear unum jam alvum ducit.

MAGNESIA.

Magnesia salis amari. Weisse Magnesia. Est terra ex sale amaro elicita.

Odor nullus; Sapor terreus.

Virtus cathartica, acidum absorbens, antacrimoniosa *

Usus. Acido laborantibus utile purgans, ut & infantibus atque hæmorrhoidariis.

Dosis. Scopo purgandi adultis a ʒj ad ℥ß in emulsione vel aqua datur. *Infantibus* a gr. v ad x in lacte præbetur.

PURGANTIA ACRIORA.

SCAMMONIUM.

Convolvulus Scammonia L. Scammonien. Est succus inspissatus ex radice effluens.

* *Cel.* Hundertmark *dys. de saccharo saturni.*

Odor hujus ſucci foetidiuſculus. Sapor ſubvitriolicus, nauſeoſus.

Virtus draſtice purgans, excrementa reddens foetidiſſima. *

Usus in tumoribus & morbis frigidis.

Dosis granis v ad x & xv. *Reſina ſcammonii* ad gr. x. cum amygdalis vel ovi vitello trita, aut in ſpiritu vini addito ſyrupo ſoluta, vel in maſſa pilurari exhibetur.

A L O E.

Aloe perfoliata L. Aloe. Eſt ſuccus inſpiſſatus e foliis.

Odor graveolens, nauſeoſus, in crocum incidens. Sapor amariſſimus, diu faucibus inhærens.

Virtus purgans at ſimul ſtimulans, ſanguinem excandefaciens, anthelminthica, ſtomachica, menſes & hæmorrhoides pellens. Hinc gravidis & hæmorrhoidariis non convenit aloë.

Usus in ſaburra viſcoſa primarum viarum, in menſibus & hæmorrhoidibus provocandis.

Dosis. Scopo purgandi aloës depuratæ grana 30 cum totidem granis ſaponis veneti in forma pilulari dantur.

---

* *Ill.* Van Swieten *Comment.*. T. I. p. 8. T. IV p. 377.

RADIX JALLAPÆ.

Convolvulus Jalappa L. Jalappenwurzel.

Odor debilissimus. Sapor acriusculus, ingratus.

Virtus purgans, hydragoga, anthelminthica.

Usus in morbis a saburra intestinali, aut a vermibus.

Dosis. Pulv. radicis ad ʒß cum cremoris tartari anatica portione datur. *Resina* ad grana x cum amygdalis trita, vel in spiritu vini addito syrupo soluta datur.

FOLIA SENNÆ.

Cassia Senna L. Sennesblätter.

Odor subaromaticus; Sapor amaricans, nauseosus.

Virtus purgans, at tormina sæpe excitans. Stipites non plus quam folia tormina excitant. *

Usus in morbis a saburra intestinali.

Dosis. Foliorum ʒß in pulvere vel electuario datur. ʒiij cum aquæ ℥vj infunduntur. *Folliculi* sennæ eadem dosi in infuso dantur.

Infusum sennæ ex ℥iß foliorum, mannæ electæ ℥iij paratur, cui saporis gratia succus citri & syru-

---

* *Ill.* Bergius *m. m.* p. 329. cum stipitibus foliis aqua infusis experimenta instituebat, & vidit stipites non magis quam folia sennæ torminosos esse.

pus rubi idæi q. p. additur. Quovis bihorio ℥ij sumantur.

HERBA GRATIOLÆ.

Gratiola officinalis L. Gottesgnadenkraut. Wilder Aurin.

Odor nullus; Sapor intense amarus, ingratus.

Virtus purgans, hydragoga, quandoque emetica, simul anthelmintica. *Extractum* est egregium solvens.

Usus in morbis a saburra & in hydrope. *Extractum gratiolæ* scopo alterandi ad grana iv vel v mane & vesperi datum in scrophulis, tumoribus oedematosis, arthriticis, in amaurosi, in ulceribus venereis & cariosis inveteratis, in tophis, testiculo venereo, bubonibus, leucorrhæa venerea* utile est.

Dosis. Pulvis foliorum scopo purgandi ad ℈j datur. ℈ij sæpe usque in diem posterum leniter alvum laxant. Scopo purgandi ℈ß extracti forma pilulari et herbæ ʒj cum aquæ ℥iv forma infusi exhibetur.

RADIX SENEKA.

Polygala Senega L. Senekawurzel.

Odor peculiaris, ingratus. Sapor calidiusculus, subacriusculus.

---

* *Cel.* Kostrzewski *diss. de gratiola. Viennæ* 1775. p. 50.

VIRTUS purgans, ſubemetica, diaphoretica, diuretica, expectorans, anticolubrina.

USUS in morſu colubri Crotalophori externe forma cataplaſmatis & interne forma decocti datur. * Prodeſt etiam in tumoribus hydropicis.

DOSIS. Radicis Senekæ ℥ß in aquæ ℔iß coquatur, & colaturæ ℥iij bis de die hauriantur. Hoc decoctum novies vel decies alvum movet & urinam copioſe elicit. **

PULPA COLOCYNTHIDIS.

CUCUMIS Colocynthis L. Coloquinte.

ODOR debilis, ingratus; SAPOR amariſſimus, nauſeoſus, acriuſculus.

VIRTUS draſtice purgans cum vehementiſſimis torminibus, abortiva.

---

* *Cel.* TENNENT *phyſical diſquiſitions.* P. 2. *London.* 1735. curationum feliciſſimarum a Penſilvanis ſylveſtribus in morſu venenatiſſimi ſerpentis Crotalophori clam perfectarum diuturnus ſpectator fuit. Valuit adhuc, cum ſanguis jam e pulmonibus excuteretur, labia vulneris livida & corpus totum tumefactum in demorſo erat. Etiam in morſu *Colubri Beri* radix auxilium attulit. *Ill.* LINNÆI *Amoenit.* T. VI. p. 212.

** *Cel.* MILMAN *animadverſiones de natura hydropis.* p. 119.

Usus. *Tinctura colocynthidis* in dentium dolore laudatur, in * gonorrhæa & morbis venereis. **

Dosis. Tinctura ad guttas 15 purgat. *Extractum aquosum* ad gr. ij datur, ubi alia purgantia fallunt.

Extractum catholicum ad ℈ß

——— *panchymagogum Crolii* ad ℈ß vel gr. xv datur.

ELATERIUM.

Momordica Elaterium L. Eselskürbssaft. Cucumis asininus. Est succus inspissatus e pomis emanans.

Odor nullus; Sapor acris, subamaricans, mordens.

Virtus drastice purgans, hydragoga, abortiva.

Usus in morbis, ubi alia purgantia alvum non movent.

Dosis a grano uno incipiendum.

RADIX LOBELIÆ.

Lobelia siphilitica L. Blaue Cardinalsblume.

Odor virosus; Sapor tabacinus, acris, linguæ adhærens.

---

* *Ill.* Murray *Ap. med.* T. 1. p. 410.

** *Cel.* Wedel *Amoen. mat. med.* p. 250 Seminum, quæ mitius purgant, infuso cerevisia parato chirurgus multos in lue venerea curavit.

Virtus emetica, drastica, antivenerea. *

Usus. Feri Americæ septemtrionalis hanc radicem jam dudum instar arcani in lue venerea adhibuerunt, atque hunc morbum æque feliciter vincunt, ut Europæi mercurio. In pertinaciori malo admiscent radicem *Ranunculi abortivi*, & hoc decocto simul ulcera eluunt, aut ulcera putrida conspergunt cortice interiori *Ceanothi americani L.*

Dosis. Radicis manipulus unus coquitur in aquæ mensuris tribus, & ter de die libra una bibitur.

HERBA DIGITALIS PURPUREÆ.

Digitalis purpurea L. Fingerhutblume.

Odor nullus; Sapor amarus ingratus, exulcerans os, fauces, oesophagum.

Virtus emetico-drastica, torminosa, resolvens, majori dosi venenata.

Usus in scrophulis, ulceribus scrophulosis, ** in tu-

---

* *Ill.* Linnei *Amoenit. acad.* T. 4. p. 518. & seqq.

** *Cel.* Percival *practi. Essays on medical subjects* p. 47. Convaluit vir, variis corporis locis scrophulosis ulceribus tentatus in crure dextro tam diris, ut de amputatione jam cogitaretur, uno cochleari succi bis intra 14 dies cum dimidia pinta cerevisiæ calidæ inter dira symptomata hausto, & applicata quotidie herba post expressionem residua. Alius vir scrophulosus tumore lurido cubiti dextri per triennium sub dirissimis doloribus laborans quatuor præbiis succi per intervallum unius mensis integre fere sanatus

moribus induratis mammæ & parotidum. *

Dosis. Succi expressi cochleare medium, vel si æger robustus est, integrum in mensura una aquæ dilutum omni die sensim datur.

---

legitur. Multum levaminis cochlear unum succi in cerevisia sumpti seminæ conciliavit, quæ scrophuloso tumore oculi, fissuris labii superioris insigniter tumidi, tumoribus articulorum in digitis & continuo fere artuum dolore affligebatur; sed ob nimiam remedii violentiam ab ulteriori usu cessavit. Vide etiam HALLERI *hist. stirp. helv.* n. 330. & *Aereal influences* p. 49. & 50. ubi hereditariæ scrophulæ notantur curatæ.

* *Ill.* RICHTER *Ch. Bibl.* 4. *B.* 3. *St.* p. 591. succo herbæ digitalis interne dato mammas scirrhosas plurimum diminuebat. Aliam historiam mammæ & parotidum induratarum succi digitalis cochleari uno in mensura aquæ diluto intra 18 dies curatarum refert *Cel.* MAYER in RICHTERS *Ch. Bibl.* 5. *B.* 3. *St.* 531. *S.*

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0488-6

INDEX

A.

Abrotanum. 147
Absynthium vulgare. . . . 137
Acetosa. 199. 417
Acetosella. 199. 418
Acetum. 197. 417
Aconitum. 365
Acorus verus. 164. 394
Aër fixus. 265
—— inflammabilis. 266
—— muriaticus. 266
Aerugo. 247
Aethiops mineralis. . 239. 445
Agaricus præparatus. . . . 274
Ajuga pyramidalis. . . . 128
Alabastrum. 215
Album græcum. 91
Alcea. 74
Alchimilla. 127
Alcohol vini. 123
Alkanna. 127
Alkekengi. 150
Alliaria. 145. 362
Allium. 171. 361
Alnus. 136
Aloë 103. 468
Althæa. 73. 341
Alumen crudum. 211
—— plumosum. 218
—— ustum. 242
Ambra. 110
Ammoniacum gummi. 92. 410
Amygdalæ dulces. . . 79. 343
Amylum. 72
Anagallis. 147. 379
Anchusa. 190. 355
Anethum. 157
Anguillæ axungia. 85
Anime gummi. 197
Anserina. 129. 403
Anseris axungia. 84
Antimonium. 229. 434
Apium sativum. 195
Aqua amara. 464
—— calcis. 206. 448
—— calida. 261
—— carolina. 263
—— frigida. 256
—— marina. 449
—— Pyrmontana. 447
—— Selterana. 447
—— Spadana. 448
Aquila alba v. Merc. dulcis. . . . . .
Arabicum gummi. . . . 91. 342
Arcanum duplicatum. v. Tartarus vitriolatus. . . . . .
Argentum. 220
—— vivum. v. Mercurius. . . . . .
Aristolochia longa. 148
—— rotunda vera. 149
Armoracia, seu Raphanus rusticanus. 168. 360
Arnica. 153. 362
Arsenicum album. . 242. 446
—— citrinum. . 243
Artemisia. 147
Arteriotomia temporalis. . 268
Arthanita. 167
Asa foetida. 96. 412
Asarum. 170
Asphaltum. 112
Avena. 69
Aurantium. 419
Auripigmentum. 244
Aurum. 220

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0489-4

B.

Balauſcia. 132
Balneum ferri granulati. . 264
Balſamum carpathicum. . 109
——— copaviæ. 106
——— de Mecca, ſ. Opobalſamum. . 106
——— de Tolu. . . . 107
——— Hungaricum. . 109
——— Peruvianum. . 107
408
——— Rackafira. . . . 409
Barbarea. 359
Bardana. 352
Baſilicum. 158
Beccabunga. 189. 358
Bdellium. 93
Belladona. 183. 375
Belloſti liquor. 241
Benzöë. 97
Beta rubra. 187
Beronica. 160
Betulæ lympha. 370
Bi is muſtellæ fluviatilis. . 143
Bi muthum 227
Biſtorta. 126
——— alba. 216
——— armena. 216
Bolus rubra. 116
Bombax ſ. goſſypium. . . . 272
Bonus Henricus. 188
Borax. 211
Bovis ſevum. 87
Bovista, ſ. crepitus lupi. . 275
Branca urſina. 74
Braſſica alba, ſ. oleracea, 186
353
Bryonia. 166
Bufo. 206
Butyrum antimonii. . . . 246
——— vaccinum. 88

C.

Cacao butyrum. 88
Cadmia foſſilis. v. Lapis calaminaris. . . . . .
Calamus aromaticus, ſ. Acorus. 164. 394
Calendula. 152
Calomel. 235. 439
Camphora 104. 412
Cancrorum oculi, v. Lapides cancrorum. . . . . .
Canis axungia. 85
Cannabis 76. 345
Cantharis 250. 451
Caprifolium. 132
Caranna 103
Carbonum ardentium calor 253
Carduus benedictus. . . . 141
Carex arenaria 351
Carica. 370
Carvum. 400
Caſeus. 90
Caſſiæ pulpa. 462
Catechu ſuccus. 407
Catechu ſ. terra japonica, 131
Cati ſylveſtris axungia. . 85
Cauterium. 255
Ceanothus. 179
Centaurium minus. 140
Cepa. 171
Cera alba. 113
Cerefolium. 161. 401
Cereviſia. 126. 416
Cervi ſevum. 86
Ceti ſperma. 88
Chamædris. 140

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0490-8 DFG

Chamæpitis 141
Chamomilla Romana... 152.
——— vulgaris.... 152
Charta 273
Cheiri flores..... 154
Chelidonium majus..... 178
Chinæ cortex..... 149
——— radix. 349
Cichoreum..... 387
Cicuta..... 185.374
Cina 384
Cinis bufonum..... 206
Cinnabaris factitia..... 445
——— nativa..... 238
Citrullus..... 344
Citrus 199. 418
Clematis, v. Flammula jovis.....
Cochlearia..... 168.358
Cochlearum opercula.... 432
Colchicum..... 346
Colocynthidis pulpa.... 471
Colophonium..... 101
Concharum testæ..... 212
Contrajerva..... 162.395
Copaiva..... 106. 408
Corallia alba..... 216
——— rubra..... 216
Cortex peruvianus.... 149.38
——— pini..... 150
Cremor lactis..... 78. 346
——— tartari.... 198. 465
Crepitus lupi, v. Bovista..
Creta alba..... 214
——— Coloniensis..... 214
Crocus 181
——— metallorum.... 228
Crystallus montana.... 219
Cucumis..... 345
——— asininus. v. Elaterium.
Cucurbita..... 344
Cuprum..... 221. 436
Cydonia..... 75

D.

Datura, v. Stramonium.
Daucus sativus.... 196. 369
Dens leonis, v Taraxacum .....
Dentaria, vel Dentillaria 169
Diervilla..... 390
Digitalis purpurea...189.473.
Dulcamara..... 390

E.

Ebulus..... 420
Elaterium..... 472
Electrica scintilla..... 154
Elemi..... 98
Enula, s. Helenium.163. 396
Equisetum..... 129
Eupatorium..... 138.380
Euphorbii gummi..... 251
Euphrasia..... 128. 392
Extractum saturni..... 230

F.

Faba..... 70
Farfara, s. Tussilago.... 393
Fel lucii piscis..... 144
——— tauri..... 144
Fermentum panis..... 180
Ferrum..... 222. 437

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0491-4

Ficus..... 194
Flammula jovis, ſ. Clematis..... 175. 366
Foeces vini..... 125
Foeniculum..... 165. 400
——— aquaticum. v. Phellandrium.
Foenugræcum..... 76
Fonticulus..... 270
Fraxinus..... 405
Fuligo..... 116. 414
Fumaria..... 392
Fungus Melitenſis.. 137. 407

G.

Galbanum..... 95
Gallæ tarcicæ..... 135
Gelatina cornu cervi... 348
Gentiana lutea..... 379
——— rubra..... 143
Geranium Robertianum.. 135
Glacies..... 259
——— mariæ, v. Lapis ſpecularis.
Glans quercina..... 406
Gluten ſcriniariorum.... 90
Glyzirrhiza, v. Liquiritia.
Goſſipium, v. Bombax.
Graminis radix..... 351
Granatus, v. Ballauſtia.
Gratiola..... 141. 470
Guajaci reſina..... 411
Guajacum, ſ. lignum ſanctum..... 93. 398.
Guttæ gummi..... 104
Gypſum..... 215

H.

Hæmatites..... 224
Hedera arborea.... 104. 142
Helenium, v. Enula.
Helleborus albus..... 168
Hebar antimonii..... 229
Hirci ſevum..... 87
Hirudo..... 269
Hirundinaria, v. Vinceto-xicum.
Hordeum..... 69. 339
Horminum..... 75
Hyoſciamas albus..... 374
——— niger.... 182. 373
Hypocaſtanea..... 71
Hyſſopus..... 155

I.

Jalapa..... 469
Jaſminum..... 154
Jchthyocolla..... 89
Imperatoria, ſ. Oſtrutium. 163
Jpecacuanhæ radix..... 454
Iris Florentina..... 154
Juglans..... 136
Juniperus..... 165. 398

K.

Kermes; minerale, v. ſulphur auratum antimonii.. 434

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0492-0
DFG

L.

Lacca..... 115
Lac lunæ..... 214
— vaccinum..... 78. 346
Ladanum..... 95
Lapides cancrorum. 212. 431.
Lapis Calaminaris..... 226
—— calcareus..... 214
—— causticus..... 244
—— Infernalis..... 248
—— specularis..... 215
Laurocerasus..... 378
Laurus..... 162
Lavendula..... 154
Lens..... 70
Lichen islandicus. v. Muscus islandicus.....
Lignum sanctum, v. Guajacum .....
Lilium album..... 74
——— convallium.... 155
Limonium..... 418
Linaria..... 184
Lini semen..... 342
Linum sativum..... 75.
Linteum carptum..... 272
Liquiritia, s. Glyzirrrhiza..... 195
Liquor anodynus mineralis Hoffmanni, v. spir. vitrioli dulc.....
——— Bullosti..... 241
——— nitri fixi..205.246
Lithargyrium..... 231
Lixivium saponariorum..... 245.427
Lobelia..... 472
Lupinus..... 71
Lupulus..... 148
Lycopodium..114. 188. 354.

M.

Magnes..... 222
Magnesia alba..... 467
Majorana..... 157
Maltha..... 111
Malthum hordei..... 340
Malva arborea, s. rosea. 74
——vulgaris..... 73. 342
Mandragora..... 184
Manna..... 462
Marcasita, v. Bismuthum ..
Margarita..... 212
Marubium album..... 386
Marum verum.....159.401
Mastiche, s. Mastix.... 98
Mater perlarum..... 213
Matricaria..... 147
Medulla ossium..... 87
Mel..... 193. 368
Melilotus..... 152
Melissa officinalis..... 157
Melo..... 344
Mentha crispa.... 156. 402
Mercurialis..... 186
Mercurius acetatus.....444
——— alcalisatus.... 234
——— calcinatus.... 443
——— dulcis..... 430
——— gummosus 234. 438
——— nitrosus.....444
——— præcipitatus albus..... 236
——— ruber 236. 249. 443
——— Sublimatus corrosivus 237. 248. 441
——— tartarisatus.. 445
——— vivus..... 233
Mezereum..... 367
Millefolium..... 146
Millepedes.....450

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0493-6

Milium. 71
Minium. 231
Morus nigra. 194. 419
Moschus. 451
Moxa. 255
Mungos. 382
Muscus islandicus. 391
Mustellæ fluuiatilis bilis. . 143
Myrrha. 96
Myrthus. 161
——— brabantica. . . . 151

N.

Naphta aceti. . . . 203. 424
Naphtha vitrioli. . 203. 424
Nasturtium aquaticum. . . 359
——— hortense. 169. 358
——— crispum 359
Natrum hungaricum v. Sal sodæ. . . . . .
Nicotiana, s. Tabacum. . 174
Nihilum album, v. Pompholix. . . . . .
——— gryseum, v. Tutia . . . . . .
Nitri fixi liquor. . . . 205. 246
Nitrum 209. 427
Nix. 259
Nux juglans 136

O

Oleum amygdalarum dulcium. 81. 346
——— animale Dippellii. 116
——— anisi 119
——— Been 8
——— betulinum. 121
——— cajeput 119
——— camphoræ causticum 242
——— caryophillorum. . 118
——— ceræ. 81
——— cinamomi. 118
——— juniperi 121
——— lateritium 116
——— laurinum. 120
——— lavendulæ. 118
——— ligni sassafras . . 120
——— olivarum. . . . 79. 347
——— ovorum. 81
——— palmæ 82
——— petræ, v. Petroleum. . . . . .
——— philosophorum . . 116
——— ricini 466
——— sabinæ 119
——— succini 115
——— tartari per deliquium. 205
——— templinum 120
——— terebinthinæ 117
Olibanum. 93
Ononis 351
Onopordon. 146
Opopanax. 94. 411
Opobalsamum liquidum, v. Balsamum de Mecca. . . .
——— siccum, v. Balsamum peruvianum. . . . . .
Opium 180. 370
Opuntia 190
Origanum vulgare. 155
Orobus. 71
Oryza. 70. 341
Os sepiæ. 213. 433
Osteocolla 214
Ostracodermata, seu. . . . . .

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0494-2
DFG

Oſtrearum teſtæ.... 212. 432
Oſtrutium, v. Imperatoria..
Ovi albumen.....89
Ovorum teſtæ.... 213. 432
——vitelli 89

P.

Panacea, v. Merc. dulcis..
Papaver album.... 180. 345
Paſſulæ majores.....369
Pentaphillum.....127. 404
Pepo, v. cucurbita.....
Perfoliata..... 130
Petroleum, ſ. oleum petræ.....111
Petroſelinum..... 164
Phellandrium, ſ. Fœniculum aquaticum..... 399
Phosphorus 113
Phytolacca 177
Pimpinella alba..... 170
——nigra, ſ. ſanguiſorba..... 397
Pini turiones..... 410
Pinus ſylveſtris..... 150
Piper album..... 399
——nigrum.....173. 399
Piſcis axungia.....86
Pix liquida.....108
— ſolida 101
Plantago lanceolata.... 129
Plumbago 169
Plumbum 226
——uſtum.....232
Poma borsdorfienſia 194. 419
Pompholix, ſ. Nihilum album..... 226
Populus..... 151
Porci axungia..... 83
Primula veris.....132
Prunella..... 128
Prunorum pulpa..... 463
Pſyllium..... 75
Ptarmica.... 166
Pulpa caſſiæ..... 462
—— colocynthidis.....471
——prunorum..... 463
——tamarindorum .. 462
Pulſatilla nigricans.....366
Pumex..... 319
Pyrethrum..... 166
Pyrola..... 135

Q.

Quaſſia..... 378
Quercus.....133. 406
Quercus marina.....355

R.

Radiorum ſolarium calor.253
Radix ipecacuanhæ 454
Ranarum ſperma.....90
Rapa..... 195.
Raphanus niger....179. 361
Raphanus ruſticanus, v. Armoracia .....
Rhabarbarum 463
Rhododendrum.....177.
Ribes rubrum..... 420.
Ricini oleum..... 466
Ricinus communis..... 83
Roob ebuli..... 420

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0495-8
DFG

Roob Sambuci..... 420
Rosa rubra..... 131
Rosmarinus sylvestris.158 402
——— vulgaris.158.403
Rubia tinctorum..... 388
Rubrica fabrilis.....218
Ruta hortensis, s. graveolens..... 139

S.

Sabadillia..... 172
Sabina.....175.367
Saccharum.....192.369.
Saccharum saturni.....232
Sagapenum..... 96
Sal alkali minerale, v. sal sodæ .....
——— amarum..... 464
——— ammoniacum..208. 429
——— culinare.... 210. 428
——— fontanum.....210
——— gemmæ.....210
——— marinum..... 210
——— mirabile..... 430
——— sedativum Homber-gii..... 422
——— seignetti..... 465
——— Sodæ.....205 426
——— tartari..... 204. 426
——— volatile cornu cervi.204. 426.
——— ——— siccum..... 208
Salicornia..... 360.
Salix alba, s. fragilis.. 134
Salvia.....159
Sambucus....153. 393. 420
Sandaraca..... 99
Sanguis draconis..... 192
Sanguisorba, v. Pimpinella nigra .....
Sanicula 404
Santalum citrinum.....359
Santonici s. Cinæ semina.384.
Saponaria.....192. 357.
Sapo niger 191
Sapo venetus.....191.356
Sarcocolla 94
Sarsaparilla 350
Sassafras.....397
Scamonium 467
Scarificatio cruenta.... 268
Scilla..... 167. 364
Scordium..... 146
Scorzonera.....352
Scrophularia..... 385
Secale 69
Sedum acre..... 176
——— minus..... 176
Selenites, s. lap. specularis, item glacies mariæ215.
Sempervivum majus.... 187
Senecio..... 189
Senega, s. seneka.... 470
Senna 469
Sepia, v. os sepiæ.....
Serpentaria virginiana.. 162 395
Serpillum..... 160
Setaceum..... 270
Sideritis.....189
Sinapi 173
Solanum nigrum....184. 377
Spiritus Mindereri.....210
——— nitri dilutus.201.422
——— ——— dulcis....423
——— ——— fumans....241.
——— salis ammoniaci causticus..... 245
——— ——— amoniaci fluidus..... 425

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0496-4
DFG

Spiritus salis ammomiaci simplex..... 206
——— —— concentratus 240
——— —— dilutus.201.421
——— —— dulcis.202.423.
——— vini rectificatissimus..... 123
——— —— simplex.. 122 415
——— vitrioli.... 200. 421
——— ——— dulcis.. 202 423
Spongia marina.... 273 450
——— præparata..... 274
Squilla, v. scilla.....
Stannum.....222. 437
Staphisagria..... 172
Stibium, v. Antimonium ..
Stramonium, s. Datura.. 183
Styrax calamita..... 94
——— liquida..... 108
Suber..... 133
Succinum..... 111
Succus catechu.....407
Sulphur auratum antimonii..... 434
——— citrinum..... 112
Sulphuris flores.....413
Symphytum, s. Consolida major..... 73

T

Tabacum, v. Nicotiana....
Tacamahaca 99
Talcum album 218
Tanacetum 140
Taraxacum, s. Dens Leonis..... 387
Tartarus cerevisiæ.....266
——— emeticus.. 229. 459
——— solubilis Neumanni.. 431
——— —— vulgaris, seu
———tartarisatus..... 429
———vitriolatus, s. Arcanum duplicatum.....430
Tartari cremor.... 198. 465
——— oleum..... 205
——— sal..... 204
——— terra foliata....429
Tauri fel..... 144
Telephium.....187
Terebinthina.....109. 409
Terra antipsora..... 217
——— foliata tartari.... 429
Terra japonica, v. Catechu..
——sigillata 217
——tripolitana..... 217
——vitrioli dulcis.....224
Testæ ovorum 213. 432
Thermæ aëratæ..... 263
———hepatisatæ, s. sulphureæ.....264
Thus, v. Olibanum.....
Thymelæa 271
Thymus hortensis.. ..160
Tinctura antimonii Thediana..... 435
Tolu, v. Balsamum de Tolu.....
Tormentilla..... 126
Tragacantha..... 92
Trifolium fibrinum..139 380
Triticum..... 68
Tussilago, s. Farfara....393
Tutia, s. Nihilum gryseum..... 226

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0497-9
DFG

V

Vaccæ butyrum..... 88
Valeriana officinalis.... 384
Venæ sectio..... 267
Veratrum, v. Helleborus albus.....
Verbascum.. 186
Vermis majalis..... 453
Veronica.. 386
Vervecis sevum..... 86
Vesicatorium.....269
Vincacea..... 124
Vincapervinca 130
Vincetoxicum, s. Hirundinaria.....363
Vini fœces.. 125
Vinum album.....124. 415
——Austriacum.....415
——Hispanicum.....415
——Mosellanum 415
——Rhenanum.....415
——rubrum 124. 415
——Tokaynum.....415
Viola tricolor..... 354
Viperæ axungia..... 84
——jus.....349
Viride aeris, v. Ærugo....
Virga aurea..... 385.
Vitellus ovi..... 348
Vitis vinifera.....130
Vitrioli æther.... 203. 424
——colcothar..... 224
——oleum.....240
Vitriolum album.... 226. 460
——cæruleum, s. de Cypro.....221. 247
——martis.....225
——viride..... 225
Vitrum.....219
Vomica nux..... 377
Ulmus.....77' 391
Unguentarius cortex.... 77
Urtica major.....178
Uva ursi.....405
Uvularia.... 135

X

Xanthium strumarium.....149. 394

Z

Zinci flores.....225
Zincum.....225

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-147568-p0498-5
DFG